

CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ
im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza

ul. Gen. Władysława Sikorskiego 78
11-400 Kętrzyn

www.cs.strazgraniczna.pl
e-mail: csg@strazgraniczna.pl

ISSN 1505-1757

PROBLEMY OCHRONY GRANIC

58
2020

biuletyn

PROBLEMY OCHRONY GRANIC

1991

Nr 58/2020

CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ
im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza
w Kętrzynie

PROBLEMY OCHRONY GRANIC

BIULETYN

NR 58

KĘTRZYN

2020

KOMITET REDAKCYJNY: Mirosław Doroszkiewicz (przewodniczący),
Katarzyna Dzieszkiwicz (sekretarz),
Katarzyna Dzieszkiwicz (redaktor),
Tomasz Bieniek, Radosław Borowicz,
Jacek Guźniczak, Edward Milewski,
Andrzej Sawicki, Beata Szczepanowska,
Marek Szymański, Wioletta Zglińska-Groch,
(członkowie)

Redaktor wydawniczy
Katarzyna Dzieszkiwicz

Projekt okładki
Mariola Sajkowska

Skład i łamanie
Katarzyna Dzieszkiwicz

© Wszelkie prawa zastrzeżone.

ISSN 1505-1757

CENTRUM SZKOLENIA
STRAŻY GRANICZNEJ
im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza
Kętrzyn 2020
ark. wyd. 9
ark. druk. 12,25

Druk: „Poligrafia” CSSG Kętrzyn
Zam. nr 151/2020, nakład 115+14 egz.

Od redakcji

Z przyjemnością oddajemy w ręce czytelników kolejny 58 numer Biuletynu „Problemy Ochron Granic”. W ostatnich kilku numerach naszego periodyku prezentowaliśmy tematykę związaną z korupcją i podejmowanymi działaniami w jej zwalczaniu. Wzrost zagrożenia powyższym procederem obserwowany jest niemal w każdej dziedzinie działalności publicznej poszczególnych państw na świecie. W bieżącym numerze kontynuujemy powyższą problematykę. Autor artykułu pt. „Generalne aspekty przeciwdziałania korupcji – cz. I” przedstawia genezę, procesy, istotę zjawiska oraz charakteryzuje zachowania korupcyjne i odpowiedzialność karną, jakiej mogą podlegać osoby skorumpowane zgodnie z przepisami polskiego kodeksu karnego.

Po raz kolejny na łamach naszego periodyku przedstawiana jest tematyka dotycząca terroryzmu i bezpieczeństwa na arenie międzynarodowej. Autor artykułu pt. „Dokumenty w państwie islamskim – cz. II” kontynuuje przegląd dokumentów wykorzystywanych przez bojowników Islamic State do przekraczania granic. Zwraca uwagę na szereg istotnych materiałów, będących wymownym świadectwem działalności organów administracji rządowej i lokalnej, które wydawały je w celach przeprowadzania samobójczych ataków na terenie państw uznanych za wrogie.

Kolejne opracowanie pt. „Zamach terrorystyczny w Brukseli 22 marca 2016 r. – przebieg i skutki” dotyczy zamachów bombowych dokonanych przez zamachowców samobójców – obywateli państwa islamskiego. Autorka artykułu zwraca uwagę na umiejętności organizacyjne i wysoką mobilność bojowników IS w maksymalizowaniu liczby ofiar.

Zamachy bombowe na świecie w większości dokonywane są przy użyciu materiałów wybuchowych przygotowywanych przez organizacje terrorystyczne. Jak poważnej skali jest to problem i jakie metody oraz techniki wykrywania stosowane są w Straży Granicznej dowiemy się z kolejnego artykułu pt. „Prekursory materiałów wybuchowych – uregulowania prawne, identyfikacja”.

Straż Graniczna nieustannie zapewnia ochronę i bezpieczeństwo granic zewnętrznych Unii Europejskiej. Zobligowana jest do analizy oraz systematycznego monitorowania zjawisk zagrażających szczelności granic i bezpiecznego przepływu legalnej migracji. Sytuacja na arenie międzynarodowej wymusiła opracowanie wspólnej metodologii i koncepcji zarządzania granicami, o czym traktuje kolejny artykuł pt. „Analiza ryzyka w Europejskim Zintegrowanym Zarządzaniu Granicami Zewnętrznymi”.

Kolejnym prezentowanym tematem jest bezpieczeństwo obywateli, w tym swobodne porozumiewanie się przy wykorzystaniu sprzętu mobilnego. Cyberprzestępczość to zagadnienie wywołujące nasz niepokój. Autor artykułu pt. „Nieautoryzowane schematy włamań do sieci komórkowych i nielegalne pozyskiwanie informacji” przedstawia skalę problemu oraz podkreśla konieczność podejmowania współdziałania ze strony wielu instytucji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa.

Głównym zadaniem Centrum Szkolenia SG jest szkolenie i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy oraz pracowników. Jedną z form podwyższania kompetencji osobistych są treningi rozwoju umiejętności społecznych. Podstawową wiedzę w tym zakresie można uzyskać – w opracowaniu pt. „Treningi Rozwoju Umiejętności Społecznych realizowane w CSSG w Kętrzynie”.

Na łamach niniejszego periodyku nie zabrakło również opracowań historycznych, poświęconych wspomnieniu sylwetek: oficera przedwojennej Straży Granicznej oraz komandora Marynarki Wojennej. Ww. odegrali swoją rolę w służbie granicznej tj.: „Komisarz Bolesław Mościcki major Wojska Polskiego...” i „Kmdr. por. SG Krzysztof Wójcik – pierwszy dowódca Korwety ORP Kaszub...”.

Redakcja zachęca czytelników również do lektury recenzji zamieszczonej w periodyku.

Serdecznie zapraszamy do współpracy.

Przewodniczący Komitetu Redakcyjnego

płk SG Mirosław Doroszkiewicz

Spis treści

Od redakcji	3
-------------------	---

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

Andrzej B i e r n a c k i: Generalne aspekty przeciwdziałania korupcji – cz. I	7
Krzysztof I z a k: Dokumenty w państwie islamskim – cz. II	31
Monika M i e c z k o w s k a: Zamach terrorystyczny w Brukseli – 22 marca 2016 r. – przebieg i skutki	55
Ireneusz B i e n i e c k i, Izabela S z k u r ł a t: Komandor por. SG Krzysztof W ó j c i k – pierwszy dowódca Korwety ORP Kaszub – oficer polskiej Marynarki Wojennej i funkcjonariusz Straży Granicznej RP (1951–2019)	67

MISCELLANEA

Piotr K o z ł o w s k i: Komisarz Bolesław Mościcki – major Wojska Polskiego – bratanek Prezydenta II RP Ignacego Mościckiego.....	83
Małgorzata W i c h a: Analiza ryzyka w Europejskim Zintegrowanym Zarządzaniu Granicami Zewnętrznymi.....	93
Robert G r z m i l: Nieautoryzowane schematy włamań do sieci komórkowych i nielegalne pozyskiwanie informacji	103
Maciej Z u b r y c k i: Prekursory materiałów wybuchowych – uregulowania prawne, identyfikacja	109
Grażyna R o β b e r g: Treningi Rozwoju Umiejętności Społecznych realizowane w CSSG w Kętrzynie	119

OPINIE I RECENZJE

Piotr K o z ł o w s k i: Adam Adrian Ostanek, <i>W służbie ojczyźnie, Wojsko Polskie w systemie bezpieczeństwa województw południowo- -wschodnich II Rzeczypospolitej (1921–1939)</i> , Warszawa 2019	125
---	-----

KALENDARIUM	131
-------------------	-----

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

ppłk SG Andrzej Biernacki

CSSG w Kętrzynie

GENERALNE ASPEKTY PRZECIWDZIAŁANIA KORUPCJI – cz. I

Korupcja to poważny problem współczesnego świata. Występuje we wszystkich kulturach i na wszystkich kontynentach, co dowodzi, iż jest to zjawisko doskonale adaptujące się do nowych realiów i możliwości. Korupcja może pojawić się w każdej dziedzinie działalności publicznej. Wykorzystywanie funkcji publicznych do prywatnych celów stało się problemem szeroko dyskutowanym i poruszającym opinię publiczną. Współczesne oblicze korupcji nie ogranicza się jedynie do wręczania sum pieniężnych ("łapówek") osobom pełniącym funkcje publiczne, lecz coraz częściej stanowi rozbudowany, wysubtelniony i dobrze zakamuflowany proceder. Stąd też wśród wielu zagrożeń środowiska służby granicznej proceder ten zajmuje zasadnicze miejsce. Korupcja bowiem obniża jakość i sprawność wykonywanych zadań przez każdą organizację. Materializacja tej patologii w służbie deprecjonuje nasz publiczny wizerunek oraz wpływa na utratę zaufania obywateli do wszystkich instytucji państwa stojących na straży bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Czym tak naprawdę jest zjawisko korupcji?

Ze „*Słownika wyrazów obcych*” możemy dowiedzieć się, że słowo to wywodzi się z języka łacińskiego (*lat. corruptio*) i oznacza:

- zepsucie,
- demoralizację,
- rozkład społeczny,
- zgniliznę,
- przekupstwo,
- łapownictwo czy sprzedajność¹.

Pojęcie korupcji w związku z polimorficznym charakterem wymyka się definiowaniu. Oznacza ona bardzo różnorodne zachowania, sytuacje społeczne i relacje zachodzące między ludźmi. Dlatego nie można przedstawić genezy korupcji, istoty i sposobów przejawiania się w życiu zbiorowym w postaci jednolitych, adekwatnych naukowo twierdzeń².

¹ W. Kopalinski, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*, Warszawa 1990, s. 281.

² A. Kojder, *Godność i siła prawa. Szkice socjologiczno-prawne*, Warszawa 1995, s. 317.

Początków tej patologii doszukuje się u naszych prehistorycznych przodków posługujących się na co dzień zasadą „coś za coś”. Współcześnie zasada ta materializuje się w jednej z głównych cech zjawiska korupcji – interakcji – zachodzącej pomiędzy „dającym łapówkę”, tj. osobą dążącą w sposób bezprawny do osiągnięcia zaplanowanej dla siebie korzyści oraz „biorącym łapówkę”, tj. osobą umożliwiającą osiągnięcie tejże korzyści w zamian za otrzymanie określonej rekompensaty. Coraz częściej pierwotnych źródeł korupcji eksperci poszukują w dziedzictwie kulturowym i ukształtowanej przez stulecia mentalności poszczególnych społeczeństw. Są one głęboko zakorzenione w społeczeństwie i niełatwo je wyeliminować. Ulegają zmianom wraz z rozwojem populacji.

Analiza wyników badań socjologicznych dowodzi, iż korupcja większości naszych rodaków kojarzy się z obrazem wręczania tzw. „koperty” urzędnikowi lub pracownikowi służby zdrowia, jako wyrazu „wdzięczności za okazaną pomoc”. W rzeczywistości zjawisko to funkcjonuje w znacznie szerszym aspekcie, w obszarach czy dziedzinach życia społecznego często uważanych za niemożliwe do powiązania z korupcją. Dlatego też definiowanie pojęcia korupcji wymaga szerokiego interpretowania bezprawnych zachowań z uwzględnieniem płaszczyzny politycznej, prawnej, ekonomicznej czy kulturowej. W najbardziej powszechnym znaczeniu korupcja jest to wykorzystywanie władzy publicznej do celów prywatnych, do osiągnięcia korzyści materialnych lub osobistych w związku z zajmowanym stanowiskiem.

Ale czy definicja ta wyczerpuje problematykę tego zjawiska? Z pewnością nie. Korupcja jest zjawiskiem niezwykle złożonym i wielopostaciowym. Ocena tego zjawiska może różnić się zależnie od kraju, instytucji czy perspektywy badawczej. Jak stwierdził jeden ze znanych badaczy tego problemu prof. Vito Tanzini: „korupcja, jak słoń jest trudna do opisania, ale nietrudna do rozpoznania”³.

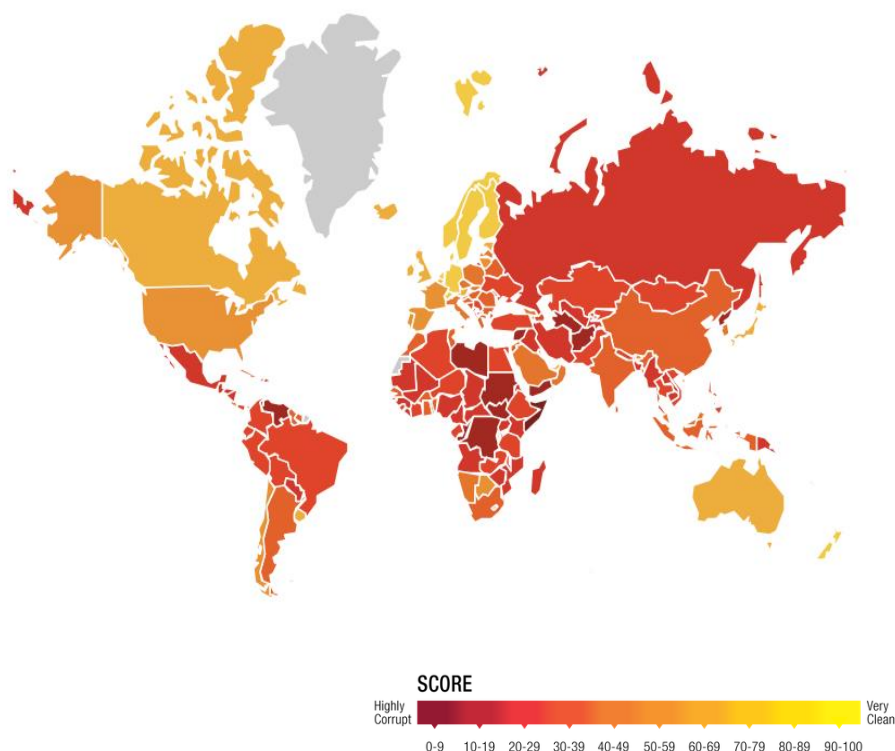
Z publikowanego co roku przez Transparency International – organizację międzynarodową, działającą na rzecz przejrzystości i uczciwości w życiu publicznym i gospodarczym – Indeksu Percepcji Korupcji⁴ wynika, iż patologia korupcji jest obecna w każdym zakątku naszego globu. Przystępczość ta występuje we wszystkich systemach politycznych i go-

³ D. Lampart, *Skuteczność zwalczania korupcji w Polsce*, „Obronność” – Zeszyty Naukowe WZiD AON nr 3(15), Warszawa 2015, s. 83.

⁴ Indeks ma charakter wieloźródłowy, powstaje w oparciu o ankiety uzupełniane przez przedstawicieli środowisk biznesowych, a także o oceny sporządzane przez ekspertów z danego kraju. W najnowszym raporcie, podobnie jak w roku ubiegłym, ewaluacji poddano 180 krajów, które mogą otrzymać od 0 (kraj wysoce skorumpowany) do 100 punktów (znikoma skala korupcji). Jest to narzędzie służące do szacunkowego pomiaru korupcji poprzez badanie postrzegania skali tego zjawiska.

spodarczych. Jest zjawiskiem dynamicznym, rynkowym i interakcyjnym. Dowodzi to, iż występowanie korupcji nie jest uzależnione od położenia geograficznego państwa, systemu zarządzania nim, czy też zamożności zamieszkującego je społeczeństwa. Ma miejsce zarówno w krajach biednych – rozwijających się lub przechodzących przeobrażenia ustrojowe, jak i w krajach bogatych i rozwiniętych, gdzie nie występuje problem niskiego uposażenia osób piastujących funkcje publiczne, stanowiącego najczęstsze uzasadnienie zachowań korupcyjnych.

Indeks Percepcji Korupcji 2019

SCORE	COUNTRY/TERRITORY	RANK	SCORE	COUNTRY/TERRITORY	RANK	SCORE	COUNTRY/TERRITORY	RANK	SCORE	COUNTRY/TERRITORY	RANK
			69	France	23	56	Czech Republic	44	45	Montenegro	66
87	Denmark	1	69	United States of America	23	56	Georgia	44	45	Senegal	66
87	New Zealand	1	68	Bhutan	25	56	Latvia	44	44	Hungary	70
86	Finland	3	67	Chile	26	55	Dominica	48	44	Romania	70
85	Singapore	4	66	Seychelles	27	55	Saint Lucia	48	44	South Africa	70
85	Sweden	4	65	Taiwan	28	54	Malta	50	44	Suriname	70
85	Switzerland	4	64	Bahamas	29	53	Grenada	51	43	Bulgaria	74
84	Norway	7	64	Barbados	30	53	Italy	51	43	Jamaica	74
82	Netherlands	8	62	Portugal	30	53	Malaysia	51	43	Tunisia	74
80	Germany	9	62	Qatar	30	53	Rwanda	51	42	Armenia	77
80	Luxembourg	9	62	Spain	30	53	Saudi Arabia	51	42	Bahrain	77
78	Iceland	11	62	Spain	30	52	Mauritius	56	42	Solomon Islands	77
77	Australia	12	61	Botswana	34	52	Namibia	56	41	Benin	80
77	Austria	12	60	Brunei Darussalam	35	52	Oman	56	41	China	80
77	Canada	12	60	Israel	35	50	Slovakia	59	41	Ghana	80
77	United Kingdom	12	60	Lithuania	35	48	Cuba	60	41	India	80
76	Hong Kong	16	60	Slovenia	35	48	Greece	60	41	Morocco	80
75	Belgium	17	59	Korea, South	39	48	Jordan	60	40	Burkina Faso	85
74	Estonia	18	59	Saint Vincent and the Grenadines	39	47	Croatia	63	40	Guyana	85
74	Ireland	18	58	Cabo Verde	41	46	Sao Tome and Principe	64	40	Indonesia	85
73	Japan	20	58	Cyprus	41	46	Vanuatu	64	40	Kuwait	85
71	United Arab Emirates	21	58	Poland	41	45	Argentina	66	40	Lesotho	85
71	Uruguay	21	56	Costa Rica	44	45	Belarus	66	40	Trinidad and Tobago	85

Źródło: www.transparency.org

23 stycznia 2020 roku ogłoszono wyniki kolejnej edycji Indeksu Percepcji Korupcji (Corruption Perceptions Index – CPI), w której podano ocenie 180 państw. Z najnowszego IPK wynika, iż w Unii Europejskiej postrzeganie korupcji jest obecnie najwyższe na Węgrzech, w Rumunii i Bułgarii. Niestety tegoroczny raport bardzo krytycznie ocenił nasz kraj. Z przedstawionego przez Transparency International raportu wynika, iż postrzeganie korupcji w Polsce po raz kolejny wzrosło. Spowodowało to kolejny spadek naszego kraju w rankingu. Z 36 miejsca z 60 punktami w 2018 roku spadliśmy w 2019 roku pozycję 41 z 58 punktami⁵.

Także eurodeputowani biją na alarm z powodu nieskutecznego przeciwdziałania korupcji w Polsce⁶.

Dlatego też konieczne jest zintensyfikowanie działań naprawczych w celu skutecznego przeciwdziałania tej patologii w kolejnych latach, w ramach rządowego programu przeciwdziałania korupcji oraz aktywnej działalności organizacji pozarządowych wspierających te działania.

Generalnie etiologia korupcji ma charakter rozległy i wielopostaciowy, a korupcja bierna czy czynna, znajduje swoje źródło w każdej klasie społecznej. Stąd też można wskazać trzy postawy społeczne wobec zjawiska korupcji:

⁵ https://www.transparency.org/news/feature/cpi_western_europe_and_eu.

⁶ <https://www.dw.com/pl/ti-walka-z-korupcja-utknęła-w-miejscu-polska-pod-prężaniem/a-52122612>.

1. Akceptacja, prezentowana przez osoby, które same są skorumpowane bądź czerpią profity z korupcji. Akceptacja może mieć charakter oficjalny lub ukryty. Charakter oficjalny ma korupcja legalna, np. kumoterstwo. Zdecydowanie częściej spotyka się korupcję ukrytą, dotyczącą działań przestępczych. Niektórzy eksperci nazywają te kategorie korupcją miękką i korupcją twardą.
2. Przyzwolenie, dotyczące najczęściej wszelkich przejawów korupcji miękkiej, ale także łapownictwa związanego z korzyściami majątkowymi o niewielkiej wartości – które często mylnie nazywane są wręczaniem dowodów wdzięczności.
3. Dezaprobata, cechująca osoby, które zajmują się przeciwdziałaniem korupcji w administracji i przedsiębiorstwach, ściganiem karnym korupcji bądź osoby prawe o mocnych podstawach moralnych.

Szacowanie wielkości grup osób prezentujących wyżej wymienione postawy jest przedsięwzięciem niezmiernie trudnym. Powodowane jest to często obawą przed negatywnymi skutkami otwartego wyrażania swoich poglądów. Na przykład podwładni, wiedząc o zachowaniach korupcyjnych przełożonych, nie wyrażają klarownie swojej dezaprobaty wobec takiego zachowania obawiając się ostracyzmu środowiskowego, czy wręcz utraty pracy.

Powszechne są również sytuacje, iż ludzie wyrażają oficjalnie dezaprobatę wobec ujawnionych zachowań korupcyjnych, a jednocześnie uczestniczą w podobnym procederze. Ponadto wpływ na taką sytuację ma symplifikacja zasad moralnych i kreowanie nowych standardów oraz powszechny konformizm, czy konsumpcjonizm.

Omawiając zachowania korupcyjne, należy zauważyć, że ten sam czyn może być uznawany przez niektórych członków społeczności za akt korupcji i jako taki będzie potępiany, inna natomiast grupa osób traktować go będzie jako zjawisko naturalne i akceptowane w codziennej praktyce. Tak różny sposób oceny określonego zachowania pozwala na wyodrębnienie korupcji białej, szarej i czarnej. Korupcja biała występuje wówczas, gdy członkowie społeczności nie uznają danego aktu za czyn praktyki korupcyjnej. Szara zachodzi wtedy, gdy ocena wewnątrz społeczności nie jest jednolita. Są zatem osoby, które uważają daną praktykę już za korupcyjną oraz osoby niepostrzegające jej jeszcze w ten sposób. Natomiast czarna ma miejsce wtedy, gdy społeczność jednoznacznie uważa dany akt za korupcję⁷.

⁷ E. Koniuszewska, *Środki prawne ograniczające nadużycia władzy w jednostkach samorządu terytorialnego w ustrojowym prawie administracyjnym*, Warszawa 2009, s. 26.

Zgodnie z definicją zawartą w Cywilnoprawnej Konwencji o Korupcji⁸ korupcja oznacza:

żądanie, proponowanie, wręczanie lub przyjmowanie, bezpośrednio lub pośrednio, łapówki lub jakiejkolwiek innej nienależnej korzyści lub jej obietnicy, które wypacza prawidłowe wykonywanie jakiegokolwiek obowiązku lub zachowanie wymagane od osoby otrzymującej łapówkę, nienależną korzyść lub jej obietnicę.

Na gruncie prawa polskiego legalną definicję korupcji stanowi zapis art. 3a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym⁹. Z zapisu tego artykułu wynika, iż korupcją – w rozumieniu ustawy – jest czyn:

- 1) *polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiejkolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;*
- 2) *polegający na żądaniu lub przyjmowaniu przez osobę pełniącą funkcję publiczną bezpośrednio, lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub dla jakiejkolwiek innej osoby, lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;*
- 3) *popelniany w toku działalności gospodarczej, obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu, bezpośrednio lub pośrednio, osobie kierującej jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującej w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub na rzecz jakiejkolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie;*
- 4) *popelniany w toku działalności gospodarczej obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na żądaniu lub przyjmowaniu bezpośrednio lub pośrednio*

⁸ Cywilnoprawna Konwencja o Korupcji – sporządzona 4.11.1999 r. w Strasburgu jest pierwszym międzynarodowym instrumentem służącym walce z korupcją za pomocą prawa cywilnego.

⁹ Centralne Biuro Antykorupcyjne (CBA) – jest służbą specjalną powołaną do zwalczania korupcji w życiu publicznym i gospodarczym, w szczególności w instytucjach państwowych i samorządowych, a także do zwalczania działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa.

przez osobę kierującą jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odzwajemnienie.

W literaturze przedmiotu częste jest definiowanie zjawiska korupcji poprzez akcentowanie jego najważniejszych atrybutów. Należą do nich:

- istnienie dóbr dzielonych;
- osoba odpowiedzialna za ten podział;
- zasady dystrybucji formalnie i społecznie uznane za obowiązujące;
- naruszenie tych zasad i intencji przez osobę odpowiedzialną za ich przestrzeganie;
- osiągnięcie przez tę osobę korzyści, głównie materialnych lub ich obietnicy¹⁰.

Na podstawie zaprezentowanych definicji można w dużym uproszczeniu określić zachowanie korupcyjne jako postawę danej osoby, która w zamian za określone, niezgodne z prawem zachowanie przyjęła (wyrziliła chęć przyjęcia) lub wręczyła (wyrziliła chęć wręczenia) korzyść lub też takich korzyści zażądała. Często w definicjach pojawia się rozróżnienie korzyści majątkowych i osobistych.

Za korzyści majątkowe uważa się wartości materialne dla osoby ją przyjmującej lub dla innej osoby fizycznej, prawnej jednostki organizacyjnej lub grupy osób prowadzących zorganizowaną działalność przestępczą.

Korzyść osobista, w odróżnieniu od korzyści majątkowej, nie może być definiowana w pieniądzu. Jest ona pojęciem niedookreślonym, ponieważ tego rodzaju korzyść może mieć znaczenie materialne, więc granice są niekiedy trudne do wskazania. Najczęściej obejmować ona może wszystko to, co zaspokaja potrzeby zainteresowanego, np. stosunek seksualny, wyróżnienie, odznaczenie itp. Podobnie jak korzyść majątkowa – przyjęcie korzyści osobistej może stanowić o istocie przestępstwa łapownictwa¹¹.

Zatem wśród typowych cech korupcji należy wymienić:

¹⁰ E. Koniuszewska, *Środki prawne ograniczające nadużycia władzy w jednostkach samorządu terytorialnego...*, op. cit., s. 23.

¹¹ J. Bil, *Korupcja jako instrument uprawiania polityki*, „Przegląd Antykorupcyjny. Czasopismo Centralnego Biura Antykorupcyjnego” nr 1(A)4, Warszawa 2004, s. 12.

- **powszechność** – odkąd została wyodrębniona sfera spraw publicznych korupcję można zaobserwować we wszystkich systemach gospodarczych i politycznych.
- **entropię** – korupcja rozprzestrzenia się w błyskawicznym tempie na inne dziedziny życia, w których wcześniej nie występowała.
- **rynkowość** – cena transakcji korupcyjnych jest wypadkową popytu i podaży na zawłaszczane zasoby publiczne.
- **interakcyjność** – partnerami transakcji korupcyjnej są „dawcy” jakichś zasobów publicznych oraz ich „biorcy”; przeważnie kieruje nimi motywacja osiągnięcia maksymalnych korzyści osobistych, a także wspólne dążenie do zminimalizowania ryzyka, iż zawarta transakcja korupcyjna zostanie ujawniona¹².

Istota korupcji sprowadza się więc do takiej wymiany dóbr, usług lub innych świadczeń, która jest korzystna dla zaangażowanych w nią stron, naruszających przy tym jakąś normę prawną, dobro materialne lub symboliczne. Warunkiem generalnym do zaistnienia transakcji o charakterze korupcyjnym, jest jej utajnienie ze względu na nieformalność umowy. Strony interakcji korupcyjnej nawiązują między sobą porozumienie według zasady „daję, abys dał”. Często do korupcyjnych porozumień dochodzi w wyniku dłuższych lub krótszych negocjacji, w których doniosłą rolę odgrywa kamuflaż językowy. Partnerami układu korupcyjnego są zawsze „dawca” i „biorca”, którymi kieruje chęć osiągnięcia osobistych korzyści. Istotnym czynnikiem jest również dążenie do zminimalizowania ryzyka, na jakie strony narażają się w przypadku ujawnienia zawartego porozumienia, przy zmaksymalizowaniu korzyści wynikających z transakcji. Na ogół częstotliwość korupcyjnych interakcji jest tym większa, im bardziej oczekiwana korzyść przewyższa jej spodziewane koszty. Zysk z takiej transakcji jest równy uzyskanej korzyści pomniejszonej o poniesione koszty. Po stronie „dawcy” kosztem jest ryzyko ujawnienia nielegalnego działania, dlatego dążąc do maksymalizacji korzyści „dawca” najczęściej nieuchronnie zwiększa ryzyko¹³.

Po przekroczeniu granicznego progu ryzyka, korupcyjna transakcja staje się „grą z losem” niszczącym psychikę sprawcy oczekiwaniem na nieuchronność kary za popełniony czyn przestępczy – wynikający z działania organów ścigania.

W profilaktyce korupcyjnej najważniejszym elementem jest **moralność** i **etyka**. Najczęściej etyka definiowana jest jako nauka o moralno-

¹² A. Kojder, Korupcja i poczucie moralne Polaków [w:] *Kondycja moralna społeczeństwa polskiego*, red. J. Mariański, Kraków 2002, s. 233–254.

¹³ A. Kojder, *Godność i siła prawa. Szkice socjologiczno-prawne*, Warszawa 1995, s. 319.

ści. Takie zdefiniowanie etyki jest jednym z powodów jej niezrozumienia, jak również znaczącym powodem jej niedoceny. Jeżeli uznamy, że etyka jest nauką czysto teoretyczną, to niektórzy mogą uważać, iż ich, zwykłych ludzi, ona nie obejmuje.

W celu uniknięcia takich pomyłek, należy zauważyć, że „już starożytni Grecy zaliczali etykę do filozofii praktycznej, czyli nie tylko do sfery teoretycznego namysłu, ale także do sfery praktycznego działania”¹⁴. Pojęcie to pochodzi od greckiego słowa *ethikos*, które nawiązuje do *ethosu*, oznaczającego zwyczaj, obyczaj.

Może w pierwszym momencie dziwić, że etyka związana jest ze zwyczajem czy obyczajem, ale ma to swoje wytłumaczenie. Otóż ludzie pierwotni – prawdopodobnie – w którymś momencie rozwoju wspólnotowego uświadomili sobie, że aby grupa, w której żyją, mogła przetrwać, wszyscy jej członkowie muszą przestrzegać pewnych zasad. Zrozumieli bowiem, że niektóre działania podejmowane przez członków grupy przyczyniają się do jej stabilności, bezpieczeństwa i dalszego rozwoju, podczas gdy inne zagrażają temu bezpieczeństwu oraz dalszemu jej rozwojowi”.

Pojęcie moralności wywodzi się natomiast od łacińskiego słowa *moralis*, także oznaczającego obyczaj, co zapewnia nas o praktycznym źródle pochodzenia etyki.

Powinniśmy zadać sobie jednak pytanie: dlaczego posługujemy się aż dwoma słowami: etyka i moralność na wskazanie tego samego?

Otóż przyjęło się w filozofii używać określenia etyka lub przymiotników etyczny i nieetyczny wtedy, gdy mamy na myśli bardziej kontekst teoretyczny lub gdy chodzi nam głównie o namysł nad dobrem i złem, podczas kiedy pojęcia moralność i jej pochodnych używamy raczej dla określenia konkretnych zachowań. Moralność bardziej dotyczy tego, jakie czyny są słuszne, a jakie niesłuszne niż charakteru osoby, która je spełnia. Przez moralność rozumie się uznawane w jakiejś grupie lub społeczeństwie bądź przez poszczególne osoby oceny i normy, odwołujące się do kategorii dobra i zła, zachowań zasługujących na aprobatę i pochwałę oraz godnych potępienia. „Ponadto pojęcia »etyka« używamy częściej wtedy, gdy chodzi nam o jednostkowy namysł, podczas gdy pojęcie »moralność« bywa używane w celu określenia zachowania jakiejś grupy ludzi (...)”¹⁵.

Podmiotową okolicznością wybitnie sprzyjającą korupcji w organach administracji publicznej jest poziom kultury etycznej w społeczeń-

¹⁴ M. Kulesza, M. Niziołek, *Etyka służby publicznej*, Warszawa 2010, s. 16.

¹⁵ *Ibidem*, s. 17.

stwie. To czynnik decydujący o życiu ludzi, o sposobach ich postępowania, a także o wzajemnych relacjach.

Rozpowszechnianie się korupcji czy jej akceptacja świadczyć może o zakorzenieniu się w społeczeństwie negatywnych cech moralnych. Każdy przypadek sprzedajności od strony etycznej jest przejawem braku uczciwości osoby pełniącej funkcję publiczną przede wszystkim wobec interesu publicznego. Brak zasad moralnych w wypełnianiu zadań w administracji może być pochodną wychowania, ale czasami także przekazów płynących z mediów czy otoczenia, które sugerują stawianie interesów rodzinnych na pierwszym miejscu, co nie jest możliwe bez przekupstwa, a przede wszystkim nepotyzmu.

Szczególnym wymiarem korupcji w Straży Granicznej jest naruszenie interesu publicznego, do którego dochodzi zawsze, gdy przedstawiciel władzy działa na niekorzyść swojej instytucji i państwa. Zdecydowaną większość funkcjonariuszy Straży Granicznej, jak i całego społeczeństwa, stanowią ludzie uczciwi. Jednak ciągły pośpiech, chęć osiągnięcia określonych dóbr materialnych w sposób natychmiastowy, presja otaczającego środowiska, znajomych którzy „są zaradni” i dlatego „świetnie sobie radzą” wywołuje czasami nie tylko frustrację, ale i chęć naruszania wypracowanych przez społeczeństwo zasad postępowania.

Dlatego należy przypominać, że „zło jest złem”, a funkcjonariusze Straży Granicznej są zobowiązani do bezwzględnego przestrzegania norm prawnych i moralnych.

Zawód funkcjonariusza Straży Granicznej jest bowiem zawodem społecznego zaufania, a jego istota wynika ze szczególnej roli pełnionej na rzecz państwa i społeczeństwa. Nagannym i nieetycznym jest zatem wykorzystywanie posiadanych uprawnień i pozycji zawodowej funkcjonariusza Straży Granicznej do osiągnięcia jakichkolwiek nienależnych korzyści.

W rocie ślubowania funkcjonariusz Straży Granicznej ślubuje strzec dobrego imienia służby, honoru i godności, a także przestrzegać zasad etyki. Etyka zawodowa jawi się tym samym jako teoria odpowiedzialnej, moralnie dobrze realizowanej pracy, wykonywanej dzięki sprawnościom, warunkującym efektywną pracę. Odpowiedzialność ta nie może być jednak oderwana od sprawiedliwości i brania na siebie skutków tego co czynimy, natomiast sprawności moralne sprowadzone są do uzyskiwanych pracą wartości doskonalących człowieka.

Zgodnie z zasadami etyki zawodowej określonymi w Zarządzeniu nr 11 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 20 marca 2003 roku w sprawie zasad etyki zawodowej funkcjonariuszy Straży Granicznej, każdy funkcjonariusz naszej formacji realizując powierzone mu zadania ma zawsze na względzie dobro Rzeczypospolitej Polskiej, jej de-

mokratyczny ustrój i bezpieczeństwo granicy państwowej, a w szczególności:

- bezwzględnie zwalczać korupcję,
- nie zachowywać się w sposób wskazujący na chęć uzyskania jakichkolwiek korzyści materialnych za wykonywanie obowiązków służbowych,
- nie zaciągać żadnych zobowiązań w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych¹⁶.

Najważniejszym dokumentem regulującym wymagania etyczne wobec pracowników Straży Granicznej jest *Kodeks Etyki Służby Cywilnej*.

Dokument ten stanowi, iż wszyscy pracownicy powinni działać praworządnie, traktować odbiorców swoich usług bezstronnie, pracować rzetelnie i profesjonalnie. Winni zachować lojalność wobec urzędu i zwierzchników, odmawiać wykonywania poleceń sprzecznych z prawem oraz powiadamiać przełożonych o takich przypadkach.

Z analizy treści dokumentu wynika, iż pracownicy powinni jednako traktować wszystkich uczestników postępowań administracyjnych, odcinając się od jakichkolwiek wpływów i nacisków oraz że nie mogą żądać i przyjmować jakichkolwiek korzyści majątkowych lub osobistych.

Podmiotową okolicznością wybitnie sprzyjającą korupcji w środowisku służby jest poziom kultury etycznej w społeczeństwie. Ten czynnik zawsze decydował o życiu ludzi, o sposobach ich postępowania, a także o wzajemnych relacjach. Każdy przypadek sprzedajności od strony etycznej jest przejawem braku uczciwości osoby pełniącej funkcję publiczną przede wszystkim wobec interesu publicznego.

Korupcja jest zjawiskiem, którego istnienia w funkcjonowaniu naszej służby nie można tolerować. Funkcjonariusz Straży Granicznej deklarujący werbalnie czy niewerbalnie chęć uzyskania jakichkolwiek korzyści w zamian za wykonywanie obowiązków służbowych, sprzeniewierza się zasadzie przedkładania w służbie dobra publicznego ponad interesy własne¹⁷.

Z analizy spraw realizowanych przez Biuro Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej wynika, iż przestępstwa o charakterze korupcyjnym popełniane przez funkcjonariuszy bardzo często poprzedzało długotrwałe

¹⁶ Zarządzenie nr 11 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 20 marca 2003 r. w sprawie zasad etyki zawodowej funkcjonariuszy Straży Granicznej.

¹⁷ Patrz: *Konflikt interesów czym jest i jak go unikać? Poradnik dla pracowników administracji rządowej. Suplement: żołnierze, SKW, SWW, Straż Graniczna*, Warszawa 2015.

naruszanie zasad etyki funkcjonariusza Straży Granicznej, szczególnie przedkładanie interesu własnego ponad dobro publiczne¹⁸.

Akceptowanie w środowisku służby postaw naruszających powszechnie obowiązujące normy moralne i szczegółowe zasady etyczne generuje sytuacje, w których stają się one „normalne” i „naturalne”, a przez to bezkarne. Takie sytuacje prowadzą do dysfunkcji i deprecjacji służby granicznej.

Dlatego w zwalczaniu korupcji szczególnie ważne jest „niegodzenie się na korupcję” w naszym otoczeniu. Funkcjonariusze i pracownicy Straży Granicznej, stając w obliczu korupcji powinni podejmować szybkie i jednoznaczne działania eliminujące tę patologię z życia publicznego.

Bowiem dopuszczenie się korupcji przez nieuczciwą, nieliczną grupę osób może także wynikać z przyzwolenia społecznego i braku właściwej i natychmiastowej reakcji – udajemy, że tego nie widzimy i nie chcemy nic o tym wiedzieć. Czy tak jest lepiej? Oczywiście, że nie. Brak naszej reakcji powoduje, że wszyscy stajemy się ofiarami tej patologii i przyczyniamy się do dewastacji oraz wypaczania podstawowych wartości gwarantujących funkcjonowanie państwa obywatelskiego tj. sprawiedliwość, uczciwość i odpowiedzialność.

Współczesne społeczeństwo jest bardzo wrażliwe na wszelkie oznaki braku obiektywizmu i etycznego działania ze strony podmiotów, które sprawują władzę w państwie (w tym również przez administrację publiczną). Skłonność do stosowania przez funkcjonariuszy praktyk korupcyjnych stanowi dowód nie tylko ich etycznej słabości, ale też bezpośrednio wpływa na obniżenie prestiżu samej administracji.

Niezbędne jest zatem tworzenie etosu służby granicznej, obowiązującego każdego funkcjonariusza Straży Granicznej, a materializującego się w jego codziennych działaniach poprzez m.in. stosowanie zasad prawości, bezstronności, czy swoistej wrażliwości społecznej. Etosu funkcjonariusza, który swoją służbę wobec społeczeństwa polskiego traktuje jako nobilitację i wyróżnienie.

W literaturze prawniczej podkreśla się, że wręczenie łapówki nie jest celem samym w sobie, lecz stanowi tylko środek do załatwienia jakiejś sprawy. Nikt nie jest skłonny do dawania nienależnego wynagrodzenia, jeśli nie ma w tym interesu. Stąd też korzyść ofiarowana bywa w celu pobudzenia do wykonania czynności wchodzącej w zakres obowiązków służbowych, jak i w celu wynagrodzenia za wcześniej wykonaną czynność¹⁹.

¹⁸ Patrz: Mapa Zagrożeń Korupcyjnych w Straży Granicznej, Warszawa 2015.

¹⁹ E. Pływaczewski [w:] Kodeks karny. Komentarz, wyd. 1, Warszawa 2008, art. 228, pkt 7, s. 927.

Przyjmując za P. van Duyne'm, że: „korupcja to nieuczciwość lub słabość w ramach procesu podejmowania decyzji, w którym osoba podejmująca decyzję (w sektorze prywatnym lub publicznym) zgadza się odejść lub żąda odejścia od kryteriów, które powinny przyświecać procesowi podejmowania przez nią decyzji, w zamian za korzyść lub jej obietnicę lub w nadziei na otrzymanie korzyści, w sytuacji gdy te motywy, które wpłynęły na jej decyzję, nie mogą stanowić uzasadnienia jej podjęcia”²⁰, należy stwierdzić, że do istoty przestępczości korupcyjnej należą następujące cechy:

- istnienie podmiotu, który posiada uprawnienie do podjęcia określonej decyzji,
- obowiązek kierowania się przez ten podmiot określonymi przez społeczeństwo kryteriami,
- interakcja pomiędzy podmiotem decyzyjnym, a innym podmiotem, polegająca na przyjęciu lub żądaniu przez podmiot decyzyjny nienależnej korzyści w zamian za odejście od kryteriów, którymi winien się kierować przy podejmowaniu decyzji.

Trzeba przy tym zauważyć, że zarówno uprawnienie podmiotu do podjęcia decyzji, sama decyzja, obowiązek kierowania się określonymi kryteriami oraz same kryteria, mogą mieć charakter normatywny (wynikać z unormowań systemu prawnego) lub nieformalny (wynikać z określonych norm społecznych, obowiązujących w danym miejscu i czasie). Dostrzegając ów pozanormatywny aspekt korupcji, należy skonstatować, iż zakres tego, co zaliczać będziemy do przestępstw korupcyjnych, różnicuje się w czasie i przestrzeni w zależności od tego, jakim kategoriom decyzji i kryteriom ich podejmowania dane społeczeństwo przypisuje w danym czasie na tyle istotne znaczenie, że odejście od tych kryteriów w zamian za nienależną korzyść decyduje się spenalizować jako przestępstwo korupcyjne. W tym sensie aspekt pozanormatywny korupcji w oczywisty sposób zawsze będzie pierwotnym względem aspektu normatywnego²¹.

Nulla poena sine lege (nie ma przestępstwa bez ustawy), to jedna z naczelnych zasad prawa karnego. W polskim kodeksie karnym zasada ta występuje w art. 1 § 1, który brzmi:

²⁰ P. C. Van Duyne, *Combating Corruption: Acts and Attitudes [w:] Five Issues in European Criminal Justice: Corruption, Women in the Criminal Justice System, Criminal Policy Indicators, Community Crime Prevention and Computer Crime. Proceedings of the VI European Colloquium on Crime and Criminal Policy, Helsinki 10–12 December 1998*, red. M. Joutsen, Helsinki 1999, s. 23.

²¹ M. Iwański, *Odpowiedzialność karna za przestępstwa korupcyjne*, Kraków 2015, s. 32.

„odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia”.

Zachowania korupcyjne będą zatem karalne w takim zakresie, w jakim kryminalizują je ustawy, w tym kodeks karny. Zgodnie z polskim prawem karnym, na mocy orzeczenia sądu można zostać ukaranym grzywną, ograniczeniem wolności lub pozbawieniem wolności zarówno w sytuacji, gdy przyjmuje się łapówkę, jak i wówczas, gdy się ją daje²².

Aby móc stwierdzić, jakie zachowania korupcyjne są karalne według polskiego prawa karnego, warto najpierw sprecyzować kilka pojęć.

1. Korzyść majątkowa.

Określenie tego pojęcia na gruncie prawa karnego znajdziemy w art. 115 § 4 Kodeksu karnego, który stwierdza, że „korzyścią majątkową lub osobistą jest korzyść zarówno dla siebie, jak i dla kogo innego”. Korzyścią majątkową jest zwiększenie aktywów majątkowych lub zmniejszenie pasywów, przy czym majątkiem są wszystkie prawa, które mają wartość możliwą do wyrażenia w pieniądzu²³. Nie traktuje się jako korzyści majątkowej np. kwiatów, drobnych upominków itp.

2. Korzyść osobista.

Jest to korzyść, która nie ma wartości materialnej. Może nią być np. uzyskane w związku z aktem przekupstwa ogólne polepszenie sytuacji zawodowej czy prywatnej, zainteresowanie osobą sprawcy okazywane przez drugą osobę, realizujące jego potrzeby emocjonalne, uczuciowe i intymne itp. Odróżnienie czy dana korzyść ma charakter majątkowy, czy osobisty jest trudne. Za kryterium może służyć pytanie, czy zaspokaja ona potrzeby materialne czy niematerialne osoby, która ją uzyskała? O uznaniu jakiegoś dobra za korzyść majątkową lub osobistą powinno decydować to, jaką potrzebę zaspokaja ono w większym stopniu; jeżeli zaspokaja przede wszystkim potrzebę materialną, to jest korzyścią majątkową, a jeżeli niematerialną – jest korzyścią osobistą²⁴.

²² M. Wypych, *Czym jest korupcja? Informator prawny*, Helsińska Fundacja Praw Człowieka Przeciw Korupcji, Warszawa 2003, s. 7.

²³ Patrz: uchwała SN z 30.01.1980 r., VII KZP 41/78, OSNKW nr 3/1980, poz. 24.

²⁴ M. Mozgawa, *Komentarz do art. 115 Kodeksu karnego*, red. M. Budyń-Kulik, P. Kozłowska-Kalisz, M. Kulik, LEX 2018, teza 5.

3. Przyjęcie obietnicy korzyści majątkowej lub osobistej.

Przyjęcie obietnicy polega na zaistnieniu stanu, w którym osoba pełniąca funkcję publiczną oczekuje na otrzymanie korzyści. Nie ma znaczenia forma przyjęcia obietnicy korzyści. Istotne jest, by gest wyraził zamiar sprawcy, a adresat mógł zrozumieć przekazaną w ten sposób informację jako obietnicę udzielenia korzyści. Ważne, aby przyjęcie obietnicy przez adresata było wyraźne²⁵.

4. Żądanie korzyści.

To złożenie oświadczenia przez osobę pełniącą funkcję publiczną innej osobie, że osoba pełniąca taką funkcję domaga się udzielenia korzyści w związku z pełnioną funkcją, w zamian za coś, co powinna świadczyć bezpłatnie.

Żądanie korzyści lub obietnicy znaczeniowo jest zbliżone do uzależniania czynności od ich otrzymania. Różnice tkwią tu, po pierwsze, w tym, że żądanie nie musi być związane z daniem do zrozumienia, że w razie nieotrzymania korzyści lub obietnicy sprawca nie podejmie czynności. Po drugie, żądanie może nastąpić już po podjęciu czynności przez osobę pełniącą funkcję publiczną. Można przyjąć, że żądaniami korzyści są nawet aluzja lub gest, jeżeli wynika z nich, że sprawca chce otrzymać korzyść²⁶.

5. Co się dzieje z korzyścią uzyskaną w wyniku przestępstwa?

Zgodnie z art. 44 i 45 Kodeksu karnego sąd orzeka przepadek przedmiotów pochodzących bezpośrednio z przestępstwa oraz korzyści (lub ich równowartości), jakie sprawca osiągnął, choćby pośrednio z przestępstwa.

W 2003 roku wprowadzono wykładnię rozszerzającą art. 44 i 45 kk polegającą na tym, iż przepadek obejmuje również przestępstwa korupcyjne. Ważne jest również wprowadzenie domniemania, iż mienie, które sprawca objął we władanie lub do którego uzyskał jakkolwiek tytuł w czasie popełnienia przestępstwa lub po jego popełnieniu, stanowi korzyść majątkową uzyskaną z popełnienia przestępstwa. W związku z tym, to sprawca musi ewentualnie przedstawić dowody, że swój majątek nabył w sposób legalny (art. 45 § 2 kk). Drugie domniemanie dotyczy tego, iż mienie stanowiące korzyść z przestępstwa, a przekazane osobie fizycz-

²⁵ Wyrok SN z dn. 5 listopada 1997 r., V KKN 105/97, OSNKW nr 1–2/1998, poz. 7 z glosą aprobującą J. Satko, OSP nr 6/1998, s. 117.

²⁶ A. Spotowski, *Przestępstwa służbowe (nadużycie służbowe i łapownictwo w nowym kodeksie karnym)*, Warszawa 1972, s. 99 i n.

nej, prawnej lub jednostce organizacyjnej uważane jest za należące do sprawcy (art. 45 § 3 kk)²⁷.

Najczęściej spotykaną formą przestępstw korupcyjnych występujących w polskim systemie prawnym jest **łapownictwo**. Wyróżnia się dwie jego odmiany:

- **bierne** (polegające na „przyjęciu”, „żądaniu”, lub „uzależnieniu” czynności od łapówki),
- **czynne** (polegające na „udzieleniu” lub „obeccaniu udzielenia” łapówki).

Zachowania te zostały spenalizowane w Ustawie kodeks karny z 6 czerwca 1997 roku. Ustawodawca umiejscowił przepisy dotyczące przedmiotowych zachowań w rozdziale XXIX zatytułowanym „Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego” (art. 228–231 kk).

Przestępstwo łapownictwa biernego, spenalizowane zostało w art. 228 Kodeksu karnego, określane inaczej w piśmiennictwie jako **sprzedajność** osoby pełniącej funkcję publiczną. Wydaje się, że określenie sprzedajność jest bardziej trafna, gdyż przyjmowanie korzyści przez osobę pełniącą funkcję publiczną ("branie łapówek") nie jest bynajmniej zachowaniem biernym, nawet wtedy, gdy pełniący taką funkcję nie występuje z inicjatywą przyjęcia łapówki.

Podmiotem łapownictwa biernego może być tylko osoba pełniąca funkcję publiczną. Określony w tym artykule podmiot obejmuje zatem nie tylko funkcjonariuszy publicznych wymienionych w art. 115 § 13 kk, lecz również każdą inną osobę, jeżeli pełni ona funkcję publiczną²⁸.

Zatem przestępstwo to polega na przyjęciu korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy w związku z pełnieniem funkcji publicznej. Ustawodawca przewiduje różne typy tego przestępstwa:

- kwalifikowane znamieniem przyjęcia korzyści w zamian za zachowanie stanowiące naruszenie prawa,
- związane z uzależnieniem wykonania czynności służbowej od otrzymania korzyści,
- ze względu na znaczną wartość korzyści.

²⁷ M. Mozgawa, Komentarz do art. 45 Kodeksu karnego, red. M. Budyń-Kulik, P. Kozłowska-Kalisz, M. Kulik, LEX 2018, teza 13 i 14.

²⁸ Zgodnie z treścią art. 115 § 19 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny – osobą pełniącą funkcję publiczną jest funkcjonariusz publiczny, członek organu samorządowego, osoba zatrudniona w jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, chyba że wykonuje wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba, której uprawnienia i obowiązki w zakresie działalności publicznej są określone lub uznane przez ustawę lub wiążącą RP umowę międzynarodową.

Sprawca czynu z art. 228 § 1 kk podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. W odniesieniu do tego typu czynu ustawodawca przewidział wypadek mniejszej wagi. Chodzi tu o przestępstwa, których okoliczności popełnienia i cechy sprawcy sprawiają, że czyn jego zasługuje na znacznie łagodniejszą karę (np. przyjęcie symbolicznej korzyści za wykonanie obowiązku służbowego po godzinach pracy, pomoc w skompletowaniu dokumentów przez petenta czy udzielenie informacji, jeżeli przyjmujący nie był do tego zobowiązany).

Karą pozbawienia wolności od 1 roku do lat 10 zagrożone jest przyjęcie korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy za zachowanie stanowiące naruszenie przepisów prawa (np. przyjęcie korzyści majątkowej przez urzędnika w zamian za wydanie dokumentu poświadczającego nieprawdę, bezpodstawne umorzenie podatku, zaniechanie zawiadomienia organów ścigania o przestępstwie przez osobę do tego zobowiązaną).

Takiej samej karze podlega sprawca, który uzależnia wykonanie czynności służbowej od otrzymania korzyści majątkowej lub osobistej bądź jej obietnicy oraz sprawca, który takiej korzyści żąda.

Użycie przez ustawodawcę terminu „żądanie korzyści” wskazuje na pewną stanowczość, zdecydowanie, którymi musi się charakteryzować zachowanie osoby pełniącej funkcję publiczną. Do realizacji znamion typu czynu zabronionego nie wystarczy, że podmiot czynności wykonawczej da do zrozumienia, że miłe byłoby uzyskanie przez niego jakiejś korzyści majątkowej. Sytuacja, w której osoba, pełniąc funkcję publiczną, tylko ujawnia gotowość przyjęcia korzyści, nie wystarcza do uznania jej zachowania jako żądania²⁹.

Żądać korzyści można zarówno przed, jak i po dokonaniu czynności służbowej, natomiast w przypadku uzależnienia wykonania czynności od wręczenia korzyści majątkowej, korzyść jest warunkiem podjęcia czynności i dlatego musi ono poprzedzać wykonanie czynności. W obydwu zachowaniach inicjatywa korupcyjna wychodzi od osoby pełniącej funkcję publiczną, przy czym chodzi tu zarówno o wykonanie czynności służbowej, jak i zaniechanie jej wykonania, opóźnienie, przyspieszenie, dokonanie lub niedokonanie w pożądanym przez petenta miejscu i czasie itp.

Najsurowszą karą, bo od 2 lat do 12 lat pozbawienia wolności zagrożone jest zachowanie polegające na przyjęciu przez osobę pełniącą

²⁹ A. Barczak-Oplustil, M. Iwański, Komentarz do art. 228 kodeksu karnego, red. W. Wróbel, A. Zoll [...], LEX 2017, teza 43.

funkcję publiczną korzyści majątkowej znacznej wartości³⁰ albo jej obietnicy.

Przyjęcie korzyści bądź jej obietnicy, aby było karalne musi pozostawać w związku z pełnieniem przez sprawcę funkcji publicznej. Chodzi tu o związek łapówki z działalnością osoby pełniącej funkcję publiczną, gdy łapówkę dano dla uniknięcia np. niekorzystnej decyzji, uzyskania przychylnego stanowiska bądź też, gdy łapówka miała na uwadze całokształt działalności. Związek ten zachodzi również wtedy, gdy sprzedajna osoba przyjęła łapówkę za czynność już dokonaną, na którą łapówka nie miała wpływu. Związek ten oznacza, zatem zarówno związek z konkretnymi czynnościami służbowymi, jak i z całokształtem urzędowania. Sprawca nie musi być przy tym wyłącznie kompetentny do załatwienia danej sprawy, wystarczy, że działa na pewnym jej etapie i może wpłynąć na decyzję końcową³¹.

Przyjęcie łapówki przez funkcjonariusza, nawet gdy się szybko zrelektował, że źle postąpił i korzyść zwrócił w tym samym dniu, skutkuje dokonaniem przestępstwa i nie ma w takiej sytuacji możliwości zastosowania przepisów o dobrowolnym odstąpieniu od usiłowania³².

Drugim rodzajem przestępstwa korupcyjnego spenalizowanym w Kodeksie karnym jest łapownictwo czynne, określane potocznie jako **przekupstwo** (art. 229 kk). W odróżnieniu od przestępstwa sprzedajności przekupstwo jest przestępstwem powszechnym i tym samym może je popełnić każda osoba zdolna do ponoszenia odpowiedzialności karnej.

Zarówno przestępstwo z art. 228, jak i przestępstwo z art. 229 k.k. są przestępstwami formalnymi, czyli bezskutkowymi. Oznacza to, że do zrealizowania znamion tych czynów zabronionych nie jest konieczne wystąpienie skutku w postaci uszczerbku w dobrach materialnych.

Dobrem prawnym chronionym przez typ czynu zabronionego łapownictwa czynnego jest zgodnie z tytułem XXIX rozdziału Kodeksu karnego prawidłowe i efektywne funkcjonowanie polskich instytucji państwowych i samorządu terytorialnego. Bezpośrednim przedmiotem ochrony jest bezinteresowność, bezstronność tego funkcjonowania, rzetelność pełnienia funkcji publicznej oraz dobre imię organów, reprezen-

³⁰ Patrz: art. 115 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny – mieniem znacznej wartości jest mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 200 000 złotych. § 6. Mieniem wielkiej wartości jest mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 1 000 000 złotych.

³¹ J. Giezek, Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz, Warszawa 2014, art. 228, pkt 23, s. 732.

³² Wyrok SN z dn. 29 kwietnia 1972 r., III KR 26/72, OSNPG nr 8/1972, poz. 123.

towanych przez osoby pełniące w nich konkretne funkcje, a także zaufanie obywateli do organów państwowych i samorządowych³³.

W typie podstawowym (art. 229 § 1 kk) łapownictwo czynne polega na udzieleniu korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy innej osobie w związku z pełnioną przez nią funkcją publiczną. Realizacja tego typu przestępstwa jest niezależna od tego, kto był inicjatorem udzielenia korzyści lub jej obietnicy (nie dotyczy to rzecz jasna sytuacji, gdy pełniący funkcję publiczną żąda korzyści albo uzależnia czynność służbową od jej otrzymania). Sprawca typu podstawowego łapownictwa czynnego podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

W wypadku mniejszej wagi, z którym łączy się znaczne złagodzenie odpowiedzialności za przekupstwo (art. 229 § 2 kk) żądanie korzyści ze strony pełniącego funkcję publiczną, albo uzależnienie wykonania czynności służbowej od otrzymania korzyści majątkowej łagodzi odpowiedzialność udzielającego tej korzyści, który w takich przypadkach jest w sytuacji przymusowej. Sprawca podlega wówczas grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Surowszą odpowiedzialność za przekupstwo uzasadnia nakłanianie osoby pełniącej funkcję publiczną do naruszenia obowiązków służbowych w zamian za korzyść lub jej obietnicę, jak również udzielanie korzyści za naruszenie takiego obowiązku (art. 229 § 3kk). Sprawca podlega w takim przypadku karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Inny typ kwalifikowany dotyczy sytuacji, kiedy sprawca udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej znacznej wartości (art. 229 § 4 kk). Udzielający łapówki odpowiadać może za udzielenie jej w znacznej wartości tylko wtedy, gdy wręcza ją jednemu sprawcy, chociażby nie było to w jednym czasie³⁴. Wówczas grozi sprawcy kara pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Karom określonym za poszczególne typy przekupstwa podlega odpowiednio także ten, kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w państwie obcym lub w organizacji międzynarodowej, w związku z pełnieniem tej funkcji (art. 229 § 5 kk).

Udzielenie korzyści polega na bezpośrednim lub pośrednim wręczeniu korzyści, natomiast udzielenie obietnicy oznacza, że sprawca może działać również gestem, gdyż przepisy określające typ czynu zabronionego przekupstwa nie ograniczają sposobu, ani formy uzewnętrznienia zamiaru uczynienia obietnicy. Sąd orzekający oceni, czy gest wyraził taki

³³ Wyrok z dn. 7 października 1980 r., III KR 269/80, OSNPG nr 6/1981, poz. 70.

³⁴ Wyrok SN z dn. 12 marca 1975 r., V KR 371/74, OSNPG nr 11/1975, poz. 117.

zamiar sprawcy i czy jego adresat mógł zrozumieć przekazaną w ten sposób informację jako obietnicę udzielenia korzyści³⁵.

Dla bytu przestępstwa przekupstwa nie jest także niezbędne ściśle określenie i sprecyzowanie obietnicy udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej. Istotne bowiem znaczenie ma sam uzewnętrzniony przez sprawcę zamiar udzielenia takiej korzyści³⁶.

Art. 229 § 6 kk zawiera **klauzulę niekaralności**. Ustawodawca postanowił, iż nie podlega karze sprawca przestępstwa przekupstwa, jeżeli korzyść majątkowa lub osobista, albo ich obietnica zostały przyjęte przez osobę pełniącą funkcję publiczną, a sprawca zawiadomił o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten o nim się dowiedział. Zawiadamiający musi ujawnić wszystkie istotne okoliczności dotyczące popełnionego przestępstwa. Nie wystarczą tu ujawnianie tylko niektórych okoliczności, a także niepoparte niczym supozycje lub przypuszczenia. Nie jest istotne, jakie motywy kierowały sprawcą, który zdecydował się na dokonanie zawiadomienia. Nie wszczyna się wówczas względem niego postępowania karnego³⁷.

Celem tej regulacji, wprowadzonej w życie ustawą z dnia 13 czerwca 2003 roku o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 111, poz. 1061), było umożliwienie sprawniejszej walki z korupcją osób pełniących funkcje publiczne, poprzez przerwanie solidarności uczestników korupcji, o ile sprawcy przestępstwa korupcji czynnej zdecydują się na współpracę z organami ścigania na warunkach określonych w tym przepisie³⁸. Ideą tego przepisu jest rozbicie solidarności przestępczej między udzielającym korzyści lub obietnicy a przyjmującym ją.

W doktrynie jednak słusznie zauważa się, że regulacja ta tworzy pole do nadużyć ze strony sprawców (prawdziwych lub rzekomych) czynnej korupcji.

Kolejnym przestępstwem korupcyjnym jest **płatna protekcja**. W przeciwieństwie do przestępstwa sprzedajności płatna protekcja jest przestępstwem powszechnym, co nie zmienia faktu, iż jej podmiotem może być również osoba pełniąca funkcję publiczną.

³⁵ Wyrok SN z dn. 5 listopada 1997 r., V KKN 105/97, OSNKW nr 1–2/1998, poz. 7 z glosą aprobującą J. S a t k o, OSP nr 6/1998, s. 117.

³⁶ Wyrok SN z dn. 20 listopada 1972 r., III KR 209/72, OSNKW nr 4/1973, poz. 48.

³⁷ R. A. Stefański, Bezkarność sprawcy czynu korupcji [w] *W kręgu teorii i praktyki*, Lublin 2005, s. 339–340.

³⁸ P. Bachmat, Uregulowania służące rozerwaniu solidarności uczestników koniecznych przestępstw korupcyjnych na przykładzie przepisów art. 229 § 6, art. 230a § 3, art. 296a § 5 i art. 296b § 4 k.k. [w] *Prawo w działaniu. Sprawy karne*, red. A. Siemaszko, Warszawa 2010, s. 168.

Podobnie jak dwa poprzednie, art. 230 kk chroni właściwe funkcjonowanie instytucji państwowych, zapewniając bezstronność wykonywania obowiązków służbowych.

Przestępstwo płatnej protekcji polega na podjęciu się przez sprawcę załatwienia sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą, przy czym sprawca powołuje się na wpływy w określonym kręgu podmiotów albo wywołuje przekonanie u udzielającego korzyści lub utwierdza go w przekonaniu o istnieniu takich wpływów. Sprawca powołuje się przy tym na wpływy w instytucji państwowej, organizacji międzynarodowej albo też krajowej lub zagranicznej organizacji dysponującej środkami publicznymi. Działanie sprawcy może polegać na powoływaniu się na wpływy w ww. instytucji bądź na wywołaniu u osoby zainteresowanej przekonania o istnieniu takich wpływów albo na utwierdzeniu jej w takim przekonaniu³⁹.

Wpływy, na które powołuje się sprawca, nie muszą być jego własnymi wpływami. Liczą się także wpływy cudze np. wpływy krewnego, który według zapewnień sprawcy bądź stwarzanych przez niego pozorów jest w stanie załatwić sprawę, gdyż pracuje w instytucjach wymienionych w przytoczonym wyżej przepisie. Dla bytu przestępstwa nieistotne jest, czy osoba powołująca się na wpływy takowe rzeczywiście posiada⁴⁰.

Podobnie nieistotne jest dla odpowiedzialności karnej podejmującego się pośrednictwa, czy rzeczywiście zostaną podjęte działania faktycznego pośrednictwa, czy też działanie sprawcy zakończy się na wejściu w porozumienie z osobą zainteresowaną załatwieniem sprawy.

Sprawca przestępstwa płatnej protekcji podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. W wypadku mniejszej wagi czynu, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Inną formą przestępstwa korupcyjnego występującego w polskim systemie prawnym jest **czynna płatna protekcja** (art. 230a kk).

Przepis art. 230a kk uzupełnia przepisy antykorupcyjne, penalizując przekupstwo pośrednika, polegające na udzielaniu mu korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo w krajowej lub zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi.

Przestępstwo to polega na udzieleniu korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w instytucji pań-

³⁹ Por.: R. A. Stefański, Przestępstwo czynnej płatnej protekcji (art. 230a k.k.), „Prokuratura i Prawo” nr 5(2004), s. 16.

⁴⁰ M. Kulig, Komentarz do art. 230 Kodeksu karnego, red. M. Budyń-Kulik, P. Kozłowska-Kalisz, M. Kulik, LEX 2018, teza 7.

stwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub w zagranicznej jednostce dysponującej środkami publicznymi. Pośrednictwo, o którym mowa, winno polegać na bezprawnym wywarceniu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję publiczną w związku z pełnieniem tej funkcji⁴¹.

Działanie sprawcy od strony przedmiotowej polega na tym samym co przekupstwo, z tym wyjątkiem, iż w przypadku art. 230a kk celem działania sprawcy jest opłacenie pośrednictwa, a niekoniecznie osoby podejmującej decyzję.

Działanie sprawcy ma więc na celu skłonienie pośrednika do bezprawnego wywarcia wpływu na decyzję osoby, która pełni funkcję publiczną.

Możliwe jest, iż sprawca przestępstwa z art. 230a równocześnie nakłania pośrednika do wypełnienia znamion przestępstwa opisanego w art. 229 kk, tj. do wręczenia korzyści bądź jej obietnicy. Wówczas możliwe będzie zastosowanie kumulatywnej kwalifikacji prawnej art. 230a w zw. z art. 228 kk w zw. z art. 18 § 2 kk.

Penalizacja tego przestępstwa, zwanego handlem wpływami, czyni zadość wymaganiom Konwencji Rady Europy o korupcji z dnia 27 stycznia 1999 roku. Użycie w przepisie wyrażenia „bezprawnym” wywierania wpływu powoduje, iż poza odpowiedzialnością karną z tego przepisu pozostaje opłacenie takich sposobów wywierania, jakie przewidziane są prawem np. wnioski, środki odwoławcze. Omawiane przestępstwo ma charakter formalny, jego dokonanie następuje z chwilą przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej.

Przepis art. 230a § 3 przewiduje klauzulę bezkarności za ujawnienie przestępstwa.

Ostatnim przestępstwem jest tzw. **przekroczenie uprawnień** (art. 231 kk).

Przestępstwo nadużycia władzy opisane w art. 231 kk jest przestępstwem formalnym⁴². To przestępstwo indywidualne właściwe, dlatego popełnić je może tylko funkcjonariusz publiczny, który przekraczając swoje uprawnienia lub niedopełniając obowiązków działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego.

Dla przypisania sprawcy wypełnienia znamion czynu zabronionego z art. 231 § 1 kk nie jest wymagane wystąpienie rzeczywistej szkody. Sprawca wypełnia znamiona poprzez działanie lub zaniechanie, stwarza-

⁴¹ M. Kulig, Komentarz do art. 230a Kodeksu karnego, red. M. Budyń-Kulik, P. Kozłowska-Kalisz, M. Kulig, LEX 2018, teza 2.

⁴² Przestępstwo formalne (bezskutkowe) – typ czynu zabronionego do którego realizacji znamion wystarczy samo zachowanie, a ewentualny skutek, które to zachowanie za sobą pociąga, nie jest z punktu widzenia realizacji znamion istotny.

jąc stan zagrożenia dla dobra prawnego. Poprzez działanie lub zaniechanie sprawca czynu zabronionego może bądź przekroczyć swoje uprawnienia, bądź nie dopełnić swoich obowiązków.

Z przekroczeniem uprawnień mamy do czynienia przede wszystkim wtedy, gdy funkcjonariusz publiczny podejmuje czynność wykraczającą poza jego uprawnienia służbowe (np. decyzję pozostającą w kompetencji kierownika organu). Przekroczeniem uprawnień jest również czynność mieszcząca się wprawdzie w zakresie uprawnień funkcjonariusza, ale która stanowiła wyraźne nadużycie tych uprawnień (np. dokonanie zatrzymania osoby bez podstawy faktycznej i prawnej).

Niedopełnienie obowiązków polega na zaniechaniu ich wykonania albo na wykonaniu nienależytym, sprzecznym z istotą lub charakterem danego obowiązku. Źródłem obowiązku może być nie tylko przepis prawa, lecz także pragmatyka służbowa lub polecenie służbowe. Ustawa karna przewiduje również odpowiedzialność za nieumyślny typ omawianego przestępstwa, czyli popełnienie go z lekkomyślności lub niedbalstwa.

Dla właściwego przypisania odpowiedzialności za to przestępstwo niezbędne jest ustalenie podstawy i zakresu uprawnień funkcjonariusza. Tylko dokładne ustalenie powyższego pozwala na przypisanie sprawy przestępstwa.

Samo przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków przez funkcjonariusza nie wypełnia jeszcze znamion przestępstwa korupcyjnego, choć może być podstawą odpowiedzialności służbowej lub dyscyplinarnej. Zakres podmiotowy uległ tutaj, w porównaniu do przestępstwa łapownictwa zarówno czynnego, jak i biernego, istotnemu ograniczeniu. Bowiem z przestępstwem korupcyjnym mamy do czynienia dopiero wówczas, gdy motywem działania sprawcy jest osiągnięcie bezprawnej korzyści majątkowej lub osobistej. Korzyści tej nie musi odnieść sam działający bezprawnie funkcjonariusz, lecz inny podmiot, na rzecz którego funkcjonariusz działa. Zachodzi wówczas przypadek surowszej odpowiedzialności karnej. Z zapisu art. 231 § 2 kk wynika, iż jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Przepis art. 231 § 3 przewiduje odpowiedzialność za typ nieumyślny przestępstwa, co uwarunkowane jest dodatkowo spowodowaniem istotnej szkody⁴³.

⁴³ *Kodeks karny. Komentarz*, red. prof. A. Grześkowiak i prof. K. Wiak., Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2012, s. 1040.

W art. 231 § 4 kk została zamieszczona tzw. klauzula subsydiarności. Jej stosowanie odnosi się do przestępstwa sprzedajności z art. 228 kk. Oznacza to, że jeżeli w toku postępowania zostanie ustalone, iż funkcjonariusz publiczny nadużywający władzy przyjął korzyść majątkową lub osobistą lub jej obietnicę, to zajdzie przypadek kumulatywnego zbiegu przestępstwa sprzedajności (art. 228 kk) z kwalifikowanym typem nadużycia służbowego (art. 231 § 2 kk). Stosowanie tego ostatniego przepisu zostanie wówczas wyłączone i sprawca będzie odpowiadał tylko na podstawie art. 228⁴⁴.

⁴⁴ Patrz: *Vademecum antykorupcyjne dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej*, CBA, Warszawa 2014, s. 28.

Krzysztof Izak

ABW w Warszawie

DOKUMENTY W PAŃSTWIE ISLAMSKIM – cz. II

W 2018 roku w *Biuletynie Problemy Ochrony Granic* (nr 56) ukazał się artykuł zatytułowany *Dokumenty w Państwie Islamskim*. Napisałem go na podstawie analizy dokumentów zebranych w 2016 roku przez Ajmenna Dżawada at-Tamimiego, irackiego dziennikarza zamieszkałego w Wielkiej Brytanii. Jest on na Wyspach uznanym autorytetem w dziedzinie organizacji dżihadystycznych walczących w Iraku i Syrii, gdzie kilkakrotnie przebywał w czasie toczącej się tam wojny. Jego stosunek do Państwa Islamskiego (Islamic State – IS) wciąż jest niejasny. W 2014 roku jednoznacznie bronił idei jego powstania twierdząc, że nie ma ono nic wspólnego z Al-Kaidą i powstało jako reakcja na marginalizację irackich sunnitów ze strony szyickiej większości oraz masakrę protestującą ludności sunnickiej w Hawidży (północny Irak) dokonaną przez iracką armię. Wypowiedzi At-Tamimiego spotkały się z ostrą krytyką ze strony specjalistów i publicystów, a strona internetowa „Bellingcat” usunęła jego artykuł.

Fot. 1. Wybrane dokumenty znalezione w Mosulu

Źródło: <https://www.nytimes.com/interactive/2018/04/04/world/middleeast/isis-documents-photos.html> [dostęp: 5.05.2018]

Od czasu napisania tamtego artykułu upłynęły dwa lata. W tym okresie upadły wszystkie prowincje i ośrodki miejskie kontrolowane przez Państwo Islamskie, które przestało istnieć. Gdzieś na pustynnym

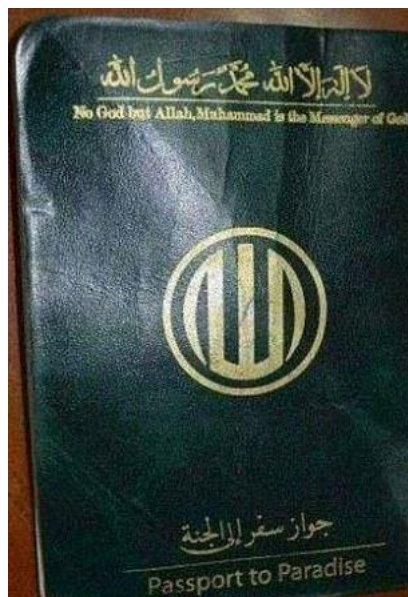
pograniczu iracko-syryjskim wciąż ukrywa się kalif Abu Bakr al-Bagdadi. W kwietniu 2019 roku opublikowano w cyberprzestrzeni nagranie wideo z nim w roli głównej, w którym stwierdził, że utrata ostatniego bastionu kalifatu w Al-Baghouz Faukani (wschodnia Syria) nie oznacza końca wojny Państwa Islamskiego. Ogłosił długą walkę na wyniszczenie i ataki w miejscach słabo kontrolowanych przez rządy. Wspomniał o Mali i Burkina Faso, skąd przyjął przysięgę wierności tamtejszych ekstremistów. Al-Bagdadi mówił o rosnących wpływach islamistów wszędzie tam, gdzie Zachód nie stawia silnego oporu. Terrorysty z Państwa Islamskiego od dawna przygotowywali się na kalifat w Syrii i Iraku. W dołączonym do filmu nagraniu audio Bagdadi odniósł się m.in. do zamachów dokonanych na Sri Lance 21 kwietnia 2019 roku, w których zginęło ok. 260 osób. Pokazały one, że komórki dżihadystów mogą być praktycznie wszędzie, a ich członkowie czekają na rozkazy. Nie zabraknie im przy tym ani pieniędzy, ani ochotników, czy też umiejętności nabytych w ciągu lat krwawych walk na Bliskim Wschodzie.

Państwo Islamskie, nazywane również Islamskim Państwem Kalifatu lub po prostu kalifatem przestało istnieć, ale jego idei nie da się wymazać z pamięci bojowników oraz islamskich radykałów. Pozostały po nim stosy dokumentów, znajdujące w miejscowościach zdobywanych przez żołnierzy Syryjskich Sił Demokratycznych i zabezpieczone przez służby USA, Wielkiej Brytanii i Francji oraz zachodnich dziennikarzy. Ich liczby nie można oszacować, nawet w przybliżeniu. Znajdowały się one w wielu miejscach: w pomieszczeniach urzędów kalifatu, domach i na ulicach. Są dowodem licznych zbrodni, tortur, łamania wszelkich praw człowieka oraz rozbuchanej biurokracji, ale także nieocenionym źródłem informacji, pomagającym wyjaśnić fenomen długiego utrzymywania władzy nad terytorium Iraku i Syrii, a później już tylko nad coraz bardziej zawężającym się obszarem tego drugiego państwa.

Przeglądu dokumentów nie ograniczę tylko do przykładów pozwalających na identyfikację tożsamości. Zwrócę uwagę na szereg istotnych materiałów będących wymownym świadectwem działalności organów administracji rządowej i lokalnej, które je wydawały. Są cennym źródłem wiedzy na temat Państwa Islamskiego, nie tylko ze względu na ich treść, ale także dlatego, że są autentyczne. Nie ma mowy o fałszerstwach jak w przypadku dowodów osobistych czy dokumentów podróży. Mimo to przegląd zacznę od „paszportów do raju”, które miały motywować bojowników IS do poświęceń i zachęcać do przeprowadzania samobójczych ataków na siły wroga.

Zapłatą za poświęcenie życia była obietnica wstąpienia do raju. Przepustką do niego były wspomniane paszporty. Zostały one odkryte przez Syryjskie Siły Demokratyczne w Al-Kadisji i Ar-Rakce. Na zielonych lub niebieskich okładkach dokumentu, u góry znajduje się napis w języku arabskim i angielskim: „Nie ma Boga prócz Allaha, a Muhammad jest wysłannikiem Boga”. Jest to muzułmańskie wyznanie wiary (szahada). Pośrodku, w okręgu symbolizującym pieczęć proroka, umieszczono stylizowany napis „Allah”, natomiast u dołu znajduje się napis w języku arabskim i angielskim: „Paszport do Raju”. Dokumenty te nie zawierają żadnych danych osobowych posiadacza, natomiast umieszczono w nich nazwy nieba (zgodnie z islamem istnieje siedem lub nawet osiem sfer niebieskich, nazywanych również ogrodami) i piekła (prowadzi do niego siedem bram) oraz informacja, że posiadacz paszportu po wypełnieniu misji samobójczej nie może podróżować do piekła. Jedynym kierunkiem jego podróży jest niebo. Podczas wojny iracko-irańskiej, toczonej w latach 1980–1988, ajatollah Ruhollah Chomeini obiecywał raj dzieciom, które własnymi ciałami trałowały pola minowe. Poszukując ludzi do tzw. żywych fal, specjaliści werbownicy odwiedzali szkoły w całym Iranie, rekrutując 9–12-letnich chłopców do samobójczych aktów. Dzieci szły do ataku przez pola minowe pod ogniem irackich karabinów maszynowych z zawieszonym na szyi „kluczykiem do raju” (najpierw były to metalowe przedmioty, a potem masowo produkowano je z dużo tańszego surowca – plastiku), zdjęciem Chomeiniego w kieszeni i hasłem na koszuli: *Mam specjalne pozwolenie imama Chomeiniego na wstąpienie do nieba.*

Według informacji Interpolu z 2016 roku w posiadaniu IS znajdowało się 200 tys. paszportów około stu krajów (źródła amerykańskie wymieniały liczbę ok. 120 państw), których bojownicy brali udział w walkach na terenie Iraku i Syrii. Podczas Forum Bezpieczeństwa zorganizowanym w lutym 2016 roku w marokańskim Marrakeszu zwrócono uwagę na fałszowanie, pozyskiwanie i handel dokumentami. W proceder ten

Fot. 2. „Paszporty do raju”

Źródło:

<https://www.dailymail.co.uk/news/article-4640994/ISIS-fighters-given-passports-paradise.html>
[dostęp: 26.07.2017]

zaangażowane były włoskie struktury, które przekazywały na Wschód paszporty państw UE w zamian za dokumenty syryjskie. Te ostatnie, które gwarantowały uzyskanie prawa pobytu w Europie, sprzedawane były przez grupy przestępcze nielegalnym imigrantom. W rękach syryjskich dżihadystów znajdowały się również polskie paszporty. Po zajęciu przez „umiarkowanych” rebeliantów jednej z baz IS w północnej Syrii zdobyto nie tylko broń i materiały wybuchowe, ale również dokumenty. W maju 2015 roku dziennikarzom dubajskiej telewizji Al-Aan udało się uzyskać dostęp do 34 paszportów. Wśród nich znajdowało się 6 albańskich, 4 francuskie oraz 2 holenderskie, szwedzkie, niemieckie, duńskie i **pol-skie**, a także po jednym paszporcie amerykańskim, hiszpańskim, brytyjskim, izraelskim, kosowskim, łotewskim, fińskim i czeskim. Wśród dokumentów były też kosowskie dowody osobiste. Interesujące było spostrzeżenie, że dokumenty należały do osób o cechach wyglądu charakterystycznych dla populacji semickiej. Dokonane ustalenia wykazały, iż jeden z dokumentów należących do Polaków został zgubiony przez właściciela na terytorium naszego kraju we wrześniu 2014 roku. Drugi natomiast stanowił cyfrowe odwzorowanie paszportu należącego do obywatelki RP, która w przeszłości przebywała w Syrii już podczas toczącego się tam konfliktu. W efekcie dziennikarskiego śledztwa ustalono, że część dokumentów należała do osób m.in. z Izraela i Albanii, które dołączyły do dżihadystów, jednak większość to paszporty i dowody osobiste skradzione ludziom niepowiązanym z bojownikami Państwa Islamskiego. To, co wydawało się zwyczajną kradzieżą, okazało się działaniem przestępców powiązanych z Państwem Islamskim. Jego taktyka w przypadku posługiwania się kradzionymi dokumentami była bardzo prosta. Dżihadyści mogli wybierać spośród siebie osobę najbardziej podobną do wizerunku na zdjęciu i przekazywali jej dokument. Jednak nie ograniczali się oni jedynie do posługiwania się prawdziwymi dokumentami. Wśród znalezionych paszportów były też fałszywe dokumenty, w których stwierdzono błędy w nazwach miejscowości¹.

W Państwie Islamskim istniały duże możliwości, skłaniające jego władze do wprowadzenia powszechnego użycia paszportów jako atrybutu legalizacji tego państwa wobec wątpliwej legalności jego powołania. Jednak dokumenty te poza serią próbną nie ujrzały światła dziennego². Przede wszystkim dlatego, że w praktyce nie można byłoby się nimi posługiwać poza kontrolowanym terytorium Iraku i Syrii. Poza tym obszarem właściciele tych dokumentów z miejsca zostaliby zatrzymani jako potencjalni terroryści lub osoby wspierające organizację terrorystyczną.

¹ <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiatea,2/polskie-paszporty-w-rekach-panstwa-islamskiego,542156.html> [dostęp: 14.05.2015].

² Por. mój artykuł w 56 nr Biuletynu CSSG *Problemy Ochrony Granic*, s. 29.

Ale była również jeszcze jedna, ważna okoliczność, która powstrzymała władze z produkcją paszportów. Stanowiło ją uzasadnienie istnienia kalifatu, odwołujące się do jego boskości i „proroczej metody” ogłoszenia jego powstania. Źródła religijne islamu, w tym wypowiedzi proroka Muhammada oraz jego towarzyszy, nie zawierają żadnych wskazówek na temat paszportów, mimo podróży proroka do nieba³.

W fatwie nr 48 wydanej w 2014 roku Diwan al-Ifta wa al-Buhus (Ministerstwo ds. Fatw i Publikacji) Państwa Islamskiego zabronił opuszczania kalifatu. W związku z tym paszporty nie służyłyby żadnemu celowi, a ponadto wszystko co znajdowało się poza terytorium IS, było sprzeczne z islamem. Zaniechanie produkcji paszportów jako dokumentu podróży może również świadczyć o ukrytych napięciach między „racjonalistami”, o ile tacy w kalifacie istnieli i można ich tak nazywać, a religijnymi ultrakonserwatystami. W praktyce jednak istniało szereg wyjątków. Pierwszy to wspomniane „paszporty do nieba”, ale były one do pogodzenia przez obie strony sporu. Drugi natomiast, o wiele bardziej istotny, to obowiązek uzyskiwania zezwolenia na podróż w granicach IS i poza jego obszar. Takie zezwolenia wydawały terenowe biura Diwan al-Hizba (Ministerstwa Publicznej Moralności i Porządku) funkcjonujące w każdej prowincji (wilajet). W przypadku podróży wewnętrznej zgodę wydawano na odręcznie wypełnionych blankietach, które różniły się w poszczególnych prowincjach. Podróż zagraniczna stanowiła natomiast dużo większe wyzwanie, zarówno dla zainteresowanego jak i władz. Ten pierwszy, o ile był Syryjczykiem lub Irakijczykiem, musiał posiadać ważny paszport swego kraju, a wówczas mógł starać się o zgodę na wyjazd. Był to swego rodzaju przewrotny kompromis: władze Państwa Islamskiego uznawały paszporty syryjskie i irackie, które zostały wydane przez niewierne rządy, ponieważ ich istnienia nie musiały teologicznie uzasadniać. Takie działania poczyniły już władze innych państw islam-

³ Zgodnie z tradycją islamu w 620 lub 621 r. prorok Muhammad odbył „podróż nocną” (al-isra) z Mekki do Jerozolimy. Ze wzgórza Moria udał się do nieba (rzekome miejsce, z którego opuścił ziemię chroni słynna Kubbat as-Sahra – Kopuła na Skale, wzniesiona w latach 691–692 przez kalifą Abd al-Malika). Przemierzył siedem niebios (al-miradż), gdzie spotkał innych proroków i razem z nimi udał się przed tron Stwórcy. Podczas rozmowy udało się Muhammadowi skłonić Wszechmocnego do ograniczenia liczby modlitw z pięćdziesięciu do pięciu, które dziś obowiązują w islamie. Jeszcze tej samej nocy prorok powrócił do Mekki. Całą podróż prorok odbył na grzbiecie Al-Buraka (Jaśniejącego), legendarnego wierzchowca o twarzy kobiety, ciele muła i ogonie pawia). *Koran* nie wspomina bezpośrednio o „nocnej podróży”. Nawiązuje do niej właściwie tylko w jednym wersecie (sura 17:1 – *Chwała Temu, który przeniósł Swojego sługę nocą z Meczetu świętego do meczetu dalekiego*), natomiast cała podróż opisana została w biografii proroka Muhammada *As-Sira an-nabawiya* (*Żywot proroka*) autorstwa Abu Muhammada ibn Hiszama (zm. 833 r.).

skich. Ponadto tłumaczono, iż reżimowe paszporty mają historyczne uzasadnienie. Chociaż Państwo Islamskie większość muzułmańskich władców z przeszłości uznawało za skorumpowanych, to przyznawało, iż wskrzesiło historyczną tradycję kalifów słusznie rządzących (chulafa ar-raszidun: Abu Bakr, Omar, Osman Ali – 632–661 r.), którzy wydawali dokumenty podobne do paszportów. Ułatwiały one podróże na terytoriach kalifatu, działalność handlową, dyplomatyczną i prozelicką. Znane są dwa paszporty wykonane na papirusie datowane na 133 rok hidżry, czyli rok 750/751, a więc początek panowania dynastii Abbasydów.

Fot. 3. Dowody osobiste i paszporty zagranicznych bojowników (foreign fighters) zdobyte przez kurdyjskie Powszechne Jednostki Ochrony (YPG) w Al-Kamisli (Syria)

Źródło: <https://www.alamy.com/stock-photo-passports-of-fighters-of-islamic-state-of-iraq-and-the-levant-isis-74636524.html> [dostęp: 5.05.2018]

Inna zasada obowiązywała natomiast zagranicznych bojowników walczących na rzecz Państwa Islamskiego. Początkowo nosili oni ze sobą wszystkie dokumenty lub deponowali je u przyjaciół lub znajomych. Jednak w miarę krzepnięcia struktur kalifatu, po ogłoszeniu jego wskrzeszenia w dniu 29 czerwca 2014 roku, paszporty przybywającym ochotnikom były odbierane. Mogli się starać o ich zwrot podczas urlopowej podróży lub na powrót do kraju. Zagraniczni bojownicy, którzy zamierzali ukryć swój powrót lub zmylić czujność służb granicznych i specjalnych, korzystali z fałszywych paszportów lub kradzieży tożsamości. Dotyczyło

to również emisariuszy i terrorystów wysyłanych ze strefy walk do Europy. Od 2016 roku liczba fałszywek w rękach zagranicznych bojowników znacznie wzrosła, ponieważ władze Państwa Islamskiego zaczęły ograniczać liczbę wyjazdów z kontrolowanego terytorium ze względu na nasilenie walk. Odnotowano wówczas wiele przypadków dezercji i zbiorowych egzekucji dezertów. Po zakończeniu walk odnaleziono wiele zagranicznych dokumentów oraz blankietów irackich i syryjskich paszportów znajdujących się w siedzibach urzędników i funkcjonariuszy kalifatu. Między innymi w kwietniu 2019 roku przedstawiciele kurdyjskich Powszechnych Jednostek Ochrony (YPG) stwierdzili, że są w posiadaniu wielu paszportów bojowników Państwa Islamskiego, którzy zostali zabici lub dostali się do niewoli. Wszystkie te dokumenty zostały ostemplowane tureckimi znakami kontroli granicznej, co przeczyło wypowiedziom tureckich funkcjonariuszy, że *foreign fighters* nielegalnie przybywali z Turcji do Syrii. W opuszczonej kryjówce Państwa Islamskiego w Mosulu znaleziono 20 blankietów irackich paszportów, a także 16 paszportów rosyjskich i 4 francuskie. Zagraniczne dokumenty ukryte były w sejfie. Obok nich spoczywała opinia o francuskim bojowniku, który nie chce walczyć, lecz zamierza wrócić do Francji, aby przeprowadzić tam samobójczą operację. Jednak zdaniem autora dokumentu gotowość Francuza do poświęcenia była fałszywa i wynikała z neodpartej potrzeby powrotu do kraju. Inna notatka mówi o śmierci Abu Azzama al-Fransi (Francuza) i jego żony, która nastąpiła w wyniku nalotu francuskiego samolotu⁴.

Jeśli mowa o Turcji, to należy wspomnieć, że od początku konfliktu kraj ten prowadził w Syrii podwójną grę, ale zawsze z naciskiem na szkodę syryjskim Kurdom i mniej lub bardziej jawnym poparciem dla IS. Mimo że Turcja była oficjalnym uczestnikiem międzynarodowej koalicji przeciwko Państwu Islamskiemu, to wstrzymywała się z atakowaniem jego pozycji. Podstawowym zadaniem wojsk tureckich było bowiem zwalczanie sił kurdyjskich, które dla Ankary stanowiły większe zagrożenie niż IS. Hakan Fidan, szef Milli İstihbarat Teşkilatı (Narodowej Organizacji Wywiadowczej) i bliski współpracownik prezydenta Turcji Recepta Tayyipa Erdoğana zaoferował możliwość otwarcia przedstawicielstwa dyplomatycznego IS w Ankarze. Przekonywał również, iż partnerzy Turcji powinni zmienić swoje nastawienie względem kalifatu, przeciwstawić się rosyjskiej ofensywie w Syrii i uznać wolę muzułmanów, mieszkających na obszarach kontrolowanych przez IS⁵. Wątpliwości do-

⁴ <http://usdefensewatch.com/2017/02/isis-forging-passports-to-enter-western-countries/> [dostęp: 9.03.2019].

⁵ <https://www.pch24.pl/w-stambule-powinien-powstac-konsulat-panstwa-islamskiego---uwaza-szef-tureckiego-wywiadu,39572,i.html> [dostęp: 22.11.2015].

tyczące postawy Turcji pojawiły się tuż po uwolnieniu przez IS tureckiego konsula i ponad 40 innych obywateli Turcji zatrzymanych w Mosulu w czerwcu 2014 roku. Sugerowano wówczas, że ich dobre traktowanie było wynikiem tajnego porozumienia. Turcja przyczyniła się do wzrostu siły Państwa Islamskiego. Przez jej terytorium napływali ochotnicy, którzy przekraczali syryjską granicę. W Turcji leczyli się też ranni bojownicy IS.

Państwo Islamskie aspirowało nie tylko do panowania nad światem muzułmańskim, ale także do opanowania całego świata. W bliższej perspektywie zamierzało przejąć kontrolę nad Półwyspem Iberyjskim i Bałkanami, nad którymi kiedyś sprawowali zwierzchność wyznawcy islamu. We wrześniu 2014 roku rozpowszechniono mapę ukazującą tereny, które miały być opanowane przez IS w ciągu najbliższych pięciu lat. Poparcia IS udzielali dżihadyści z całego świata. Przysięgę lojalności kalifowi Abu Bakrowi al-Bagdadiemu składali przywódcy radykalnych organizacji islamskich w Azji i Afryce. Powstały zagraniczne prowincje IS, np. Synaj, Barka i Trypolis w Libii, Afryki Zachodniej (Nigeria) czy Chorasana (Afganistan). Dżihadyści z IS, stosujący terror na masową skalę, potrafili umiejętnie wykorzystać media społecznościowe do działań propagandowo-agitacyjnych i werbunkowych, przyczyniając się do radykalizacji mniejszości muzułmańskich w Europie.

Skutków promieniowania bliskowschodniego chaosu i destrukcji doświadczyło wiele państw na świecie, które w latach 2012–2019 doznały zamachy terrorystyczne lub próby ich przeprowadzenia. Na falę terroryzmu w Europie nałożyła się gwałtowna fala migracyjna z jej kulminacją w 2015 roku. Setki tysięcy migrantów z państw muzułmańskich przybyło na nasz kontynent. Z kolei nieznanym pozostaje los wielu *foreign fighters*, którzy wyjechali walczyć w obronie IS. Liczbę ochotników z państw UE szacuje się na ok 6 tys. Najwięcej pochodzi ich z Francji (ponad 1.800 osób) i Niemiec (około 1050). W przypadku tego drugiego państwa szacuje się, że jedna trzecia bojowników nie wróciła dotąd do kraju. 220 osób zostało zabitych, natomiast władze niemieckie nie znają miejsca pobytu kolejnych 160 osób. Przyznają, że część z nich mogła zginąć w walkach, jednak są to tylko przypuszczenia. Zapewniły również, że przedsięwzięto różne środki, m.in. wystawiono *listy gończe*, które mają uniemożliwić islamskim bojownikom powrót do kraju. Nie poinformowano jednak, ile osób poszukiwanych listami gończymi udało się zatrzymać. Wydaje się, że część z tych osób zmieniła swoją tożsamość, a nawet obywatelstwo, wcielając się w uciekinierów ze strefy walk szukających azylu w Europie, niekoniecznie w Niemczech. Istnieje również inne zagrożenie. Państwo Islamskie fikcyjnie uśmiercało swoich bojowników z paszportami państw zachodnich podając taką informację

w cyberprzestrzeni, by potem móc ich wykorzystać do działalności terrorystycznej.

Dokumenty znalezione w Mosulu rzuciły więcej światła na źródło sukcesów Państwa Islamskiego. Jego liderzy i bojownicy wyciągnęli wnioski z nieodwracalnych błędów popełnionych przez Stany Zjednoczone, które administrowały Irakiem. Po zajęciu Mosulu 10 czerwca 2014 roku, przez głośniki umieszczone na minaretach meczetów, bojownicy wydawali polecenia urzędnikom, którzy należeli do wyznawców sunnickiego odłamu islamu, aby stawali się w miejscu pracy. Opornym grożono śmiercią. Nie ma w tym nic nadzwyczajnego, ponieważ organizacja Państwo Islamskie, do 29 czerwca 2014 roku występujące jeszcze pod nazwą Islamskie Państwo w Iraku i Syrii (Ad-Dawla al-Islamijja fi al-Irak wa asz-Szam – Daisz), nie dysponowało swoją kadrą urzędniczą i administracyjną. Po ogłoszeniu powstania Państwa Islamskiego (Ad-Dawla al-Islamijja) jako kalifatu, zaczęto rekrutować urzędników wywodzących się z członków byłej partii Bass, zdelegalizowanej przez Amerykanów w 2003 roku. W biurach organizowano spotkania cywilnych pracowników z przedstawicielami nowych władz, którzy zapewniali ciągłość pracy i odpowiednie wynagrodzenie na zajmowanych stanowiskach. Sukcesem okazała się współpraca między bojownikami i cywilami utrzymującymi w posłuszeństwie społeczeństwo na kontrolowanym terytorium.

Nic zatem dziwnego, że z impetem ruszyły dostawy żywności, wody, usług publicznych i napraw infrastruktury komunalnej. Jednym ze źródeł tego sukcesu był zróżnicowany strumień przychodów. To proto-państwo, jakim było IS, czerpało dochody z tak wielu dziedzin gospodarki, że same naloty były niewystarczające, by je zniszczyć. Ukazują to księgi rachunkowe, miesięczne sprawozdania dotyczące wpływów do budżetu pochodzących na przykład z opodatkowania sprzedaży każdego worka pszenicy, litra mleka czy każdej sztuki arbuza na kontrolowanych bazarach. Wbrew przekonaniu, organizacja Państwo Islamskie i stworzony przez nią kalifat, nie były uzależnione od zewnętrznych darczyńców. Dokumenty dostarczyły dowodów na to, że dochody z podatków znacz-

Fot. 4. Wizja Państwa Islamskiego w pięcioletniej perspektywie

Źródło:

<http://jcpa.org/structure-of-the-islamic-state/>

[dostęp: 10.09.2014].

nie przewyższały zyski ze sprzedaży ropy naftowej, a te ostatnie osiągały nawet 60 mln USD miesięcznie. Źródłem informacji na ten temat są tysiące wewnętrznych dokumentów znalezione w szufladach biur, za którymi siedzieli bojownicy, na półkach posterunków policji, sądów, w szafkach kwater obozów szkoleniowych i domach emirów.

Dżihadyści nie rządili wyłącznie przemocą, choć odgrywała ona olbrzymią rolę. Strach stanowił element wymuszania posłuszeństwa. Zastraszanie ludności było potężnym narzędziem kontroli społeczeństwa. Władzę sprawowano za pomocą dwóch uzupełniających się narzędzi: brutalności i biurokracji. Wszystko znajdowało swoje źródło w *Koranie*, którego treść przyjmowano dosłownie. Podejmowane decyzje miały swoje uzasadnienie w świętej księdze. Cytaty z *Koranu* zamieszczano na dokumentach, plakatach i billboardach instruujących ludność o wprowadzanych zmianach, nakazach i zakazach. Zbudowano wydajną administrację, która była w stanie zbierać podatki, utrzymać miasta w czystości.

Nakazano przeprowadzanie badań medycznych nowożeńcom, aby upewnić się, czy mogą one posiadać dzieci, wydawano akty urodzenia, zawarcia związku małżeńskiego i zgonu, wprowadzono własny system rejestru ludności i pojazdów. Każdy kawałek papieru dokumentował pojedynczą, rutynową interakcję: transfer ziemi między sąsiadami, sprzedaż tony pszenicy czy grzywnę za niewłaściwe ubranie. Dokumenty te ujawniły złożony system rządów. Państwo Islamskie zapewniło mieszkańcom Mosul lepsze usługi komunalne i było bardziej wydajne niż irackie instytucje rządowe, które zastąpiło własnymi. Zdaniem wielu świadków na terenach kontrolowanych przez IS w oczy rzucała się czystość ulic, jakiej nikt nie znał w Iraku. Nowe władze po prostu z całą surowością karały osoby zaśmiecające ulice i pilnowały wywozu śmieci. Ta sfera działalności znajdowała się w gestii Diwan al-Chidmat (Ministerstwa Posługi), które odpowiadało za dostarczanie podstawowych usług: elektryczności, wody, modernizację i remonty infrastruktury publicznej. Najważniejszym wyzwaniem było zapewnienie ciągłego dostępu do elektryczności i wody. Pod tym względem istniały duże różnice między stolicą IS – Ar-Rakką a innymi miastami kalifatu. W Ar-Rakce energia elektryczna dostępna była przez 4 do 8 godzin dziennie, podczas gdy w innych ośrodkach miejskich dostęp ten był jeszcze bardziej ograniczony.

Wśród dostępnych dokumentów związanych z funkcjonowaniem Ministerstwa Posługi znalazły się regulacje dotyczące procedury wywozu śmieci. Najciekawsze zasady dotyczyły pozostawiania śmieci w koszach, dużych czarnych workach lub luzem przed budynkiem, co miało miejsce po wieczornej modlitwie, aby służby oczyszczania mogły je do rana uprzętać. Zabroniono samowolnego pozbywania się śmieci poprzez wyrzucanie ich w niedozwolonych miejscach pod groźbą kary 25 tys. dina-

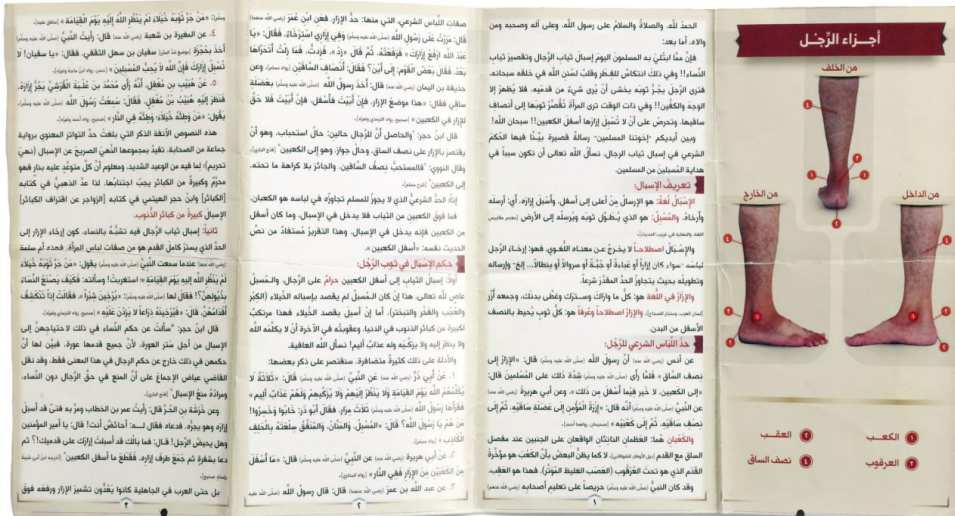
rów (ok. 20 USD) albo aresztu w przypadku odmowy jej zapłacenia. Zakazano też wyrzucania opakowań papierowych lub puszek po napojach z jadących samochodów. W przypadku naruszenia tego zakazu sprawca musiał zapłacić karę w wysokości 5 tys. USD. W irackiej prowincji Ninewa opłata nałożona na gospodarstwo domowe za wywóz śmieci wynosiła 2 tys. USD, natomiast kwotę w wysokości 5 tys. dinarów pobierano od każdej firmy.

Jednym z podstawowych problemów administracji kalifatu było zapewnienie opieki zdrowotnej ze względu na brak personelu medycznego. W wydawanych publikacjach i nagraniach IS apelowało do muzułmańskich lekarzy, aby przybywali do kalifatu świadczyć usługi. Tym zaś lekarzom i personelowi pomocniczemu, którzy uciekli przed IS za granicę, zagrożono, że jeśli nie wrócą w ciągu 30 dni, to ich majątki zostaną skonfiskowane. Wezwania te i groźby pozostawały zazwyczaj bez echa. Kobietom zamieszkującym IS zalecano, aby poszukując pomocy podjęły wysiłek znalezienia lekarki. W wyjątkowych przypadkach można było, szukając pomocy lekarskiej, udać się na terytorium dar al-kufr (obszar zamieszkały przez innowierców). W tym celu Diwan as-Siha (Ministerstwo Zdrowia) wydawało specjalny dokument, który upoważniał do podjęcia takiej podróży. Oprócz braków kadrowych IS stanęło także w obliczu innego poważnego wyzwania, jakim był ustawiczny brak dostępu do leków. Ministerstwo Zdrowia wprowadziło limity cen na najważniejsze lekarstwa ustalając, że zysk nie może przekroczyć 35%. Zróżnicowano też wielkość marży w zależności od ceny wyjściowej lekarstwa. Im cena lekarstwa była wyższa, tym marża musiała być niższa. Podobnie uczyniono z kosztami popularnych zabiegów medycznych. W celu przestrzegania tych zaleceń Diwan as-Siha współpracowało z Diwan al-Hizba.

W Mosulu ulokowano siedzibę Diwan az-Zira'a (Ministerstwa Rolnictwa), które zastąpiło Dyрекcję ds. Rolnictwa. Początkowo używano papieru i formularzy z logo rządu irackiego, które nakazano pracownikom zastępować znaczkiem z logo Państwa Islamskiego, jednak wkrótce posługiwano się nowymi formularzami i papierem firmowym z logo IS i nadrukami inwokacji odwołujących się do Allaha. Nie było już wątpliwości, że w biurokracji nastały nowe zwyczaje, tym bardziej, że urzędnicy byli zobligowani przerywać pracę w porze modlitwy i udawali się do najbliższego meczetu.

Na apel nowych władz do pracy zgłosili się wszyscy urzędnicy za wyjątkiem szyitów i chrześcijan, którym udało się uciec z miasta. Jednocześnie zwolniono z pracy wszystkie kobiety, motywując to stwierdzeniem, że ich miejsce jest w domu przy dzieciach. Męskiemu personelowi ministerstwa zakazano golić się i rozdano broszury pt. *Świętość męskich szat*, instruujące, jakiej długości spodnie mają nosić. Zgodnie z nakazem

nogawki spodni nie mogły sięgać kostek. Na fotografii zawartej w broszurze ukazano miejsce, do którego podobno sięgał rąbek stroju noszonego przez towarzyszy proroka około 1400 lat temu.

Fot. 5. Broszura *Świętość męskich szat*, instruująca m.in., jakiej długości spodnie muszą nosić mężczyźni

Źródło:

<https://www.nytimes.com/interactive/2018/04/04/world/middleeast/isis-documents-mosul-iraq.html>
[dostęp: 5.05.2018]

Zamknięto ośrodek opieki dziennej przy ministerstwie i dział prawny deklarując, że obecnie wszystkie spory będą rozstrzygane zgodnie z prawem bożym. Wyrzucono aparaturę służącą do dokonywania pomiaru wielkości opadów atmosferycznych, uzasadniając ten krok w ten sposób, że deszcz jest darem bożym, a ludzie nie mają prawa dokonywać oceny tego daru. W końcu 2014 roku Diwan az-Zira'a otrzymał zadanie zwiększenia dochodów do budżetu zgodnie z zaleceniami określonymi w 27-stronicowej instrukcji zatytułowanej *Kalifat na ścieżce proroctwa*. Pierwszym krokiem była konfiskata wszelkiej własności należącej do: *szycich odstępców od wiary, chrześcijan, nuszajrytów⁶ i jazydów⁷ na*

⁶ Nusajryci to inne określenie mieszkających w Syrii alawitów – „ludzie Alego” (ok. 10% populacji), należących do odłamu ismailickiego (uznający siedmiu imamów) szyickiego nurtu islamu. Twórcą ugrupowania był Muhammad ibn Nusajr (zm. 873 r.) z Al-Kufy (Irak), uczeń jedenaściego imama Hasana al-Askariego. Według wierzeń alawitów Ali (ibn Abu Talib – brat stryjeczny i zięć proroka Muhammada) jest bogiem, który przysłał na ziemię swego proroka Muhammada. Ich określenie „ludzie

podstawie zgodnego z prawem nakazu wydanego bezpośrednio przez Ministerstwo Sądownictwa i Małżeństw (Diwan al-Kada wa al-Mazalim). W związku z tym sporządzono obszerną listę nieruchomości należących do nie-sunnitów, aby przejąć je do redystrybucji. Konfiskata dotyczyła także całego wyposażenia domów. Mienie, nazwane Anfal ad-Diwan al-Dżund (Mienie Ministerstwa Spraw Wojskowych), zostało przeniesione do dużego budynku w zachodnim Mosulu. Został on zniszczony w wyniku bombardowań podczas oblężenia miasta w 2017 roku. Każde jego pomieszczenie służyło za magazyn sprzętu gospodarstwa domowego. Był on wręczany dżihadystom jako nagrody lub dary. Jeden ze znalezionych tam dokumentów, sporządzony na papierze firmowym Urzędu ds. Więźniów i Męczenników, dotyczył kuchni i pralki: *Uprzejmie proszę o zrealizowanie prośby rodziny zmarłego brata Durajdy Saliha Khalafa z dopiskiem poniżej: Należy wydać telewizor plazmowy i pralkę. Z kolei Dyrekcja Telekomunikacji zwróciła się m.in. o wydanie wieszaków na ubrania. W styczniu 2017 roku ten sam urząd zwrócił się o przyznanie 16 różnych artykułów gospodarstwa domowego z oznaczoną ich ilością, w tym ośmiu plastikowych krzeseł, pięciu zasłon i jednego wieszaka na ubrania. Obok asortymentu znajdował się znak odpowiedniego wydziału*

Alego” wynika z wielkiej czci, jaką oddają Alemu (wałaja – wielbienie Alego i wiara w jego wyjątkową moc). Ponadto alawitów cechuje rafidyzm (nienawiść do trzech pierwszych kalifów prawowiernych), odrzucenie idei zmartwychwstania (haszr), wiara w wędrówkę dusz – metempsychoza (taknis, takammus), a także moralne rozluźnienie: swoboda seksualna, dozwolone jest picie wina. Według wierzeń alawitów dusze zmarłych trzykrotnie przechodzą wcielenie i ostatecznie zostają gwiazdami na niebie. Bóg siedmiokrotnie pojawiał się ludziom. Ostatnimi razy jako Muhammad (utożsamiany ze słońcem), Ali (utożsamiany z niebem) i Salman al-Farisi (utożsamiany z księżycem). Alawici nie jedzą mięsa wielbłądów i królików. Kobiety spożywają mięso samic, mężczyźni – samców. Modlą się trzy razy dziennie, zwróceniu ku słońcu. Tak jak starożytni Babilończycy czczą siedem planet (siedem dni tygodnia): Merkury, Wenus, Mars, Jowisz, Saturn, Słońce (utożsamiane z Babilońskim bogiem Szamaszem) i Księżyc (babiloński bóg Sin).

⁷ Jazydzi dzielą się na 3 kasty: kapłanów, pirów – nauczycieli i muridów – uczniów. Według tradycji ich społeczność czciła siedem brązowych odlewów Anioła Pawia (Melek Taus). Pozostały tylko trzy (tzw. sandżaki), w tym jeden przechowywany w Lalisz (Irak), symbolizujący szajcha Adiego (XII w.), a inny szajcha Mira Hasana. Przywódca świecki jazydów nazywa się Mir, a duchowy – Bab. Wszyscy Mężczyźni mają obowiązek noszenia wąsów. Jazydzi według tradycji upowszechnili witanie się przez podanie ręki (za wyznawcami boga MiTRY). Jazydzi należą etnicznie do Kurdów, choć niektórzy, szczególnie w diasporze, postrzegają siebie jako odrębny naród. Wieki prześladowań sprawiły, że nie są liczną społecznością. Najbardziej optymistyczne szacunki mówią o 1,5 mln jazydów na całym świecie, jednak prawdopodobnie jest ich znacznie mniej. Większość z nich żyje tam, gdzie ich przodkowie przez wieki, czyli na północ i zachód od Mosulu: w obecnej irackiej prowincji Sindżar i w Autonomii Kurdyjskiej. Znaczna diaspora mieszka w Armenii i Gruzji, ponadto w Rosji i Niemczech. Mniejsze społeczności funkcjonują także w innych krajach, w tym kilkoro w Polsce.

Dyrekcji Telekomunikacji lub imię urzędnika. U góry dokumentu umieszczono następującą treść: *Jesteśmy wdzięczni za współpracę z nami, prosząc Boga Najwyższego, o wynagrodzenie twej postawy i błogosławienie cię, abyś służył islamowi i muzułmanom.* Jedną z zalet kalifatu było gwarantowanie bezpłatnych kwater zagranicznym bojownikom. Kahina al-Hadra, młoda francuska, która w 2015 roku dołączyła do Państwa Islamskiego w mailu do swojego nauczyciela ze szkoły średniej napisała: *Jestem w Mosulu i jest to naprawdę szczyt moich marzeń. Mam mieszkanie, które jest w pełni umeblowane. Nie płacę czynszu ani kosztów zużycia prądu i wody. Mam dobre życie!!!* Kiedy jej zaniepokojony nauczyciel odpisał, że mieszkanie prawdopodobnie zostało odebrane innej rodzinie, stwierdziła: *Służyło im dobrze, brudni szyici!!!* Według akt francuskiej policji Hadra była ciężarną żoną jednego z zamachowców – samobójców, którzy wysadzili się w sali koncertowej Bataclan podczas ataków terrorystycznych w Paryżu w dniu 13 listopada 2015 roku.

W grudniu 2016 roku w małej wiosce Omar Khan, ponad 40 km na południowy-wschód od Mosulu, znaleziono 273 zestawy dokumentów umieszczonych w żółtych okładkach, które zawierały decyzje dotyczące konfiskaty działek należących do rolników z nieuznawanych przez IS grup wyznaniowych. W każdym zestawie znajdowała się prośba sunnity lub sunnitki ubiegających się o przyznanie zarekwirowanej nieruchomości. Na przykład Ghanimowi Khalafowi Ahmedowi wydzierżawiono działkę o powierzchni 5 akrów (ponad 2 hektary) za 100 000 dinarów – (83 USD) zaznaczając, że najemca musi utrzymywać nieruchomość w czystości, nie może jej odnajmować, a zmiany może dokonywać tylko po wyrażeniu zgody przez Diwan az-Zira'a. Do dokumentów dołączono raport geodety, który naniósł na plan działkę wraz z jej danymi topograficznymi oraz informację o zaklasyfikowaniu jej do nieruchomości należących do IS. Sunnici zbyt biedni, by z góry zapłacić za dzierżawę, otrzymywali ziemię w zamian za przekazanie jednej trzeciej przyszłych zbiorów. Na każdym skonfiskowanym nie-sunnitom budynku malowano napis باقية – (bakija), czyli trwanie, oznaczający, że Państwo Islamskie przetrwa i będący pierwszą częścią sloganu IS: „bakija wa al-tadamadat” („trwać i rozwijać się”). Za jednym pociągnięciem pióra rolnicy tracili ziemię uprawianą przez przodków, ich synowie zostali pozbawieni dziedzictwa, a bogactwo całych rodzin, budowane przez pokolenia, zostało zniszczone.

Analizą dokumentów zajmowali się m.in. wspomniany na początku Ajmenn Dżawad at-Tamimi, który zgromadził własne archiwum dokumentów IS i napisał instruktarz sposobów identyfikacji fałszywek; Mara Revkin, uczona z Yale, wielokrotnie podróżująca do Mosulu, aby badać administrację kalifatu oraz zespół ekspertów z Centrum Walki z Terroryz-

zmem w West Point, którzy wcześniej przeanalizowali dokumenty znalezione w kryjówce Bin Ladena w Pakistanie. Dziennikarze *The Times*, którym udało się przeprowadzić rozmowy z nowymi właścicielami nieruchomości usłyszeli od nich, że nie mają sobie nic do zarzucenia. Ich zdaniem przejęte mienie im się należy za lata dyskryminacji, jakiej doznali od szyickich władz w Bagdadzie. Zapomnieli jednak dodać, że ten stan trwał zaledwie kilka lat, podczas gdy reżim Saddama Husajna gnębił i zabijał szyitów od 1980 roku. Podziały religijne po obaleniu IS stały się tak wyraźne, a społeczności do tego stopnia skonfliktowane, że upłyną długie lata zanim sunnici będą mogli mieszkać obok szyitów. Znaczna część tych ostatnich została zabita przez dżihadystów, toteż sunnici, którzy zagarnęli ich mienie, będą mogli jeszcze przez pewien czas czuć się jego właścicielami. Jak na razie brak jest informacji o działaniach rządu w Bagdadzie na rzecz restytucji szyickiego mienia zagarniętego przez IS. Będzie to przedsięwzięcie z jednej strony proste do wykonania, ponieważ nowi właściciele nieruchomości posiadają akta własności nadane przez Państwo Islamskie, a z drugiej – utrudnione, ponieważ w oczach większości irackich sunnitów IS sprawowało prawowitą władzę, stąd podejmowane przez nie prosunnickie działania były w pełni uzasadnione.

Fot. 6. Dokumenty konfiskaty działki rolnej odebranej szyickiej rodzinie i wydzierzawionej sunnickiemu rolnikowi

Źródło <https://www.nytimes.com/interactive/2018/04/04/world/middleeast/isis-documents-mosul-iraq.html>
[dostęp: 5.05.2018]

Państwo Islamskie zagarnęło w Iraku najbardziej żyzne gleby. Zbiory pszenicy z ziem kontrolowanych przez IS stanowiły 40% rocznej produkcji pszenicy w kraju i ponad połowę produkcji jęczmienia. W Syrii IS

w pewnym momencie kontrolowało aż 80% upraw bawełny w kraju. W siedzibie Ministerstwa Rolnictwa znaleziono formularze księgowo-paragony i prognozy budżetowe, a także dwie płyty CD-RRROM z arkuszami kalkulacyjnymi. Raporty finansowe opiewały na ponad 19 mln USD z transakcji dotyczących wyłącznie rolnictwa. Dokumenty informują o dochodach na każdym etapie łańcucha dostaw. Zanim wysiano zboże IS zgromadziło pieniądze z dzierżawy za skonfiskowane pola. Następnie ściągnięto podatek od zbiorów. Kierowcy ciężarówek, przewożący ziarno, wnosili opłaty drogowe. Zboże przechowywano w silosach, które były kontrolowane przez bojowników. Ściągali oni podatek, gdy zboże sprzedawano młynom, które również kontrolowali. Mąkę bojownicy sprzedawali kupcom. Była ona przewożona ciężarówkami, których kierowcy wielokrotnie płacili myto na posterunkach licznie umieszczonych na drogach. Mąkę kierowano do sklepów, które również zostały opodatkowane, podobnie jak konsumenci.

W arkuszu kalkulacyjnym dotyczącym przychodów z jednego 24-godzinnego okresu znajduje się informacja o zebraniu 1,9 mln USD ze sprzedaży jęczmienia i pszenicy. Inna tabela pokazuje, że IS zarobiło ponad 3 mln USD w ciągu trzech miesięcy sprzedając mąkę zaledwie w trzech sklepach w Mosulu. Ale były też straty: spalona w wyniku bombardowania pszenica wartości 14 tys. USD, zepsuta soczewica i ciecierzycza za 2 300 USD i zepsute ziarno na dnie silosu wartości 23 tys. USD. Gospodarstwa domowe w Mosulu były opodatkowane na kwotę 2 tys. dinarów (ok. 2 USD) miesięcznie za wywóz śmieci, 10 tys. dinarów (ok. 8 USD) za każde 10 amperów energii elektrycznej i kolejne 10 tys. dinarów za wodę. Firmy, które chciały zainstalować telefon stacjonarny, wносиły opłatę instalacyjną w wysokości 15 tys. dinarów (ok. 12 USD) w biurze telekomunikacyjnym należącym do IS, a następnie opłatę miesięczną w wysokości 5 tys. dinarów. Urzędy miejskie pobierały opłaty za akty urodzenia i zawarcia związku małżeńskiego.

Najprawdopodobniej najbardziej lukratywnym podatkiem był *zakat*, czyli jałmużna, jeden z pięciu filarów islamu (obok szahady – wyznania wiary, salatu – modlitwy, saumu – postu w miesiącu ramadan i hadżdżu, czyli pielgrzymki do Mekki). Zakat stanowi 2,5% aktywów i może sięgać do 10% produkcji rolnej. Podczas, gdy niektóre z tych opłat były pobierane jako dobrowolna danina przez instytucje religijne w okresie rządów Saddama Husajna w Iraku i Baszara al-Asada w Syrii, teraz – zgodnie z interpretacją IS – akt dobroczynny stał się obowiązkowym podatkiem. Zwykle pochodzące z niego datki przeznaczone są na pomoc biednym i potrzebującym. Choć część zebranych w ten sposób środków Diwan az-Zakat wa al-Sadaka (Ministerstwo Zakatu i Sadaki – dobroczynność, doraźne, dobrowolne darowizny) przeznaczał na pomoc ubo-

gim, to instytucja ta funkcjonowała bardziej jako islamska wersja Urzędu Skarbowego. Według niektórych źródeł największe dochody przynosiła sprzedaż ropy naftowej – od jednego do dwóch milionów dolarów dziennie, jednak zdaniem niektórych analityków dochody z podatków były znacznie wyższe, zwłaszcza gdy bombardowania skutecznie ograniczały ruch cystern przewożących ropę naftową do Syrii. Oblicza się, że podatki przynosiły Państwu Islamskiemu 800 mln USD rocznie. Oprócz narzucanych ludności podatków, ściągano zwykle haracze. Informacje zawarte w dokumentach są tego najlepszym przykładem. Pewnego dnia latem 2016 roku jeden z przedsiębiorców handlujących zbożem przekazał „księgowemu” IS 150 tys. USD za transport pszenicy z jednego miasta do drugiego. W dwutygodniowym okresie tego samego roku zapłacił też 16 tys. USD przedstawicielom IS w prowincji Dijala, a 14 tys. USD w Kirkuku. Przekazał również zaliczkę w wysokości 8 400 USD do biura władz IS w Hawidży i jeszcze kilka innych wielotysięcznych kwot przedstawicielom IS. Zbieranie podatków trwało niemal do końca sprawowania kontroli przez bojowników IS nad poszczególnymi terytoriami. Nawet gdy Mosul został oblężony i toczyły się krwawe walki o miasto, urzędnicy podatkowi byli w stanie zgromadzić 70 tys. USD pochodzących z jednej transakcji handlowej lub po prostu kradzieży.

Na straży publicznej moralności i porządku stał Diwan al-Hisba. Jego funkcjonariusze – muchtasibowie – patrolowali ulice miast i bazy, utrzymując porządek, napominając niewłaściwie zachowujących się mieszkańców, nie szczczędając przy tym razów i batów. Kontrolowali system miar i wag, zwalczając w ten sposób oszustów, którzy byli surowo karani. W przypadku naruszenia konkretnych zasad porządku szariackiego sprawca stawał przed obliczem jego przedstawiciela i po udowodnieniu winy wymierzana mu była kara, najczęściej w postaci publicznej chłosty. Po przejściu kontroli nad Mosulem mieszkańcy zobligowani zostali do oddania irackich dowodów osobistych. W zamian otrzymali dowody ich konfiskaty, jako tymczasowe dokumenty tożsamości. Mężczyźni podpisywali zobowiązanie następującej treści: *Ja, niżej podpisany, zobowiązuję się nie ciąć ani nie przycinać brody. Jeśli to zrobię będę podlegał wszelkim karom.* Wśród innych zadań realizowanych przez funkcjonariuszy Ministerstwa Publicznej Moralności i Porządku było kontrolowanie zamykania sklepów przez właścicieli i ich uczestnictwa w piątkowych modlitwach, przestrzeganie zakazu sprzedaży niektórych artykułów, w tym papierosów, alkoholu, zachodniej odzieży, w zamian zalecano handel tradycyjnymi strojami, mieczami, włóczniami itp. Na ulicach umieszczono billboardy, na których przedstawiono w pełni zasłoniętą kobietę jako wzór do naśladowania przez mieszkanki kalifatu. Wkrótce przejęto fabrykę włókienniczą, która zaczęła produkować bele

materiału do szycia damskiej odzieży o unormowanej długości. Na rynek trafiły tysiące jej zestawów. Kobiety, które nosiły stroje odkrywające ciało, były karane grzywną. Stosowano też wobec nich chłostę i bardziej okrutne kary, na przykład doraźne egzekucje. Według zeznań naocznego świadka, na ulicy w Mosulu siłą została wyciągnięta nastolatka, którą zmuszono do ukłęknięcia, a na jej głowę rzucono kamienną płytę. Na początku 2016 roku lekarka, nie zasłaniając oczu, wybiegła z domu w celu udzielenia szybkiej pomocy rannemu. Zobaczył ją muchtasib. Zanim zdołała wyjaśnić, policjant pięścią uderzył ją w oko, w którym po pewnym czasie utraciła wzrok. W budynku Al-Hizby na terenie miasta Tel Kaif, na północ od Mosulu, znaleziono bloczek wypełnionych formularzy aresztowań, m.in. z informacją dotyczącą zatrzymania w dniu 21 grudnia 2015 roku 14-letniego chłopca przez policjanta, który oskarżył nastolatka o śmiech podczas modlitwy. Na dokumencie znajdowała się następująca adnotacja: *Jesteś proszony o przetransportowanie wyżej opisanego więźnia do Diwan al-Hisba prowincji Niniwa, sektora Tel Kaif najszybciej, jak to możliwe oraz przekazanie go wraz ze wszystkimi raportami z obserwacji, dokumentami i jego rzeczami osobistymi*. Wymieniony bloczek zawierał 87 zapisów dotyczących skierowania do więzienia, m.in. za takie „przestępstwa” jak: skubanie brwi, noszenie nieodpowiedniej fryzury, trzymanie w rękach gołębia, granie w domino, karty, słuchanie muzyki, czy palenie fajki wodnej.

Fot. 7. Blok wypełnionych formularzy z danymi osób zatrzymanych przez policję i przeniesionych do więzień administrowanych przez Diwan al-Hizba

Źródło:
<https://www.nytimes.com/interactive/2018/04/04/world/middleeast/isis-documents-mosul-iraq.html>
 [dostęp: 5.05.2018]

Odbicie Mosulu z rąk bojowników IS trwało 9 miesięcy. Walki toczyły się od października 2016 do lipca 2017 roku. W dniu 9 lipca 2017 roku premier **Iraku Hajdar al-Abadi** ogłosił wyzwolenie **Mosulu** z rąk **Państwa Islamskiego**. Jak stwierdził jeden z amerykańskich generałów, była to najtrudniejsza bitwa w ciągu 35 lat jego służby. Wyzwoliciele mieszkańcy witali z radością. Trwała ona jednak krótko, ponieważ mosulczycy stali się obiektem podejrzeń o współpracę z Państwem Islamskim, zwłaszcza ci, którzy przyznawali, że w okresie jego istnienia panował większy porządek.

Jest jeszcze jedna, niezwykle istotna kwestia dotycząca irackich dokumentów. Tym razem dotyczy ona dokumentów wytworzonych w okresie reżimu Saddama Husajna. Wiadomo, że członkowie partii Baas próbowali niszczyć dokumenty ich obciążające, z drugiej strony siły koalicyjne zniszczyły lub wywoziły wiele teczek – papierowych artefaktów, cennego źródła do historii Iraku okresu ostatniego półwiecza. Tymczasowa Władza Koalicyjna, autokratycznie kierowana przez amerykańskiego dyplomatę Pula Bremera, wydała w maju 2003 roku dekrety, na mocy których rozwiązano iracką armię, siły bezpieczeństwa kraju, administrację prezydenta, Zgromadzenie Narodowe i partię Baas⁸. Majątek tych podmiotów miał być spisany i zarządzany przez Bremera *w imieniu i na korzyść narodu irackiego i wykorzystywany do pomocy ludności irackiej oraz wspierania odbudowy Iraku*. Jednak nie do końca tak się stało. Decyzje Bremera zniszczyły instytucje cywilne, tworząc próżnię administracyjną, którą wypełniły grupy tworzące struktury Państwa Islamskiego.

Jedenaście lat później, po zajęciu ogromnych obszarów Iraku i Syrii, utworzono państwo, absorbując wiedzę administracyjną byłych kadr rządowych i administracyjnych wywodzących się z wyrzuconych na margines społeczeństwa członków partii Baas. Ponadto Bremer skupił w swoich rękach całość władzy w Iraku, opóźniając przejmowanie odpowiedzialności przez Irakijczyków i przyczyniając się do stopniowego uznawania Amerykanów za okupantów, a nie wyzwolicieli. Ponadto władze koalicyjne wysłały miliony stron dokumentów z Iraku do Kataru w celu ich zbadania przez Iraq Survey Group (ISG) – grupę amerykańskich, brytyjskich oraz australijskich wojskowych i urzędników skupionych na bezwocnych poszukiwaniach irackiej broni masowego rażenia i powiązań między reżimem Saddama Husajna i Al-Kaidą⁹. W październiku 2004

⁸ Debasyfikacja Iraku oznaczała pozbawienie stanowisk, a tym samym źródła utrzymania tysięcy członków partii Baas (Hizb al-Baas al-Arabi al-Isztiraki – Partia Socjalistycznego Odrodzenia Arabskiego).

⁹ W orędziu wygłoszonym 29.01.2002 r. prezydent George W. Bush użył terminu „Axis of evil” („Oś zła”), którą tworzyły: Irak, Iran i Korea Północna, czyli państwa wspiera-

roku dowódca grupy poszukiwawczej gen. Joseph McMenemy oświadczył, że „setki językoznawców, analityków i administratorów pracuje nad przeniesieniem, przesłaniem dokumentów oraz mediów do krajowych baz danych”. W tym czasie według McMenemya zeskanowano 40 milionów stron dokumentów. Jednak to tylko część tego, co przejęły Stany Zjednoczone. Według raportu senackiej Komisji Wywiadu z 2008 roku, powołującej się na informacje Agencji Wywiadu Obronnego, Stany Zjednoczone „odzyskały” ponad 120 milionów stron dokumentów z Iraku. Z kolei Paul Bremer, powiedział Wisamowi Alshabiowi, doktorantowi z Uniwersytetu Kalifornijskiego w Los Angeles, że USA przejęły siedem mil bieżących dokumentów. Departament Obrony nie dopuszczał do ich wglądu, poza niewielkim procentem dokumentów dostępnych przez pewien czas, a znajdujących się w trzech oddzielnych zbiorach. Pierwszy stanowiła publiczna baza danych, zwana programem Harmony, utrzymywana przez Centrum Walki z Terroryzmem Akademii Wojskowej w West Point¹⁰. Do października 2004 roku ISG wprowadził do tej bazy 150 tys. plików dokumentów „zebranych z pola bitwy w sposób nienaukowy”. Drugi zbiór umieszczono w Centrum Badań Konfliktów przy Instytucie Narodowych Studiów Strategicznych Akademii Obrony Narodowej. Zawierał on 53 tys. stron dokumentów rządu irackiego, sił zbrojnych, osobistą i urzędową korespondencję Saddama Husajna oraz

jące międzynarodowy terrorizm i dążące do wyprodukowania broni masowego rażenia. W 2002 r. USA, przy użyciu wszelkich środków i metod, poszukiwały dowodów wskazujących na posiadanie przez Irak takiej broni, co dałoby *casus belli* inwazji na Irak. Takiej broni nigdy nie znaleziono, mimo wysiłków członków administracji na czele z wiceprezydentem Dickiem Cheneyem, sekretarzem obrony Donaldem Rumsfeldem, jego zastępcą Paulem Wolfowitzem i Lewisem Libbym – szefem gabinetu wiceprezydenta Cheney’a. Ten ostatni ujawnił nawet mediom nazwisko agentki CIA Valerie Plame Wilson, aby zdyskredytować jej męża Josepha Wilsona, dyplomatę i wysłannika CIA do Nigru, który miał znaleźć w tym państwie dowody na sprzedaż uranu Irakowi. Wilson nie znalazł takich dowodów, o czym napisał w artykule opublikowanym w *The New York Times*. Skrytykował w nim również administrację waszyngtońską za przekazywanie fałszywych informacji opinii publicznej. W dniu 20.03.2003 r., mimo braku zgody ONZ i wbrew międzynarodowej opinii publicznej, siły amerykańskie wspierane przez kontyngent brytyjski, australijski i polski (tzw. „koalicja czterech”), dokonały inwazji na Irak. Do ataku zachęcał Izrael. Wbrew wypowiedziom polskich polityków z lewej i prawej strony, broniących tej decyzji, tak naprawdę przyczyniła się ona do pogorszenia wizerunku naszego kraju na arenie międzynarodowej, nie mówiąc już o absolutnym fiasku obietnic w dziedzinie gospodarczej na irackim rynku.

¹⁰ W 2012 r. Centrum Walki z Terroryzmem ujawniło niektóre dokumenty znalezione w kryjówce Osamy bin Laden’a w Abbottabad. W jednym z tekstów napisanych przed śmiercią przywódca Al-Kaidy przyznał, że terroryzm nie działa, ponieważ wzmocnia w terroryzowanej nacji wolę walki i poparcie dla miejscowych „jastrzębi” skłaniających się do rozwiązań siłowych.

200 godzin nagrań z posiedzeń Husajna z jego zastępcami. Dostęp do tego zbioru był ściśle kontrolowany. Naukowcy musieli posiadać zatwierdzone przez komisje rewizyjne plany swoich badań zanim uzyskali wgląd do dokumentów. Jednak po zamknięciu Centrum w 2015 roku z powodu braku funduszy materiały znajdujące się w jego posiadaniu stały się całkowicie niedostępne dla badaczy. Trzeci zbiór dokumentów udostępniono na stronie „Operation Iraqi Freedom Document Portal” utworzoną przez administrację Waszyngtońską w 2006 roku. Witryna powstała w odpowiedzi na naciski konserwatywnych prawników i kongresmenów. Ich przedstawiciel, Pete Hoekstra stwierdził, że amerykańskie agencje wywiadowcze nie przeprowadziły odpowiedniej analizy dokumentów, które mogły zawierać dowody na prowadzenie przez Irak programów broni masowego rażenia, co okazało się nieprawdą.

Armia amerykańska weszła też w posiadanie co najmniej trzech innych zbiorów dokumentów. W 1991 roku bojownicy kurdyjscy przejęli około 18 ton dokumentów partii Baas z północnego Iraku. Kurdowie przekazali dokumenty wojskom amerykańskim i Human Rights Watch, które wykorzystały je do zbadania masakry przeprowadzonej w 1988 roku w ramach operacji pod kryptonimem „Anfal” („Łupy”), ludobójczych działań reżimu Saddama z użyciem broni chemicznej wymierzonych przeciwko Kurdom. W maju 2003 roku armia USA w zalanej piwnicy odkryła mnóstwo dokumentów dotyczących irackich żydów. Archiwa Narodowe Stanów Zjednoczonych zdigitalizowały tę kolekcję, która jest dostępna online.

I wreszcie, amerykańska Fundacja Pamięci o Iraku po upadku reżimu Saddama Husajna zebrała w Bagdadzie miliony stron dokumentów partii Baas. Znalazły się one pod opieką amerykańskich sił zbrojnych, a obecnie przechowywane są w Instytucie Hoovera Uniwersytetu Stanforda w Kalifornii. Tu znajduje się największe archiwum dokumentów irackich. Jest to zbiór 10 milionów stron dokumentów z okresu reżimu Saddama Husajna poddanych cyfrowej obróbce i setki godzin zarejestrowanych zeznań i rozmów. Są to m.in. dokumenty przekazane Amerykanom przez Kurdów, którzy zdobyli je w 1991 roku, materiały wywiezione przez wojska irackie z okupowanego Kuwejtu oraz ustne relacje nagrane przez Iraq Memory Foundation po inwazji USA na Irak w 2003 roku. Naukowcy, którzy chcą uzyskać dostęp do tego archiwum muszą podpisać zobowiązanie, że nie będą fotografować dokumentów, ani upubliczniać znajdujących się w nich nazwisk.

Fot. 8. Dokumenty IS w pomieszczeniu zrujnowanego budynku w Mosulu

Źródło: <https://theintercept.com/2018/05/23/isis-files-podcast-new-york-times-iraq/> [dostęp: 24.05.2018].

Od drugiej wojny światowej armia amerykańska przejmowała pieczę nad archiwami w różnych krajach, w których prowadziła konflikty zbrojne, przewożąc je do USA, mimo że zabrania tego Konwencja z 1954 roku „O ochronie dóbr kultury w razie konfliktu zbrojnego”. W Iraku amerykańskie siły zbrojne, a następnie Tymczasowa Władza Koalicyjna, przejmując kontrolę nad państwem, miały obowiązek chronić dobra kultury narodowej tego kraju. Jednak nie stosowały się do tych zaleceń. Bez żadnej ochrony pozostawiono muzea, banki, hotele i biblioteki. Po zajęciu Bagdadu Amerykanów interesowało wyłącznie Ministerstwo ds. Ropy Naftowej, które było silnie strzeżone przez wojsko, natomiast Muzeum Narodowe, położone po przeciwnej stronie ulicy, pozostawiono na pastwę losu. Nic zatem dziwnego, że stało się ono celem wielu kradzieży dzieł sztuki starożytnej. Liczne zabytki znalazły się w USA. Zgodnie z Konwencją haską z 1907 roku kraje okupacyjne mogą przejąć wszystkie dokumenty przeciwnika, które mogą być wykorzystane do celów wojskowych, tymczasem wszystkie dokumenty przejęte przez ISG zostały potraktowane jako łup wojenny, tym bardziej, że prawo międzynarodowe nie określa, czy i jakie dokumenty powinny być zwrócone po zakończeniu działań wojennych. Zresztą nikt nie sporządził żadnego wykazu materiałów archiwalnych wywiezionych z Iraku. W ten sposób społeczeństwo Iraku pozbawione zostało źródeł, które mogłyby im pomóc lepiej zrozumieć istotę reżimu Saddama Husajna i przyczyn represji, które im zgotował.

Jeszcze bardziej skomplikowana jest odpowiedź na pytanie o własność dokumentów wytworzonych przez Państwo Islamskie, które nie

było suwerenną strukturą i podmiotem uznanym przez społeczność międzynarodową, a organizacja o tej samej nazwie, która utworzyła samowładny kalifat, została zaliczona do ugrupowań terrorystycznych. Władze Iraku nie uznają IS za organizację iracką. Faktyczną stolicą ustanowionego przez nią państwa nie był Mosul, lecz znacznie mniejsza syryjska Ar-Rakka. Wielu członków IS również pochodziło z Syrii, zatem można powiedzieć, że dokumenty powinny pozostać na terytorium tego państwa. Są to jednak teoretyczne rozważania, choć w maju 2018 roku dziennik *The New York Times* zadeklarował, że po dokonaniu digitalizacji 15 tys. stron dokumentów IS wywiezionych przez korespondentów tej gazety, zwróci je władzom Iraku za pośrednictwem ambasady tego kraju w Waszyngtonie*.

* Artykuł powstał m.in. na podstawie materiałów opublikowanych w dzienniku „*The New York Times*”; adres znajduje się na stronach wymienionych pod umieszczonymi w tekście zdjęciami.

mjr SG Monika Mieczkowska

CSSG w Kętrzynie

ZAMACH TERRORYSTYCZNY W BRUKSELI 22 MARCA 2016 r. – PRZEBIEG I SKUTKI

W marcu 2016 roku w serii trzech skoordynowanych zamachów bombowych w Brukseli – dwóch na lotnisku w Zaventem i jednym przy stacji metra Maelbeek – zginęły 32 osoby i trzech zamachowców samobójców, a około 340 osób zostało rannych. Do przeprowadzenia zamachów przyznało się tak zwane Państwo Islamskie (IS).

Tło zamachu

Przed zamachami w dniu 22 marca 2016 roku na terenie Belgii odnotowano kilka zdarzeń o charakterze terrorystycznym. W maju 2014 roku zamachowiec mający powiązania z wojną w Syrii zaatakował Muzeum Żydowskie w Brukseli, zabijając cztery osoby. W styczniu 2015 roku przeprowadzono operacje antyterrorystyczne w Brukseli oraz także w porcie lotniczym Zaventem przeciwko grupie planującej strzelaninę „Charlie Hebdo”; w wyniku operacji zginęło dwóch podejrzanych. W sierpniu 2015 roku podejrzany o terroryzm mężczyzna zaczął strzelać i zaatakował nożem pasażerów w pociągu Thalys, podróżującego z Amsterdamu do Paryża przez Brukselę. Terrorysta został obezwładniony przez pasażerów i przekazany służbom¹. Powtarzające się przypadki ataków terrorystycznych w Belgii i krajach sąsiadujących oraz udział państwa belgijskiego w „wojnie przeciwko islamowi” mogły zapowiadać dalszy rozwój sytuacji. Ponadto według belgijskiego ministra spraw wewnętrznych Jana Jambona, władze wiedziały o przygotowaniach do działania ekstremistów w Europie, jednak zlekceważono skalę ataku.

Port lotniczy Bruksela

22 marca 2016 roku przed godz. 8.00 rano trzech podejrzanych mężczyzn przybyło na lotnisko Zaventem, głównego portu lotniczego w Brukseli, każdy z nich miał ze sobą dużą torbę podróżną, którą wiozł na wózku.

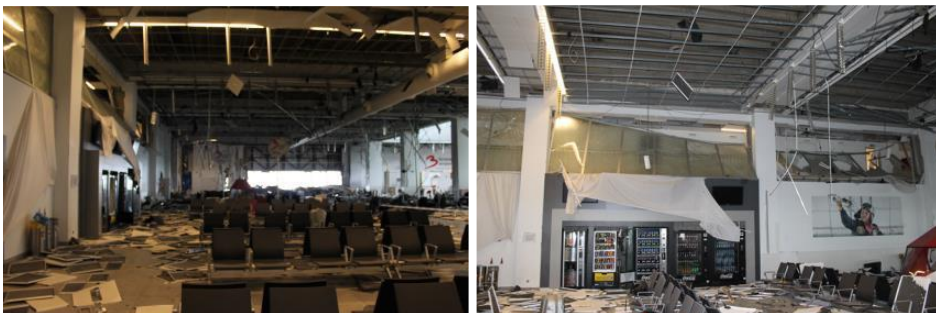
¹ [https://www.wikipedia.org/wiki/Zamach_w_Brukseli\(2016\)](https://www.wikipedia.org/wiki/Zamach_w_Brukseli(2016))

Fot. 1. Podejrzani mężczyźni na lotnisku w Zaventem

Po wejściu do hali odlotów podejrzani udali się pod tablicę odlotów, gdzie zarejestrowały ich kamery CCTV. Następnie rozdzielili się i udali w różne lokalizacje oraz dodatkowo dwóch podejrzanych ustawiło torbę podróżną pionowo na wózku i uzbroiło swój system, natomiast trzeci podejrzany nie manipulował przy swojej torbie na lotnisku.

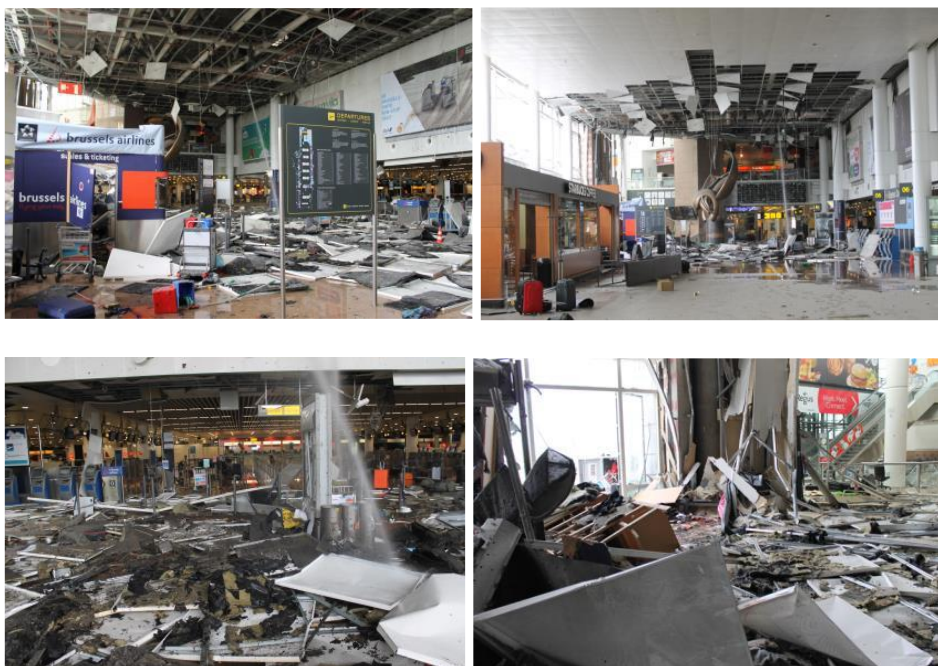
O godzinie 7.58 czasu lokalnego w hali odlotów głównego lotniska Brukseli – Zaventem doszło do wybuchu dwóch improwizowanych urządzeń wybuchowych (IED) zawierających ostre przedmioty, takie jak gwoździe i metalowe śruby. Pierwsza eksplozja miała miejsce w pobliżu odprawy British Airways i Iberia².

Fot. 2 i 3. Widok po pierwszym wybuchu na lotnisku w Zaventem

² Ibidem.

Druga eksplozja miała miejsce pomiędzy kawiarnią Starbucks i odprawą Brussels Airlines, w pobliżu drzwi wejściowych³.

Fot. 4, 5, 6, 7. Widok po drugiej eksplozji na lotnisku w Zaventem

Eksplozje spowodowały rozbicie okien oraz znaczne szkody wewnątrz budynku. Rozpoczęto ewakuację obiektu, blokadę dróg dojazdowych, a także zawieszono połączenia krajowe z lotniskiem. W trakcie akcji służb ratowniczych znaleziono trzecią torbę, która prawdopodobnie mogła zawierać kolejne urządzenie wybuchowe⁴.

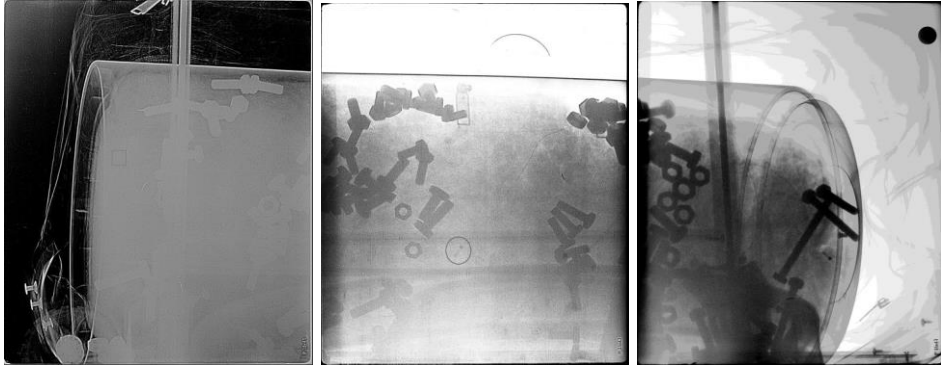

Fot. 8. Jedna z 3 toreb porzuconych na lotnisku

³ Ibidem.

⁴ A. Paszkowski, *Zamachy terrorystyczne w Brukseli*, Biuletyn Centrum Operacyjno-Analityczne Rządowego Centrum Bezpieczeństwa nr 14/2016, Warszawa 2016, s. 9.

Po prześwietleniu torby w promieniowaniu Rentgenowskim potwierdzono, że jest to improwizowane urządzenie wybuchowe (IED), ponieważ zawiera zapalniki, baterie, pojemniki metalowe, śruby i nakrętki – widoczne na fot. 9, 10, 11.

Fot. 9, 10, 11. Zawartość porzuconej torby – widok w promieniowaniu Rentgenowskim

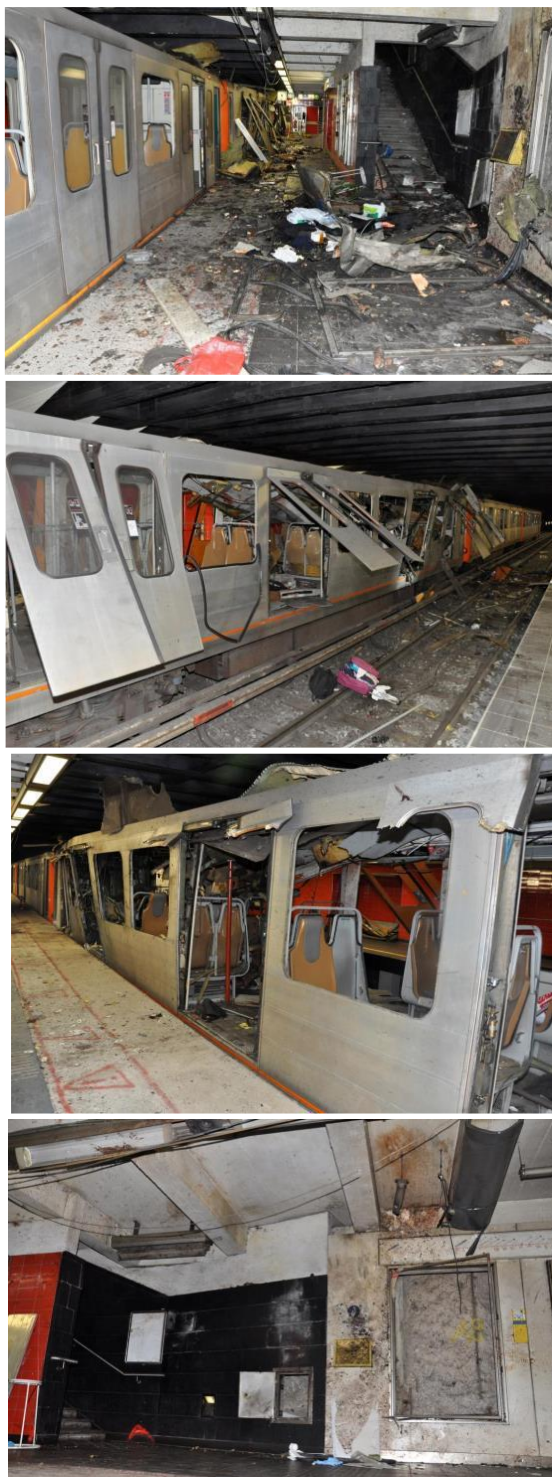
Reakcja władz była błyskawiczna. O godzinie 9.04 podniesiono do najwyższego stopień alertu terrorystycznego na terenie całego kraju. Zamknięto główne dworce, sklepy i szkoły. Samoloty znajdujące się w powietrzu przekierowano do innych portów, zaś wszystkie planowe loty odwołano. Port lotniczy w Zaventem został otwarty po 12 dniach (3 kwietnia 2016 r.), co oznaczało problemy około 650 tys. pasażerów. Naprawa hali odlotów trwała około 12 miesięcy⁵.

Stacja metra Maelbeek/Maalbeek

Kolejna eksplozja miała miejsce siedem minut później o godzinie 09.11 w pociągu linii metra nr 5, który odjeżdżał ze stacji metra Maalbeek w kierunku Arts-Loi/Kunst-Wet (około 500 metrów od siedziby Komisji Europejskiej oraz Ambasady RP w Brukseli, także 10 km od lotniska w Zaventem). Maszynista natychmiast zatrzymał pociąg i pomógł ewakuować pasażerów⁶.

⁵ Ibidem.

⁶ Ibidem.

Fot. 12, 13, 14, 15. Widok po eksplozji w pociągu linii metra nr 5

Mieszkanie w Schaerbeek

Informacja podana w mediach o osobach zarejestrowanych na kamerach monitoringu znajdujących się na lotnisku i stacji metra sprawiła, iż jeden z taksówkarzy pracujących w mieście rozpoznał podejrzanych i zaalarmował policję. Przekazał adres zamieszkania podejrzanych mężczyzn. W ciągu dziewięćdziesięciu minut po ataku na lotnisko, obszar wokół mieszkania w Schaerbeek, w północnym dystrykcie Brukseli, został otoczony kordonem policji.

Fot. 16. Budynek, w którym przebywali podejrzani mężczyźni – Schaerbeek, północny dystrykt Brukseli

W czasie przeszukania kryjówki terrorystów w mieszkaniu w Schaerbeek, znajdującej się na ostatnim piętrze, ujawniono sprzęt służący do produkcji materiałów wybuchowych, prekursorzy materiałów wybuchowych oraz materiały wybuchowe domowej produkcji (HME) mające związek z wcześniejszymi zamachami na lotnisku i stacji metra.

Znaleziono materiały wybuchowe domowej produkcji (HME) w postaci około 10 kg nadtlenku acetonu (TATP) w 5 plastikowych pudełkach i szklanych słoikach.

Fot. 17, 18. Materiały wybuchowe domowej produkcji

Ponadto odnaleziono prekursory materiałów wybuchowych, takie jak: 30 litrów 35% nadtlenu wodoru wyprodukowanego w Belgii, 75 litrów acetonu w 15 opakowaniach po 5 litrów oraz 55 litrów kwasu siarkowego zapakowanego w 11 opakowań po 5 litrów.

Fot. 19, 20, 21. Prekursory materiałów wybuchowych

Znaczne ilości sprzętu służącego do produkcji HME zgromadzonego w mieszkaniu zawierały następujące rzeczy:

- duże ilości plastikowych kubków wypełnionych lodem (fot. 22,23);

- rękawice i okulary ochronne (fot. 24, 25);

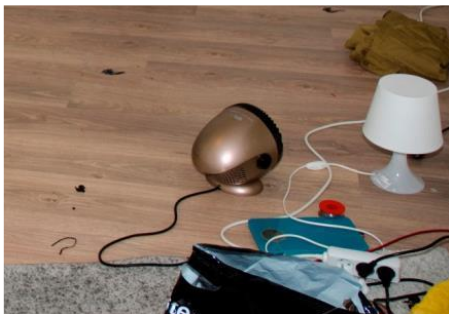
- strzykawki, szklane słoiki i plastikowe pojemniki (fot. 26, 27);

- tkaniny nasączone TATP, wykorzystywane jako filtry (fot. 28, 29);

- wentylatory, wagi elektroniczne (fot. 30, 31);

- 26 nieużytych główek zapalczych oraz 1 użyta główka zapalcza (fot. 32, 33);

- liczne torby podróżne (fot. 34), plecak , wózek;

- metalowe śruby i gwoździe służące jako wzmocnienie IED (fot. 35, 36);

- metalowe kosze na śmieci (fot. 37, 38).

Wszystkie znalezione próbki zostały przebadane przez Laboratorium Kryminalistyczne, które potwierdziło, że znalezione materiały wybuchowe to silnie inicjujący nadtlenek acetonu TATP. W prawdzie nie był suchy i czysty, bo zawierał ślady wody i nadtlenu wodoru, mimo to mógł być użyty do konstrukcji urządzeń wybuchowych. Po analizie związków chemicznych i sprzętu znalezionego w mieszkaniu w Schea-beek oszacowano, że do momentu przeszukania wyprodukowano w nim od 100 do 130 kg TATP, natomiast łącznie planowane było wyprodukowanie około 200 kg TATP.

W czasie przeszukania nie znaleziono żadnych dowodów zakupu sprzętu i substancji chemicznych ani dokumentów opisujących wykonanie improwizowanych ładunków wybuchowych⁷.

Sprawcy

Dwa zamachy samobójcze podczas ataków przeprowadzili bracia Khalid i Ibrahim El Bakraoui. Na filmie z monitoringu na lotnisku Ibrahim był widziany z dwoma innymi mężczyznami, jeden z nich został zidentyfikowany jako Najim Laachraoui, który również przeprowadził atak samobójczy na lotnisku. Wszyscy trzej zidentyfikowani podejrzani byli powiązani z tą samą komórką terrorystyczną, która była odpowiedzialna za ataki w Paryżu w listopadzie 2015 roku.

Khalid i Ibrahim El Bakraoui

Bracia El Bakraoui urodzili się w Brukseli i wychowywali się w Laeken, północnej dzielnicy mieszkalnej stolicy Belgii. Byli obywatelami Belgii marokańskiego pochodzenia.

Obaj bracia byli znani władzom belgijskim. Jednak w przeciwieństwie do innych radykalnych zwolenników IS, którzy rozpoczynają jako drobni przestępcy, mężczyźni mieli na swoim koncie popełnienie cięższych przestępstw. Prawie tydzień przed zamachami amerykańskie Federalne Biuro Śledcze posiadało informacje na temat braci i wysłało je do władz Holandii w dniu 16 marca 2016 roku. Obaj uniknęli schwytania podczas operacji antyterrorystycznej policji w Brukseli 15 marca 2016 roku. Ibrahim zginął w jednym z zamachów samobójczych na brukselskim lotnisku, a Khalid zginął w samobójczym zamachu bombowym na stację metra⁸.

Najim Laachraoui

Najim Laachraoui został potwierdzony jako jeden z dwóch zamachowców-samobójców na lotnisku 23 marca 2016 roku. Urodził się w Maroku, ale wychowywał się w dzielnicy Schaerbeek w Brukseli. Laachraoui wyjechał do Syrii we wrześniu 2013 roku, podczas jednej z pierwszych fal wyjazdów belgijskich dżihadystów. We wrześniu 2015 roku wrócił do Europy razem z Salahem Abdeslamem, jednym z organizatorów zamachów w Paryżu w listopadzie 2015 roku. Posługując się pseudonimem Soufiane Kayal wynajął dom pod Namurem dżihadystom,

⁷ Fot. i tekst w tłumaczeniu własnym; Prezentacja multimedialna „Brussels Bombing & NICC” BKA CONFERENCE – MAGDEBURG 29 November 2016.

⁸ [https://www.wikipedia.org/wiki/Zamach_w_Brukseli\(2016\)](https://www.wikipedia.org/wiki/Zamach_w_Brukseli(2016))

którzy opracowali plan zamachów w Paryżu z listopada 2015 roku. Uważa się, że Laachraoui popełnił samobójstwo za pomocą pasa szahida, których używano również podczas zamachów w Paryżu⁹.

Oprócz zamachowców-samobójców z wydarzeniami w dniu 22 marca 2016 roku związane były także inne osoby, które miały także duże znaczenie w przeprowadzonych zamachach. Byli to Mohamed Abrini i Osama Krayem.

Mohamed Abrini

Kadry z nagrania CCTV zarejestrowane na lotnisku w Zaventem w Brukseli tuż przed zamachami pokazywały trzech mężczyzn: Najima Laachraoui (z lewej), Ibrahima El Bakraoui (w środku) i Mohameda Abriniego (z prawej). Mohamed Abrini został aresztowany 8 kwietnia 2016 roku przez policję, która ustaliła go jako trzeciego zamachowca na lotnisku.

Osama Krayem

Osama Krayem obywatel Szwecji, został nagrany razem z Khalidem El Bakraoui na stacji metra Pétillon krótko przed zamachem na stacji Maelbeek. Krayem również został aresztowany 8 kwietnia 2016 roku pod zarzutem pomagania Khalidowi w przeprowadzeniu ataku terrorystycznego na stacji metra.

Zamachy w Brukseli pokazały umiejętności organizacyjne i wysoką mobilność komórek Państwa Islamskiego w Europie. Należy zauważyć, że ataki odbyły się w niedużym odstępie czasu, co wskazuje na zdolność bojowników IS do koordynacji kilku akcji terrorystycznych jednocześnie. Przygotowanie do akcji, w tym konstrukcja improwizowanych urządzeń wybuchowych, były skutecznie przeprowadzone mimo kilkukrotnego wcześniejszego wejścia służb antyterrorystycznych na teren dzielnicy Molenbeek. Cele ataku dobrano w taki sposób, aby zmaksymalizować liczbę ofiar. Ponadto realizacja misji prowadzonej w małych i zgranych zespołach terrorystów odbyła się w krótkich odstępach czasu, w dwóch obiektach na terenie miasta, w którym po wcześniejszych zamachach w Paryżu obowiązywał podwyższony stopień zagrożenia terrorystycznego skutkującego zwiększoną obecnością służb na ulicach państwa¹⁰.

⁹ Ibidem.

¹⁰ A. Paszkowski, *Zamachy terrorystyczne w Brukseli*, op. cit., s. 11.

dr Ireneusz Bieniecki

dr Izabela Szkurlat

Katedra Bezpieczeństwa Narodowego

Instytut Bezpieczeństwa Narodowego

Akademia Pomorska w Słupsku

**KMDR POR. SG KRZYSZTOF WÓJCIK –
PIERWSZY DOWÓDCA KORWETY ORP KASZUB –
OFICER POLSKIEJ MARYNARKI WOJENNEJ
I FUNKCJONARIUSZ STRAŻY GRANICZNEJ RP
(1951–2019)**

ORP KASZUB jako okręt MW RP miał również swój epizod w służbie granicznej, w ochronie polskiej granicy morskiej. Rozkazem dowódcy MW nr 0171 z 4 grudnia 1989 roku okręt został włączony w skład Morskiej Brygady Okrętów Pogranicza im. kmdr. por. Franciszka Dąbrowskiego z dniem 1 stycznia 1990 roku. Natomiast od 1 stycznia 1991 roku okręt został ponownie wcielony w skład 11. Dywizjonu Ścigaczy 9. FOW. Tak więc po roku służby na granicy morskiej powrócił na Hel, gdzie pełni służbę do dnia dzisiejszego¹.

Początkowo okręt wszedł w skład 11. Dywizjonu Ścigaczy 9. Flotylli Obrony Wybrzeża. Pierwszym dowódcą jednostki został kmdr ppor. Krzysztof Wójcik (2 sierpnia 1985 r.–26 stycznia 1991 r.)², natomiast zastępcą dowódcy okrętu kpt. Marian Ambroziak.

W okresie służby w MW dowódcami tego okrętu – do chwili obecnej – było ogółem 8 oficerów MW. Byli to:

- kmdr por. Krzysztof Wójcik (15 marca 1987 r.–20 października 1990 r.),
- kmdr por. Marian Ambroziak (29 października 1990 r.–24 maja 1996 r.),
- kpt. Krzysztof Osowski (24 maja 1996 r.–26 sierpnia 1997 r.),
- kmdr ppor. Krzysztof Mazurek (26 sierpnia 1997 r.–18 grudnia 2002 r.),
- kpt. mar. Jacek Kosiński (18 grudnia 2002 r.–8 maja 2007 r.),

¹ Relacje kmdr. por. SG K. Wójcika z 26.03.2004 r. (w zbiorach autorów) oraz z 29.03.2019 r. (w zbiorach autorów); zob. [http://wiekdwudziesty.pl/jedynaki-floty-krotka-historia-oorp-gryf-kaszub-slazak/\(zdjęcie+ORP+KASZUB+\[data+odwiedzenia+23.01.2020+r.\]](http://wiekdwudziesty.pl/jedynaki-floty-krotka-historia-oorp-gryf-kaszub-slazak/(zdjęcie+ORP+KASZUB+[data+odwiedzenia+23.01.2020+r.])

² Archiwum Wojskowe w Gdyni, TAP K. Wójcika, sygn. nr 5082/17/32, Zaświadczenie o przebiegu służby K. Wójcika z 30.01.2018 r. (odpis w posiadaniu autorów).

- kmdr ppor. Tomasz Czapczyński (8 maja 2007 r.–1 stycznia 2011 roku),
- kmdr ppor. Zbigniew Konieczny (1 stycznia 2011 r.–16 lutego 2015 r.),
- kmdr ppor. Łukasz Zaręba (od 16 lutego 2015 r.)³.

Lata młodości

Pierwszy dowódca tego okrętu – Krzysztof Wójcik urodził się 5 marca 1951 roku w Elblągu. Tam też ukończył szkołę podstawową (w ramach ostatniego rocznika w systemie 7-klasowym) i Liceum Ogólnokształcące (LO) nr 1 im. Juliusza Słowackiego. Pochodził z rodziny robotniczej (rodzice plus czworo dzieci). Mama Krzysztofa – Czesława Wójcik (z domu Bała) urodziła się 5 kwietnia 1925 roku w m. Mokwin i zajmowała się prowadzeniem gospodarstwa domowego. Ojciec – Władysław Wójcik przyszedł na świat 27 czerwca 1920 roku w m. Wąchock i pracował jako elektryk w Zakładach Komunikacji Miejskiej w Elblągu. Małżeństwo posiadało czwórkę dzieci: najstarszego Edwarda, Waldemara, Krzysztofa i najmłodszego Grzegorza⁴.

Uczelnia morska

Po maturze i zdaniu egzaminów Krzysztof Wójcik został przyjęty 24 lipca 1969 roku na Wydział Dowódczy Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej (WSMW) im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni. W tym czasie uczelnia ta należała do jednej z trzech uczelni wojskowych typu akademickiego, w której mogły studiować osoby bezpośrednio po zdaniu matury⁵. Studia poprzedzone były obowiązkowym odbyciem szkolenia unitarnego, które Krzysztof przeszedł na poligonie wojskowym w Słupsku (7 tygodni). Po „unitarce” odbył (wraz z całym rocznikiem) rejs kandydacki na okręcie szkolnym ORP GRYF, do Leningradu (obecnie Sankt Petersburg). Po rejsie złożył przysięgę wojskową w Gdyni i od tej pory stał się pełnoprawnym podchorążym – studentem uczelni wojskowej. Jego studia w WSMW trwały ponad 4 lata (8 semestrów), w latach 1969-

³ M. Kluczyński, *Samotny „wojownik”*, „Morze, Statki i Okręty” nr 3/maj-czerwiec 2019 r., s. 25.

⁴ List córki Krzysztofa Wójcika – Małgorzaty Wójcik do autora z 5.01.2020 r. (w zbiorach autora). Rodzice Krzysztofa oraz brat Grzegorz mieszkali w Elblągu. Brat Waldemar nadal tam mieszka, a brat Edward mieszka w Szczecinie. Informacje uzyskane od córki K. Wójcika – Pani M. Wójcik.

⁵ Uczelniami tymi były: Wojskowa Akademia Techniczna (WAT) w Warszawie, Wojskowa Akademia Medyczna (WAM) w Łodzi i Wyższa Szkoła Marynarki Wojennej (WSMW) w Gdyni.

-1973. Przed rozpoczęciem studiów każdy podchorąży zobowiązał się na piśmie, parafując je własnoręcznym podpisem, że podczas studiów nie zawrze związku małżeńskiego, a po ich ukończeniu zobowiązuje się do odśłużenia 12 lat. Wg oceny Krzysztofa proces szkolenia w uczelni był bardzo ciekawy i urozmaicony. Po każdym 2 semestrach podchorążowie odbywali rejsy szkoleniowe i uczestniczyli w praktykach na okrętach Marynarki Wojennej (MW). Praktyki trwały 2 miesiące, a po nich następował miesiąc urlopu wypoczynkowego.

Po pierwszym roku studiów Krzysztof znalazł się w grupie 33 podchorążych, którzy odbyli bardzo ciekawy rejs na żaglowcu szkolnym ORP ISKRA do Algierii. Podczas żeglugi odwiedzili dwa porty – Algier i Oran. W Oranie cumowali w słynnej bazie algierskiej MW Mers-el-Kebir. Rejs do Algieru, odbył się w 10. rocznicę odzyskania niepodległości przez ten kraj. Trwał ogółem 67 dni. Do Algieru płynęli (prawie wyłącznie na żaglach) przez 33 dni, bez zawijania do portu. Załoga żaglowca liczyła 70 osób (stała załoga, podchorążowie oraz grupa wykładowców z WSMW, w tym dowódca rejsu). Podchorążowie byli podzieleni na 3 zmiany wachty – w każdej wachcie 11 osób. Na czele wachty wyznaczony był tzw. starszy zmiany. Krzysztof był starszym zmiany I wachty morskiej. Podczas rejsu podchorążowie odbywali szkolenia na wszystkich możliwych stanowiskach okrętowych np. wachty na oku lub śródookręciu, w siłowni pomocniczej, na sterze, w kambuzie itp. Na „alarm do żagli” każda zmiana obsługiwała określone żagle np. sztaksle (skośne żagle dziobowe), fokmaszt, grotmaszt, bezanmaszt. Ponadto podchorążowie odbywali szkolenie z: nawigacji, locji, meteorologii, które prowadzili wykładowcy z WSMW. Podchorążowie uczestniczyli też we wszystkich pracach okrętowych, pod nadzorem bosmana okrętowego. Był to ostatni rejs ISKRY poza Bałtyk. W następnym roku ISKRA odbyła krótkie rejsy po Bałtyku, a wkrótce po tym nastąpiło na żaglowcu opuszczenie bandery MW i spisanie jej ze stanu oraz złomowanie. Podczas rejsu przydatna dla Krzysztofa okazała się praktyka żeglarska, którą nabył w Elblągu podczas uczęszczania do LO. Wtedy był członkiem klubu żeglarskiego Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej (TKKF) zakładów ZAMECH. To wówczas żeglarstwo stało się jego pasją.

Po drugim roku studiów (1971 r.) uczestniczył wraz z kolegami całego rocznika w rejsie poza koło podbiegunowe do portu Murmańsk (w ówczesnym ZSRR). Ten rejs odbył na okręcie szkolnym ORP GRYF, o napędzie parowym, którego źródłem podgrzewania wody był węgiel (okręt ten był dostosowany do celów szkoleniowych i przebudowany ze starego statku handlowego ZETEMPOWIEC). Aby nie uzupełniać węgla w Murmańsku został on zabunkrowany w Gdyni, również na drogę powrotną. Węgiel znajdował się na pokładzie górnym prawej i lewej burty.

Przed wejściem do portu w Murmańsku węgiel z pokładu głównego został usunięty do ładowni, specjalnymi kosztami wiklinowymi. Pokład został wycegiełkowany (cegła i żółty piasek) i doprowadzony do błysku. Ciekawostką był fakt, iż pokłady na ORP GRYF (główny i spardecki) były wykonane z drewna teakowego, pochodzącego z niemieckiego pancernika GNEISENAU, zatopionego po wojnie przed wejściem głównym do portu w Gdyni. Podczas rejsu podchorążowie mieli okazję zapoznać się z portem Murmańsk, który jako jeden z głównych rosyjskich portów północnych odegrał zasadniczą rolę w II wojnie światowej, przyjmując statki z zaopatrzeniem z konwojów północnych, m.in. w ramach ustawy Lend-Lease z USA przez Wielką Brytanię lub Islandię.

Po 3 roku studiów (w 1972 r.) Krzysztof odbył praktykę na trałowcach typu 254K i 254M, w Świnoujściu w 12. Dywizjonie Trałowców. Była to również ciekawa praktyka, ponieważ przez większość czasu jej trwania podchorążowie uczestniczyli w trałowaniu bojowym. Trałowano akwen podejściowy do niemieckiego portu Sassnitz, przed uruchomieniem żeglugi promowej do tego portu. W rejonie tym w czasie II wojny światowej Brytyjczycy stawiali tzw. miny niekontaktowe, z licznikiem wielokrotności 10. Każdy pas po przetrałowaniu trałami t. BGAT, podcinającymi miny kontaktowe, był trałowany trałami elektromagnetycznymi. Ilość halsów $n+1$, czyli 11 razy należało przetrałować każdy pas jednocześnie parą dwóch trałowców⁶. Każde zerwanie trału lub jakiegokolwiek jego uszkodzenie, na jakimkolwiek halsie, oznaczało ponowne jego trałowanie (bez zaliczenia poprzednich halsów). Trałowanie wykonywano na prośbę ówczesnego rządu NRD. Dlatego też po jego zakończeniu każdy podchorąży MW otrzymał po kilkadziesiąt marek wschodniemieckich, które podchorążowie spożytkowali w kasynie MW w Świnoujściu.

Na 4 roku studiów słuchacze WSMW otrzymali tematy prac inżynierskich, które pisano pod opieką naukową promotorów. Po ich sfinalizowaniu podlegały one obronie. Temat pracy podchorążego K. Wójcika był następujący „Analiza efektywności zwalczania celów niskolecących

⁶ Hals trałowy to droga, jaka przechodził w jednym kierunku od granicy do granicy zagrody minowej zespół trałowców w szyku lub pojedynczy trałowiec, z postawionymi trałami kontaktowymi lub niekontaktowymi.

Halsem trałowym określano też drogę, jaką podczas trałowania min przechodziły trałowce z postawionymi trałami w jednym kierunku. W celu zwiększenia skuteczności trałowania konieczne było wielokrotne trałowanie tego samego rejonu – wykonywanie wielu halsów trałowych. Liczba halsów trałowych (wielokrotność trałowania) była uzależniona stosowaniem w minach przyrządów wielokrotności; zob. hasło „hals trałowy”, *Operacyjno-taktyczny leksykon morski*, t. 1, red. H. Sołkiewicz, Wydawnictwo AMW w Gdyni, Gdynia 2012, s. 239.

przez DS proj. 912M i ocena możliwości zwiększenia siły ognia przez zastosowanie nowych środków bojowych”. Obronił ją w roku 1973.

Podchorążowie z rocznika Krzysztofa Wójcika na 4 roku studiów zostali wysłani na dodatkową – miesięczną praktykę oficerską (na stanowiskach i okrętach, do których byli już wstępnie wyznaczeni). Wraz z obroną prac inżynierskich zaliczono im ostatnie praktyki na okrętach i w dywizjonach.

Po obronie pracy dyplomowej Krzysztof Wójcik uzyskał dyplom ukończenia wyższych studiów zawodowych (studia stacjonarne I stopnia) na Wydziale Dowódczym w WSMW o kierunku dowódczym, w zakresie bojowej eksploatacji okrętów, a 5 września 1973 roku uzyskał tytuł inżyniera nawigatora. Natomiast 7 października 1973 roku, uchwałą Rady Państwa z 28 września 1973 roku, bosm. pchor. Krzysztof Wójcik został mianowany na stopień podporucznika marynarki, w korpusie osobowym oficerów MW. Uroczyste mianowanie na pierwszy stopień oficerski odbyło się na pokładzie niszczyciela ORP WICHER w Gdańsku-Westerplatte⁷. Po promocji młodzi oficerowie udali się miesięczne urlopy wypoczynkowe, mając już skierowania do służby w konkretnych flotyllach MW.

Okres szkolenia w WSMW Krzysztof oceniał wysoko. Wg niego uczelnia bardzo dobrze przygotowała słuchaczy do objęcia pierwszego stanowiska służbowego. Nauczano w niej rozwiązywać problemy nie tylko techniczne, ale również międzyludzkie. W okresie studiów nie odczuwano i nie spotykano się z tzw. „praniem mózgow” przez oficerów politycznych. Kadra uczelni i wykładowcy byli skupieni i zaangażowani w proces szkolenia podchorążych. Wg Krzysztofa naukę (na Wydziale Dowódczym WSMW) rozpoczęło 75 podchorążych, a ukończyło 49⁸.

W tym czasie pasją Krzysztofa były wioślarstwo i kulturystyka. Przez pierwsze 3 lata znajdował się w składzie osady wioślarskiej jako „prawy wzorowy”. Sternikiem łodzi był podchorąży ze starszego rocznika. Podchorążowie trenowali intensywnie od wczesnej wiosny, do czasu zawodów z osadami z Wyższej Szkoły Morskiej (WSM – obecnie Uniwersytetu Morskiego) w Gdyni o puchar komendanta WSMW. W tym czasie byli zwolnieni z zapraw porannych, wstawali rano 15 minut przed

⁷ Wg innych źródeł por. mar. Krzysztof Wójcik był jednym z 51 oficerów, którzy kończyli studia stacjonarne I stopnia na Wydziale Dowódczym WSMW w Gdyni w roku 1973. W tej samej grupie, ze znanych szerszemu gronu czytelników, studiowali oficerowie, w tym m.in.: ppor. mar. Edmund Kosiarz, ppor. mar. Janusz Królikowski, ppor. mar. Krzysztof Nems i ppor. mar. Bogdan Opala; zob. A. Komorowski, D. Nawrot, J. Przybylski, *Absolwenci uczelni polskiej Marynarki Wojennej 1922–1995*, Wydawnictwo AMW w Gdyni, Gdynia 1996, s. 142, 298.

⁸ Relacja kmdr. por. K. Wójcika z 26.03.2004 r. (w zbiorach autora).

pobudką, biegli do Stoczni Marynarki Wojennej w Gdyni-Oksywiu, gdzie przy nabrzeżu gościnnym stały zacumowane ich 6-wiosłowe szalupy. Regaty z WSM odbywały się na trasie 1 Mm (1 852 m), na redzie portu Gdynia-wejście południowe. W tym okresie osada, w której znajdował się Krzysztof, zajmowała pierwsze miejsce przy startujących 4 łodziach wiosłowych (po 2 z WSMW i WSM).

Krzysztof uprawiał sport również w trybie indywidualnym, w czasie wolnym od zajęć służbowych. Uczęszczał bowiem na dobrze wyposażoną halę sportową MW, często po godzinie 22 (po capstrzyku). Do swojej dyspozycji otrzymał klucz od hali, gdzie mógł trenować według własnego uznania. Ten okres swojej służby wspominał z sentymentem. Sport pozwalał mu na osiągnięcie właściwego stanu psychofizycznego, nabrania wiary i pewności we własne siły.

Flota

Po urlopie wypoczynkowym, 8 listopada 1973 roku ppor. mar. Krzysztof Wójcik jako młody oficer MW zameldował się z całym wyposażeniem (tym co ojczyzna dała) w 11. Dywizjonie Ścigaczy (JW. 4820) 9. Flotylli Obrony Wybrzeża⁹ (9 FOW, JW 3218) w Helu, celem objęcia pierwszego stanowiska służbowego. W tym czasie w skład 11. Dywizjon Ścigaczy wchodziło 8 okrętów projektu 912M, od nr burtowego 351 do 358. Były to stosunkowo nowe okręty, zbudowane w Stoczni Marynarki Wojennej w Gdyni Oksywie (w nomenklaturze NATO określano je jako t. Oksywie). Wyżej wymienione okręty tworzyły: 2 okrętowe grupy poszukująco-uderzeniowe (OGPU nr 531 i 533)¹⁰. W skład 531. OGPU wchodziły okręty o nr burtowych: 355, 356, 357, 358 (okręt dowódcy

⁹ Flotylla to zespół niszczycieli, okrętów podwodnych, trałowców w marynarkach wojennych niektórych państw. W skład flotylli wchodziły zwykle dwa dywizjony, po cztery-sześć okrętów jednej klasy w każdym dywizjonie. Flotyllą określano też związek taktyczno-operacyjny MW, który był przeznaczony do prowadzenia operacji i działań bojowych na samodzielnym kierunku morskiego teatru działań wojennych. W skład flotylli zazwyczaj wchodziły dywizjony, brygady okrętów jednej lub różnych klas; zob. hasło „flotylla”, *Operacyjno-taktyczny leksykon morski*, t. 1, op. cit., s. 209-210.

¹⁰ OGPU – okrętowa grupa poszukująco-uderzeniowa. Grupa okrętów przeznaczona do poszukiwania i niszczenia okrętów podwodnych nieprzyjaciela. W skład grupy mogły wchodzić wszystkie klasy okrętów nawodnych wyposażone w środki wykrywania i niszczenia okrętów podwodnych. Mogła ona wykonywać zadania samodzielnie i we współdziałaniu z lotniczymi grupami poszukująco-uderzeniowymi. OGPU mogła być również jednostka specjalnie sformowana lub wydzielona ze składu okrętów do realizacji zadań związanych z poszukiwaniem i atakami na okręty podwodne; zob. hasło „okrętowa grupa poszukująco-uderzeniowa (OGPU)”, *Operacyjno-taktyczny leksykon morski*, t. 2, op. cit., s. 56.

grupy), natomiast 533. OGPU tworzyły okręty o nr burtowych: 351, 352, 353, 354 (okręt grupowy dowódcy grupy). Głównym zadaniem ścigaczy okrętów podwodnych (OOP) było poszukiwanie, wykrywanie i zwalczanie okrętów podwodnych. W czasie pokoju dochodził jeszcze element śledzenia wykrytego OOP.

Przebieg służby w dywizjonie

Po przybyciu do dywizjonu w Helu Krzysztof objął stanowisko dowódcy działu artylerii i broni podwodnej (d. dz. o. II i III) na ORP NIEUGIĘTY (nr burtowy 357), które piastował od 8 listopada 1973 roku do 29 listopada 1975 roku. Okręt ten był jego domem przez kolejne 2 lata. W tym czasie w Garnizonie Hel nie było żadnych internatów lub hotelowców dla żołnierzy zawodowych, nieposiadających osobnej kwatery stałej (służbowej). Krzysztof zamieszkał razem z mechanikiem (dowódcą dz. o. VI – elektromechanicznego) w dwuosobowej kabinie oficerskiej na prawej burcie swojego okrętu. Mała kabina, dwie szafki, dwie koje – jedna nad drugą i umywalka. Gdy któryś z nich wstał pierwszy, drugi oczekiwał w koi, aż kolega oporządzi się i opuści kabinę. Nie było możliwości, aby robili to jednocześnie. Po latach oceniał, że miał jednak szczęście, ponieważ kolega mechanik był żonaty i mieszkał w Pruszczu Gdańskim. Gdy załoga nie pełniła dyżuru lub nie znajdowała się w określonej wyższej gotowości bojowej (np. grupy bojowej), mechanik po pracy udawał się do domu (holownikiem lub wodolotem MW do Gdyni). Wówczas cała kabina pozostawała do dyspozycji Krzysztofa. W wąskiej szafce mieściły się tylko mundury i niezbędne przybory. Pozostałe wyposażenie osobiste, które znajdowało się w jednym worku marynarskim i walizce, przechowywał na rufie okrętu w centrali artyleryjskiej, za przyrządem nr 3, za którym było sporo wolnego miejsca. W 1974 roku (w lipcu) Krzysztof Wójcik zawarł związek małżeński z elblążanką Mirosławą Marszelewską.

Państwo Wójcikowie posiadali trójkę dzieci: Martę (urodzoną 27 lipca 1975 r.), Aleksandrę (urodzoną 16 stycznia 1978 r.) oraz Małgorzatę (urodzoną 31 sierpnia 1979 r.)¹¹. W roku 1975, gdy urodziła się pierwsza córka, młode małżeństwo otrzymało swoje pierwsze mieszkanie służbowe w Helu, do którego wprowadzili się jesienią (niedaleko latarni morskiej w Helu oraz ścieżki wiodącej przez sosnowy las na dużą plażę tzw. morską). Krzysztof przebywał w tym czasie prawie non stop na okręcie, gdzie często zabezpieczał tzw. czas wolny załogi, przygotowywał się do zajęć z załogą (konspekty), pisał plany tygodniowe dla załogi

¹¹ List córki Krzysztofa Wójcika – Małgorzaty Wójcik do autora z 5.01.2020 r. (w zbiorach autorów).

(na podstawie tygodniowego planu szkolenia dywizjonu) lub plany wyjść na morze ORP NIEUGIĘTY oraz plany ćwiczeń ogólnookrętowych.

Od 30 listopada 1975 roku do 11 września 1979 roku Krzysztof zajmował stanowisko zastępcy dowódcy okrętu (z. d. o.) na ORP ZAWZIĘTY (nr burtowy 356), a od 12 września 1979 roku do 17 listopada 1983 roku stanowisko dowódcy okrętu (d. o.) ORP ZWROTNY (nr burtowy 355). Od 18 listopada 1983 roku do 1 sierpnia 1985 roku był dowódcą okrętu ORP CZUJNY (nr burtowy 358), a zarazem dowódcą 531. OGPU.

Od 2 sierpnia 1985 roku do 28 stycznia 1991 roku został wyznaczony na stanowisku dowódcy ORP KASZUB (nr burtowy 240). Stanowisko to objął podczas budowy okrętu w Stoczni Północnej w Gdańsku. Z tzw. załogą szkieletową nadzorował budowę tej jednostki oraz uczestniczył we wszelkich próbach stoczniowych (zarówno w stoczni, jak i na morzu). Podniesienie bandery MW na ORP KASZUB nastąpiło 17 marca 1987 roku w Helu. Zgodnie z rozkazem dowódcy MW nr 0171 z 4 grudnia 1989 roku okręt wcielono do MBOP w Gdańsku od 1 stycznia 1990 roku¹². Z dniem 1 stycznia 1990 roku rozkazem Ministra Obrony Narodowej okręt wszedł w skład Kaszubskiego Dywizjonu Okrętów Pogranicza (KDOP) Morskiej Brygady Okrętów Pogranicza (MBOP)¹³. W tym czasie dowódcą KDOP w Gdańsku-Westerplatte był kmdr Antoni Rudoman¹⁴, natomiast dowódcą MBOP kmdr Ludwik Siwek¹⁵.

¹² I. Bieniecki, *Wojska Ochrony Pogranicza w systemie ochrony i obrony granicy morskiej Polski w latach 1965–1991*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, Słupsk 2015, s. 158.

Zgodnie z rozkazem dowódcy MW nr 0171 z 4.12.1989 r. w celu przyjęcia dozorcza ORP Kaszub wyznaczono komisję pod przewodnictwem kmdr. T. Struka, w skład której weszło 13 osób. Komisja miała zakończyć swoją działalność do 31.12.1989 r. i przedstawić dowódcy MBOP protokół do akceptacji. Archiwum MW w Gdyni, Akta DMBOP, sygn. nr 396/91, t. 94; Rozkaz dzienny dowódcy MBOP nr pf 237 z 11.12.1989 r., s. 2; zob. też S. Wielebski, *ORP „Kaszub” – starszy brat korwety proj. „621”*, „Przegląd Morski” nr 3/2002, s. 81–88.

¹³ Daty przyjęcia i zdania obowiązków służbowych na poszczególnych stanowiskach, podano zgodnie z rozkazami personalnymi, dlatego też niekiedy różnią się one od faktycznych dat przyjęcia i zdania obowiązków.

¹⁴ Antoni Rudoman urodził się 20.05.1949 r. w m. Mientiszki k. Wilna. Absolwent Wydziału Dowodzenia WSMW w Gdyni z roku 1974. Ukończył kurs jęz. niemieckiego w Naumburgu w Niemczech w 1983 r. oraz Akademię Wojskową w Dreźnie w 1986 r. Po studiach trafił do Kaszubskiego Dywizjonu Okrętów Pogranicza w Gdańsku-Westerplatte (MBOP). Od listopada 1974 był asystentem okrętowym, dowódcą działów II/III i z. d. o. na okręcie patrolowym ORP „CIRUS” (316). Następnie dowódcą tego okrętu. W latach 1979–1982 starszy pomocnik szefa sztabu KdOP ds. operacyjno-szkoleniowych. Przed studiami II° odbył szkolenie w ramach WKDO w WSMW w Gdyni oraz kurs językowy. Po studiach szef sztabu tego dywizjonu oraz jego dowódca od 1988 r., aż do rozwiązania jednostki 31.07.1991. Z dniem 1.08.1991 roku

ORP KASZUB został ponownie wcielony w skład 11. Dywizjonu Ścigaczy 9. FOW od 1 stycznia 1991 roku¹⁶.

Po latach Krzysztof oceniał, że w czasie służby na okrętach w przeważającej mierze miał dobrych i bardzo dobrych przełożonych, od zastępcy dowódcy okrętu, poprzez dowódcę okrętu i grupy, po szefa sztabu i dowódcę dywizjonu. Wysoko oceniał także pierwszego zastępcę dowódcy dywizjonu ds. politycznych (w Helu), starego frontowca, którego kadra nazywała „wujem Klo” (od nazwiska Kloczkowski). Po odejściu tego oficera do rezerwy i opanowaniu stanowisk „politycznych” w jednostce przez młodych oficerów (byli to absolwenci WSMW po ukończeniu specjalnie utworzonego dla nich Wydziału Politycznego) praca partyjno-polityczna stała się „sztuczna”. Krzysztof uważał tylko dwóch „politów”, którzy naprawdę angażowali się w życie okrętowe, a nawet z powodzeniem mogli pełnić wachtę kotwiczną lub morską podczas przebazowań. Będąc dowódcą działu okrętowego II i III oraz dowódcą okrętu musiał też często prowadzić szkolenia polityczne i inne zajęcia. Należy dodać, że na ścigaczach OOP (okręty III rangi) tylko na okrętach grupowych (354, 358) były etaty drugiego z. d. o. ds. politycznych. Po zmianach, jakie zaszły w kraju w końcu dekady lat 80. XX wieku większość z nich została przekwalifikowana na oficerów wychowawczych i tylko dla nich zorganizowano magisterskie studia zaoczne w Warszawie, z dziedziny ochrony środowiska.

W czasie służby wojskowej w Helu podlegli Krzysztofowi marynarze nawiązali współpracę z Domem Dziecka w Sopocie. W okresie świątecznym, w pierwszym roku służby, na okres świąt wzięli do jednostki grupę chłopców, a Krzysztof sprawował nad nimi nadzór. Chłopcy z Domu Dziecka w okresie świątecznym przebywali na Helu, a po świę-

zwolniony w stopniu kmdr. por. dypl. ze służby wojskowej i przeniesiony do SG RP. Od 2.08.1991r. do 1.09.1996 r. był komendantem Kaszubskiego Dywizjonu SG. Następnie od 23.10.1988 r. zastępcą komendanta MOSG ds. morskich, w stopniu kmdr. dypl. SG w Gdańsku-Nowym Porcie. Służbę zakończył 16.04.1999 r. W latach 2001-2014 pełnił funkcję prezesa Straży Ochrony Portu Gdańsk Sp. z o.o.; zob. J. Królikowski, W. Wierzykowski, *Wielka księga dowódców okrętów polskiej Marynarki Wojennej 1918–2018*, Wydawnictwo AMW, Gdynia 2019, s. 104.

¹⁵ Zob. I. Bieniecki, *Morska Brygada Okrętów Pogranicza (1966-1991)*, „Przegląd Morski” nr 7–8/2002, s. 39–52; I. Bieniecki, *Noty biograficzne – Komandor Ludwik Siwek*, „Przegląd Morski”, nr 7–8/2002, s. 138–140; I. Bieniecki, *Dowódcy Morskiej Brygady Okrętów Pogranicza (1966-1991)*, „Biuletyn Historyczny” Muzeum Marynarki Wojennej, nr 18/2003, s. 197–201; I. Bieniecki, *Ludwik Siwek, Droga do dowódcy Morskiej Brygady Okrętów Pogranicza im. kmdr. por. Franciszka Dąbrowskiego, Gdańsk 2018*, ss. 95 (recenzja wspomnień L. Siwka), Biuletyn CSSG nr 57/2019, s. 193–199; I. Bieniecki, *Wspomnienia kmdr. dypl. Ludwika Siwka-dowódcy Morskiej Brygady Okrętów Pogranicza*, „Nautologia” nr 156/2019, s. 108–110.

¹⁶ Relacja K. Wójcika z 26.03.2004 r. (w zbiorach autorów).

tach zostali odwiezieni do Gdyni dyżurnym okrętem (ścigaczem). Dywizjon ufundował też dwa mieszkania dla dwóch dziewczynek, które miały je odebrać po opuszczeniu Domu Dziecka. Na te mieszkania marynarze z Helu co miesiąc wpłacali niewielką kwotę ze swojego uposażenia.

Podczas służby na okrętach, w ramach uzupełniania kwalifikacji, w roku 1980/1981 Krzysztof odbył stacjonarny, półroczny Wyższy Kurs Doskonalenia Oficerów (WKDO), w korpusie osobowym oficerów MW, w grupie (specjalności) dowódczo-sztabowej (V3). Był słuchaczem kursu w grupie zwalczania okrętów podwodnych (ZOP). Kursy takie organizowano w WSMW w Gdyni. Ta forma szkolenia pozwalała na odświeżenie posiadanych informacji i wiadomości w zakresie ZOP oraz zapoznanie się z nowinkami. Słuchacze WKDO uczestniczyli w organizowanych treningach w poszukiwaniu, wykrywaniu, śledzeniu i atakach na OP, w gabinecie „ATAKA” (Katedra Broni Podwodnej WSMW). Trener ten pozwalał na „szlifowanie” formy całemu zespołowi tzw. okrętowemu zespołowi atakującemu (OZA). Jeden OZA odpowiadał jednemu zespołowi jednego ścigacza OP. Na WKDO zwracano szczególną uwagę na współdziałanie z innymi siłami i środkami ZOP, co podnosiło efektywność tego typu działań, np. z lotnictwem ZOP, stacjonarnym systemem wykrywania OOP t. MG 409 (będącym na wyposażeniu 9. FOW), dywizjonami okrętów o innym podstawowym przeznaczeniu, a wyposażonymi w stacje hydroakustyczne (trałowcami, okrętami MBOP) oraz siłami ZOP Floty Bałtyckiej (ZSRR) i Ludowej Marynarki Wojennej NRD.

Będąc na WKDO został też przeszkolony (uzyskał dyplom) w ramach kursu obserwatorów radarowych, organizowanego przez WSM w Gdyni. We flocie handlowej kurs ten był obowiązkowy dla oficerów pływających na statkach handlowych. Po 10 latach służby na ścigaczach OOP Urząd Morski w Gdyni przyznał Krzysztofowi Wójcikowi dyplom porucznika żeglugi wielkiej (w grudniu 1983 r.). Po zmianie stopni we flocie handlowej został on mu ponownie nadany, jako dyplom oficera pokładowego drugiej klasy (w grudniu 1985 r.), chociaż nigdy nie nosił się z zamiarem przejścia na tzw. pływanie we flocie handlowej (po zakończeniu służby w MW, ustawowo po 12 latach). Trzeba jednak nadmienić, iż bardzo dużo jego kolegów z rocznika skorzystało z tego przywileju oraz okazji i po zakończeniu służby w MW przeszło do floty handlowej.

Inną formą uzupełniania kwalifikacji podczas służby na okrętach, było zdobywanie klas kwalifikacyjnych w określonej specjalności wojskowej. Dowódcy działów okrętowych, uzyskiwali ją w specjalności wojskowej V-8/9, natomiast z. d. o i d. o. (w tym dowódcy OGPU) w specjalności wojskowej V-3. Będąc dowódcą dz. o. II i III na ORP

NIEUGIĘTY (357) uzyskał III klasę w tej specjalności (w 1975 r.). Piastując wyższe stanowiska służbowe, na ścigaczach OOP, w latach 1977-1986, uzyskał i potwierdził egzaminami klasy II i I oraz mistrzowską (w tym posiadanie jej na stałe). W latach 80. XX wieku specjalność V-3, została przemianowana na specjalność 30-1-10.

Zdobywając klasę w specjalności, w zależności od jej stopnia (numeru), Krzysztof zdawał egzaminy na szczeblach dywizjonu i sztabu 9. FOW, a klasę mistrzowską zdobył i potwierdził w ówczesnym Dowództwie Marynarki Wojennej (DMW) w Gdyni. Egzaminy przyjmowali flagowi specjaliści MW, a jej uzyskanie było potwierdzone w rozkazach, odpowiednio dowódcy 9. FOW bądź dowódcy MW i wpisami do legitymacji specjalisty wojskowego.

Inne sprawy z okresu służby na ścigaczach OOP

W latach 1978–1981 okręty, na których służył będąc z. d. o. i d. o. (nr burtowy 356 i 355) w okresie letnich praktyk podchorążych WSMW, były detaszowane (delegowane) na okres 2 miesięcy do czasowo utworzonego Zespołu Szkolnego Okrętów Bojowych (ZSOB) WSMW w Gdyni. Podchorążowie zapoznawali się tam z realizacją prawie wszystkich zadań programowych, wykonywanych przez pojedynczy okręt oraz grupę okrętów danej klasy np. ścigaczy OOP, trałowców, okrętów desantowych i innych.

Jako oficer Krzysztof Wójcik na określonych okrętowych stanowiskach służbowych wykonywał przypisane do tych stanowisk obowiązki służbowe. Będąc na 1. stanowisku dowódcy dz. o. II musiał uzyskać uprawnienia do samodzielnego dowodzenia tymi działaniami okrętowymi (było to potwierdzane w rozkazie dziennym dowódcy dywizjonu). Jednocześnie, aby zostać wyznaczonym na wyższe stanowisko służbowe (z. d. o.), otrzymał indeks i „biegał” po flagowych specjalistach dywizjonu zdając egzaminy na samodzielną wachtę. Będąc z. d. o. otrzymał indeks (i zaliczył około 10 przedmiotów egzaminacyjnych) na samodzielne dowodzenie okrętem danej klasy (potwierdzone w rozkazie dowódcy flotylli). Posiadając już uprawnienia do samodzielnego dowodzenia okrętem, a jednocześnie zajmując stanowisko służbowe z. d. o. na ORP ZAWZIĘTY (356), był czasowo delegowany na stanowisko pełniącego obowiązki (p.o.) dowódcy innego okrętu, którego etatowy d. o. przebywał np. na urlopie lub kursie przygotowawczym na studia zagraniczne (w ZSRR lub NRD). Miało to miejsce w sytuacjach, gdy okręt Krzysztofa przebywał np. na planowanym remoncie w Stoczni Marynarki Wojennej w Gdyni. Podobnie było, gdy został dowódcą okrętu OPR ZWROTNY (355). Będąc z. d. o. i mając uprawnienia samodzielnego dowodzenia ścigaczem OP (projektu 912M) przez dłuższy okres czasu

nie był wyznaczany na stanowisko d. o. Jak się wkrótce wyjaśniło powód tego był prosty – nie był członkiem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (PZPR) i zgodnie z niejawnym rozkazem ówczesnego ministra obrony narodowej (generała armii Wojciecha Jaruzelskiego) oficerowie nie będący członkami partii nie mogli być wyznaczani na stanowiska od dowódcy kompanii (odpowiednik dowódcy okrętu III rangi) wzwyż. Po zapoznaniu się z tym rozkazem oraz rozmową z zastępcą dowódcy dywizjonu ds. politycznych i swoimi kolegami, Krzysztof wstąpił do partii i natychmiast został dowódcą okrętu ORP ZWROTNY (355).

Służąc na ścigaczach OOP, zrezygnował również ze studiów II stopnia w kraju (magisterskie w WSMW w Gdyni) oraz za granicą (w ZSRR). Do 32 roku życia należał do oficerskiego Funduszu Przyspieszonego Rozwoju (FPR). Przynależność do niego dawała wytypowanym oficerom prawo szybszego, dalszego rozwoju i studiowania poza kolejnością (do FPR kandydatów z grupy oficerów typowali przełożeni). W prowadzonych rozmowach kadrowych z przełożonymi różnych szczebli (z szefem kadr DMW włącznie), aby udał się na takie studia, Krzysztof świadomie zrezygnował z tej drogi rozwoju argumentując to tym, że po ich ukończeniu będzie musiał definitywnie zejść z okrętu i rozpocząć karierę sztabową. Dlatego też podczas swojej służby wojskowej tylko jeden raz był oddelegowany na około 2 tygodnie do sztabu dywizjonu. Tam, przyglądając się pracy sztabowej, doszedł do wniosku, że ten rodzaj służby mu nie odpowiadał, a jego zamiłowaniem była wyłącznie służba na okrętach MW. Dlatego też nie wykazywał zainteresowania karierą sztabową.

W całym okresie służby na okrętach aktywnie uczestniczył w procesie przodownictwa i współzawodnictwa personelu jednostek morskich MW. Z tego też tytułu wysoko sobie cenił otrzymane wyróżnienia w postaci odznak (srebrnej i złotej) „Wzorowy Dowódca”¹⁷.

Za najtrudniejszy okres swojej służby na okrętach uznawał służbę na korwecie ORP KASZUB (nr burtowy 240, projektu 620). Był to pierwszy (i jedyny) z zaplanowanej serii tych okrętów w MW. Początkowo, w obowiązującej nomenklaturze był to okręt klasy dozorowiec, wielozadaniowy, z głównym przeznaczeniem do ZOP. Wieloletnia (kilkunastoletnia) i przeciągająca się jego budowa, zmiany polityczno-społeczne, jakie zachodziły w kraju oraz upadająca tzw. przyjaźń polsko-radziecka spowodowały, że Rosjanie zrezygnowali z dostaw zaplanowanych systemów i uzbrojenia na okręt (np. systemu OSA M do zwalczania samolotów, armaty AK-76, wyrzutni torpedowych i innych). Dlatego też nikt nie

¹⁷ Zob. też I. Bieniecki, *Wojska Ochrony Pogranicza w systemie ochrony i obrony granicy morskiej Polski w latach 1965–1991*, op. cit., s. 195–197.

miał pomysłu odnośnie wykorzystania tego okrętu w służbie. Ponadto, w trakcie jego budowy stoczniovcy przeprowadzili na okręcie kilka aktów sabotażu np. nieudane wodowanie 28 grudnia 1983 roku, gdy okręt upadł na lewą burtę, zatarcie podczas prób stoczniovcych 3 z 4 silników głównych, zapychanie kufajkami szybów wentylacyjnych, a nawet wyposażenie okrętu w agregaty prądowórcze pochodzące z demobilu, które nie mogły być montowane na okrętach eksportowych. Wszystko to opóźniało opuszczenie przez okręt stoczni. Obecnie jest on doprowadzony do stanu technicznego umożliwiającego jego wykorzystanie nawet w strukturach NATO (jest to pierwszy polski okręt, który wszedł do NATO). Wszystko to stało się możliwe przy współpracy z polskim przemysłem zbrojeniowym oraz Politechniką Gdańską (gdym był już w nowych strukturach organizacyjnych i znajdował się z Zespole Okrętów Bojowych 3. Flotylli Okrętów w Gdyni). Jako dowódca tego okrętu Krzysztof Wójcik, do najważniejszych jego wad zaliczał brak rakietowego systemu obrony przeciwlotniczej (średniego zasięgu) oraz niebezpieczne drgania kadłuba w zakresie średnich prędkości, uniemożliwiające wręcz wykonywanie zadań. Wg jego oceny, drgania te były prawdopodobnie spowodowane upadkiem podczas nieudanego wodowania, gdy doszło do skrzywienia dość długiej linii wałów. W swojej relacji stwierdza, iż wada ta nigdy nie została usunięta. Do chwili obecnej (2020 r.) okręt ten jest już w linii 33 lata i należy do najstarszych okrętów MW RP.

Dowodząc okrętem (ORP KASZUB) w KdOP, wraz z załogą uczestniczył w szkoleniach na morzu, samodzielnie oraz z innymi okrętami dywizjonu¹⁸. Zwiększyła się też aktywność jednostek pływających MBOP w patrolowaniu polskich obszarów morskich (p. o. m), rozpoznawaniu i kontrolowaniu jednostek łowczych – własnych i obcych. Najczęściej w wyjściach tych uczestniczył inspektor Okręgowego Inspektoratu Rybołówstwa Morskiego w Gdyni¹⁹.

Na lądzie

Po zakończeniu służby na okręcie Krzysztof Wójcik przeszedł na stanowiska lądowe, dyżurnego operacyjnego KdOP (od 27 listopada 1991 r. do 1 sierpnia 1991 r.), a następnie w sztabie MBOP²⁰. W związku

¹⁸ I. Bieniecki, *Jednostki ochrony granic PRL w wybranych ćwiczeniach wojskowych na wybrzeżu w latach 1965–1991*, „Biuletyn Historyczny” Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni, Gdynia, nr 29/2014, s. 181–200.

¹⁹ Zob. I. Bieniecki, *Wojska...*, op. cit., s. 161–172.

²⁰ Zob. m. in. I. Bieniecki, *Morska Brygada Okrętów Pogranicza w latach 1966–1991* [w:] *Szkice z najnowszych dziejów*, red. Cz. Ciesielski, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 1997, s. 69–78; I. Bieniecki, *Jednostki pływające Morskiej Brygady Okrętów Pogranicza i ich wykorzystanie w ochronie granicy morskiej w la-*

ze zmianami społeczno-politycznymi, jakie zaszły w kraju oraz rozwiązaniem WOP (15 maja 1991 r. i MBOP, która była częścią składową sił MW podległej MON), rozkazem personalnym MON nr pf 86 z dnia 18 czerwca 1991 roku został zwolniony z MW do rezerwy, w związku z przejściem do innej służby publicznej tj. Straży Granicznej (SG podlegającej już MSWiA).

Był to okres bardzo dynamicznych i częstych zmian organizacyjnych zarówno w jednostkach, jak i komórkach organizacyjnych MOSG. Będąc w stopniu kmdr por. SG Krzysztof Wójcik najlepiej czuł się w pionie służby dyżurnej operacyjnej. Jednak i w tej służbie następowały również radykalne zmiany, związane ze sposobem pełnienia tej służby: ze względu na zamiany w prowadzeniu działań granicznych i pełnieniu służby granicznej, a szczególnie gdy SG nabyła uprawnienia policyjne. Największą zmianą było to, że nowa formacja została podporządkowana właściwemu ministrowi MSWiA. Z perspektywy czasu zmiany te oceniał jako pozytywne i bardziej przejrzyste, z dużą korzyścią dla nowej formacji. Pełniąc służbę na lądzie, był okresowo wyznaczany na inne stanowiska służbowe, np. starszego specjalisty (ds. morskich) w ówczesnym Wydziale Ochrony Granicy Państwowej (WOGP) Komendy MOSG w Gdańsku-Nowym Porcie. Przez prawie 2 lata był kierownikiem Sekcji Ochrony Polskich Obszarów Morskich (SOPOM) nieistniejącego już dzisiaj Wydziału Morskiego. Przy nadarzającej się okazji, po powstaniu Wydziału Koordynacji Działań (WKD) od razu zgłosił swój akces do powrotu na stanowisko dyżurnego operacyjnego Komendy MOSG. Na tym stanowisku dotrwał do końca służby, gdy został z niej zwolniony z dniem 21 lutego 2018 roku. W formacjach morskich służył ponad 48 lat.

Analiza przebiegu całej Jego służby w MW i w SG pozwala zauważyć, że bez względu na zmiany jakie zachodziły w kraju, w tym ustrojowe, zawsze służył z takim samym zapałem i zaangażowaniem. Zmiany te nie miały wpływu na jego podejście do spraw służbowych i wywiązywania się z obowiązków. Podczas swojej służby w mundurze kmdr por. SG Krzysztof Wójcik przetrwał: dwa ustroje polityczne Polski, kilku I sekretarzy KC PZPR, stan wojenny, 5 prezydentów RP, 4 komendantów

tach 1966–1991 [w:] *Militarne i gospodarcze aspekty polityki morskiej Polski XX wieku* (materiały z konferencji naukowej zorganizowanej przez AMW w Gdyni 11-12.05.2000 r.), red. J. Przybylski i B. Zalewski, Gdynia 2001, s. 177–188 oraz I. Bieniecki, Nadmorskie Brygady WOP i Morska Brygada Okrętów Pogranicza w systemie obrony wybrzeża w okresie zagrożenia i wojny w latach 1965–1991. Stan sił i możliwości ich wykorzystania [w:] *Konflikt zbrojny na Bałtyku w koncepcjach ideologii zimnowojennej po 1945 roku* (materiały z konferencji naukowej w Akademii Marynarki Wojennej 25.11. 2004 r.), red. A. Drzewiecki, Wydawnictwo AMW w Gdyni, Gdynia 2005, s. 137–153.

MOSG²¹. Jednak jak sam stwierdził służba na lądzie nie była już tak ciekawa i pasjonująca jak służba na okrętach. Kiedy był już poza MW, jego następcy i przełożeni nigdy o nim nie zapomnieli. Był zapraszany i uczestniczył w uroczystościach rocznicowych 11. Dywizjonu Ścigaczy oraz ORP KASZUB (240). Z dumą przypiął do munduru odznakę okrętową ORP KASZUB, przyznaną mu rozkazem dowódcy dywizjonu w październiku 1993 roku oraz Odznakę Pułkową Dywizjonu Ścigaczy nadaną mu na wniosek jej kapituły 24 kwietnia 1997 roku. Natomiast 19 maja 2004 roku kapituła Odznaki Dowódcy Okrętu MW RP (ówczesne DMW) przyznała ją kmdr. por. SG Krzysztofowi Wójcikowi wraz ze stosowną legitymacją.

Podczas służby był wielokrotnie wyróżniany, m.in. srebrnym Krzyżem Zasługi, brązowym, srebrnym i złotym Medalem Za Zasługi dla Obronności Kraju, brązowym i srebrnym Medalem Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny, Medalem 40-lecia Polski Ludowej, brązowym Medalem Za Zasługi dla Straży Granicznej, złotym Medalem Za Długoletnią Służbę. Bardzo cenił sobie również nadaną mu Odznakę Straży Granicznej. Na jego ręce przełożeni kierowali też liczne podziękowania za wzorową służbę.

Jak sam podkreślał, bardzo dobrze się złożyło, że jego młodzieńcze pasje pokrywały się z wykonywanym zawodem. Ciekawym epizodem z okresu jego służby niech będzie fakt, że szczególnie w latach 1973–1990 średnio w roku przebywał na okręcie przez całą dobę 250–260 dni (dyżury, wyższe stany gotowości bojowych, wyjścia na morze, dozory, gotowości sztormowe, służby oficera dyżurnego dywizjonu itp.).

Kmdr por. SG w st. spocz. Krzysztof Wójcik zmarł przedwcześnie 7 lipca 2019 roku (w niedzielę). Jego prochy spoczęły na gdańskim Cmentarzu Srebrzysto. Pogrzeb z udziałem: rodziny, najbliższych, kompanii honorowej i asysty MW, licznie przybyłych przyjaciół, znajomych oraz koleżanek i kolegów z MW oraz Morskiego Oddziału Straży Granicznej odbył się w piątek – 12 lipca 2019 roku o godz. 12²².

²¹ I. Bieniecki, *Komendanci Oddziału Straży Granicznej w Gdańsku (1991–2012)*, „Colloquium” (materiały z Konferencji Naukowej pt. „Europa, edukacja, kultura, religia, bezpieczeństwo. Edukacja – szkoła i uczelnia w XXI wieku” zorganizowanej przez AMW w Gdyni w dniach 27–29.09.2012 r.), Gdynia nr 2 (6)2012, s. 25–40.

²² Miejsce pochówku Krzysztofa Wójcika znajduje się na gdańskim Cmentarzu Srebrzysto, rejon VI, nr kwatery kolumbarium IX, Rząd D, nr grobu 14; zob. https://cmentarze.gdanskie.pl/chapter_77037.asp?smode=2&p1oid=EE726DC624874D589FF7B4A220A7272A (data odwiedzenia 23.01.2020 r.).

Pożegnanie kmdr. por. SG Krzysztofa Wójcika ze służbą w Straży Granicznej
(na tle sztandaru Morskiego Oddziału Straży Granicznej
w Gdańsku-Nowym Porcie – 21 lutego 2018 r.)

Ponadto autorzy polecają:

Biblioteka Morskiego Oddziału Straży Granicznej (dalej MOSG) w Gdańsku, sygn. nr 3876, Dokumentacja zdawcza ORP KASZUB – Opis techniczny okrętu doświadczalnego „620”, s. 19 (odpis w posiadaniu autorów).

MISCELLANEA

dr Piotr Kozłowski

Państwowa Wyższa Szkoła
Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu

KOMISARZ BOLESŁAW MOŚCICKI MAJOR WOJSKA POLSKIEGO BRATANEK PREZYDENTA II RP IGNACEGO MOŚCICKIEGO

Przystępując przed kilku laty do opracowania słownika oficerów i szeregowych przedwojennej Straży Granicznej służących na południowej granicy – co było wówczas sprawą oczywistą – nawiązałem znajomości z rodzinami strażników granicznych. W trakcie rozmów z tymi osobami, a w szczególności z panem Marianem Janochą synem aspiranta Józefa Janochy, uzyskałem bardzo ciekawą wówczas informację, z której wynikało, że w Straży Granicznej II RP służył krewny przedwojennego prezydenta – komisarz Bolesław Mościcki. Jak wspomina pan Marian Janocha, jego ojciec służąc we Wschodnio-Małopolskim Inspektoracie Okręgowym Straży Granicznej (dalej WMIOG) we Lwowie, współpracował z komisarzem Mościckim. Rozmawiając o przedwojennych czasach z dumą podkreślał on fakt, że ta znajomość miała także inny wymiar pozasłużbowy. Otóż komisarz Mościcki był 18 września 1938 roku świadkiem na weselu jego rodziców¹.

Będąc w posiadaniu różnych szczątkowych relacji na temat komisarza Mościckiego postanowiłem odtworzyć jego życiorys. Było to jednak bardzo trudne przedsięwzięcie, okazało się bowiem, że w Polsce, ale także w Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym we Lwowie na terenie Ukrainy, gdzie jest przechowywanych ponad 2500 teczek personalnych przedwojennych małopolskich strażników granicznych nie ma w ogóle akt komisarza Mościckiego. Ta konstatacja doprowadziła do tego, że „sprawa” komisarza Mościckiego została na lata odłożona ad acta.

Jednak los potrafi sprawić niespodziankę. Pod koniec 2019 roku otrzymałem od doktora Krzysztofa Sobczaka kopię akt tego oficera. Otóż okazało się, że akta komisarza Bolesława Mościckiego we wrześniu 1939 roku zostały wywiezione z Polski i znalazły się w zbiorach Instytutu Sikorskiego w Londynie. Na kolejny ślad autor natrafił przypadkowo

¹ Życiorys aspiranta Józefa Janochy [w] P. Kozłowski, *Zapomniani obrońcy granic południowo-wschodnich II Rzeczypospolitej 1922–1939, Słownik biograficzny oficerów, strażników oraz pracowników Straży Celnej i Straży Granicznej*, Wydawnictwo TPN w Przemyślu, Przemyśl 2015, s. 124.

w Państwowym Archiwum w Toruniu podczas kwerendy akt Inspektora-tu Granicznego (dalej IG) Brodnicy. W tym przypadku szczątkowe akta komisarza Mościckiego zostały opisane przez archiwistów jako „*zmiany komisarzy i podkomisarzy 1938–1939*”. Błąd, a może niefrasobliwe opi-sanie akt archiwalnych przyczyniło się do tego, iż poszukując informacji na temat ww. oficera Straży Granicznej zapoznając się tylko i wyłącznie ze spisem akt IG Brodnica, nigdy autor tego artykułu nie natrafiłby na jego akta. Kolejnym źródłem informacji o komisarzu Mościckim – z którego skorzystał autor niniejszej publikacji – był Internet i krótka nota biogra-ficzna, jaka została zamieszczona na stronie Wikipedii.

Komisarz Bolesław MOŚCICKI urodził się 20 września 1899 roku w Wieniawce, pow. hrubie-szowski w rodzinie Ludwika Hipolita Mościckie-go² i Jadwigi z domu Orłowska. Stan cywilny: wdowiec (ożenił się z Janiną Bojarowską). Wyznanie: rzymsko-katolickie; wykształcenie: 6 klas szkoły realnej; zawód: rolnik.

Rodzina Mościckiego wywodziła się ze szlachty mazowieckiej i posługiwała się herbem Ślepowron. Jego ojciec, jak wielu w tym czasie przedstawicieli zubożałej szlachty, zajmował się dzierżawieniem i administrowaniem majątków ziemskich kolejno w Winnikach, a następnie na Wołyniu. Początkowo Mościcki uczył się w domu, jednak w wieku 12 lat został oddany do prywatnej szkoły Ronfalera w Warszawie, gdzie ukończył 4 klasy. Po wybuchu I wojny światowej został wraz z rodzicami ewakuowany w głąb Rosji do Guberni Kurskiej. W tym roku młody Mościcki wstąpił w Kijowie do nowo utworzonej szkoły polskiej dla repatriantów, gdzie ukończył szóstą klasę³. Wydarzenia, jakie nastąpiły pod koniec 1917 roku tj. wybuch rewolucji w Rosji, przerwały dalszą edukację Bolesława Mościckiego w Kijowie. Jak pisał po latach Mościcki w swoim życiorysie „(...) *Rewolucja nie dała dalej mi się kształcić* (...)”. W związku z wydarzeniami, jakie miały miejsce na terenie Kijowa, w 1917 roku wstąpił do polskiej drużyny bojowej [praw-

² Ludwik Hipolit Mościcki (ur. 13.08.1870 r. – zm. 23.05.1938 r.) był jednym z pięciorga rodzeństwa Ignacego Mościckiego Prezydenta Drugiej Rzeczypospolitej.

³ Wydarzenia, jakie miały miejsce na terenie Ukrainy w latach 1917–1918 przyczyniły się do tego, iż Bolesław Mościcki utracił różne dokumenty m.in. świadectwa szkolne. Aby móc kontynuować naukę w szkole wojskowej, 25.02.1919 r. w sztabie Szkoły Wojennej w Warszawie zostało wystawione poświadczenie, z którego wynikało, iż ukończył on sześć klas realnych w Kijowie. Jedną z dwóch osób, które wówczas potwierdziły ten fakt był prof. Ignacy Mościcki, późniejszy prezydent RP; zob. odpis poświadczenia ukończenia 6 klas przez B. Mościckiego.

dopodobnie chodzi o Polską Organizację Wojskową], z którą brał udział w walkach z bolszewikami.

Służba w Wojsku

W maju 1918 roku w Bobrujsku wstąpił do I Korpusu Polskiego organizowanego przez generała Józefa Dowbor–Muśnickiego, gdzie otrzymał przydział do 3 szwadronu rotmistrza Bardzyńskiego w 1 Pułku Ułanów Krechowieckich. W walkach korpusu z Armią Czerwoną nie udało mu się już wziąć udziału. Po rozformowaniu w dniu 21 maja 1918 roku I Korpusu Polskiego przez Niemców został przewieziony do Warszawy. Z Warszawy przedostał się do Lwowa, gdzie w październiku 1918 rozpoczął studia na Politechnice Lwowskiej jako słuchacz nadzwyczajny. Z chwilą wybuchu walk polsko-ukraińskich we Lwowie przerwał naukę i 1 listopada 1918 roku wstąpił do organizowanych na terenie miasta polskich oddziałów wojskowych. Brał udział w oddziale kpt. Monda [I odcinek obrony Lwowa] w obronie miasta. Po odbiciu z rąk ukraińskich Lwowa, Bolesław Mościcki udał się do swoich rodziców we Włodzimierzu Wołyńskim, gdzie jego ojciec w tym okresie był starostą.

1 grudnia 1918 roku wstąpił do sformowanego we Włodzimierzu Wołyńskim plutonu ułanów i rozpoczął służbę w Wojsku Polskim. Jednostka, w której służył ułan Mościcki została włączona do oddziału kawalerii majora Gawerskiego. 15 marca 1919 roku został skierowany do Szkoły Podchorążych Piechoty w Warszawie, a następnie od 30 października do 23 grudnia 1919 roku był słuchaczem w Centralnej Szkole Karabinów Maszynowych w Ostrowcu. Po mianowaniu na stopień podporucznika został 23 grudnia 1919 roku przydzielony do 36. Pułku Piechoty, z którym brał udział w walkach na wschodzie z Bolszewikami. 17 stycznia 1920 roku został kontuzjowany w potyczce pod Czerniowcami. Po rekonwalescencji 28 lutego został przydzielony do Batalionu Zapasowego 36. Pułku Piechoty i brał udział w szkoleniu rekrutów. Po zakończeniu działań wojennych służył nadal w Wojsku Polskim, pełnił między innymi funkcję adiutanta dowódcy batalionu 36. Pułku Piechoty. Z dniem 16 marca 1920 roku został przeniesiony do rezerwy.

Z dokumentów służbowych komisarza Bolesława Mościckiego wynika, że podczas rezerwy był dwukrotnie wezwany przez wojsko polskie na ćwiczenia rezerwistów, które odbywał w następujących terminach: od 1.06.1925 do 16.08.1925 roku w 23. Pułku Piechoty oraz w 1928 roku w 6-tygodniowym kursie dla oficerów rezerwy w Centralnej Szkole Strzelniczej (dalej CSS) w Toruniu. W listopadzie 1932 roku ukończył kolejne specjalistyczne szkolenie z zakresu ochrony przeciwgazowej w Szkole Gazowej w Warszawie. Będąc w rezerwie, 1 lutego 1932 roku został awansowany na stopień porucznika rezerwy w korpusie piechoty.

W opinii sporządzonej 15 lipca 1928 roku, podczas kursu dla oficerów rezerwy w CSS w Toruniu, dowódca 3 kompani oficerów rezerwy kpt. Jan Kasztelowicz oceniając kwalifikacje zawodowe ppor. Bolesława Mościckiego odnotował następującą uwagę „(...) *Jako d-ca plutonu K.M. [karabinów maszynowych] dobry. Na wyższe stanowisko z braku doświadczenia i rutyny nie nadaje się (...)*”⁴. Być może ta z pozoru poprawna opinia wydana przez przełożonego przyczyniła się do tego, iż Bolesław Mościcki po zakończeniu kolejnego przeszkolenia wojskowego, nie znalazł się w korpusie czynnych oficerów piechoty.

Analizując dokumenty personalne komisarza Bolesława Mościckiego należy stwierdzić, iż w jego życiorysie występuje dość duża luka. Brak jest informacji, czym się zajmował w okresie pomiędzy przeniesieniem do rezerwy w dniu 6 marca 1920 roku a 16 marca 1934 roku, kiedy został przyjęty do SG. Oprócz wzmianek na temat odbytych ćwiczeń i szkoleń dla rezerwistów praktycznie brak jest w jego aktach jakichkolwiek innych informacji. Biorąc pod uwagę fakt, iż w tym okresie trzykrotnie zmieniał adres zamieszkania i były to adresy majątków rolnych na terenie Polski Południowo-Wschodniej⁵ oraz fakt, iż jego ojciec w przeszłości zajmował się administrowaniem majątków ziemskich można domniemać, iż Bolesław Mościcki albo pomagał ojcu w pracy na wsi, albo wzorem ojca sam był administratorem ziemskim. Za powyższą tezę przemawia fakt, iż w Wykazie Stanu Służby sporządzonym po przyjęciu jego do Straży Granicznej w rubryce zawód widnieje wpis – „rolnik”.

W aktach personalnych Bolesława Mościckiego zachowały się trzy dokumenty, z których wynika, iż w latach 1928, 1930 oraz w 1933 występował on z nieznanymi obecnie nam przyczyn o wydanie świadectwa moralności. W trzecim z wymienionych dokumentów, 21 grudnia 1933 roku starosta powiatu Włodzimierski wystawiając świadectwo moralności odnotował następującą uwagę, z której wynika, że „*Bolesław Mościcki zamieszkały w majątku Bubnów gmina Mikuliczyn, powiat Włodzimierski pod każdym względem cieszy się jak najlepszą opinią. Karany sądowo lub administracyjnie nie był i korzysta z pełni praw obywatelskich (...)*”⁶. Powyższe świadectwo świadczy o tym, iż w tym okresie Bole-

⁴ Instytut Sikorskiego (dalej IS) w Londynie, Zespół akt personalnych, sygn. akt nr A.I.9/1/18, Roczne uzupełnienie listy kwalifikacyjnej za rok 1928, Akta personalne mjr. B. Mościckiego, k. 13.

⁵ W latach trzydziestych B. Mościcki mieszkał w następujących miejscowościach: 1) Biskupcze Małe, gmina Mikuliczyn – 1928 r.; 2) majątek Głębokie pow. Gródek – 1930 r.; 3) majątek Bubnów, gmina Mikuliczyn w powiecie Włodzimierskim – 1933.

⁶ IS w Londynie, Zespół akt personalnych, sygn. akt nr A.I.9/1/18, Świadectwo moralności Bolesława Mościckiego wystawione w dn. 21.12.1933 r. przez starostę powiatowego we Włodzimierzu, Akta personalne mjr. B. Mościckiego, k. 10.

sław Mościcki ubiegał się o posadę państwową, gdyż tylko i wyłącznie osoba starająca się o posadę urzędnika państwowego lub o przyjęcie do służby zawodowej w Wojsku Polskim, Policji lub Straży Granicznej musiała się legitymować takim dokumentem.

Przebieg służby w SG

2 stycznia 1934 roku Bolesław Mościcki wniósł za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Wojskowych podanie do Komendanta Straży Granicznej w Warszawie o przyjęcie do służby w korpusie oficerów Straży Granicznej.

W związku z powyższym podaniem, 16 marca 1934 roku Minister Skarbu mianował go podkomisarzem Straży Granicznej w Mazowieckim Inspektoracie Okręgowym Straży Granicznej w Ciechanowie i przyjęło go do służby granicznej. W dalszej kolejności 6 kwietnia 1934 roku na podstawie Dekretu Ministra Skarbu /1206/1/34 z dnia 16.03.1934 roku w stopniu podkomisarza został skierowany w celu odbycia praktyki zawodowej do służby w Komisariacie Lubawa na terenie IG Brodnica, a 17 kwietnia 1934 roku został w siedzibie komisariatu SG zaprzysiężony do służby.

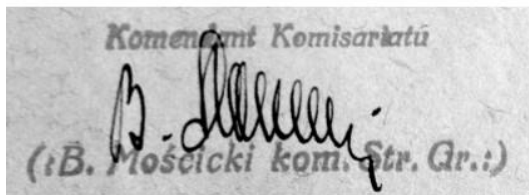
Po odbyciu niespełna dwumiesięcznej praktyki, 16.06.1934 roku na podstawie rozkazu personalnego KSG nr L. dz. 3391/1/34 z dnia 11.06.1934 roku został przeniesiony na południowy wschód Polski do Małopolskiego Inspektoratu Okręgowego SG w Przemyślu. Z chwilą przybycia do Przemyśla, powierzono mu obowiązki kierownika komisariatu Śniatyn w IG Kołomyja na granicy polsko-rumuńskiej.

Podkomisarz B. Mościcki
przyjmuje raport podczas uro-
czystej zbiórki szeregowych
z Komisariatu Śniatyn
z okazji święta państwowego
– 1936 r.

Po niespełna dwóch latach służby na granicy polsko-rumuńskiej, 4 kwietnia 1936 roku na podstawie rozkazu personalnego KSG nr 4/36 pkt 2 został przeniesiony do Inspektoratu Granicznego Stryj, gdzie objął stanowisko kierownika komisariatu SG Worochta na granicy polsko-czechosłowackiej. Podległym komisariatem kierował aż do rozwiązania

IG Stryj w marcu 1939 roku. Pełniąc służbę w Komisariacie Worochta został 1 lutego 1937 roku dekretem Ministra Skarbu numer B.P.16937/36 z dnia 31.12.1936 roku awansowany do stopnia komisarza. 19 września 1936 roku, za likwidację spraw przemytniczych Komendant Straży Granicznej wyróżnił Bolesława Mościckiego [rozkaz KSG L:3966/pers/36 z dnia 27.08.1936 r.] nagrodą pieniężną w wysokości 200 zł.

Pełniąc służbę w WMIOŚG we Lwowie, został oddelegowany na I Kurs doszkalający dla kierowników komisariatów w Centralnej Szkole Straży Granicznej w Rawie Ru-

skiej, który ukończył 13 grudnia 1938 roku z wynikiem pomyślnym. W związku z likwidacją IG Stryj oraz przekazaniem odcinka granicy Pułkowi Korpusu Ochrony Pogranicza „Karpaty”, komisarz Bolesław Mościcki rozkazem Komendanta Głównego Straży Granicznej nr L:806/Pers/39 został z dniem 2 marca 1939 roku przeniesiony na granicę polsko-pruską na stanowisko komendanta komisariatu SG Grajewo w Inspektoracie Granicznym Brodnica na terenie Mazowieckiego Okręgu SG w Ciechanowie⁷.

Oceniając cechy indywidualne komendanta komisariatu Worochta komisarza Mościckiego w rocznej liście kwalifikacyjnej za rok 1938 inspektor Tadeusz Zieliński komendant Obwodu SG Stryj zapisał następującą uwagę „(...) Indywidualność silna. Energiczny, spokojny, zrównoważony. Poczucie honoru, godności i ambicji osobistej bardzo silnie rozwinięte. Pracowity dość systematyczny ruchliwy, na trudy bardzo wytrzymały. W stosunku do podwładnych wymagający z dużym autorytetem (...)”⁸. Z kolei w ww. opinii służbowej Mościckiego, komendant Wschodnio-Małopolskiego Okręgu SG nadinspektor Marian Prosołowicz dopisał następującą uwagę „(...) Trochę lekkomyślny i powierzchowny. Prowadzi bardzo rozgałęzione stosunki towarzyskie, co wpływa ujemnie na stan materialny powodując kłopoty. Nadaje się na stanowisko Komendanta K-tu”⁹.

Z analizy list kwalifikacyjnych ww., w których zostały zamieszczone opinie służbowe na temat komisarza Bolesława Mościckiego wynika, iż na ogół był on oceniany przez swoich przełożonych pozytywnie,

⁷ Przebieg służby w SG komisarza B. Mościckiego ustalono na podstawie „Listy zmian podkomisarza Mościckiego Bolesława”, Archiwum Państwowe w Toruniu, Zespół Akt IG Brodnica, sygn. akt nr 69/1356/10/3, k. 1–3.

⁸ IS w Londynie, Zespół akt personalnych, sygn. akt nr A.I.9/1/18, Roczna lista kwalifikacyjna za 1938 r., akta personalne mjr Bolesława Mościckiego, k. 12.

⁹ Ibidem, k. 13.

o czym świadczą przytoczone wcześniej fragmenty. W przypadku opinii sporządzanej przez nadinspektora Mariana Prosołowicza znajdującej się w aktach Mościckiego [zdaniem autora] wyczuwa się nutę zazdrości o kontakty towarzyskie, jakie posiadał Mościcki z racji swojego pochodzenia społecznego. Niemniej jednak z opinii służbowych, ale także z relacji rodzin jego podwładnych – do jakich autor dotarł – wynika, iż był on bardzo dobrze oceniany, co w tym czasie było rzadkością. O jego profesjonalizmie zawodowym może też świadczyć fakt, iż w kwietniu 1936 roku powierzono mu kierownictwo komisariatu Worochta, na odcinku granicy państwa przylegającym bezpośrednio do obszaru Rusi Zakarpackiej, który w drugiej połowie lat trzydziestych XX wieku należał do najbardziej zagrożonych przestępczością ze względu na nielegalną działalność ukraińskich organizacji wywrotowych.

We wrześniu 1939 roku brał udział w wojnie obronnej. Przebywając na wschodzie Polski po agresji 17 września 1939 roku ZSRR na Polskę i wkroczeniu wojsk radzieckich do Polski, został aresztowany przez NKWD i osadzony w obozie w Kozielsku. Wiosną 1940 roku podczas akcji likwidacji polskich oficerów przez NKWD został przeniesiony do obozu NKWD nr 150 w Gрязowcu¹⁰, co uratowało mu życie. Na mocy amnestii w wyniku podpisanego w Londynie 30 lipca 1941 roku układu Sikorski – Majska, został po prawie dwóch latach pobytu w niewoli sowieckiej zwolniony z obozu jenieckiego w Gрязowcu i skierowany do tworzonej Polskiej Armii na terenie ZSRR.

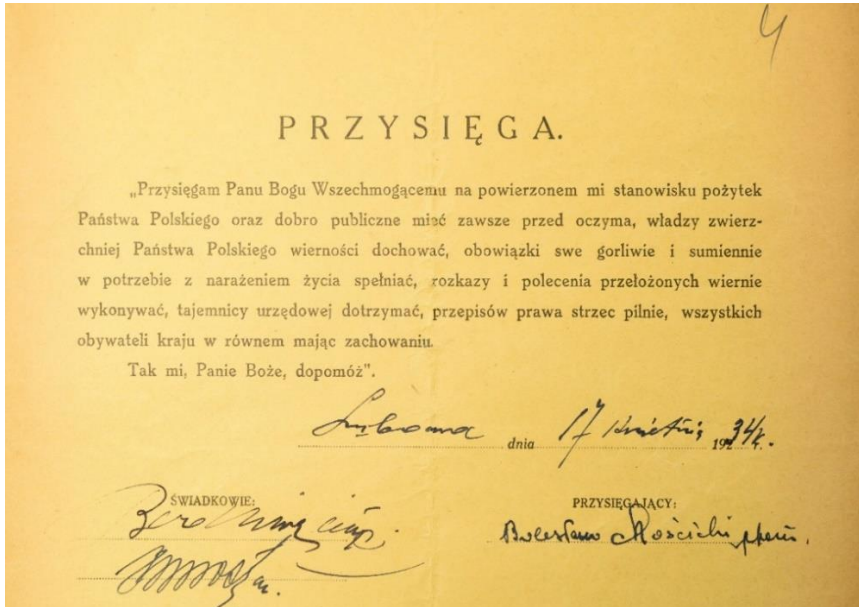
Z Armią Polską wyszedł ze ZSRR i poprzez Iran oraz Bliski Wschód przedostał się do Włoch. Kapitan Bolesław Mościcki był oficerem II Korpusu we Włoszech. Brał udział w kampanii włoskiej. Po zakończeniu II wojny światowej i demobilizacji pozostał na emigracji w Wielkiej Brytanii. Umarł 1 czerwca 1976 roku w Londynie¹¹.

Był odznaczony: Krzyżem Walecznych z jednym okuciem za wojnę z Bolszewikami /rozkaz nr 7295/G.H.I/ z dnia 24.11.1923 roku Ministerstwa Spraw Wojskowych/ oraz Krzyżem Wołynia, a także Medalem Pamiątkowym za wojnę 1918–1921. 11 listopada 1937 roku został odznaczony Odznaką Pamiątkową Straży Granicznej – nr leg. 5820.

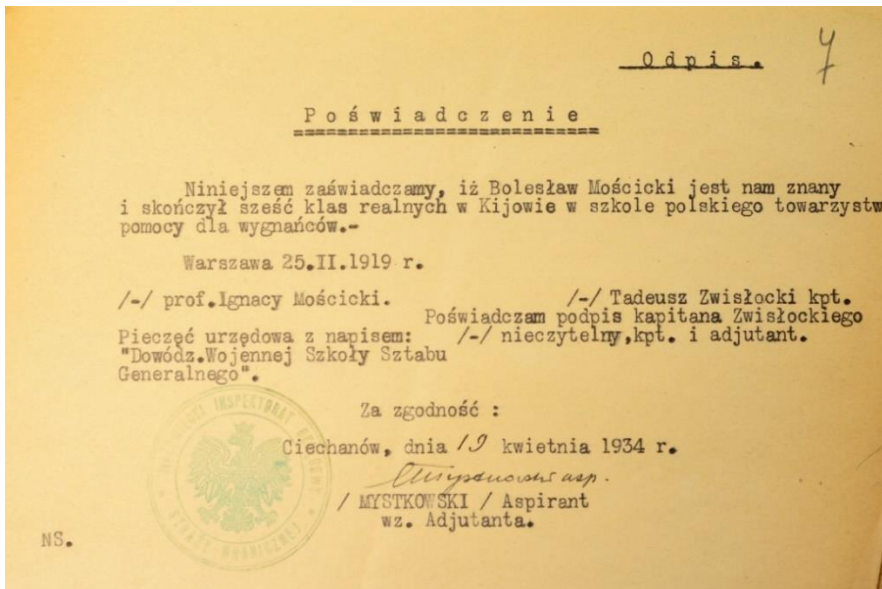
W 1938 roku za zasługi w służbie granicznej został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi.

¹⁰ Nazwisko Bolesława Mościckiego znajduje się na liście jeńców wojennych obozu w Gрязowcu sporządzonej przez Jerzego Turskiego.

¹¹ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Bolesław_Mościcki_\(major\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Bolesław_Mościcki_(major))

Kopia roty przysięgi w SG podkomisarza Bolesława Mościckiego złożonej w dniu 17.04.1934 w siedzibie IG Lubowa

Poświadczenie o ukończeniu przez Bolesława Mościckiego sześciu klas szkoły realnej w Kijowie

DUPLIKAT

CENTRALNA SZKOŁA STRAŻY GRANICZNEJ

ŚWIADECTWO

Pan komisarz Mościcki Bolesław

UKOŃCZYŁ

I. DOSZKOLENIE KIEROWNIKÓW KOMISARIATÓW

W CZASIE OD 14 WRZEŚNIA 1937 r. DO 19 GRUDNIA 1937 r.

Z WYNIKIEM

pomyślnym

RAWA RUSKA, DNIA 19 GRUDNIA 1937

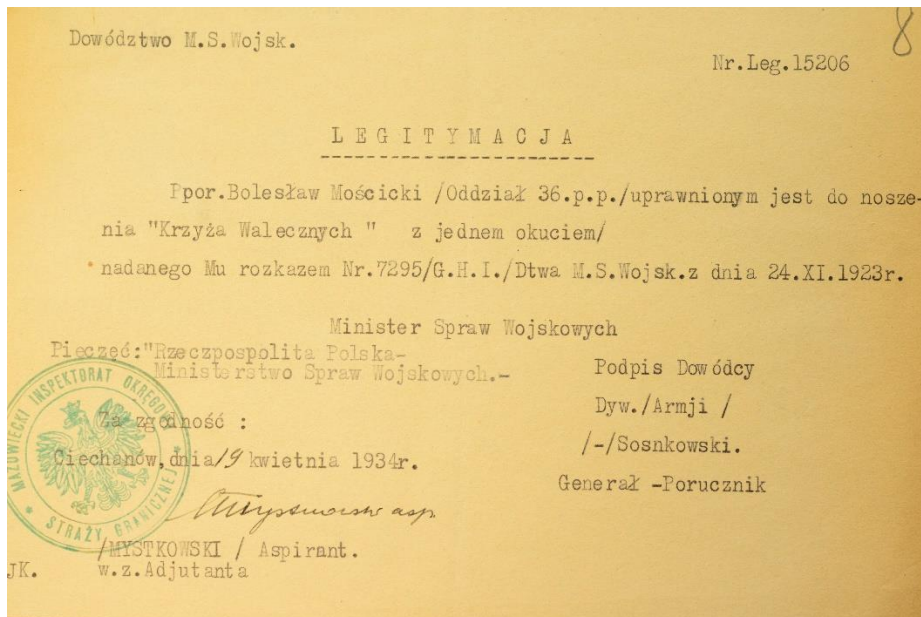

KOMENDANT C. S. S. G.

B. Miller

B. MILLER insp.

Kopia pierwszej strony świadectwa wydane przez CS SG w Rawie Ruskiej o ukończeniu przez komisarza Bolesława Mościckiego I Kursu doszkolenia dla kierowników komisariatów

Odpis legitymacji uprawniającej B. Mościckiego do noszenia
 Krzyża Walecznych

ppor. SG Małgorzata Wicha

CSSG w Kętrzynie

ANALIZA RYZYKA W EUROPEJSKIM ZINTEGROWANYM ZARZĄDZANIU GRANICAMI ZEWNĘTRZNYMI

Analiza ryzyka jako systematyczny proces monitorowania, obserwacji, analizy trendów i zjawisk mających wpływ na bezpieczeństwo granic zewnętrznych Unii Europejskiej jest podstawą działania w trzech płaszczyznach Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, zwaną „Agencją”, powszechnie Fontex¹, która powstała na bazie Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej². Po pierwsze jest ona podstawowym elementem do przygotowania operacji Fronetx. Po drugie, stanowi system wsparcia decyzyjnego dla Agencji. Po trzecie jest podstawą do formułowania polityki Agencji i działań na poziomie operacyjnym³. Analiza ryzyka jest głównym narzędziem Europejskiego Zarządzania Granicami Zewnętrznymi (EZZG)⁴, stosowana na poziomie UE i krajowym. W celu skutecznego zarządzania granicami zewnętrznymi Agencja opracowała własny zintegrowany model analizy ryzyka – Wspólny Zintegrowany Model Analizy Ryzyka (CIRAM).

Rozwój analizy ryzyka i opracowanie wspólnej metodologii zbierania, analizowania danych mających wpływ na bezpieczeństwo na granicach zewnętrznych jest ściśle związane z tworzeniem i wdrażaniem kon-

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dn. 13.11.2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchyleniem rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz. U. UE L 295/1. 14.11.2019).

² Rozporządzenie Rady (WE) z dn. 26.10.2004 r. ustanawiające Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej ustanowiona była na mocy Rozporządzenia Rady WE N 2007/2004 (Dz.U. Nr L. 349 z dn. 25.11.2004).

³ *Zarządzanie ryzykiem. Przegląd wybranych metodyk*, red. nauk. D. Wróblewski, Wydawnictwo CNBOP – PIB, Józefów 2015, s. 208–212.

⁴ Europejskie zarządzanie granicami zewnętrznymi jako jednolity system zarządzania na tych granicach, charakteryzujący się wspólnymi standardami kontroli na granicach zewnętrznych został wdrożony Rozporządzeniem PE i R (UE) 2019/1896 z dn. 13. 11. 2019 r. Za europejskie zarządzanie granicami zewnętrznymi odpowiada powołana przez ww. Rozporządzenie Europejska Straż Graniczna i Przybrzeżna – Agencja, którą tworzą: organy krajowe państw członkowskich odpowiedzialne za zarządzanie granicami, w tym straże przybrzeżne w zakresie realizowanych przez nie zadań kontroli granicznej, organy krajowe odpowiedzialne za powroty oraz „Agencja”.

cepcji zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi wynikającej z realizacji polityki UE z tego zakresu. Jej podstawę prawną stanowią art. 77 art. 1.c) 77 ust. 2 b) i d) oraz art. 79 ust. 2 lit. C) Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej zawarte w rozdziale V zatytułowanym: Przestrzeń bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Art. 77 – stanowi brak kontroli osób przy przekraczaniu granic wewnętrznych i stopniowym wprowadzaniu zintegrowanego zarządzania granicami. Z kolei w art. 77 i 79 podkreślano, że UE rozwija wspólną politykę w zakresie kontroli osób i skutecznego nadzoru kontroli przekraczania granic zewnętrznych oraz polityki wizowej.

Wdrożenie w 2019 roku Europejskiego Zintegrowanego Zarządzania Granicami było zakończeniem procesu tworzenia zintegrowanego zarządzania granicami, którego początek przypada na lata 70 XX wieku, dotyczące stworzenia unii paszportowej we Wspólnocie. Koncepcja ta zakładała wprowadzenie ułatwienia w przepływie osób wewnątrz Unii oraz wymagała jednoczesnego wdrażania bardziej restrykcyjnej kontroli na granicach zewnętrznych. Do koncepcji obszaru bez kontroli granicznej powrócono w 1985 roku, kiedy został podpisany Układ z Schegen⁵. Utworzenie swobodnego przepływu osób na obszarze Schengen wiązało się z przesunięciem odpowiedzialności za zapewnienie bezpieczeństwa terytorium i ludności wszystkich państw tworzących tę strefę na jej granice zewnętrzne. Pamiętając, że ochrona granic zewnętrznych leży w interesie wszystkich państw członkowskich – które zniosły kontrole graniczne na granicach wewnętrznych – prowadzono wieloletnie uzgodnienia co do kształtu współpracy państw członkowskich w zakresie zarządzania granicami zewnętrznymi⁶.

⁵ J. Trybulska, *Wielowymiarowe zarządzanie granicami zewnętrznymi Unii Europejskiej*, „Przegląd Geopolityczny” nr 19/2017, Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie, s. 104–113.

⁶ Odpowiedzialność za ochronę granic zewnętrznych spoczywa na wszystkich państwach członkowskich również i tych, które nie posiadają granicy zewnętrznej. Wynika to z art. 67 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – zawarte w rozdziale V pt. Przestrzeń bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Realizując zapis tego artykułu Komisja utworzyła zespoły w ramach szybkiej interwencji na granicy – Rozporządzenie (WE) 863/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 11.07.2007 r. ustanawiające mechanizm tworzenia zespołów szybkiej interwencji na granicy oraz zmieniające rozporządzenie Rady (WE) 2007/2004 w odniesieniu do tego mechanizmu i określające uprawnienia i zadania zaproszonych funkcjonariuszy (Dz. Urz. UE L 199 z 31.07.2007 r.). Również UE ustanowiła fundusze, aby zrekompensować niektóre koszty ponoszone przez państwa członkowskie mające granice zewnętrzne. W okresie 2007–2013 ten mechanizm dzielenia się obciążeniami finansowymi był realizowany przez Fundusz Granic Zewnętrznych. W latach 2014–2020 zastąpiono go Funduszem Bezpieczeństwa Wewnętrznego: granice i wizy.

Pierwsze sformułowania idei zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi nastąpiły na szycie Rady Europejskiej w Leaken w 2001 roku. Zwrócono wówczas uwagę na potrzebę podziału odpowiedzialności i solidarności finansowej z państwami ochraniającymi granicę zewnętrzną. Również fakt, iż kontrola na granicy zewnętrznej Unii Europejskiej jest elementem walki z terroryzmem oraz nielegalną migracją spowodowała, że 7 maja 2002 roku koncepcja zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi oraz określenie zasad współpracy państw członkowskich została rozwinięta w Komunikacie Komisji na temat zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi. Kluczowym elementem miało być przejście wspólnych regulacji prawnych dotyczących kontroli granicznych oraz standardów zarządzania granicami⁷.

W czasie, w którym tworzona była koncepcja zarządzania granicami powstała potrzeba opracowania wspólnego zintegrowanego modelu analizy ryzyka, który służyłby zwalczaniu nielegalnej migracji na granicy zewnętrznej oraz w obszarze swobody przemieszczania się.

Idea narodziła się podczas spotkania Rady UE w Sewilli w 2002 roku. W tym samym roku został opracowany Wspólny Zintegrowany Model Analizy Ryzyka (CIRAM) w ramach prac grupy roboczej Sekretariatu Generalnego Rady Unii Europejskiej. Przyczynił się on do powstania Helsinckiej Risk Analysis Centre (RAC)⁸, który miał za zadanie połączyć wspólne oceny ryzyka na szczeblu UE. Należy tutaj nadmienić, że pierwsza wersja modelu analizy ryzyka została opublikowana w 2000 roku przez Fińską Akademię Straży Granicznej i Przybrzeżnej. Opracowanie to zawierało definicje podstawowych terminów. Po ukazaniu się fińskiego studium analizy ryzyka stała się wymogiem wymienionym w kilku dokumentach, jak Katalog Schengen (2002), Wspólny Zintegrowany Model Analizy Ryzyka (CIRAM, 2002 r.), a także w kilku raportach ewaluacyjnych Schengen (1998–2006). CIRAM stał się podstawą dla pracy Centrum Analizy Ryzyka⁹.

RAC prowadził analizę ryzyka na poziomie Unii Europejskiej opierając się na CIRAM, odpowiedzialny był za przygotowywanie raportów, które przedstawiały analizę ryzyka na granicach zewnętrznych UE. Były to analizy danych, prognoz i innych informacji dotyczących aktualnych sytuacji na granicach zewnętrznych przesyłanych do RAC przez państwa

⁷ https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/4597/1/BSP_20B_Doliwa-Klepcka.pdf

⁸ RAC był stałą strukturą, w skład której wchodził: dyrektor oraz grupa wsparcia składająca się z ekspertów oddelegowanych przez: Austrię, Finlandię, Niemcy, Polskę, Węgry i Włochy. Prace RAC wspierał EUROPOL i KE.

⁹ J. Savolainen, Podręcznik Modelu Analizy Ryzyka dla Straży Granicznej, Border and Coast Guard Academy 2007.

członkowskie. Analizy Centrum były podstawą do przygotowywania wniosków i zaleceń, które były przyjmowane przez państwa członkowskie przy tworzeniu własnych analiz oraz prognozowaniu i planowaniu działań granicznych. Tworzone analizy były jedynie długoterminowe raz na pół roku¹⁰.

Risk Analysisi Centre (RAC) zajmował się analizą ryzyka do 2005 roku, do momentu powołania Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach UE (Frontex)¹¹. Osiągnięcia Centrum w postaci produktów analitycznych dostarczanych państwom członkowskim świadczyły o skuteczności działań. Dlatego też RAC został włączony w struktury Agencji.

Powołanie Agencji było zasadniczym krokiem w procesie tworzenia koncepcji zintegrowanego zarządzania granicami. Został wybrany jeden ośrodek odpowiedzialny za koordynację współpracy operacyjnej pomiędzy państwami członkowskimi w dziedzinie zarządzania granicami zewnętrznymi. Agencja Frontex wspomagała państwa członkowskie w szkoleniach funkcjonariuszy straży granicznej, udzielała wsparcia państwom członkowskim w organizowaniu wspólnych działań dotyczących powrotów oraz przeprowadzała analizę ryzyka w oparciu o Wspólny Zintegrowany Model Analizy Ryzyka. Prawny obowiązek Agencji do opracowania i wdrożenia CIRAM stanowi w art. 4 Rozporządzenia powołującego do życia Agencję: „Agencja opracowuje i stosuje wspólny zintegrowany model analizy ryzyka. Przygotowuje ona zarówno analizy o charakterze ogólnym, jak i analizy ryzyka dostosowane do określonych potrzeb, które mają być przedkładane Radzie i Komisji. Opracowując wspólne minimalne programy szkolenia funkcjonariuszy straży granicznych, Agencja uwzględnia wyniki wspólnego zintegrowanego modelu analiz ryzyka”.

Kolejnym elementem w procesie projektowania zintegrowanego zarządzania granicami było przyjęcie przez Agencję w 2006 roku wspólnych regulacji prawnych dotyczących kontroli granicznych oraz standardów zarządzania granicami, czyli Kodeksu granicznego Schengen¹². Kodeks graniczny Schengen należy traktować jako główny trzon zarządza-

¹⁰ M. Adamczyk, *Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państwa Członkowskich Unii Europejskiej, Materiały Robocze 1/05*, Centrum Europejskie – Natolin, Warszawa 2005.

¹¹ Rozporządzenie Rady (WE) z dn. 26.10.2004 r. ustanawiające Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej ustanowiona była na mocy Rozporządzenia Rady WE N 2007/2004 (Dz. U. Nr L. 349 z dn. 25.11.2004).

¹² Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 15.03.2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (Kodeks graniczny Schengen), Dz. Urz. L. 105, z dn. 13.04.2006.

nia granicami zewnętrznymi¹³. W dokumencie tym została umiejscowiona analiza ryzyka w ramach kontroli granicznej, którą zdefiniowano jako nieodłączny element kontroli granicznej obejmującej odprawę osób, ochronę granicy między przejściami, a także analizę ryzyka dla bezpieczeństwa wewnętrznego i analizę zagrożeń, które mogą wpłynąć na bezpieczeństwo na granicach zewnętrznych. Podkreślono, że liczebność oraz metody działania straży granicznej ochraniającej granicę są dostosowane do istniejących lub przewidywanych czynników ryzyka i zagrożeń. Prowadzenie analizy ryzyka gwarantuje optymalną alokację posiadanych sił i środków oraz wysoki i jednolity poziom kontroli wzdłuż zewnętrznej granicy.

Przyglądając się dalej tworzeniu zintegrowanego zarządzania granicami opierającym się na analizie ryzyka jako skutecznym narzędziu wykorzystywanym do oceny sytuacji na granicach zewnętrznych, ważna była konkluzja Rady z dnia 4–5 grudnia 2006 roku. Mianowicie na posiedzeniu Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (2768) określiła zakres zintegrowanego zarządzania granicami. Definicję Koncepcji Zintegrowanego Zarządzania Granicami, *Integrated Border Management (IBM)*, przedstawiono w marcu 2009 roku, w uaktualnionym katalogu Schengen'skim, pt. Kontrola na granicach zewnętrznych, wydalenie i readmisja. Koncepcja IBM obejmowała 5 wymiarów:

- 1) kontrolę graniczną (odprawy i ochronę granicy) zdefiniowaną w kodeksie granicznym, obejmującą analizę ryzyka i wywiad kryminalny;
- 2) wykrywanie przestępczości transgranicznej i prowadzenie odnośnych dochodzeń we współpracy z wszelkimi właściwymi organami ochrony porządku publicznego;
- 3) czteropoziomowy model kontroli dostępu (działania w państwach trzecich, współpraca z sąsiednimi państwami, kontrola

¹³ Do 2004 r. do powołania Agencji Frontex nie było jednolitych procedur zarządzania granicami zewnętrznymi. Celem Agencji było m.in. osiągnięcie równego stopnia zabezpieczenia wszystkich granic zewnętrznych wprowadzając właściwe środki. Frontex wprowadził takie środki, które zwiększyły spójność działań na granicach. Do nich należą już wspomniany Kodeks graniczny, następnie tworzenie scentralizowanych baz danych na potrzeby zarządzania migracjami i granicami: system informacyjny Schengen (SIS), wizowy system informacyjny (VIS) i europejski system odcisków palców Eurodac. Ponadto, jako że nie wszystkie państwa członkowskie mają granice zewnętrzne, które trzeba kontrolować i nie wszystkich państw dotyczy w takim samym stopniu ruch graniczny, UE przeznacza swoje fundusze, aby zrekompensować niektóre koszty ponoszone przez państwa członkowskie mające granice zewnętrzne. W okresie 2007–2013 ten mechanizm dzielenia się obciążeniami finansowymi był realizowany przez Fundusz Granic Zewnętrznych. W latach 2014–2020 zastąpiono go Funduszem Bezpieczeństwa Wewnętrznego: granice i wizy.

- graniczna, środki kontroli na obszarze swobodnego przemieszczania się, w tym powroty;
- 4) współpracę różnych służb w zarządzaniu granicami (straż graniczna, służby celne, policja, krajowe służby bezpieczeństwa i inne właściwe organy) oraz współpracę międzynarodową,
 - 5) koordynację i spójność działań państw członkowskich oraz instytucji i innych organów Wspólnoty i Unii.

W katalogu postanowiono m.in. że analiza ryzyka jest wymagana od Państw Członkowskich i Kandydujących. Państwa Członkowskie UE mają wspólne granice zewnętrzne, będące granicami Unii i ponoszą wspólnie odpowiedzialność za spójne ich zarządzanie.

Powołanie Agencji Frontex w 2004 roku – instytucji wspólnotowej z osobowością prawną odpowiedzialną za koordynację współpracy operacyjnej w dziedzinie zintegrowanego zarządzania granicami (IBM) między państwami członkowskimi w celu poprawy kontroli i ochrony granic – uporządkowało proces tworzenia zarządzania granicami zewnętrznymi. Analiza ryzyka została jego głównym narzędziem.

Agencja od czasu swojej działalności wykonywała analizy ryzyka zgodnie ze Wspólnym Zintegrowanym Modelem Analizy Ryzyka (CIRAM, 2002 r.). Zgodnie z definicjami modelu „analiza ryzyka” składała się z dwóch komponentów: „oceny ryzyka” i „oceny zagrożenia”. „Ocena ryzyka” koncentrowała się na elementach systemu egzekucji prawa lub szerzej, na całym społeczeństwie. Innymi słowy „ocena ryzyka” zakładała, że jesteśmy krytyczni wobec samych siebie. Drugi komponent „ocena zagrożenia” polegała na próbie zgromadzenia informacji i wiedzy o przestępczości i innych nieprawidłowościach (*modi operandi*), które podlegają kontroli¹⁴.

Wspólny Zintegrowany Model Analizy Ryzyka (CIRAM, 2002 r.) z biegiem czasu ewaluował. Wystąpiła potrzeba uaktualnienia modelu. Należy zauważyć, że treść CIRAM ewaluowała, natomiast podstawowy cel dla, którego został opracowany – określenie jednolitej metodologii dla analizy ryzyka, która powinna służyć jako punkt odniesienia dla działalności analitycznej – nie zmienił się. Stosowanie wspólnej metodologii warunkuje spójność w zarządzaniu granicami zewnętrznymi. Podstawowy cel analizy ryzyka to dostarczanie informacji i analiz, które ułatwiają podejmowanie decyzji w zakresie redukcji i łagodzenia ryzyka w sytuacji, gdzie zasoby i możliwości są ograniczone. Nigdy nie będzie możliwości całkowitego wyeliminowania ryzyka, ale analiza ryzyka poprzez

¹⁴ J. Savolainen, Podręcznik Modelu Analizy Ryzyka dla Straży Granicznej, op.cit.

umożliwienie podjęcia świadomych decyzji, przyczyni się do zamknięcia największych luk pomiędzy ryzykiem a możliwościami¹⁵.

Konieczność uaktualnienia CIRAM wynikała z potrzeby szerszego uwzględnienia zagadnień związanych z nielegalną migracją. Rosnąca przestępczość zorganizowana powiązana z przemytem i handlem ludźmi spowodowała potrzebę opracowywania analiz bardziej szczegółowych, uwzględniających dostarczanie informacji o nowych działaniach sprawców, potrzebę dokonywania ocen czynników „wypychających” w krajach migracyjnych i czynników przyciągających w krajach docelowych, rozpoznawanie czynników pozwalających wnikanie w społeczności państw docelowych. Ponadto zwrócono uwagę na rosnącą przestępczość na granicach wewnętrznych, natomiast dotychczas analiza ryzyka była prowadzona tylko na granicach zewnętrznych, co nie odzwierciedlało skali problemu. Również tworzenie półrocznych analiz było niewystarczające, by zaobserwować tendencje i kierunki zmian. Dlatego też z końcem 2011 roku Frontex opublikował uaktualnioną wersję CIRAM 2.0.

Najbardziej istotną zmianą, która została wprowadzona do CIRAM 2.0 była zmiana samego podejścia: przyjęto podejście zarządcze do wykonywanej w Agencji Frontex analizy ryzyka, którą zdefiniowano jako systematyczne badanie zagrożeń, wrażliwości (podatności) i wpływów, a których rezultat jest zapisany w formie oceny ryzyka.

Do oceny zagrożenia analizowana jest skala zagrożenia i prawdopodobieństwo jego wystąpienia. Elementami branyymi pod uwagę przy dokonywaniu oceny zagrożenia jest: działanie sprawcy (*modus operandi*), informacje: kto, kiedy, gdzie oraz opis trendów i przypuszczeń (wzrost, spadek, dane historyczne), czynniki powodujące migrację z kraju pochodzenia (*push factors*), trasy. Kolejnym komponentem analizy ryzyka jest wrażliwość (podatności) na zagrożenie, czyli zdolność łagodzenia zagrożenia. W tym zakresie analizuje się dane pod kątem: szczelności granicy ze względu na obszar, infrastrukturę, możliwości oraz ruch. Ponadto analizie podlega sam personel, jego stopień wykształcenia, jego stan liczebny na danym odcinku ochraniającym granicę. Ostatnim elementem podlegającym analizie w obszarze wrażliwości są czynniki zachęcające cudzoziemców do migracji (*pull factors*). Kolejnym komponentem, który wpłynie na ocenę ryzyka wybranego zagrożenia są skutki/wpływy – skutki (jeśli pojawi się zagrożenie) na bezpieczeństwo wewnętrzne w UE, bezpieczeństwo na granicach zewnętrznych, jak również oddziaływanie po kątem zmian oddziaływania optymalnych przepływów pasa-

¹⁵ Wspólny Zintegrowany Model Analizy Ryzyka CIRAM, wersja 2.0.

żerów na granicach oraz pod względem możliwości występowania katastrof humanitarnych¹⁶.

Zarówno w opracowanym w 2002 roku pierwszym modelu Wspólnego Zintegrowanego Modelu Analizy Ryzyka, CIRAM oraz w uaktualnionym CIRAM 2.0 opublikowanym przez Agencję Frontex Ciram 2.0 w 2011 roku zwrócono uwagę na potrzebę definicji terminów nazwy Ciram. Dlatego też definicje terminów wchodzących w skład nazwy CIRAM umieszczono w Broszurze podsumowującej Wspólny Zintegrowany Model Analizy Ryzyka, Wersja 2.0. Oto definicja CIRAM – Common Integrated Risk Analysis Model:

- „wspólny” – odnosi się do opracowanej przez państwa członkowskie i agencję Frontex metodologii, która może być stosowana zarówno na poziomie krajowym, jak i na poziomie UE;
- „zintegrowany” – odnosi się do realizowanego przez agencję Frontex celu polegającego na dążeniu do wprowadzenia zintegrowanego zarządzania granicami, aby zapewnić jednolity, wysoki poziom kontroli na wszystkich odcinkach granicy zewnętrznej; stosowanie zintegrowanego podejścia do analizy ryzyka umożliwia nawiązanie współpracy z innymi organami ścigania prowadzącymi działalność na granicach oraz z innymi organami zajmującymi się kwestiami związanymi z migracją, takimi jak Służba Celna, Straż Graniczna oraz Policja;
- „analiza ryzyka” – odnosi się do systematycznego badania elementów ryzyka i dostarczania informacji na potrzeby procesu decyzyjnego;
- „model” – oznacza ramy analityczne, które stanowią źródło wspólnej terminologii i strukturyzują proces analizy ryzyka w państwach członkowskich; nie należy go postrzegać jako algorytmu generującego wyniki o charakterze bezwzględny.

Kolejne zmiany w procesie tworzenia zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi a zarazem dalszej ewaluacji analizy ryzyka były skutkami zaostrzonego kryzysu migracyjnego w 2015 roku, którego skutkiem była katastrofa humanitarna na morzu Śródziemnym oraz przypadki śmiertelne wśród migrantów podróżujących w zamkniętych przestrzeniach ładunkowych. Pojawiła się potrzeba wprowadzenia nowych form zarządzania granicami zewnętrznymi, realnego wsparcia państw członkowskich płynącego z poziomu UE, których granice zewnętrzne są szczególnie narażone na presję migracyjną. Wymagane były również zmiany z zakresu wspólnej odpowiedzialności wszystkich państw człon-

¹⁶ Ibidem.

kowskich za ochronę granic zewnętrznych. Wobec tego 14 października 2016 roku powołano Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej w celu poprawy funkcjonowania zarządzania granicami zewnętrznymi poprzez opracowanie i wdrożenie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami. Kolejna zmiana nastąpiła we wrześniu 2018 roku po przedstawieniu przez Komisję nowego wniosku w sprawie wzmocnienia Agencji Frontex, który został przyjęty w listopadzie 2019 roku. Agencja uzyskała nowy mandat i własne środki oraz uprawnienia pozwalające jej chronić granice zewnętrzne, skuteczniej przeprowadzać operacje powrotowe i współpracować z państwami spoza UE. Najważniejszym elementem tej wzmocnionej agencji jest stały korpus funkcjonariuszy straży granicznej posiadający uprawnienia wykonawcze, by stale wspierać państwa członkowskie¹⁷.

Zmiany dotyczące wdrażania europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami wprowadzone Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 dnia 13 listopada 2019 roku w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchycieniem rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. UE L 295/1. 14.11.2019) dotyczyły również prowadzenia analizy ryzyka.

W Rozporządzeniu (UE) 2016/1624 w art. 3.1.a) analiza ryzyka stanowi jeden z 12 elementów, które wchodzi w EZZG: „analiza ryzyka dla bezpieczeństwa wewnętrznego oraz analizy zagrożeń, które mogą wpłynąć na funkcjonowanie lub bezpieczeństwo granic zewnętrznych”. Zapis tego artykułu wskazuje główny cel analizy ryzyka, którym jest zagwarantowanie bezpieczeństwa wewnętrznego i bezpieczeństwa granic zewnętrznych. Kolejny art. 10: Zadania Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej, w pkt. 1 Agencja realizuje następujące zadania, ust a) monitoruje ruchy migracyjne i przeprowadza analizę ryzyka w odniesieniu do wszystkich aspektów zintegrowanego zarządzania granicami, wskazuje analizę ryzyka jako główne narzędzie zarządzania granicami zewnętrznymi.

Niewątpliwie nowe Rozporządzenie (UE) 2019/1896 zwiększyło rolę analizy ryzyka o wszystkie konteksty europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami zgodnie z czteropoziomym modelem dostępu¹⁸. Zmiany wprowadzone Rozporządzeniem z zakresu prowadzenia analizy ryzyka skierowane są na działania ukierunkowane na przyszłość poprzez

¹⁷ Dokumenty informacyjne o UE – 2020, www.europarl.europa.eu/factsheets/pl

¹⁸ Rozporządzenie (UE) 2019/1896, Preambuła (11), Europejskie Zintegrowane Zarządzanie Granicami oparte jest na czteropoziomym modelu kontroli dostępu, obejmuje środki w państwach trzecich, na przykład w ramach wspólnej polityki wizowej, środki w sąsiadujących państwach trzecich, środki kontroli granicznej na granicach zewnętrznych, analizę ryzyka oraz środki w obrębie strefy Schengen i powroty.

dostarczanie informacji na poziomie taktycznym, operacyjnym i strategicznym w ujęciu krótkoterminowym, średnioterminowym w celu „(...) opracowania mechanizmu wstępnego ostrzegania” – art. 29 ust. 3. i długoterminowym w celu „(...) oceny wyników wdrażania wieloletniego cyklu polityki strategicznej w zakresie europejskiego integrowanego zarządzania granicami, o którym mowa w art. 8 ust. 7”. Jest to znacząca zmiana w podejściu do analizy ryzyka, mająca za zadanie dostarczyć informacji i wniosków, na podstawie których będzie tworzona wieloletnia polityka strategiczna w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami.

W związku ze zmianami, które wprowadziło wejście w życie Rozporządzenie (UE) 2019/1896, Agencja Frontex w chwili obecnej przygotowuje aktualizację Wspólnego Zintegrowanego Modelu Analizy Ryzyka, Ciram 2.0.

Tworzenie i wdrażanie koncepcji zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi wynikającej z realizacji polityki UE odbyło długą drogę od samej idei zintegrowanego zarządzania granicami poprzez pierwsze definicje IBM, następnie powołanie jednego ośrodka odpowiedzialnego za zarządzanie granicami zewnętrznymi do obecnego kształtu. Proces ten trwał bardzo długo. Wydarzenia na świecie związane z kryzysem migracyjnym przyspieszyły reformę zarządzania granicą zewnętrzną. Pomimo ewaluacji zintegrowanego zarządzania granicami analiza ryzyka była i jest głównym narzędziem badającym zjawiska mające wpływ na bezpieczeństwo granic zewnętrznych Unii Europejskiej.

mjr SG Norbert Grzmil

CSSG w Kętrzynie

NIEAUTORYZOWANE SCHEMATY WŁAMAŃ DO SIECI KOMÓRKOWYCH I NIELEGALNE POZYSKIWANIE INFORMACJI

W maju 2020 roku świat żyje pandemią „koronawirusa” a zwykły człowiek, aby nadal funkcjonować, jeszcze bardziej przeniósł swoje życie prywatne do świata wirtualnego/internetowego. I nie mam na myśli tylko portali społecznościowych, ale także nauczanie, sprawy urzędowe, czy też wizyta u lekarza. Nawet codzienne zakupy żywności można zrobić zdalnie. Takie pojęcia jak e-lekcje, e-pit, profil zaufany, e-dowód, zdalna praca, zakupy online jeszcze bardziej zakorzeniły się w naszej codzienności przeważając nad tradycyjnymi aspektami życia.

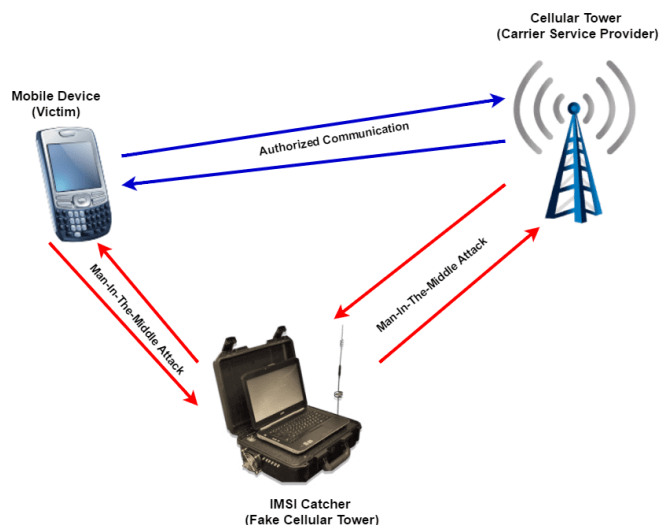
To wszystko wymaga zgodnego współdziałania/funkcjonowania wszelkiej maści systemów fizycznych (sieci komórkowe, Wi-fi, sieci informatyczne, serwery, urządzenia dostępowe, czyli np. popularny smartfon) i wirtualnych (sklepy internetowe, portale aukcyjne, serwisy ogłoszeniowe, poczty elektronicznej, bankowości elektronicznej, systemów urzędowych publicznych takich jak: księgi wieczyste, REGON, portal geodezji i kartografii, czy też e-podatki). Korzystanie z tych systemów powoduje zostawienie w nich pewnego śladu, danych, czy też informacji o nas samych. Ilość i jakość tych informacji jest różna. Mimo istnienia ustawy o ochronie danych osobowych, ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, RODO i jeszcze wielu różnych aktów prawnych, czy też częstych kampanii informacyjnych w mediach ogólnodostępnych, aby samemu się chronić i swoje dane (osobowe), co jakiś czas słyhać komunikaty o wycieku kont i haseł lub też innego zestawu danych. W służbowym intranecie Straży Granicznej jest strona: <http://portal.strazgraniczna.pl/bezpieczenstwo-it>, na której systematycznie zamieszczane są artykuły o tego typu incydentach, a skala i możliwa szkodliwość jest czasami zatrważająca.

Kilka lat temu powszechnie używano loginu i hasła wraz z certyfikatem SSL, który miał być remedium na wszystkie zagrożenia. Właśnie miało być. Życie boleśnie zweryfikowało to założenie. Wymyślono więc i wprowadzono podwójną autoryzację, dodatkową weryfikację, której przykładem jest kod w treści SMS-a. Uważano, że sieć komórkowa jest powszechna i bezpieczna (jeszcze), większość osób korzysta z telefonii mobilnej i posiada przynajmniej jeden telefon (i tylko to jedno urządze-

nie zapewnia dostęp do sieci). Więc jak można przechwycić i poznać treść SMS-a. Znane są mi **2 sposoby**.

Pierwszy – to instalując sobie niewiadomego pochodzenia program na telefonie lub otwierając fałszywe strony internetowe, które wyglądają i działają jak ich oryginały, ale tak naprawdę są wirusem „koniem trojańskim” wykradającym wszystkie dane, jakie można wykorzystać.

Drugi – to wykorzystanie dedykowanych urządzeń tzw. IMSI catcher (fałszywych BTS, łapacz IMSI – skrót od słów **I**nternational **M**obile **S**ubscriber **I**dentify). Pierwsze egzemplarze były duże, ciężkie i trywialne. Aktualnie jest to laptop z oprogramowaniem i małym urządzeniem wkładanym przez port USB (<https://www.amazon.co.uk/NooElec-NESDR-Mini-Previously-Compatible/dp/B009U7WZCA>), ale to nie jest wielki problem go schować. Takie sposoby oraz urządzenia wraz z ich „użytkownikami” są szkodnikami, podsłuchującymi i przechwytyjącymi dane na skalę globalną, zagrażając bezpieczeństwu danych.

Jak

działa takie urządzenie? Tego typu cyberprzestępczość jest możliwa dzięki luce w protokole GSM. Telefony komórkowe stale szukają wieży komórkowej tzw. stacji przekaźnikowej (BTS) z najsilniejszym sygnałem, aby zapewnić najlepszy odbiór. I jest to zwykle ta najbliższa. Ale może to nie być prawdziwa wieża operatora komórkowego. Kiedy telefon łączy się z wieżą komórkową, uwierzytelnia się za pomocą swojego numeru IMSI – międzynarodowej tożsamości mobilnej subskrybenta. Jest to unikalny identyfikator powiązany z kartą SIM służący do zalogowania się telefonu w sieci komórkowej. Problem polega jednak na tym, że wieża BTS nie musi się uwierzytelniać.

Właśnie dlatego łapacz IMSI (fałszywy BTS) jest tak skuteczny. Po prostu udaje, że jest wieżą komórkową w pobliżu telefonu, a następnie bezproblemowo łączy się z nią i zaczyna zbierać informacje. Komunikacja (połączenia, wiadomości tekstowe, ruch internetowy i inne) są przechwytywane, a następnie przekazywane do docelowej wieży komórkowej operatora sieci. Co gorsza, ofiara jest w większości nieświadoma tego, co się dzieje. Ten rodzaj włamania jest również znany jako atak **Man-In-The-Middle** (MitM). Przechwycenie numeru IMSI jest punktem wyjścia do szeregu dalszych złośliwych działań, takich jak:

- kradzież tożsamości,
- zbieranie danych,
- śledzenie lokalizacji w czasie rzeczywistym,
- zakłócanie dostępności subskrybenta,
- przechwytywanie przychodzących SMS,
- manipulowanie żądaniami USSD (krótkie kody),
- zmienianie ustawień w bazie lokalizacji/routingu (VLR),
- przechwytywanie połączeń wychodzących,
- przekierowywanie połączeń przychodzących,
- odmowa usługi czyli brak możliwości korzystania z telefonu.

Szczegóły scenariuszy przeprowadzania takich ataków można przeczytać w: <https://positive-tech.com/storage/articles/ss7-security-report-2014-eng.pdf> oraz kilku innych dokumentach wymienionych na końcu artykułu.

Wydawać się może, że takie „włączanie się” do sieci komórkowych jest bardzo skomplikowane, kosztowne, mogą je wykonywać tylko agencje wywiadowcze i służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne (policja, straż graniczna etc. i wykonują za odpowiednimi zgodami), ale także zorganizowana przestępczość lub wyspecjalizowany haker włamuje się do sieci komórkowej.

Dla laika sieć komunikacji mobilnej jest złożonym systemem z najnowocześniejszymi technologiami. Jednak w rzeczywistości zbudowana jest na podsystemach, z których każdy ma inny poziom technologiczny i inny poziom ochrony, przy czym bezpieczeństwo całej sieci jest zwykle określane przez poziom bezpieczeństwa najsłabszego elementu. Nawiązywanie połączeń głosowych (terowanie i sygnalizacja) w nowoczesnych sieciach komórkowych jest nadal oparte na technologii SS7 z lat 70. W tym czasie liczyło się bezpieczeństwo fizyczne urządzeń i kanałów komunikacyjnych (których było stosunkowo mało). Opracowano zestaw protokołów o nazwie SIGTRAN, który jest rozszerzeniem SS7 i wykorzystuje sieci IP do komunikacji. Jednak luki bezpieczeństwa w protokołach sterujących SS7 pozostały. W rezultacie intruz może wysyłać, prze-

chwytywać i modyfikować wiadomości SS7 przez przeprowadzanie różnych ataków na sieci mobilne i ich subskrybentów. Także firmy telekomunikacyjne są narażone na straty, poprzez przekierowanie stosunkowo drogich połączeń np. w roamingu poprzez inne łącza po bardzo niskich kosztach, a różnicę zarabia haker. Także cierpi na tym jakość oferowanych usług, przez co taki operator może być pomijany przez przyszłych klientów podczas zakupów.

Taki łapacz IMSI do hakowania stał się bronią skierowaną wobec niczego niepodejrzewających użytkowników smartfonów. Czy jest to oczywisty problem? Należy przyjrzeć się skutkom ataków na korporacje czy organy rządowe, których zadaniem jest gromadzenie, przetwarzanie i ochrona danych przesyłanych za pośrednictwem komunikacji cyfrowej.

O ile każda osoba indywidualnie może bronić się przed pierwszym sposobem nieautoryzowanego ujawnienia treści SMS-a poprzez używanie oprogramowania antywirusowego na smartfonie oraz pamiętanie loginów i haseł tylko we własnej głowie, to przed drugim sposobem tylko operatorzy sieci komórkowych mogą i powinni ochronić swoich klientów. Jest tylko kwestią czasu (kilkunastu lat), zanim operatorzy sieci mobilnych zostaną poddani większej kontroli (w Polsce jest od takich spraw **Urząd Komunikacji Elektronicznej**) i będą musieli dodać kolejne warstwy ochrony cybernetycznej do swoich sieci.

Kradzież pieniędzy, określanie lokalizacji, podsłuchiwanie połączeń i zakłócanie usług komunikacyjnych są zagrożeniami możliwymi dzięki wykorzystaniu luk w zabezpieczeniach SS7. Skala zagrożenia oraz możliwych negatywnych skutków oceniana jest przez analizę ryzyka na tak niskim poziomie, że operatorzy sieci telefonicznych dochodzą do wniosku, że nie warto sobie tym problemem zawracać głowy. Tyle, że coraz liczniejsze medialne doniesienia zaprzeczają tym wnioskom. Bo czy ktoś chciałby korzystać z usług partacza np. naprawiającego nasz samochód lub remontującego mieszkanie? Standardowy użytkownik sieci w większości przypadków nie jest w stanie zauważyć i zareagować na takie zagrożenie. Jak ma pecha, to otrzyma po jakimś czasie tylko wysoki rachunek za połączenia. Gorzej, jeśli ktoś weźmie kredyt, dokona zakupów lub przejmie kontrolę nad kontem bankowym na podstawie jego danych osobowych albo okradnie jego dom, gdy będzie przebywał np. na zagranicznych wakacjach. Świadomy użytkownik może lepiej się zabezpieczyć np. instalując dodatkowy program wykrywający pojawienie się takiego fałszywego BTS-a, ale życie w ciągłej obawie nie jest normalnością, źle wpływa na psychikę człowieka żyjącego w społeczeństwie.

Źródła:

<https://positive-tech.com/storage/articles/ss7-security-report-2014-eng.pdf>

<https://www.firstpoint-mg.com/blog/top-7-imsi-catcher-detection-solutions-2020/>

https://www.ernw.de/download/TSD2016_Known_Unknowns_of_SS7.pdf

[https://www.gsma.com/membership/wp-](https://www.gsma.com/membership/wp-content/uploads/2018/07/SS7_Vulnerability_2017_A4.ENG_.0003.03.pdf)

[content/uploads/2018/07/SS7_Vulnerability_2017_A4.ENG_.0003.03.pdf](https://www.gsma.com/membership/wp-content/uploads/2018/07/SS7_Vulnerability_2017_A4.ENG_.0003.03.pdf)

<https://www.infopulse.com/blog/telecom-security-ss7-network-protocols/>

plut. SG Maciej Zubrycki

CSSG w Kętrzynie

PREKURSORY MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH – UREGULOWANIA PRAWNE, IDENTYFIKACJA

Problem zamachów bombowych jest o tyle istotny – że jak pokazuje statystyki – spośród wszystkich aktów terroru dokonanych na świecie w 2016 roku, 54% stanowiły przypadki z użyciem materiałów wybuchowych¹.

Materiały wybuchowe są jednym ze środków wykorzystywanych przez organizacje terrorystyczne do realizacji swoich celów. Istnieją dwie zasadnicze drogi ich pozyskiwania:

- zakup bądź kradzież środków wojskowych lub przemysłowych,
- samodzielne wykonanie.

Pozyskanie materiałów wysokoenergetycznych w postaci komercyjnej – militarnej bądź cywilnej – jest kosztowne i wymaga zaangażowania pewnej liczby osób, co może ułatwiać wykrycie takiego procederu przez służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo. W przypadku materiałów wybuchowych domowej roboty problematyczne może wydawać się zdobycie odpowiednich komponentów. Jednakże, analizując bardziej znaczące zamachy bombowe na przestrzeni lat 1970–2016 okazuje się, że większość z nich została przeprowadzona z użyciem materiałów wybuchowych domowej roboty (ang. *Home Made Explosives* – HME)². Jak się okazuje, zdobycie produktów, które można bezpośrednio lub po pewnych modyfikacjach wykorzystać do wytworzenia silnego materiału wybuchowego, nie stanowi znacznej trudności. Ponadto, produkcja HME w wielu przypadkach nie wymaga specjalistycznej wiedzy i wyposażenia, a gotowe przepisy można bez żadnych problemów znaleźć na ogólnodostępnych stronach internetowych.

Przepisy prawa unijnego i krajowego

W Europie problem HME został dostrzeżony za sprawą zamachu dokonanego przez Andersa Breivika w lipcu 2011 roku, który zastosował

¹ G. Nowacki, K. Olejnik, B. Zakrzewski, *Wzrost liczby ataków terrorystycznych z wykorzystaniem samochodów*, „Autobusy” nr 9/2018.

² Praca zbiorowa – raport z analizy problemu, *Reducing the threat of improvised explosive device attacks by restricting access to explosive precursor chemicals*, National Academy of Sciences, 2018.

MW typu ANFO (ang. *Ammonium Nitrate Fuel Oil*, pol. saletrol), wysadzając furgonetkę ustawioną w sąsiedztwie rządowych budynków w centrum Oslo. Efektem było wprowadzenie *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 98/2013 w sprawie wprowadzania do obrotu i używania prekursorów materiałów wybuchowych*. Dokument ten został przeniesiony na grunt prawa krajowego *Ustawą z dnia 13 kwietnia 2016 roku o bezpieczeństwie obrotu prekursorami materiałów wybuchowych*.

Rozporządzenie wprowadza kilka istotnych pojęć:

- przeciętny użytkownik – każda osoba fizyczna działająca w celu nie związanym z jej działalnością handlową, gospodarczą lub zawodową,
- podejrzana transakcja – każda transakcja dotycząca substancji wymienionych w załącznikach – lub mieszanin, lub substancji zawierających te substancje – w tym transakcje obejmujące użytkowników zawodowych w przypadku, gdy są uzasadnione powody, by podejrzewać, że dana substancja lub mieszanina jest przeznaczona do nielegalnego wytwarzania materiałów wybuchowych,
- prekursor materiałów wybuchowych podlegający ograniczeniom – oznacza substancję wymienioną w załączniku I w stężeniu wyższym niż odpowiadające określone w nim stężeniu granicznemu bądź mieszaninę lub inną substancję zawierającą substancję o stężeniu wyższym niż stężenie graniczne³.

W myśl art. 4 ust. 1, objęte ograniczeniami prekursorami materiałów wybuchowych nie mogą być przez przeciętnych użytkowników posiadane, używane, wytwarzane ani im udostępniane.

Dokument zawiera dwa załączniki będące wykazami substancji, które:

- nie są udostępniane przeciętnym użytkownikom, chyba że stężenie danej substancji jest niższe od granicznego – załącznik I,
- w mieszaninach lub substancjach, w odniesieniu do których podejrzane transakcje podlegają zgłoszeniu – załącznik II.

Poniżej przedstawiono tabele zawierające wykaz związków chemicznych należących do obu załączników, przy czym należy zaznaczyć, iż nie są to listy zamknięte i mogą ulegać zmianom.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 98/2013 z dnia 15.01.2013 w sprawie wprowadzenia do obrotu i używania prekursorów materiałów wybuchowych, Dziennik Urzędowy UE L 39, z dn. 9.02.2013.

Tabela 1. Załącznik I do Rozporządzenia 98/2013

Nazwa substancji	Stężenie graniczne (wagowo)
Nadtlenek wodoru	12%
Nitrometan	30%
Kwas azotowy	3%
Chloran potasu	40%
Nadchloran potasu	40%
Chloran sodu	40%
Nadchloran sodu	40%

Tabela 2. Załącznik II do Rozporządzenia 98/2013

Nazwa substancji
Urotropina
Kwas siarkowy
Aceton
Azotan potasu
Azotan sodu
Azotan wapnia
Azotan wapniowo-amonowy
Azotan amonu (w stężeniu granicznym 16% wyrażonym stosunkiem wagi azotu do azotanu amonu)
Aluminium, proszek
Magnez, proszek
Azotan magnezu sześciowodny

Zgodnie z art. 9, zgłoszeniu podlegają podejrzane transakcje dotyczące substancji, mieszanin lub substancji zawierających substancje wymienione w obu załącznikach. Takiego zgłoszenia należy dokonywać do właściwego dla danego państwa punktu kontaktowego.

Podmiot, który dokonuje transakcji z klientem bądź dochodzi do próby takiej transakcji, w celu oceny czy może ona być uznana za podejrzaną, ma do dyspozycji kilka kryteriów dotyczących klienta:

- wydaje się niepewny, jak użyje substancji lub mieszaniny,
- wydaje się niezaznajomiony z zamierzonym użyciem substancji lub mieszaniny, lub nie może go w wiarygodny sposób wyjaśnić,

- zamierza nabyć substancje w ilości, kombinacjach lub stężeniach nietypowych dla użytku własnego,
- nie chce potwierdzić swojej tożsamości lub podać miejsca zamieszkania,
- nalega na skorzystanie z nietypowych metod płatności, w tym płatności dużą ilością gotówki.

Ponadto, zgłoszeniu podlegają zniknięcia i kradzieże znacznych ilości substancji wymienionych w załącznikach, mieszanin lub substancji zawierających te substancje⁴.

Jak wyżej wspomniano, omawiane rozporządzenie zostało umocowane w polskim systemie prawnym poprzez ustawę z dnia 13.04.2016 roku o bezpieczeństwie obrotu prekursorami materiałów wybuchowych.

Omawiana ustawa tworzy system zgłaszania oparty o strukturę Komendy Głównej Policji, w której został powołany Krajowy Punkt Kontaktowy ds. prekursorów materiałów wybuchowych (na podstawie Zarządzenia Komendanta Głównego Policji nr 12 z dnia 11.08.2016 r.). Zgłoszenia dokonuje się poprzez wypełnienie formularza będącego załącznikiem do powyższego zarządzenia KGP⁵, natomiast wszystkie zgłoszenia są gromadzone i przetwarzane w systemie teleinformatycznym. Dane zgromadzone w systemie zgłaszania mogą być udostępnione na piśmie, uzasadniony wniosek podmiotom:

- Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
 - Agencji Wywiadu,
 - Inspekcji Handlowej,
 - organom Krajowej Administracji Skarbowej,
 - Służbie Kontrwywiadu Wojskowego,
 - Służbie Wywiadu Wojskowego,
 - Straży Granicznej,
 - Żandarmerii Wojskowej,
 - Służbie Ochrony Państwa
- jeżeli są one niezbędne do realizacji ich ustawowych zadań.

Zgodnie z art. 11–13 ustawy, osoba udostępniająca prekursory przeciętnym użytkownikom bądź też użytkownik wprowadzający, posiadają-

⁴ Ibidem.

⁵ Zarządzenie nr 12 Komendanta Głównego Policji z dn. 11.08.2016 r. w sprawie prowadzenia ogólnopolskiego systemu zgłaszania podejrzanych transakcji lub prób dokonania takich transakcji, zniknięć i kradzieży znacznych ilości substancji, które mogą być użyte do nielegalnego wytwarzania materiałów wybuchowych oraz mieszanin lub substancji zawierających te substancje oraz wykonywania zadań krajowego punktu kontaktowego ustanowionego na potrzeby działania tego systemu.

cy lub używający prekursorów, podlegają grzywnie, karze ograniczenia lub pozbawienia wolności do lat 2.

W przypadku zaniechania zgłoszenia podejrzonej transakcji, próby dokonania takiej transakcji, zniknięcia lub kradzieży znacznych ilości substancji wymienionych w załącznikach I i II rozporządzenia 98/2013, kara może mieć formę grzywny lub ograniczenia wolności⁶.

Metody identyfikacji

W celu stwierdzenia, czy dana substancja może być prekursorem materiałów wybuchowych bądź czy osoba lub przedmiot miały kontakt z taką substancją konieczne jest wykonanie odpowiednich badań. Do tego celu służą dwie podstawowe metody:

- testów barwnych,
- instrumentalna.

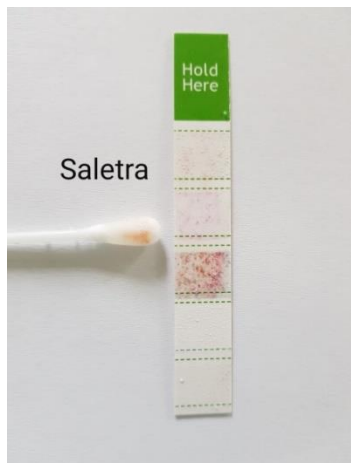
Metoda testów barwnych jest najszybsza i najprostsza do przeprowadzenia, zwłaszcza w warunkach terenowych. Opiera się ona na wykorzystaniu analizy kolorymetrycznej, czyli pojawieniu się odpowiedniego zabarwienia badanej substancji po dodaniu do niej właściwego odczynnika. W Straży Granicznej stosuje się następujące rodzaje testów barwnych:

- jednokrotnego użytku:
 - DETK,
 - ELITE 100,
 - ELITE 300,
- wielokrotnego użytku:
 - EXPRAY,
 - DROPEX,
 - EXPEN.

W zależności od rozwiązania technicznego testy występują w formie spray'u, zakraplaczy z ciekłymi odczynnikami, „długopisów” zawierających kapsułki z cieczą (odpowiednio EXPRAY, DROPEX, EXPEN), patyczków wymazowych nasączonych odpowiednią substancją bądź kapsułek wypełnionych cieczą (DETK, ELITE 100/300).

Poniżej przedstawiono fotografie przykładowych prób na obecność prekursorów materiałów wybuchowych.

⁶ Ustawa z dn. 13.04.2016 r. o bezpieczeństwie obrotu prekursorami materiałów wybuchowych, Dz. U. 2016, poz. 669.

Fot. 1. Wyniki prób dla prekursorów MW⁷

⁷ Opracowanie własne.

Metody instrumentalne są bardziej skomplikowane i wymagają wykorzystania specjalistycznego sprzętu, natomiast mają znacznie większą czułość od metod testów barwnych, toteż umożliwiają wykrycie śladowych ilości substancji. W Straży Granicznej wykorzystuje się trzy podstawowe techniki analizy instrumentalnej:

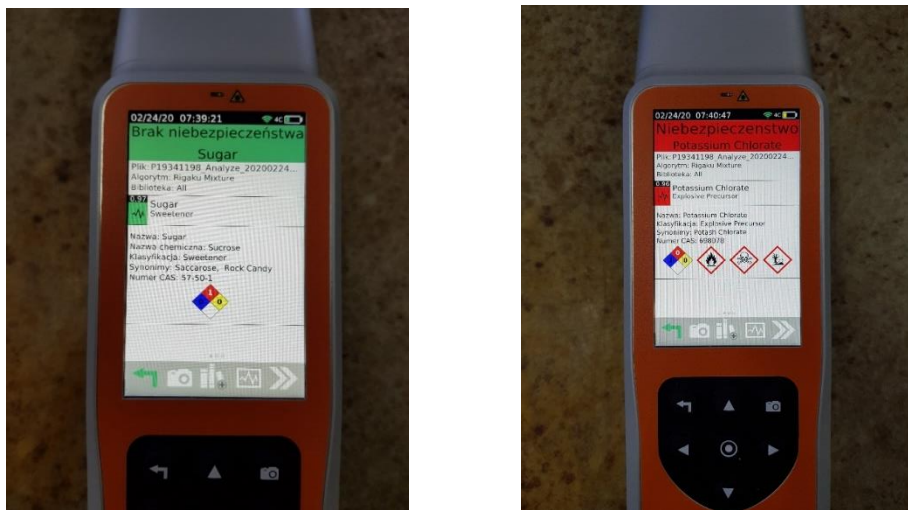
- spektroskopię ruchliwości jonów (IMS – Ion Movement Spectroscopy),
- spektroskopię podczerwieni z transformacją Fouriera (FTIR – Fourier's Transform InfraRed),
- spektroskopię Ramana.

Technika IMS realizowana jest w urządzeniu SABRE 4000 produkcji Smiths Detection. Polega ona na zjonizowaniu (rozbiciu substancji na cząsteczki posiadające ładunek elektryczny) substancji, a następnie analizie powstałych jonów. Na podstawie porównania z zainstalowaną bazą danych urządzenie stwierdza, czy badana substancja stanowi zagrożenie, czy też jest niegroźna. Z uwagi na metodę działania, technika ta umożliwia analizę substancji stałych lub gazowych.

Metoda FTIR opiera się na absorpcji (pochłanianiu) wiązki promieniowania z zakresu podczerwieni (IR). Wiązka przechodzi przez próbkę i trafia do detektora, który analizuje ją pod kątem ilości pochłoniętego promieniowania. Następnie uzyskany sygnał elektryczny poddawany jest przekształceniu matematycznemu nazywanemu transformatą Fouriera – stąd nazwa metody. Ponieważ elementy w strukturze związku chemicznego mają różną zdolność absorpcji, uzyskuje się wykres, który porównywany jest przez urządzenie z zainstalowaną bazą danych. W przypadku uzyskania zgodności, urządzenie wyświetla informację o rozpoznaniu substancji. Technika tą można analizować substancje stałe oraz ciekłe.

Spektrometry Ramana wykorzystują zjawisko rozproszenia ramanowskiego, czyli rozproszenie wiązki światła przez elementy struktury cząsteczki. W praktyce metoda ta polega na oświetleniu badanej substancji wiązką lasera, co powoduje drgania jej cząsteczek. Metoda ta jest użyteczna zwłaszcza w analizie substancji w zamkniętych pojemnikach (szkło, czy przezroczysty plastik nie stanowi bariery dla lasera), a także próbek bezbarwnych lub kolorowych. W przypadku tej metody należy pamiętać, iż wiązka lasera posiada pewną energię, która może zapalić część substancji. W związku z tym, badań należy dokonywać na jak najmniejszych próbkach oraz korzystać z opóźnienia rozpoczęcia analizy, jeżeli posiadane urządzenie dysponuje taką funkcjonalnością. Przykładem urządzenia wykorzystującego tę technikę jest Progeny ResQ wyprodukowany przez Rigaku.

Na poniższych zdjęciach przedstawiono wyniki przykładowych analiz dla urządzeń SABRE i Progeny.

Fot. 3. Wyniki analiz dla urządzeń Rigaku i SABRE⁸

⁸ Opracowanie własne.

Podsumowując, HME od dziesiątków lat stanowiły zagrożenie na świecie, jednakże poważnie z tym problemem kraje Unii Europejskiej zaczęły walczyć po roku 2011. Na obecną chwilę istnieją przepisy regulujące te kwestie zarówno w prawie unijnym, jak i krajowym. Oczywiście wymagają one na bieżąco aktualizacji, aby nadążać za światem terrorystycznym. Z kolei producenci środków technicznych prześcigają się w wypuszczaniu na rynek coraz to nowszych urządzeń i testów chemicznych do identyfikacji prekursorów materiałów wybuchowych, które mogą być wykorzystane do produkcji HME.

Polska Straż Graniczna z roku na rok jest coraz lepiej wyposażona w wyżej wymienione środki i wykorzystuje najnowocześniejsze rozwiązania techniczne występujące na rynku. Dzięki takiemu podejściu nasza formacja stanowi pierwszą bardzo silną barierę, którą muszą pokonać terroryści chcący dokonać zamachu terrorystycznego na terenie naszego kraju.

Grażyna Roßberg

CSSG w Kętrzynie

TRENINGI ROZWOJU UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH REALIZOWANE W CSSG W KĘTRZYNIE

Głównym zadaniem Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie jest szkolenie i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy oraz pracowników Straży Granicznej. Szkolenia kwalifikowane oraz liczne kursy doskonalące i szkolenia specjalistyczne znajdujące się w ofercie CSSG dają możliwość zdobywania kompetencji potrzebnych do wykonywania zadań służbowych na różnych stanowiskach.

Rodzaje kompetencji

Kompetencje fachowe tzw. hard skills (specjalistyczna wiedza, umiejętności praktyczne związane z wykonywanym zawodem) są niezbędne do wykonywania obowiązków służbowych. Równie ważne jest posiadanie tzw. soft skills czyli kompetencji metodycznych (np. myślenie analityczne, umiejętności organizacyjne, umiejętność rozwiązywania konfliktów), osobistych (np. poczucie własnej wartości, dojrzałość emocjonalna, poczucie odpowiedzialności, samorefleksja, motywacja) i społecznych (np. komunikacja, umiejętność pracy w zespole, empatia).

Historia TRUS w CSSG

Formą kształcenia i doskonalenia kompetencji osobistych i społecznych funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej są treningi rozwoju umiejętności społecznych. Inicjatorami oraz pierwszymi trenerami w CSSG w Kętrzynie byli ppłk SG dr Andrzej Wawrzusiszyn, mjr SG Anna Kardas i mjr SG Ewa Jurkiewicz.

Pierwszy trening rozwoju umiejętności społecznych – zakres podstawowy (TRUS-P) został zrealizowany w CSSG w dniach 24–26 października 2005 roku dla kadry Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego, Karpackiego, Nadbużańskiego, Bieszczadzkiego i Morskiego Oddziału Straży Granicznej. Pierwszy trening w obecnej 5-dniowej formule przeprowadzony został w styczniu 2006 roku. Brali w nim udział funkcjonariusze z Bieszczadzkiego, Karpackiego, Podlaskiego, Pomorskiego, Morskiego, Nadwiślańskiego, Lubuskiego, Łużyckiego i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej.

Od 2011 roku prowadzone są również treningi rozwoju umiejętności społecznych – komunikacja w sytuacjach konfliktowych (TRUS-K).

W 2020 roku opracowany został program trzeciego modułu treningu rozwoju umiejętności społecznych – funkcjonowanie w sytuacjach stresowych (TRUS-S).

TRUS w ofercie szkoleniowej CSSG

Od 2021 roku w ofercie szkoleniowej CSSG będą znajdowały się wszystkie trzy moduły treningu rozwoju umiejętności społecznych:

- ***Trening rozwoju umiejętności społecznych – zakres podstawowy (TRUS-P)*** obejmuje zapoznanie uczestników z podstawowymi pojęciami analizy transakcyjnej (stany ja, transakcje, pozycje życiowe).
- ***Trening rozwoju umiejętności społecznych – komunikacja w sytuacjach konfliktowych (TRUS-K)*** skierowany jest na kształtowanie adekwatnych reakcji i zachowań w sytuacjach konfliktowych w oparciu o konstrukty analizy transakcyjnej (znaki rozpoznania, strukturalizacja czasu, gry psychologiczne).
- ***Trening rozwoju umiejętności społecznych – funkcjonowanie w sytuacjach stresowych (TRUS-S)***, którego głównym celem jest kształtowanie umiejętności pozwalających na optymalne funkcjonowanie w sytuacjach stresowych występujących w służbie/pracy i w życiu prywatnym w oparciu o elementy analizy transakcyjnej (skrypt życiowy, zakazy, nakazy, przyzwolenia).

Powyższe moduły są ze sobą skoordynowane tzn. uczestnictwo w nich powinno odbywać się w takiej właśnie kolejności.

Miejsce i czas treningu

Dotychczas wszystkie treningi realizowane były w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie, chociaż program dopuszcza prowadzenie ich w innej jednostce organizacyjnej Straży Granicznej, w zależności od potrzeb. W CSSG w Kętrzynie trening odbywa się w przestronnej sali specjalnie wyposażonej na potrzeby zajęć w urzędzenia techniczne: flipchart, rzutnik multimedialny, komputer z dostępem do Internetu.

Każdy z modułów obejmuje 27 godzin szkoleniowych rozłożonych na 5 dni (od poniedziałku do czwartku po 6 godzin, w piątek 3 godziny). Z informacji zwrotnych otrzymywanych od uczestników wynika, iż jest to optymalny czas trwania treningu.

Wielkość grupy i materiały szkoleniowe

Zajęcia odbywają się w małych grupach liczących od 7 do 12 uczestników. Każdy uczestnik otrzymuje materiały do zajęć w formie skryptu zawierającego skrótowy opis najważniejszych zagadnień wraz z ćwiczeniami. Materiały wykorzystywane do treningu (filmy, ćwiczenia interaktywne itp.) dostępne są także dla wszystkich zainteresowanych uczestników w formie elektronicznej na stronie internetowej.

Metody i techniki stosowane podczas TRUS

Team teaching

Wszystkie treningi prowadzone są metodą team teaching polegającą na prowadzeniu zajęć przez dwóch trenerów. Team teaching ma zalety zarówno dla trenerów, jak i dla uczestników. Trenerom zapewnia więcej inspiracji i innowacji podczas planowania i prowadzenia zajęć („co dwie głowy to nie jedna”) oraz umożliwia lepszą obserwację procesu grupowego. Zaletą dla uczestników jest lepsze przekazywanie treści nauczania (trenerzy mogą wzajemnie się uzupełniać) oraz poznawanie różnych perspektyw widzenia (trenerzy i uczestnicy mogą mieć różne zdania na dany temat), co prowadzi do ożywienia dyskusji podczas zajęć.

Kontrakt

Na początku szkolenia zawierany jest kontrakt grupowy. Jest on ustalany wspólnie przez całą grupę wraz z trenerami na czas trwania treningu i określa zasady zachowania się podczas zajęć. Kontrakt zawierany jest w formie pisemnej (plakat) i podpisywany przez wszystkich. Ustalenie zasad kontraktu daje uczestnikom jasność co do zasad panujących w grupie i pozwala uniknąć niepotrzebnych konfliktów. Powtarzającymi się zasadami, które pojawiają się w każdym kontrakcie są: punktualność, szczerłość, szacunek, kultura dyskusji. Ponieważ uczestnicy treningu sami tworzą te zasady, czują się potem odpowiedzialni za ich przestrzeganie.

„Rundka poranna”

Każdy dzień szkoleniowy rozpoczyna się od krótkiej „rundki porannej”, której celem jest aktywizacja uczestników, skupienie się i skierowanie emocji na tu i teraz. Rundka poranna daje możliwość nawiązania do treści dnia poprzedniego oraz do płynnej zapowiedzi tematyki danego dnia. Uczestnicy treningu mogą wyrazić swoje oczekiwania i potrzeby związane z tematyką zajęć. Rundka poranna stanowi rodzaj rytuału (powtarzającej się czynności), co daje uczestnikom poczucie kontroli i bezpieczeństwa.

Ćwiczenia integracyjne

Ćwiczenia integracyjne, tzw. „lodołamacze”, przeprowadzane są głównie w pierwszym dniu treningu. Umożliwiają wzajemne poznanie się grupy, likwidują uprzedzenia, tworzą spójność grupy oraz poczucie przynależności. Takie ćwiczenia wymagają aktywności wszystkich uczestników bez wyjątku, jednym pomagają pozbyć się lęków, innym odnaleźć swoje miejsce w grupie. Integracja na zajęciach przenosi się oczywiście na godziny popołudniowe, kiedy uczestnicy chętnie organizują wspólnie czas wolny, co prowadzi do nawiązywania kontaktów zawodowych i prywatnych.

Mini-wykłady

Treści nauczania przekazywane są w formie mini-wykładów (nie dłuższych niż 10 minut) poprzedzanych przez ćwiczenia ruchowe sprzyjające koncentracji. Mini-wykłady wspomagane są filmami, prezentacjami multimedialnymi, ćwiczeniami interaktywnymi i dyskusjami.

Ćwiczenia ruchowe

Celem ćwiczeń ruchowych jest przywrócenie koncentracji, rozluźnienie atmosfery i odprężenie psychofizyczne. Poza tym ćwiczenia ruchowe w zabawowej formie przekazują ważne informacje np. „tu wolno robić błędy” lub „nie muszę zawsze wygrywać”, „wspólne działanie sprawia mi radość”.

Praca w grupach

Praca w grupach trenuje komunikatywność, kreatywność, umiejętność radzenia sobie z konfliktami, daje możliwość wykorzystania talentów poszczególnych osób. Umożliwia budowanie poczucia zaufania i odpowiedzialności, co sprzyja zarówno osiągnięciu wyznaczonych celów podczas treningu, jak i przekłada się na umiejętność pracy w zespole w pracy zawodowej. Do zadań wykonywanych w grupach podczas treningu należą: wspólne wykonywanie plakatu na podany temat, gry i zabawy dydaktyczne np. quizy, pantomimy oraz odgrywanie scenek.

Arkusze samooceny

Ważną kompetencją osobistą jest umiejętność samorefleksji. Bez tej umiejętności niemożliwa byłaby realizacja celów treningu (poznawanie swoich mocnych i słabych stron oraz reakcji w sytuacjach konfliktowych i stresowych). Kształtowaniu tej kompetencji służą: praca w grupach, zadawanie pytań przez trenerów oraz arkusze samooceny. Arkusze samooceny pozwalają w obiektywny sposób spojrzeć na własne zachowania.

Wyniki samooceny nie są przedstawiane na forum grupy, a ewentualne wyciągnięcie wniosków zależy od samego uczestnika.

Zadawanie pytań

Techniką często stosowaną przez trenerów jest zadawanie pytań mających na celu skierowanie uwagi uczestników na dany problem i na możliwości jego rozwiązania. Dzięki pytaniom trenerzy mogą kierować dyskusją, wykorzystywać wiedzę i doświadczenia uczestników, pobudzać ich kreatywność, zachęcać do zastanowienia się. Pytania stają się impulsem do samorefleksji oraz do samodzielnego znajdowania rozwiązań. Trening nie polega mianowicie na podawaniu przez trenerów gotowych rozwiązań i „mądrości życiowych”, lecz na samodzielnym dochodzeniu do własnych sposobów radzenia sobie z uwzględnieniem własnej wiedzy, doświadczenia, znajomości swoich mocnych i słabych stron.

Przypowieści

Na zakończenie każdego dnia szkoleniowego odczytywana jest krótka przypowieść, która w metaforycznej formie obrazuje treści nauczania i ma za zadanie skłaniać słuchaczy do indywidualnej refleksji. Oprócz wartości metodyczno-dydaktycznej przypowieści wnoszą do zajęć szczyptę humoru.

Uzyskiwanie informacji zwrotnej

Na zakończenie każdego dnia szkoleniowego uczestnicy przekazują trenerom informację zwrotną odnośnie tematyki omawianej w danym dniu. Odbywa się to w formie ćwiczenia ruchowego lub zabawy dydaktycznej. Informacja zwrotna pozwala słuchaczowi podsumować w myślach wydarzenia dnia oraz przekazać trenerom swoje uwagi i odczucia.

W ostatnim dniu treningu uczestnicy są proszeni o przekazanie informacji zwrotnej na temat całego kursu w formie pisemnej. Dzięki tym krytycznym (pozytywnym i negatywnym) uwagom trenerzy mogą dokonywać analizy przeprowadzonych zajęć oraz wprowadzać potrzebne zmiany do przebiegu treningu.

Transfer do życia codziennego

Trening to szczególnie rodzaj warsztatu skupiający się na nauczaniu poprzez doświadczenie. Jego etapami są: przekazanie treści, ćwiczenie przekazywanych treści, a następnie ich transfer do praktyki. Wyuczone podczas treningu sprawności uczestnik powinien przenieść do codziennego życia zawodowego i prywatnego. Potrzeba na to czasu, odwagi oraz cierpliwości, ale z pewnością zaowocuje to poprawą stosunków międzyludzkich w pracy, w rodzinie, wśród przyjaciół i znajomych, zwiększy

poczucie zadowolenia z życia i polepszy nasze zdrowie fizyczne i psychiczne.

TRUS-S

Kurs doskonalący „Trening rozwoju umiejętności społecznych – funkcjonowanie w sytuacjach stresowych dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej (TRUS-S) znajdzie się w ofercie szkoleniowej CSSG w Kętrzynie w 2021 roku. Będzie on stanowić kontynuację dwóch poprzednich modułów (TRUS-P i TRUS-K) i tak jak one będzie opierać się na założeniach teorii analizy transakcyjnej.

TRUS-S zbudowany będzie podobnie jak poprzednie moduły z zastosowaniem wyżej opisanych metod i technik, które sprawdziły się na kursach TRUS-P i TRUS-K.

Nowością na kursie TRUS-S będą ćwiczenia relaksacyjne, oddechowe oraz elementy treningu uważności („mindfulness”). Uczestnicy zapoznają się z takimi konceptami pochodzącymi z teorii analizy transakcyjnej jak: skrypt życiowy, zakazy skryptowe, nakazy i przyzwolenia. Podczas treningu uczestnicy będą mogli doświadczyć wpływu stresorów na własne reakcje w sytuacjach stresowych oraz ćwiczyć możliwości radzenia sobie ze stresem krótkotrwałym i długotrwałym, poznać sposoby zapobiegania zjawiskom „burn-out” i „bore-out”, doświadczyć przeżycia „flow” i budować odporność psychiczną na stres.

Zaproszenie do udziału w TRUS

Treningi rozwoju kompetencji społecznych w Straży Granicznej oferuje tylko Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie. Są one skierowane do wszystkich funkcjonariuszy i pracowników bez względu na stopień, wiek i zajmowane stanowisko. Funkcjonariusze i pracownicy, którzy brali udział w dwóch pierwszych modułach TRUS zawsze deklaruowali chęć udziału w TRUS-S. Będzie to możliwe już w 2021 roku. Zapraszamy także wszystkich funkcjonariuszy i pracowników do zdobywania kompetencji osobistych i społecznych poprzez uczestnictwo kolejno we wszystkich trzech modułach treningu rozwoju umiejętności społecznych w CSSG w Kętrzynie.

OPINIE I RECENZJE

dr Piotr Kozłowski

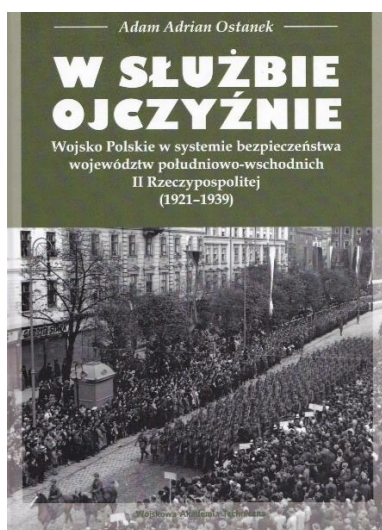
Państwowa Wyższa Szkoła
Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu

Adam Adrian Ostanek, *W służbie ojczyźnie, Wojsko Polskie w systemie bezpieczeństwa województw południowo-wschodnich II Rzeczypospolitej (1921–1939)*, WAT, Warszawa 2019, ss. 516

Omawiana publikacja jest kolejną książką, którą została poświęcona historii wojskowości oraz historii kresów południowo-wschodnich II Rzeczypospolitej. Jest to kontynuacja dotychczasowej pracy badawczej autora w tym zakresie. Po publikacjach *VI Lwowski Okręg Korpusu w dziejach wojskowości w latach 192–1939*, która ukazała się drukiem w 2013 roku oraz *Wydarzenia 1930 roku w Małopolsce Wschodniej a Bezpieczeństwo II Rzeczypospolitej* z 2017 roku, tym razem Adam A. Ostanek zajął się rolą sił zbrojnych II RP, w kontekście zapewnienia bezpieczeń-

stwa wewnętrznego na obszarze Małopolski Wschodniej. Stanowi to poszerzenie przez autora dotychczasowego terenu badań, który obejmuje również wschodni obszar podległy X Dowództwu Okręgu Korpusu w Przemyślu. Autor omawiając kwestie związane z systemem bezpieczeństwa świadomie unika w tytule swojej publikacji historycznej nazwy, jaką jest Małopolska Wschodnia używając określenia dla tego obszaru „województwa południowo-wschodnie”.

Prezentowana publikacja jest nader ciekawą, gdyż porusza temat bezpieczeństwa II RP na tych terenach oraz pokazuje rolę Wojska Polskiego w zapewnieniu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Przedstawiając rzeczywistość tamtych czasów, autor wskazuje również na rolę Wojska Polskiego w kształtowaniu patriotyzmu oraz w wychowaniu pro-państwowym, co było w tym okresie niezwykle ważne w państwie wielokulturowym. Przedstawiane treści przeczą idyllicznemu wręcz obrazowi tych terenów przed II wojną światową, jakie ukazują się we wspomnieniach ludzi pochodzących z kresów wschodnich. Na łamach książki

można znaleźć informacje o roli polskich służb granicznych w poprawie stanu bezpieczeństwa na tych terenach, o czym szerzej będzie w dalszej części omówienia. Jest to kolejne opracowanie tego autora, którą mam przyjemność omówić.

Układ recenzowanej publikacji tworzą: wstęp, pięć rozdziałów podzielonych tematycznie na podrozdziały, zakończenie, wykazy załączników, skrótów, map oraz tabel, bibliografii, a także indeks miejscowości oraz nazwisk. Całość pracy jest bogato ilustrowana w postaci licznych map, wykresów i tabel oraz reprodukcji zdjęć, które stanowią wizualizację prezentowanych treści. Cezurę czasową publikacji tworzą lata 1918-1939. Omawiając kwestię bezpieczeństwa Drugiej Rzeczypospolitej autor dokonał podziału 18 lat istnienia państwa polskiego w stanie pokoju na cztery podokresy tj.: lata 1921–1926, 1926–1935, 1935–1938 oraz wrzesień 1938 – wrzesień 1939. Podział ten jest zgodny z tym, jaki obecnie został przyjęty w historii II RP i znajduje on odzwierciedlenie w podziale publikacji na rozdziały i podrozdziały [w tym przypadku rozdziały II, III, IV oraz V]. W tym miejscu należy podkreślić, iż każdy z ww. okresów miał bezpośredni wpływ na kształtowanie polityki państwa w zakresie funkcjonowania sił zbrojnych, stosunku władz państwowych do mniejszości narodowych oraz stanu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.

Powyższa publikacja powstała w oparciu o kwerendę akt dokonaną przez autora w czterech polskich oraz sześciu zagranicznych archiwach, a także w oparciu o obowiązujące wówczas akty prawne, publikacje oraz artykuły zamieszczone w czasopismach i dziennikach z zakresu literatury przedmiotu.

W rozdziale pierwszym „Małopolska Wschodnia w systemie bezpieczeństwa II Rzeczypospolitej”, który stanowi wprowadzenie do omawianej tematyki, autor dokonuje prezentacji obszaru badawczego oraz informuje o panujących na tym obszarze stosunkach narodowościowych, a także o wpływie struktury narodowościowej na stan bezpieczeństwa wewnętrznego państwa w kontekście Małopolski Wschodniej. W rozdziale tym, czytelnik znajdzie także genezę pojęcia historycznego i geograficznego jakim jest „Małopolska” oraz jego podziału na dwa obszary: Zachodni i Wschodni. Bardzo ciekawą kwestią, na którą Adam A. Ostaniek zwrócił uwagę, to pokazanie znaczenia tego obszaru pod względem gospodarczym dla II RP z czego wynika fakt, iż udział przemysłu Małopolski Wschodniej w skali całego kraju kształtuje się na poziomie około 13%, co dobitnie świadczy o „*potencjale gospodarczym*” tego regionu. Co ciekawe prezentując wojskową strukturę administracyjną oraz dyslokacje jednostek Wojska Polskiego na tym terenie, autor wskazuje na rolę Sił Zbrojnych II RP w stabilizacji tego obszaru. Uważny czytelnik znaj-

dzie także na kartach tego rozdziału informacje o tym, jak na przestrzeni lat 1921–1939 ewaluowała polska doktryna obronna, co znajdowało odzwierciedlenie w zmianach dyslokacji jednostek wojskowych oraz poszczególnych rodzajów sił zbrojnych. W sporządzonym przez autora wykazie jednostek wojskowych istniejących na terenie Polski Południowo-Wschodniej, nie wykazał w ogóle formacji Korpusu Ochrony Pogranicza [w tym przypadku Pułku KOP „Podole”], który wprawdzie podlegał Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, ale stanowił część składową Sił Zbrojnych II RP.

W rozdziale II „Działania Wojska Polskiego na rzecz bezpieczeństwa regionu w latach 1921–1926”, autor prezentuje zmianę roli armii w systemie bezpieczeństwa państwa bezpośrednio po zakończeniu walk o nieodległość i ukształtowanie granic Drugiej Rzeczypospolitej. Prezentując powyższą problematykę Adam A. Ostanek stara się zwrócić uwagę czytelnikom na kilka ważnych kwestii, które jego zdaniem mają istotny wpływ na stan bezpieczeństwa państwa w pierwszych powojennych latach. Jednym z ważnych czynników, który miał niekorzystny wpływ na stan obronności kraju, był udział w siłach zbrojnych żołnierzy wywodzących się z mniejszości narodowych, a także podejmowane próby rozbicia spójności armii od wewnątrz przez komunistów.

Omawiając powyższe zagadnienie autor prezentuje i omawia podejmowane działania przez cywilny aparat bezpieczeństwa oraz wojskową administrację i kontrwywiad wojskowy, aby zapobiec niekorzystnym zjawiskom występującym w wojsku. W podrozdziale tym czytelnik znajdzie szereg danych statystycznych na temat udziału w strukturach WP żołnierzy wywodzących się z mniejszości narodowych oraz na temat wzajemnie panujących stosunków wojskowych pomiędzy poborowymi narodowości polskiej a poborowymi wywodzącymi się z mniejszości narodowych. Kolejną kwestią poruszaną w tym rozdziale to podejmowane przez wojsko będące już na stopie pokojowej działania na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa. Omawiając udział wojska w akcjach specjalnych oraz asystencji na terenach zagrożonych dywersją komunistyczną i ukraińską, autor wskazuje na bezpośrednie zaangażowanie się Wojska Polskiego w bieżącą politykę państwa wobec obszarów wschodnich II RP. W rozdziale tym znajdują się również informacje na temat podejmowanych działań przez Wojsko Polskie w zakresie szkolenia proobronnego młodzieży w oparciu o działające w Polsce organizacje paramilitarne. Omawiając rolę Sił Zbrojnych RP w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego państw, autor zwraca uwagę również na podejmowane wysiłki przez Wojsko Polskie zmierzające do zmiany postrzegania przez społeczność Małopolski Wschodniej roli armii, która miała się stać instytu-

cją odpowiedzialną za bezpieczeństwo, ale także za wychowanie młodzieży polskiej w duchu propaństwowym.

Kolejny rozdział publikacji odnosi się do okresu w historii II RP, którego lata można zamknąć w przedziale czasowym pomiędzy zamachem majowym w 1926 roku, a śmiercią marszałka Józefa Piłsudskiego w maju 1935 roku. To także okres przypadający na światowy kryzys gospodarczy, który nie pozostał bez wpływu na kondycję finansową Armii. Poruszając problematykę bezpieczeństwa, autor wskazuje między innymi na to, iż te dwa wydarzenia mają bezpośrednie przełożenie na stan polskiej armii. Zamach majowy zdaniem Adama A. Ostanka to zwiększenie roli Armii w życiu państwa oraz jego obywateli, to także zmiana podejścia władz wojskowych do kwestii polityki narodowościowej. Fakt ten jest prezentowany w oparciu o dane statystyczne świadczące o zaangażowaniu się kontrwywiadu wojskowego [Samodzielnych Referatów Informacyjnych przy DOK] w realizowanie polityki związanej z bezpieczeństwem wewnętrznym państwa.

Omawiając kwestię współpracy armii z władzami administracji na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa, Adam A. Ostanek zwraca uwagę na: podejmowanie wspólnych działań z wydziałami bezpieczeństwa, Policją Państwową oraz formacjami ochrony granicy w zakresie monitorowania i zwalczania działalności dywersyjnej i sabotażowej komunistów oraz nacjonalistów ukraińskich na terenie Polski Południowo-Wschodniej. Jak zauważa autor przejęcie władzy przez Józefa Piłsudskiego w Polsce w 1926 roku miało wpływ na wiele kwestii związanych z obronnością kraju, ale także co było w tym czasie najważniejsze, na intensyfikację działań związanych z edukacją proobronną społeczeństwa polskiego. W rozdziale tym czytelnik znajdzie szereg informacji o działalności i podejmowanych inwestycjach w zakresie budowy obiektów sportowych na terenie województw południowo-wschodnich Polski przez Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego, który stał się w tym okresie niekwestionowanym liderem w przygotowaniu młodzieży do służby w wojsku. Prezentując wzrost roli wojska w życiu państwa Adam A. Ostanek wskazuje na działania podejmowane przez Armię zmierzające się do włączenia w życie codzienne społeczności lokalnych na terenie garnizonów wojskowych, poprzez udział wojska we wspólnym celebrowaniu świąt państwowych i kościelnych, jak również przez włączenie się np. w akcję dożywiania dzieci i młodzieży.

Rozdział IV „Wojsko Polskie a bezpieczeństwo regionu w okresie maj 1935 – wrzesień 1938” został poświęcony roli, jaką odgrywała w życiu państwa „Armia marszałka Rydza-Śmigłego” oraz nowej polityki państwa w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego Polski. Bardzo cie-

kawą konstatacją, jaką zawarł autor publikacji na łamach tego rozdziału jest fakt, że w drugiej połowie lat trzydziestych Wojsko Polskie stając się ważnym organem w repolonizacji terenów wschodnich II RP przestało być koordynatorem polityki propaństwowej a stało się jej kreatorem w lokalnym środowisku.

W ostatnim rozdziale pt. „Wpływ armii na bezpieczeństwo regionu w obliczu zagrożenia wojennego (październik 1938 – wrzesień 1939”, Adam A. Ostanek prezentuje czytelnikowi rolę WP w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski w kontekście gwałtownie zmieniającej się sytuacji geopolitycznej Polski w przededniu wybuchu wojny z Niemcami we wrześniu 1939 roku. Mamy tu obraz społeczeństwa polskiego, które z jednej strony w obliczu zagrożenia konsoliduje się wokół Armii, a z drugiej strony wpływa na radykalizację nastrojów społeczności ukraińskiej w Polsce Południowo-Wschodniej. Omawiając przygotowania państwa polskiego do wojny w kontekście sytuacji wewnętrznej na terenach wschodnich, Adam A. Ostanek wskazuje na intensyfikację działań podejmowanych przez Wojsko Polskie w zakresie szkolenia obronnego, zmierzające do przygotowania społeczeństwa polskiego do zbliżającej się wojny. Wskazuje również na działania podejmowane przez Wojsko Polskie w zakresie zabezpieczenia kluczowych obiektów ważnych z punktu widzenia obronności państwa na terenie Małopolski Wschodniej. W rozdziale tym czytelnik znajdzie informacje o nastrojach ludności ukraińskiej w odniesieniu do konfliktu polsko-niemieckiego, ale także kwestię ewentualnej lojalności żołnierzy narodowości ukraińskiej względem państwa polskiego i jej Armii.

Biorąc pod uwagę fakt, że za stan bezpieczeństwa na terenie Polski Południowo-Wschodniej były również odpowiedzialne polskie formacje graniczne, to w omawianej publikacji Adama A. Ostanka znajdują się szczerze informacje o Straży Granicznej oraz Korpusie Ochrony Pogranicza. Pierwszą większą wzmianką jest informacja (s. 189) dotycząca udziału przedstawicieli KOP i SG 5 lutego 1932 roku w nadzwyczajnym zebraniu we lwowskim Urzędzie Wojewódzkim naczelników wydziałów bezpieczeństwa dot. bezpieczeństwa regionu. Kolejną wzmianką jest informacja (s. 321) dotycząca udziału SG i KOP w wojskowej poczcie, która miała być uruchomiona w przypadku wybuchu strajków w 1938 roku. Następną jest informacja (s. 399) o powołaniu Pułku KOP „Karpaty”, który przejął w grudniu 1938 roku od Straży Granicznej odcinek granicy w rejonie Rusi Zakarpackiej zagrożony działaniami ze strony ukraińskich nacjonalistów. Każda z podanych informacji jest kolejnym kamyczkiem wrzuconym przez Adama A. Ostanka do historii polskich formacji granicznych.

Podsumowując należy stwierdzić, że publikacja Adama A. Ostanka pt. *W służbie ojczyźnie, Wojsko Polskie w systemie bezpieczeństwa województw południowo-wschodnich II Rzeczypospolitej (1921–1939)* jest ciekawą i wartościową ze względu na prezentowane treści. W recenzowanej książce czytelnik znajdzie informacje na temat funkcjonowania przedwojennej armii, systemu naboru do wojska, dyslokacji poszczególnych jednostek, jak również informacje na temat współpracy wojska z administracją państwową i samorządową, z Państwowym Urzędem Wychowania Fizycznego i Przynależności Wojskowej oraz z organizacjami paramilitarnymi: Ligą Obrony Przeciwlotniczej i Przeciw Gazowej oraz Organizacją Strzelecką. Autor na łamach książki dokonuje oceny stanu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, zwłaszcza na terenach Polski Południowo-Wschodniej poprzez pryzmat Sił Zbrojnych II RP oraz pokazuje, jak niezwykle trudnym zadaniem było utrzymanie kruchej równowagi i pokoju na terenie Małopolski Wschodniej w latach międzywojennych. Książka z uwagi na prezentowane treści oparte na solidnej bazie źródłowej jest godna polecenia tym wszystkim, którzy interesują się historią bezpieczeństwa Drugiej Rzeczypospolitej.

KALENDARIUM
CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY GRANICZNEJ

LIPIEC

1.07.2019

Kurs Operator Kierowca Pojazdu Obserwacyjnego

W Centrum Szkolenia SG odbyła się kolejna, ósma w tym roku edycja kursu Operator Kierowca Pojazdu Obserwacyjnego wersji ZS/2018. Kurs prowadzony był przez wykładowców Zakładu Granicznego.

Uczestnikami kursu byli funkcjonariusze Podlaskiego, Nadbużańskiego oraz Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej. Wyniki części teoretycznej oraz praktycznej egzaminu potwierdziły przygotowanie wszystkich uczestniczących w kursie funkcjonariuszy do pełnienia służby w charakterze operatora-kierowcy pojazdu obserwacyjnego wersji ZS/2018.

2.07.2019

Współdziałanie podczas wspólnych patroli funkcjonariuszy polskiej Straży Granicznej i funkcjonariuszy państwa sąsiedniego

Wykładowcy Zakładu Granicznego i Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych CSSG przeprowadzili w Podlaskim Oddziale SG kurs doskonalący nt.: „Współdziałanie podczas wspólnych patroli funkcjonariuszy polskiej Straży Granicznej i funkcjonariuszy państwa sąsiedniego”.

Szkolenie przeprowadzone zostało z udziałem wykładowców Zakładu Przedmiotów Zawodowych Szkoły Służby Ochrony Granicy Państwowej Republiki Litwy w Medininkai. Wymiana wykładowców w trakcie trzydniowych zajęć miała na celu przybliżenie interpretacji przepisów i zasad realizacji uprawnień drugiej, przyjmującej wspólny patrol strony.

W szkoleniu uczestniczyli funkcjonariusze z Podlaskiego Oddziału SG i funkcjonariusze Służby Ochrony Granicy Państwowej Republiki Litwy z Placówki w Kalvariji. Tematyka szkolenia obejmowała regulacje prawne każdej ze stron, zasady pełnienia służby i realizację ustawowych uprawnień. Ostatniego dnia realizowane były ćwiczenia, gdzie wypracowano zasady taktyki i techniki wspólnego działania podczas legitymowania, kontroli środków transportu, a także zatrzymywania i doprowadzania osób.

3.07.2019**Wizyta studentów Akademii Dolnej Saksonii i przedstawicieli WSPol**

Centrum Szkolenia SG gościło kilkunastoosobową grupę studentów z Akademii Dolnej Saksonii i przedstawicieli Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie.

W trakcie cyklicznych wizyt w Polsce niemieccy funkcjonariusze Policji zapoznają się ze strukturą i zadaniami Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie oraz Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie. Kilkogodzinna wizyta stworzyła studentom niemieckim możliwość poznania zasad naboru oraz przebiegu ścieżki zawodowej w naszej formacji, struktury organizacyjnej i oferty szkoleniowej Centrum Szkolenia SG, która w oparciu o pokaz bazy dydaktycznej przybliżyła specyfikę realizowanych zadań.

7.07.2019**Sukces reprezentacji Centrum Szkolenia SG**

W nadmorskim Jarosławcu odbyły się Mistrzostwa Straży Granicznej w Biegu przełajowym na dystansie 15 km, które rozgrywane były w ramach XXIX Międzynarodowego Biegu po Plaży.

Do sportowych zmagañ z wymagającą trasą oraz silnym wiatrem stanęło ponad 600 zawodniczek i zawodników z Polski oraz zagranicy, w tym 42 funkcjonariuszy Straży Granicznej reprezentujących jednostki organizacyjne SG.

W mocnej stawce biegaczy sukces odniosła reprezentacja Centrum Szkolenia SG. W klasyfikacji drużynowej zespół w składzie: kpt. SG Piotr **WITKOWSKI**, st. chor. szt. SG Andrzej **LUŚNIA** i chor. szt. SG Grzegorz **MANDYWEL** wywalczył wicemistrzostwo Straży Granicznej, ustępując jedynie doświadczonym i doskonale dysponowanym reprezentantom Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG. Na III miejscu podium stanęła drużyna Bieszczadzkiego Oddziału SG. Także w klasyfikacji indywidualnej reprezentanci CSSG pokazali bardzo dobrą dyspozycję biegową. W klasyfikacji kobiet mł. chor. SG Irmina **SIKORA-KOŁODZIEJ** zajęła I miejsce, natomiast st. chor. szt. SG Andrzej **LUŚNIA** wywalczył II lokatę wśród mężczyzn.

8.07.2019**Wystąpienia przed audytorium w języku angielskim**

Kolejna grupa funkcjonariuszy SG doskonaliła swoje umiejętności językowe podczas kursu doskonalącego zatytułowanego „Wystąpienia przed audytorium w języku angielskim”.

W czasie kursu uczestnicy kształtowali sprawność płynnej komunikacji w języku angielskim podczas prowadzenia prezentacji i wystąpień wzbogacając swoje słownictwo oraz

liczne ćwiczenia skierowane na zachowanie kontroli nad przebiegiem wystąpienia zgodnie z opracowanym planem, monitorowanie poziomu uwagi uczestników i utrzymywanie jej na wysokim poziomie, zachęcanie do odpowiedniego uczestnictwa, podsumowywanie prezentacji lub wypowiedzi stosownym wnioskiem, reagowanie na pytania oraz spontaniczne odchodzenie od treści przygotowanego tekstu, rozwijanie interesujących wątków podniesionych przez innych uczestników dyskusji.

8.07.2019

Wspólne szkolenie z żołnierzami 15. Giżyckiej Brygady Zmechanizowanej

Wykładowcy Zakładu Granicznego CSSG wspólnie z żołnierzami 15. Giżyckiej Brygady Zmechanizowanej im. Zawiszy Czarnego realizowali zajęcia programowe w ramach kursu doskonalącego „Podstawy wiedzy i umiejętności do prowadzenia działań z jednostkami Sił Zbrojnych RP”.

Głównym celem kursu było przygotowanie funkcjonariuszy Straży Granicznej do współdziałania z jednostkami Sił Zbrojnych RP w sytuacji prowadzenia wspólnych działań.

Kurs realizowany był w obiektach Centrum Szkolenia SG oraz w terytorialnym zasięgu działania Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG oraz w oparciu o bazę kompleksu szkoleniowego (sale wykładowe, specjalistyczne i pas taktyczny) 15. Giżyckiej Brygady Zmechanizowanej im. Zawiszy Czarnego.

9.07.2019

Dziekan Ewangelicki SG z wizytą w Centrum Szkolenia Straży Granicznej

W CSSG z wizytą przebywał ks. płk SG Kornel **UNDAS** – Dziekan Ewangelicki Straży Granicznej.

Gość zapoznany został z obszarami szkoleniowymi kętrzyńskiego ośrodka oraz bazą dydaktyczną. Zwiedził pracownie dydaktyczne Zakładu Prawa i Kryminalistyki, Zakładu Bezpieczeństwa w Komunikacji oraz Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych.

Wizyta była również doskonałą okazją do spotkania z kierownictwem W-MOSG, w trakcie którego przedstawiono zadania i specyfikę ochrony granicy państwowej z obwodem kaliningradzkim.

11.07.2019

Po zakończonym szkoleniu do ochrony granicy państwowej

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej druga w tym roku grupa słuchaczy otrzymała świadectwa ukończenia szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej.

Uroczystego wręczenia świadectw 29 absolwentom dokonał w imieniu Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Mirosław **DOROSZKIEWICZ** – Zastępca Komendanta, w obecności kadry kierowniczej oraz kapelanów.

W trakcie uroczystej zbiórki Komendant Centrum podziękował słuchaczom za zaangażowanie podczas zajęć oraz pogratulował zdania egzaminów końcowych z bardzo wysokimi ocenami. Najwyższą średnią 4,84 uzyskała szer. SG Justyna **DOROSZCZYK** z Podlaskiego Oddziału SG.

12.07.2019

Jubileusz 15. Giżyckiej Brygady Zmechanizowanej

Zastępca Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Mirosław **DOROSZKIEWICZ**, 12 lipca br. brał udział w uroczystościach 15. Giżyckiej Brygady Zmechanizowanej.

Podczas obchodów 25-lecia jej powstania odsłonięto pomnik Zawiszy Czarnego. W Kościele pod wezwaniem Ducha Świętego Pocieszyciela w Giżycku odbyła się Msza Święta w intencji żołnierzy i pracowników wojska. Zaproszeni goście po mszy udali się na Plac Józefa Piłsudskiego, gdzie o godzinie 11.00 rozpoczął się uroczysty apel z udziałem Orkiestry Wojskowej z Giżycka i żołnierzy armii sojusznicznych z Batalionowej Grupy Bojowej NATO, którzy uświetnili całą uroczystość.

13.07.2019

Sportowcy z Centrum Szkolenia SG zdobywają medale

13 lipca pod patronatem honorowym Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Szczytnie odbyły się zawody triathlonowe na dystansie sprinterskim (0,475 km pływania, 22 km jazdy na rowerze oraz 5,5 km biegu), w których wystartował i zwyciężył w klasyfikacji generalnej OPEN kpt. SG Piotr **WITKOWSKI**. Funkcjonariusz CSSG był jednocześnie najlepszym zawodnikiem wśród wszystkich reprezentantów służb mundurowych.

Tego samego dnia w Reszlu st. chor. szt. SG Andrzej **LUŚNIA** rywalizował w IV Warmińskim Biegu Ulicznym na dystansie 10,5 km zdobywając II miejsce w klasyfikacji OPEN.

W dniu 14 lipca z kolei mł. chor. SG Irmina **SIKORA-KOŁODZIEJ** wzięła udział w Półmaratonie Wydminy, w którym wywalczyła II lokatę w klasyfikacji reprezentantek służb mundurowych.

Po raz kolejny sportowcy z Centrum Szkolenia Straży Granicznej udowodnili, że potrafią godnie reprezentować naszą formację zarówno w środowisku cywilnym, jak również w społeczności służb mundurowych.

15.07.2019**Rozpoczęcie i kontynuacja szkolenia podstawowego**

15 lipca 2019 r. grupa 46 funkcjonariuszy rozpoczęła naukę w Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

Funkcjonariuszy powitał płk SG Adam **PACUK** Komendant Centrum Szkolenia SG, który przybliżył zakres szkolenia, jego główne założenia oraz przedstawił kadrę kierowniczą i opiekunów dydaktycznych grup szkoleniowych.

W czasie trwania szkolenia słuchacze poznawali podstawy służby w SG, następnie po pozytywnie zaliczonych egzaminach, kontynuowali naukę na szkoleniu w zakresie szkoły podoficerskiej. Funkcjonariusze naukę w kętrzyńskim ośrodku szkolenia zakończyli 13 marca 2020 roku. Funkcjonariusze reprezentowali Warmińsko-Mazurski, Podlaski oraz Nadbużański Oddział SG.

15.07.2019**Doskonalenie znajomości języka angielskiego**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej realizowany był kurs doskonalący języka angielskiego „Kontrola środków transportu i bagażu”.

Kurs adresowany był do osób ze znajomością języka angielskiego na poziomie A1/A2 zgodnie z założeniami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

W trakcie trwania kursu, uczestnicy przyswajali leksykę z zakresu m.in. danych osobowych, środków transportu, dokumentów ładunku.

Ponadto uczestnicy rozwijali umiejętność skutecznego komunikowania się w sytuacjach, jakie mogą zaistnieć podczas wykonywania zadań służbowych z zakresu kontroli środków transportu i bagażu. Kurs zakończył się zaliczeniem w formie ćwiczenia sprawdzającego nabycie umiejętności językowych podczas kursu.

15.07.2019**Kolejna edycja szkolenia X-RAY**

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie odbyło się „Szkolenie specjalistyczne operatorów urządzeń rentgenowskich w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców”.

Podczas szkolenia kadra dydaktyczna Zespołu Kontroli Bezpieczeństwa Zakładu Bezpieczeństwa w Komunikacji CSSG przekazała słuchaczom wiedzę z zakresu prowadzenia kontroli bezpieczeństwa w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców. Pod okiem dydaktyków słuchacze nabyli umiejętności z zakresu prowadzenia czynności w punkcie kontroli bezpieczeństwa oraz interpretowania obrazów RTG. Podczas zajęć słuchacze korzystali m.in. z „Treninowego Punktu Kontroli” oraz z sali dydaktycznej wyposażonej w 10 stanowisk komputerowych z wgranym opro-

gramowaniem szkoleniowym X-Screen firmy Quadratica. Absolwenci kursu będą wykorzystywali zdobytą wiedzę i umiejętności w swoich macierzystych jednostkach.

16.07.2019

Sztuka kierowania pojazdem terenowym

Wykładowcy Zakładu Granicznego Centrum Szkolenia SG prowadzili kurs doskonalący „Trening jazdy pojazdami terenowymi”.

W tej edycji szkolenia udział wzięli żołnierze Żandarmerii Wojskowej, którzy dysponując własnymi pojazdami terenowymi korzystali z wiedzy doświadczonych instruktorów Centrum. Żołnierze oceniali możliwości terenowe samochodów Isuzu D-Max II, Land Rovera Discovery 4 i Land Rovera Defender.

Podstawą kursu jest przede wszystkim poznanie specyfikacji samochodu i umiejętne korzystanie ze wszelkich systemów bezpieczeństwa czynnego i biernego w pojeździe. Jazda w różnych warunkach terenowych, na podłożu o różnej przyczepności, w koleinach, na podjazdach i zjazdach, a także forsowanie trudnych błotnistych odcinków, to elementy ćwiczeń praktycznych. Uczestnicy szkolenia poznali również zasady wykorzystania wyciągarki samochodowej oraz stosowania liny kinetycznej.

Na zakończenie treningu zostały wystawione zaświadczenia uczestnictwa w kursie, które żołnierzom wręczył Komentant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam PACUK.

27.07.2019

„TVP Info w Twoim Mieście” gościło na Jarmarku Średniowiecznym św. Jakuba w Kętrzynie

Podczas organizowanego tradycyjnie w lipcu Jarmarku w Kętrzynie, realizowany był program telewizyjny „TVP Info w Twoim Mieście”. Jeden z paneli wejść „na żywo” został poświęcony stoisku Straży Granicznej.

Funkcjonariusze Zakładu Bezpieczeństwa w Komunikacji Centrum Szkolenia SG wraz z funkcjonariuszami Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG zaprezentowali m.in. ciężki kombinezon podchodzeniowy EOD 9, robot pirotechniczny Digital Vanguard, pojazd Seagway oraz wyposażenie indywidualne minera-pirotechnika Straży Granicznej. Udzielali również odpowiedzi na zapytania osób zainteresowanych podjęciem służby w Straży Granicznej.

27.07.2019

29. Bieg Powstania Warszawskiego

Funkcjonariusz Zespołu Działań Minersko-Pirotechnicznych Zakładu Bezpieczeństwa w Komunikacji Centrum

Szkolenia SG, plut. SG Maciej **ZUBRYCKI**, wziął udział w 29. Biegu Powstania Warszawskiego z okazji kolejnej rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego.

Tegoroczna edycja jednego z najslawniejszych biegów warszawskich zgromadziła ponad 13 tysięcy uczestników. Zawodnicy rywalizowali na dwóch dystansach 5 i 10 kilometrów. Ideą tego wydarzenia jest upamiętnienie heroicznej walki mieszkańców Warszawy z niemieckim okupantem.

29.07.2019

Wieleletni pracownik odchodzi na emeryturę

Pani Urszula **PEJSKA** skończyła pracę zawodową w CSSG i oficjalnie pożegnała się z przełożonymi, współpracownikami oraz całą społecznością Centrum.

Komendant Centrum Szkolenia SG – płk SG Adam **PACUK**, w imieniu własnym oraz wszystkich pracowników i funkcjonariuszy Centrum złożył podziękowania Pani Urszuli za wiele lat rzetelnej pracy oraz wyraził uznanie za osiągnięcia zdobywane na kolejnych etapach rozwoju zawodowego.

Pani Urszula z Centrum Szkolenia Straży Granicznej związana była od 1 lipca 1991 roku. W dniu 15 września 2014 roku objęła stanowisko specjalisty do Spraw Ochrony Danych Osobowych, gdzie była odpowiedzialna za opracowanie i wdrożenie Polityki Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych w CSSG.

W 2010 roku została wybrana na Przewodniczącą Związku Zawodowego Pracowników Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Publicznej Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Przez cały okres pełnienia funkcji aktywnie brała udział w spotkaniach na szczeblu krajowym dotyczących istotnych tematów z obszarów socjalno-bytowych pracowników zatrudnionych w Resorcie MSWiA.

SIERPIEŃ

1.08.2019

„W Hołdzie Poległym, Pomordowanym i Zamęczonym Polakom – Obrońcom Ojczyzny 1939–1956”

W Kętrzynie, pod Pomnikiem w Hołdzie Poległym, Pomordowanym i Zamęczonym Polakom – Obrońcom Ojczyzny 1939–1956, o godzinie 17.00 rozpoczęły się uroczystości upamiętniające powstańczy zryw z 1 sierpnia 1944 roku. W 75. Rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego pamięć ofiar i uczestników walki o wolność uczciły delegacje samorządowców, stowarzyszeń, instytucji, służb mundurowych oraz mieszkańcy Kętrzyna.

W uroczystościach rocznicowych uczestniczył Komendant Centrum Szkolenia SG płk SG Adam **PACUK**.

2.08.2019 Wizyta Sekretarza Stanu MSWiA w kętrzyńskich jednostkach Straży Granicznej

Na terenie komendy Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej oraz Centrum Szkolenia Straży Granicznej z wizytą przebywał Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Jarosław **ZIELIŃSKI**. Wiceminister wziął udział w obchodach Święta Policji garnizonu warmińsko-mazurskiego w Kętrzynie oraz otwarciu Komisariatu Policji w Korszach. Następnie odwiedził kętrzyńskie jednostki Straży Granicznej. Komendant Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej płk SG Robert **INGLOT** oraz Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam **PACUK**, omówili realizację bieżących zadań i przedstawili Sekretarzowi Stanu MSWiA infrastrukturę obu jednostek.

4.08.2019 Drużyna Centrum Szkolenia SG Brązowym medalistą III Mistrzostw SG w Biegu z Przeszkodami „Nadbużański Bieg Pod Prąd”

Funkcjonariusze Straży Granicznej rywalizowali podczas III Mistrzostw Straży Granicznej w Biegu z Przeszkodami przeprowadzonych w ramach VI Nadbużańskiego Biegu Pod Prąd.

W tym roku funkcjonariusze rywalizowali na 15-kilometrowym odcinku trasy wzdłuż linii brzegowej dzikiej, całkowicie nieuregulowanej rzeki Bug – granicy między Polską a Ukrainą. Dystans był urozmaicony około 40 ekstremalnymi, jak również katorżniczymi przeszkodami – naturalnymi oraz sztucznymi. Na starcie stanęło 53 przedstawicieli oddziałów oraz ośrodków szkolenia SG.

W klasyfikacji drużynowej zwyciężyła reprezentacja z Nadbużańskiego Oddziału SG. II miejsce wywalczyła reprezentacja Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej. Natomiast na trzecim stopniu podium stanęła reprezentacja Centrum Szkolenia SG w składzie: ppłk SG Beata **SZCZEPANOWSKA**, kpt. SG Piotr **WITKOWSKI**, chor. szt. SG Andrzej **LUŚNIA**, mł. chor. SG Irmína **SIKORA-KOŁODZIEJ**.

Należy zaznaczyć, że w klasyfikacji indywidualnej mężczyźni złoto zdobył wykładowca z Centrum Szkolenia SG kpt. SG Piotr **WITKOWSKI**.

9.08.2019 Kolejni absolwenci Centrum Szkolenia SG otrzymali świadectwa

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej kolejna grupa słuchaczy otrzymała świadectwa ukończenia szkolenia w zakresie szkoły chorążych.

Uroczystego wręczenia świadectw 51 absolwentom dokonał płk SG Adam **PACUK** Komendant Centrum Szkolenia SG w obecności kadry kierowniczej. Podczas uroczystości Komendant Centrum uhonorował okolicznościowym grawertonem sierż. szt. SG Karolinę **CIROCKĄ** z Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG, która uzyskała najwyższą średnią 5,00.

W trakcie uroczystej zbiórki płk SG Adam **PACUK** podziękował kadrze dydaktycznej za wysoki poziom merytoryczny przygotowania słuchaczy do egzaminu końcowego oraz słuchaczom za duże zaangażowanie podczas zajęć i pogratulował zdania egzaminów z bardzo wysokimi wynikami. Życzył absolwentom samych sukcesów w służbie i wytrwałości na zajmowanych stanowiskach służbowych.

19.08.2019

Przyszli oficerowie Straży Granicznej rozpoczęli szkolenie w Centrum Szkolenia SG

W Centrum Szkolenia SG pierwsza grupa funkcjonariuszy Straży Granicznej rozpoczęła przeszkolenie specjalistyczne do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej w zakresie kształcenia kompetencji kierowniczych. Inauguracji szkolenia dokonał w imieniu Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej – płk SG Mirosław **DOROSZKIEWICZ**, Zastępca Komendanta. Omówił oczekiwania w trakcie pobytu i nauki słuchaczy w Centrum, a także przedstawił kadrę kierowniczą oraz opiekunów dydaktycznych życząc uzyskania wysokich wyników w nauce.

Głównym celem szkolenia jest podniesienie kompetencji w zakresie planowania, organizowania i nadzorowania działań podległego zespołu, a także rozwijanie własnego potencjału. Po jego ukończeniu funkcjonariusze nabywają prawo do mianowania na stopień podporucznika Straży Granicznej.

19.08.2019

Prowadzenie pościgów pojazdami uprzywilejowanymi

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie odbyła się kolejna w tym roku edycja kursu doskonalącego „Prowadzenie pościgów pojazdami uprzywilejowanymi”.

Podczas szkolenia funkcjonariusze Straży Granicznej doskonalili elementy bezpiecznej i efektywnej jazdy oraz poznali sposoby minimalizowania ryzyka wypadku lub kolizji. Integralną częścią zajęć było ćwiczenie w rzeczywistych warunkach drogowych, polegające na używaniu pojazdów uprzywilejowanych w kolumnach.

Podczas kursu funkcjonariusze Straży Granicznej ćwiczyli manualną sprawność operowania kołem kierownicy, dosko-

nałą technikę pokonywania zakrętów, manewry hamowania z wykorzystaniem pojazdu wyposażonego w antypoślizgowy układ ABS, opanowali technikę wyprowadzania pojazdu z poślizgu w warunkach symulowanych (troleje) oraz doskonalili technikę pokonywania toru jazdy przodem i tyłem pojazdu z elementami parkowania. Zajęcia na kursie prowadzone były przez wykładowców Zakładu Granicznego Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.

21.08.2019

„Mundurowi dla Kingi”

Funkcjonariusze kętrzyńskich jednostek Straży Granicznej, Służby Więziennej, Policji i Straży Pożarnej podczas sportowych zmagañ, wspierali walczącą o zdrowie mieszkankę Kętrzyna.

Służby mundurowe przy wsparciu burmistrza miasta, przewodniczącego IPA Region Kętrzyn oraz Fundacji Dzieciom „Zdążyć z pomocą” zorganizowały zawody sportowe „Mundurowi dla Kingi”. Kętrzyński amfiteatr zamienił się w tor przeszkód, który funkcjonariusze musieli pokonać. W sportowej rywalizacji brały udział również osoby z publiczności. Podczas przedsięwzięcia mundurowi zaprezentowali nowoczesny sprzęt będący na wyposażeniu poszczególnych jednostek.

Każdy uczestnik mógł wylicytować m.in: przepiękne obrazy, unikatową tablicę Granica Państwa Przekraczanie Zabronione, wyjątkowy medal okolicznościowy Centrum Szkolenia Straży Granicznej z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę, przedmioty wykonane z kamienia, pamiątkowe medale, przejażdżkę bryczką konną, złoty bilet do kina, vouchery na różne zabiegi, okolicznościowe torty, kupon na rzeźbionego arbuza, a także zegar ścienny „Sztabowóz”.

Akcja „Mundurowi dla Kingi” była kolejną okazją do wsparcia kętrzyńianki, która od urodzenia choruje na mózgowo-porażenie dziecięce czterokończynowe.

26.08.2019

Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – komunikacja w sytuacjach konfliktowych

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyła się kolejna edycja Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – komunikacja w sytuacjach konfliktowych.

W treningu uczestniczyli funkcjonariusze z Bieszczadzkiego i Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej oraz z Komendy Głównej Straży Granicznej. Głównym celem kursu było kształtowanie kompetencji społecznych w sytuacjach konfliktowych w oparciu o teorię analizy transakcyjnej.

26–30.08.2019 **Kurs języka angielskiego „Język spotkań – poziom B1”**
W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbył się kurs języka angielskiego „Język spotkań – poziom B1”. Kurs adresowany był do funkcjonariuszy SG, którzy w ramach wykonywanych zadań służbowych uczestniczą w spotkaniach na szczeblu międzynarodowym. Uczestnicy kursu prezentowali znajomość języka angielskiego ogólnego na poziomie B1 lub wyższym zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego.
Kurs zakończył się ćwiczeniem praktycznym, podczas którego każdy z uczestników mógł zaprezentować zdobytą wiedzę z zakresu słownictwa oraz wiedzy na temat języka angielskiego w aspekcie języka spotkań.

30.08.2019 **Obchody Święta Wojska Polskiego w Białej Podlaskiej**
W Białej Podlaskiej odbyło się uroczyste nabożeństwo w intencji Wojska Polskiego i Ojczyzny zorganizowane przez Prawosławny Ordynariat Polowy Wojska Polskiego.
Na obchody przybyli generałowie, oficerowie, żołnierze, władze samorządowe, służby mundurowe oraz pracownicy wojska i zaproszeni goście.
W uroczystości uczestniczył również w imieniu Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Mirosław **DOROSZKIEWICZ**, Zastępca Komendanta, ppłk SG Marek **SZYMAŃSKI** wraz z prawosławnym kapłanem Centrum ks. ppor. SG Pawłem **SIEBIESIEWICZEM**. Nabożeństwu dziękczynnemu w intencji Wojska Polskiego w cerkwi w cerkwi garnizonowej św. ap. Marka w Białej Podlaskiej przewodniczył Jego Ekscelencja, Arcybiskup Jerzy **PAŃKOWSKI** Prawosławny Ordynariusz Wojskowy.

WRZESIEŃ

1.09.2019 **80. rocznica wybuchu II wojny światowej**
1 września w Kętrzynie i w Węgierskiej Górze upamiętniono 80. rocznicę wybuchu II wojny światowej. Oddano hołd bohaterom, którzy walczyli za Ojczyznę.
Patriotyczną uroczystość w asyście pocztów sztandarowych rozpoczęła Msza Św. w Bazylice Św. Jerzego w Kętrzynie z udziałem władz samorządowych miasta i powiatu. Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej reprezentował ppłk SG Sławomir **STANKIEWICZ**, natomiast Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej ppłk SG Tomasz **BURBO**.
Pod pomnikiem „W Hołdzie Poległym, Pomordowanym i Zamęczonym Polakom-Obrońcom Ojczyzny 1939–1956”

przedstawiciele delegacji samorządowych, służb mundurowych, organizacji społecznych, młodzieży szkolnej oraz okolicznych mieszkańców oddali hołd bohaterom września i złożyli kwiaty.

Natomiast w 80. rocznicę Bohaterskiej Obrony Węgierskiej Górki, 76. rocznicę stracenia Partyzantów w Żabnicy oraz 73. rocznicę stracenia Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych, pod Schronem Bojowym Wędrowiec w uroczystości patriotycznych Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej reprezentował st. chor. szt. SG Edward **MILEWSKI**.

2.09.2019

Rozpoczęcie szkoleń w Centrum Szkolenia SG

W Centrum Szkolenia SG odbyła się inauguracja kolejnych grup przeszkolenia specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej w zakresie kształcenia kompetencji kierowniczych (43 funkcjonariuszy) oraz szkolenia w zakresie szkoły chorążych (60 funkcjonariuszy).

Otwarcia dokonał płk SG Adam **PACUK**, Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej wraz z płk. SG Mirosławem **DOROSZKIEWICZEM**, Zastępcą Komendanta. Omówił oczekiwania w trakcie pobytu i nauki słuchaczy w Centrum, a także przedstawił kadrę kierowniczą oraz opiekunów dydaktycznych oraz życzył uzyskania wysokich wyników w nauce.

5.09.2019

Szkolenie z zakresu doskonalenia jazdy pojazdami

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zakończyła się kolejna w tym roku edycja kursu doskonalącego „Trening jazdy pojazdami terenowymi” zrealizowana przez wykładowców Zakładu Granicznego.

Na specjalnie do tego wytyczonym torze, w różnorodnych warunkach terenowych, uczestnicy szkolenia podnosili swoje umiejętności prowadzenia pojazdów służbowych w trudnym terenie.

W części praktycznej zajęć, poprzez szereg ćwiczeń realizowanych podczas kursu, funkcjonariusze doskonalili m.in. stosowanie właściwych przełożeń skrzyni biegów, umiejętne i właściwe wybieranie toru jazdy, a także bezpieczne pokonywanie przeszkód terenowych. Ma to duże znaczenie w sytuacji podjazdów, zjazdów, jazdy w trawersie, jazdy w głębokich koleinach, czy jazdy na podłożu o różnej przyczepności.

7–8.09.2019 **Obchody upamiętniające Bitwę pod Barakiem z 1939 roku**

W Szydłowcu odbyły się obchody upamiętniające 80. rocznicę Bitwy pod Barakiem. Obchody zainaugurował Apel Poległych, który tradycyjnie odbył się na kwaterach wojennych szydlowieckiego cmentarza. Następnie pod pomnikiem „Żołnierzom Poległym w Obronie Ojczyzny 1939–1944” wszystkie delegacje złożyły wiązanki kwiatów. Podniosłego charakteru całej uroczystości dodała obecność Kompanii Reprezentacyjnej Straży Granicznej.

Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej reprezentował mjr SG Czesław **ŚWIDWA**.

Drugi dzień obchodów rozpoczęła zbiórka pocztów sztandarowych i delegacji przed Starostwem Powiatowym w Szydłowcu, skąd nastąpił przemarsz ulicą Radomską do kościoła pw. Św. Zygmunta na czele z Orkiestrą Reprezentacyjną Straży Granicznej i Kompanią Reprezentacyjną SG, która wykonała widowiskowy pokaz musztry paradowej. Mszę św. w intencji Ojczyzny oraz poległych żołnierzy Wojska Polskiego i Korpusu Ochrony Pogranicza koncelebrowali dziekan Straży Granicznej ks. prał. kan. płk SG dr Zbigniew **KĘPA** wraz z kapłanem Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej ks. ppłk. SG Ryszardem **PREUSSEM**.

9–13.09.2019 **Szkolenie Specjalistyczne dla Pracowników Ministerstwa Spraw Zagranicznych**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się kolejna w tym roku edycja szkolenia specjalistycznego dla Pracowników Ministerstwa Spraw Zagranicznych kierowanych do ochrony Polskich Placówek Dyplomatycznych.

Głównym celem szkolenia specjalistycznego było zapoznanie pracowników ochrony fizycznej ambasad Ministerstwa Spraw Zagranicznych z zagadnieniami obejmującymi następującą tematykę: samoobrona w zakresie podstaw technik interwencji, podstawy rozpoznania pirotechnicznego wraz z elementami kontroli bezpieczeństwa oraz udzielanie pierwszej pomocy.

12.09.2019 **Święto Centrum Szkolenia Straży Granicznej**

12 września br. obchodziliśmy 70. rocznicę szkolenia formacji granicznych w Kętrzynie.

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej, w ośrodku szkolenia o najstarszych tradycjach w szkolnictwie zorganizowano uroczystą zbiórkę z udziałem kadry, pracowników, słuchaczy oraz zaproszonych gości. Gospodarzem uroczystości był Komendant Centrum płk SG Adam **PACUK**.

Obchody rozpoczęła msza święta w Kaplicy pw. Św. Mateusza, a następnie odbyła się uroczysta zbiórka. Podczas apelu w asyście Kompanii Honorowej, Orkiestry Morskiego Oddziału SG oraz pocztów sztandarowych, odśpiewano hymn i podniesiono flagę państwową.

W trakcie uroczystości Komendant Centrum Szkolenia podziękował kadrze i słuchaczom oraz wszystkim, którzy na co dzień wspierają Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

Jubileusz był okazją do wyróżnienia zasłużonych funkcjonariuszy i pracowników. Z tej okazji wyróżnienia z rąk kierownictwa Centrum odebrało 35 funkcjonariuszy i pracowników.

Z okazji 70. rocznicy szkolenia formacji granicznych w Kętrzynie Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam **PACUK**, uhonorował m.in.: Burmistrza Miasta Kętrzyn Ryszarda **NIEDZIÓLKĘ**, Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej płk. SG Roberta **INGLOTA**, Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej płk. SG dr. Piotra **Boćko**, Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej płk. SG Jacka **Wysokińskiego**, Orkiestrę Morskiego Oddziału Straży Granicznej oraz funkcjonariuszy i pracowników ośrodka pamiątkowym medalem Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

Ponadto Zarząd Oddziałowy Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy Straży Granicznej przy Centrum Szkolenia SG za wspieranie działalności związku przyznał pamiątkowe statuetki.

Na zakończenie uroczystości złożono kwiaty pod obeliskiem poświęconym Żołnierzom Korpusu Ochrony Pogranicza.

W tym ważnym dla całej społeczności ośrodka dniu towarzyszyli nam zaproszeni goście: Ryszard Henryk **NIEDZIÓŁKA** – Burmistrz Miasta Kętrzyn, Andrzej **LEWANDOWSKI** – Wicestarosta Powiatu Kętrzyńskiego oraz szefowie jednostek organizacyjnych SG: płk SG Robert **INGLOT** – Komendant Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG, płk SG dr Piotr **Boćko** – Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej, płk SG Jacek **Wysokiński** – Komendant Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej i przedstawiciele służb mundurowych, w tym m.in.: mł. insp. dr hab. Agata **Tyburka** – Prorektor ds. studiów Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, mł. insp. Marcin **Piechota** – Zastępca Komendanta Powiatowego Policji w Kętrzynie, kpt. Kamil **Golon** – Zastępca Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Kętrzynie,

kpt. Roman **RUSZCZYK** – Zastępca Dyrektora Zakładu Karnego w Dublinach, a także Jan **KOSZCZYC** – Prezes Koła Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Kętrzynie. Zaproszeni goście zostali zapoznani również z nowoczesną bazą dydaktyczną Centrum Szkolenia SG.

13.09.2019

KAS z Warmii i Mazur obchodziła swoje święto

13 września w Elblągu odbyły się wojewódzkie obchody Dnia Krajowej Administracji Skarbowej. Podczas przedsięwzięcia Srebrną odznaką „Zasłużony dla Krajowej Administracji Skarbowej” uhonorowano Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej płk. SG Roberta **INGLOTA** oraz Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk. SG Adama **PACUKA**.

Uroczystości rozpoczęła msza św. w Katedrze św. Mikołaja. Po jej zakończeniu Kompania Honorowa Izby Administracji Skarbowej w Olsztynie pod dowództwem st. asp. Krzysztofa **OSELKOWSKIEGO**, przy akompaniamencie Orkiestry Wojskowej z Elbląga, wspólnie z pocztami sztandarowymi zaprzyjaźnionych służb mundurowych oraz pracownikami i funkcjonariuszami KAS przemaszzerowała na Stary Rynek, gdzie odbył się Uroczysty Apel.

Uroczystości uświetnił swoją obecnością nadinsp. Piotr **WALCZAK** – Szef Krajowej Administracji Skarbowej. W obchodach uczestniczyli przedstawiciele administracji rządowej naszego województwa, władz samorządowych, komendanci służb mundurowych, duchowni, Dyrektorzy Izb Administracji Skarbowej, Naczelnicy UCS, przedstawiciele instytucji współpracujących z KAS woj. warmińsko-mazurskiego. Obchody Dnia Krajowej Administracji Skarbowej były okazją do wręczenia medali, wyróżnień, awansów na wyższe stanowiska.

Podczas obchodów Dnia Krajowej Administracji Skarbowej odbyło się uroczyste mianowanie na pierwszy stopień oficerski. Aktu mianowania poprzez symboliczne uderzenie szabłą w ramię dokonał Szef KAS nadinsp. Piotr **WALCZAK**.

Ponadto wręczono odznaczenia i awanse. Medale Złote za Długoletnią Służbę przyznane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Złote, Srebrne i Brązowe odznaki „Zasłużony dla Krajowej Administracji Skarbowej” nadane przez Ministra Finansów. Srebrną odznaką „Zasłużony dla Krajowej Administracji Skarbowej” uhonorowano Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk. SG Adama **PACUKA** oraz Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej płk. SG Roberta **INGLOTA**.

Dla rodzin z dziećmi przygotowano stoiska, w których organizowano zabawy i konkursy. Odwiedzający stanowiska mogli poznać najważniejsze postanowienia Konwencji Waszyngtońskiej (CITES). Najmłodszy mieli okazję dowiedzieć się czym jest budżet państwa, dlaczego warto płacić podatki i co zyskujemy dzięki nim. Nowością w tym roku było stanowisko Techników Kryminalistyki KAS, gdzie można było zobaczyć nowoczesny sprzęt, a także zdjąć odbitki linii papilarnych.

16–20.09.2019

Wykładowcy Centrum Szkolenia SG szkolili funkcjonariuszy Państwowej Służby Granicznej Ukrainy

Wykładowcy Zakładu Granicznego Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie przeprowadzili szkolenie pt. „Ujawnianie skrytek w różnych środkach transportu” w Narodowej Akademii Państwowej Służby Granicznej Ukrainy im. Bohdana Chmielnickiego.

Głównym celem szkolenia było przygotowanie funkcjonariuszy Państwowej Służby Granicznej Ukrainy do sprawnego realizowania zadań służbowych w zakresie kontroli przestrzeni konstrukcyjnych środków transportu, przekraczających granicę państwową w przejściach granicznych, a także kontrolowanych na drogach dojazdowych do granicy państwowej i na szlakach komunikacyjnych w głębi kraju. Poznane w trakcie szkolenia treści teoretyczne były wzbogacone realizacją szeregu ćwiczeń praktycznych, polegających na przeszukaniu przestrzeni konstrukcyjnych wybranych typów pojazdów.

Szkolenie zrealizowane zostało w ramach Projektu nr 234/2019/ADM2019 „Wzmacnianie Państwowej Służby Granicznej Ukrainy w zakresie zwalczania przestępczości transgranicznej”, opracowanego w kontekście programu Polska pomoc, będącym jednym z wielu elementów obszaru polityki zagranicznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polski.

17.09.2019

80. rocznica agresji sowieckiej na Polskę

17 września w Kętrzynie upamiętniono 80. rocznicę agresji sowieckiej na Polskę. Patriotyczną uroczystość w asyście pocztów sztandarowych rozpoczęła Msza Św. w Bazylice Św. Jerzego w Kętrzynie z udziałem władz samorządowych miasta i powiatu. Komendanta Centrum Szkolenia SG reprezentował ppłk SG Tomasz **BURBO** natomiast Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG kpt. SG Sławomir **BORKOWSKI**. Pod pomnikiem „W Hołdzie Poległym, Pomordowanym i Zamęczonym Polakom-Obrońcom

Ojczyzny 1939–1956” przedstawiciele delegacji samorządowych, służb mundurowych, organizacji społecznych, młodzieży szkolnej oraz okolicznych mieszkańców oddali hołd bohaterom września i złożyli kwiaty.

18.09.2019

Wizyta przedstawicieli Głównego Inspektoratu Weterynarii

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej z wizytą przebywali przedstawiciele Głównego Inspektoratu Weterynarii.

Podczas wizyty nasi goście zostali zapoznani z obszarami szkoleniowymi Centrum oraz mieli okazję zapoznać się z wybranymi obiektami Centrum Szkolenia SG. W Zakładzie Bezpieczeństwa w Komunikacji został przedstawiony sprzęt specjalistyczny wykorzystywany do szkoleń realizowanych przez ośrodek m.in. urządzenie do prześwietlania bagażu oraz robot pirotechniczny. Przedstawiono również strzelnicę krytą, gdzie nasi goście mieli okazję sprawdzić swoje umiejętności na nowoczesnym multimedialnym trenerze strzeleckim Laser Shot.

Podsumowania wizyty dokonał w imieniu Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Mirosław DOROSZKIEWICZ, Zastępca Komendanta.

18–19.09.2019

Warsztaty Ekspertów Badań Dokumentów

Rzeczowa dyskusja nad aktualnymi problemami związanymi z bezpieczeństwem dokumentów publicznych to główny cel dwudniowego spotkania Ekspertów Badań Dokumentów w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.

Coroczne spotkania ekspertów kryminalistyki zajmujących się problematyką fałszerstw dokumentów, mające zwyczajowo formę Sympozjum, w tym roku urozmaiciły swoją formułę do jeszcze bardziej aktywnej dyskusji i wymiany informacji. Warsztatowy charakter spotkania pozwolił na aktywną pracę 25 ekspertów z zakwestionowanymi dokumentami. Dał możliwość m.in. dokładnej analizy najnowszych przypadków fałszerstw dokumentów tożsamości RP, najnowszych wiz Schengen, dokumentów komunikacyjnych Ukrainy, a także dokumentów stanu cywilnego. Na uwagę zasługuje również zaprezentowana uczestnikom warsztatów przekrojowa charakterystyka arabskich dokumentów tożsamości, w kontekście posługiwania się nimi przez przedstawicieli tzw. „Państwa Islamskiego”.

Eksperci zaproszeni do udziału w warsztatach na co dzień realizują swoje zadania pełniąc służbę m.in.: w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, Policji czy Służbie Kontrwywiadu Wojskowego. Najliczniejsze grono

wśród uczestników Warsztatów stanowili jednak funkcjonariusze Straży Granicznej.

Przyjęta formuła spotkania dała również sposobność do zapoznania się z najnowszą ofertą urzędów przeznaczonych do weryfikacji autentyczności dokumentów, połączoną z ich pokazem oraz praktyczną pracą na wielu z nich. Uczestnicy mieli więc okazję przetestować i ocenić możliwości urzędów oraz poznać parametry prezentowanego zaplecza badawczego.

18–19.09.2019

Nowoczesne technologie militarne i cywilne

Funkcjonariusze Centrum Szkolenia Straży Granicznej pod przewodnictwem płk. SG Adama **PACUKA** Komendanta CSSG, wzięli udział w Konferencji Naukowo-Technicznej Securitech & Defence 2019 r. pt. „Nowoczesne technologie militarne i cywilne”, która odbyła się w Lotniczej Akademii Wojskowej w Dęblinie.

W konferencji udział wzięli zarówno żołnierze Wojska Polskiego jak i funkcjonariusze Straży Granicznej, Służby Więziennej, Policji, przedstawiciele instytucji naukowych i rządowych. Podczas konferencji Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej wygłosił prelekcję pt. „Wirtualny system doskonalenia taktyki ochrony granicy państwowej i kontroli ruchu granicznego”, jako jedno z najnowocześniejszych rozwiązań wspierających i prezentujących możliwości szkoleń funkcjonariuszy Straży Granicznej.

Podczas dwudniowych obrad, obok paneli naukowo-technicznych, była też możliwość zapoznania się z najnowszymi rozwiązaniami z zakresu szeroko rozumianego bezpieczeństwa. Taka formuła przebiegu konferencji służyła wymianie doświadczeń pomiędzy służbami, a także dawała możliwość uczestnikom na zapoznanie się z nowoczesnym sprzętem wykorzystywanym do obrony życia i zdrowia obywateli RP. Honorowy patronat nad konferencją objęło Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, Ministerstwo Infrastruktury, Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Cyfryzacji.

23–27.09.2019

Szkolenie funkcjonariuszy Państwowej Służby Granicznej Ukrainy

Wykładowcy Zakładu Granicznego Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie przeprowadzili II edycję szkolenia pt. „Ujawnianie skrytek w różnych środkach transportu” w Narodowej Akademii Państwowej Służby Granicznej Ukrainy im. Bohdana Chmielnickiego.

Głównym celem szkolenia było przygotowanie funkcyjona-

riuszy Państwowej Służby Granicznej Ukrainy do sprawnego realizowania zadań służbowych w zakresie kontroli przestrzeni konstrukcyjnych środków transportu, przekraczających granicę państwową w przejściach granicznych, a także kontrolowanych na drogach dojazdowych do granicy państwowej i na szlakach komunikacyjnych w głębi kraju. Poznane w trakcie szkolenia treści teoretyczne były wzbogacone ćwiczeniami praktycznymi, polegającymi na przeszukaniu przestrzeni konstrukcyjnych wybranych typów pojazdów.

Szkolenie zrealizowane zostało w ramach Projektu nr 234/2019/ADM2019 „Wzmacnianie Państwowej Służby Granicznej Ukrainy w zakresie zwalczania przestępczości transgranicznej”, opracowanego w kontekście programu Polska pomoc, będącym jednym z wielu elementów obszaru polityki zagranicznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polski.

24–26.09.2019 Wizyta w Akademii Straży Granicznej i Przybrzeżnej w Imatrze

Komendant Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie płk SG Adam PACUK wspólnie z przedstawicielami ośrodka szkolenia przebywał w Akademii Straży Granicznej i Przybrzeżnej w Imatrze – Finlandia (Border and Coast Guard Academy).

W trakcie wizyty delegacja Centrum zapoznana została z modelem szkolenia, działalnością szkoleniową oraz bazą dydaktyczną fińskiej akademii. W trakcie spotkania poruszone zostały tematy dotyczące potencjalnych kierunków oraz form dalszej współpracy szkoleniowej, zwłaszcza w zakresie identyfikacji fałszerstw dokumentów, IBM (zintegrowanego zarządzania granicami) w Unii Europejskiej oraz analizy ryzyka.

24–27.09.2019 Żołnierze Żandarmerii Wojskowej za kierownicą pojazdów terenowych

Funkcjonariusze Zespołu Ochrony Granicy Państwowej Zakładu Granicznego Centrum Szkolenia Straży Granicznej, prowadzili kurs doskonalący „Trening jazdy pojazdami terenowymi”.

Po raz kolejny jego uczestnikami byli żołnierze Żandarmerii Wojskowej, która stanowi wyodrębnioną i wyspecjalizowaną służbę Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, dysponującą również własnymi pojazdami terenowymi.

Program kursu jest specjalnie zaprojektowany zarówno dla tych, którzy nie mieli jeszcze doświadczenia z terenem, jak i dla średnio zaawansowanych. Jego uczestnicy mają moż-

liwość poznania od podstaw techniki prowadzenia samochodów terenowych pod okiem doświadczonych specjalistów. Uczestnik kursu kierując pojazdem terenowym podejmuje samodzielnie wyzwania związane ze sprawnym, a przede wszystkim bezpiecznym poruszaniem się w różnych warunkach.

24–27.09.2019

XVII Państwowe Zawody Łotewskiej Straży Granicznej
Przedstawiciele Centrum Szkolenia Straży Granicznej przebywali w Państwowej Szkole Straży Granicznej w Rezekne na Łotwie w ramach realizowanego porozumienia.

Delegacja polska została zaproszona w charakterze obserwatora XVII Państwowych Zawodów Łotewskiej Straży Granicznej. Wizyta miała również charakter roboczy dotyczący współpracy szkoleniowej pomiędzy Państwową Szkołą Straży Granicznej w Rezekne, a Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie. Podczas wizyty, dzięki uprzejmości gospodarzy zawodów, ppłk SG Jacek **GUŻNICZAK** – kierownik Zakładu Wychowania Fizycznego i Działania Specjalnych oraz kpt. SG Radosław **BOROWICZ** – kierownik Zakładu Bezpieczeństwa w Komunikacji, spotkali się z młodzieżą Polskiego Gimnazjum w Rezekne, która uczestniczyła w wybranych konkurencjach rozgrywanych w ramach XVII Państwowych Zawodów Łotewskiej Straży Granicznej. Funkcjonariusze Polskiej Straży Granicznej wraz z Komendantem Państwowej Szkoły Straży Granicznej w Rezekne, wspólnie wręczyli młodzieży dyplomy uczestnictwa oraz upominki.

27.09.2019

Kurs specjalistyczny z zakresu działań minersko-pirotechnicznych

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zakończyła się II w tym roku edycja 6-tygodniowego kursu specjalistycznego z zakresu działań minersko-pirotechnicznych.

W szkoleniu uczestniczyli funkcjonariusze Straży Granicznej i żołnierze Żandarmerii Wojskowej oraz innych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Głównym celem szkolenia było przygotowanie funkcjonariuszy do samodzielnego prowadzenia bojowych działań minersko-pirotechnicznych.

Podczas szkolenia słuchacze nabyli wiedzę i doskonalili umiejętności m.in. z zakresu prowadzenia bojowych działań minersko-pirotechnicznych z użyciem materiałów wybuchowych i środków inicjujących, identyfikowania i neutralizacji urządzeń wybuchowych pochodzenia wojskowego

oraz improwizowanych urządzeń wybuchowych, stosowania środków zabezpieczenia indywidualnego i sprzętu technicznego do prowadzenia bojowych działań minersko-pirotechnicznych.

28.09.2019 **III miejsce funkcjonariusza Centrum Szkolenia SG w Turnieju KETTLEBELL GAMES**

St. chor. SG Paweł RÓŻAŃSKI funkcjonariusz Zakładu Bezpieczeństwa w Komunikacji CSSG uczestniczył w Skiernewicach w Turnieju KETTLEBELL GAMES w zawodach PIERWSZEGO KROKU.

W swojej koronnej konkurencji jaką jest BIATHLON funkcjonariusz zajął III miejsce. Funkcjonariusz kettlebell trenuje od ponad dwóch lat i jest to jego pierwsze tak duże osiągnięcie w zawodach.

30.09–04.2019 **Organizowanie i prowadzenie spotkań – język angielski – poziom B1**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbył się kurs języka angielskiego „Organizowanie i prowadzenie spotkań, język angielski – poziom B1”.

Kurs adresowany był do funkcjonariuszy Straży Granicznej, którzy w ramach wykonywanych zadań służbowych organizują i prowadzą spotkania na szczeblu międzynarodowym. Uczestnicy kursu powinni prezentować znajomość języka angielskiego ogólnego na poziomie B1 lub wyższym zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego.

Głównym celem kursu było doskonalenie kompetencji komunikacyjnej, umożliwiającej porozumiewanie się w języku angielskim podczas organizowania i prowadzenia spotkań międzynarodowych, konferencji oraz sympozjów. Kurs zakończył się ćwiczeniem praktycznym, podczas którego każdy z uczestników mógł zaprezentować zdobytą wiedzę z zakresu słownictwa oraz wiedzy na temat języka angielskiego w aspekcie organizowania i prowadzenia spotkań.

30.09–8.10.2019 **Szkolenie w zakresie zwalczania przestępczości transgranicznej**

W ramach projektu nr 234/2019/ADM2019 pt. „Wzmocnienie Państwowej Służby Granicznej Ukrainy w zakresie zwalczania przestępczości transgranicznej”, realizowanego przez Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie i finansowanego ze środków Programu Ministerstwa Spraw Zagranicznych wdrażanego w ramach konkursu: Projekty organów administracji rządowej w 2018 roku miało miejsce szkolenie „Wy-

korzystanie kryminalnej analizy operacyjnej w zwalczaniu przestępczości transgranicznej”, w którym uczestniczyło 10 osób.

Rozpoczęcia i podsumowania szkolenia dokonał Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam **PACUK** wraz z Zastępcą Komendanta płk. SG Mirosławem **DOROSZKIEWICZEM**.

PAŹDZIERNIK

7–10.10.2019

Trening jazdy pojazdami terenowymi

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyła się kolejna w tym roku edycja kursu doskonalącego „Trening jazdy pojazdami terenowymi” zrealizowana przez wykładowców Zakładu Granicznego.

Na specjalnie do tego wytyczonym torze uczestnicy szkolenia z Podlaskiego i Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej podnosili swoje umiejętności prowadzenia pojazdów służbowych w trudnym terenie. Słuchacze poznali przede wszystkim zasady obsługi i eksploatacji pojazdów terenowych, będących na wyposażeniu SG. W części praktycznej zajęć funkcjonariusze doskonalili m.in. prowadzenie samochodu z automatyczną skrzynią biegów, korzystanie w tym samochodzie z reduktorów, asystenta zjazdu, zasad eksploatacji i używania takiej skrzyni.

7–11.10.2019

Kurs języka angielskiego „Organizowanie i prowadzenie spotkań, język angielski – poziom B1”

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie realizowany był kurs języka angielskiego „Organizowanie i prowadzenie spotkań, język angielski – poziom B1”.

Kurs adresowany był do funkcjonariuszy SG, którzy w ramach wykonywanych zadań służbowych organizują oraz prowadzą spotkania na szczeblu międzynarodowym. Celem głównym kursu jest doskonalenie kompetencji komunikacyjnej, umożliwiającej porozumiewanie się w języku angielskim podczas organizowania i prowadzenia spotkań międzynarodowych, konferencji oraz sympozjów. Kurs zakończył się ćwiczeniem praktycznym.

9.10.2019

Bramka ABC w Centrum Szkolenia Straży Granicznej

W związku z postępującym procesem doposażenia stanowisk kontroli granicznych w lotniczych przejściach granicznych w zautomatyzowane bramki kontroli granicznej Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie zostało doposażone w szkolną bramkę ABC na potrzeby realizacji przyszłych

kursów organizowanych w ośrodku z obsługi bramki ABC. W ramach powyższego przedsięwzięcia kadra dydaktyczna Centrum Szkolenia Straży Granicznej została przeszkolona z obsługi przez Wykonawcę – firmę Secunet oraz przedstawicieli BLiI KGSG. Bramka ABC (ang. Automated Border Control) to automatyczna bramka wykorzystywana do odprawy granicznej.

Z bramek ABC mogą korzystać pełnoletni podróżni będący obywatelami Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii posiadający paszporty biometryczne, jak również Polacy posiadający polskie biometryczne dowody osobiste. Biometryczne bramki ABC wykorzystywane są na obecną chwilę na lotnisku Chopina i Warszawa-Modlin do szybkiej odprawy granicznej osób, które wylatują ze Strefy Schengen lub przylatują do niej. Podróżny może dokonać samodzielnej odprawy granicznej bez kontaktu z funkcjonariuszem SG. Cała procedura jest procesem automatycznym, lecz nad zachowaniem podróżnych w bramkach ABC stale czuwa funkcjonariusz SG prowadząc monitoring przy użyciu kamer zamontowanych w tych bramkach. Zautomatyzowana odprawa graniczna jest już stosowana na innych europejskich lotniskach m.in. w Niemczech, Wielkiej Brytanii, Holandii, Hiszpanii, Francji, Finlandii. Główną zaletą bramek jest fakt, że dzięki nim kontrola paszportowa jest realizowana znacznie szybciej niż w tradycyjnym okienku Straży Granicznej. Kontrole za pomocą bramek biometrycznych trwają z reguły kilkanaście sekund.

11.10.2019

Przyszli chorążowie otrzymali świadectwa

W CSSG kolejna grupa słuchaczy otrzymała świadectwa ukończenia szkolenia w zakresie szkoły chorążych.

Uroczystego wręczenia świadectw 60 absolwentom dokonał w obecności kadry kierowniczej płk SG Adam **PACUK**, Komendant Centrum Szkolenia SG wraz z płk. SG Mirosławem **DOROSZKIEWICZEM**, Zastępcą Komendanta. Podczas uroczystości Komendant Centrum uhonorował okolicznościowym grawertonem sierż. szt. SG Jacka **Stawieckiego** z Nadwiślańskiego Oddziału SG, który uzyskał najwyższą średnią. Pamiątkowy grawerton otrzymał również sierż. szt. SG Łukasz **JARZĄBEK** z Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej, który w dniu 24 września 2019 r. wraz ze słuchaczem kursu oficerskiego udzielił pierwszej pomocy przedmedycznej.

W trakcie zbiórki Komendant podziękował kadrze dydaktycznej za wysoki poziom merytoryczny przygotowania

słuchaczy do egzaminu końcowego oraz słuchaczom za duże zaangażowanie podczas zajęć i pogratulował zdania egzaminów z bardzo wysokimi wynikami. Życzył absolwentom samych sukcesów w służbie i wytrwałości na zajmowanych stanowiskach służbowych.

14.10.2019

Rozpoczęcie szkolenia w zakresie szkoły chorążych

60 funkcjonariuszy rozpoczęło w Centrum Szkolenia SG szóstą edycję szkolenia w zakresie szkoły chorążych.

Funkcjonariuszy powitał Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam PACUK, który podczas inauguracji przybliżył zakres szkolenia, jego główne założenia oraz przedstawił kadrę kierowniczą i opiekunów grup szkoleniowych.

Funkcjonariusze reprezentowali Warmińsko-Mazurski, Podlaski, Nadbużański, Bieszczadzki, Karpacki, Śląski oraz Nadwiślański Oddział Straży Granicznej.

14–18.10.2019

Kurs doskonalący „Współpraca i współdziałanie Sił Zbrojnych RP i placówek Straży Granicznej w ochronie granicy państwowej”

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie odbył się kurs doskonalący „Współpraca i współdziałanie Sił Zbrojnych RP i placówek Straży Granicznej w ochronie granicy państwowej”.

Kurs ten adresowany był do funkcjonariuszy SG organizujących i prowadzących współpracę i współdziałanie Sił Zbrojnych RP i placówek Straży Granicznej w ochronie granicy państwowej. Celem głównym kursu jest nabycie podstawowej wiedzy i umiejętności wymaganych do organizowania współpracy i współdziałania terenowych organów Straży Granicznej z Siłami Zbrojnymi RP. Realizacja treści programowych umożliwiła jego uczestnikom nabycie wiedzy z zakresu wybranych struktur oddziału i pododdziału Sił Zbrojnych RP, podstaw działań taktycznych, taktyki działania pododdziału Sił Zbrojnych RP w różnych środowiskach i warunkach pola walki oraz procesu dowodzenia taktycznego.

Zajęcia z naszymi funkcjonariuszami prowadzili przedstawiciele Wydziału Wojskowego Akademii Sztuki Wojennej.

14–18.10.2019

Kurs doskonalący „Prowadzenie pościgów pojazdami uprzywilejowanymi dla żołnierzy Żandarmerii Wojskowej”

Żołnierze Żandarmerii Wojskowej doskonalili swoje umiejętności w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.

nie na kursie doskonalącym „Prowadzenie pościgów pojazdami uprzywilejowanymi”.

Kierowanie pojazdem służbowym, który porusza się na zasadach uprzywilejowania, wymaga od jego użytkownika bardzo dobrej techniki jazdy. Dla wielu żołnierzy doskonalenie jazdy pojazdem uprzywilejowanym jest niezbędne, bo ich służba w Żandarmerii Wojskowej wiąże się niejednokrotnie z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa lub porządku publicznego. Była to pierwsza edycja tego typu kursu zorganizowanego dla powyższej formacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

14–18.10.2019

oraz

21–25.10.2019

Kurs Operator – Kierowca Pojazdu Obserwacyjnego

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyły się kolejne w tym roku (dziesiąta oraz jedenasta) edycje kursu doskonalącego Operator Kierowca Pojazdu Obserwacyjnego wersji ZS/2018.

Szkolenia adresowane były do tych funkcjonariuszy Straży Granicznej, którzy w ramach wykonywanych zadań, pełnią służbę na Pojeździe Obserwacyjnym, wykorzystującym jako nośnik podwozie samochodu Toyoty Hilux wersji ZS/2018”.

Kursy obejmowały zagadnienia związane z obsługą optoelektronicznego systemu obserwacyjnego, przeszkoleniem w zakresie poprawnej obsługi technicznej pojazdu oraz jazdą treningową w trudnym terenie. Zajęcia realizowane były metodą wykładów, pokazów i ćwiczeń praktycznych. Uczestnikami edycji byli funkcjonariusze Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego, Nadbużańskiego oraz Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej. Kursy prowadzone były przez doświadczonych wykładowców Zakładu Granicznego CSSG.

16.10.2019

Wizyta studyjna przedstawicieli Państwowej Inspekcji Pracy

Centrum Szkolenia SG gościło w ramach wizyty studyjnej przedstawicieli Państwowej Inspekcji Pracy.

Gości w imieniu Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej powitał Zastępca Komendanta płk SG Mirosław **DOROSZKIEWICZ**.

W gronie przybyłych gości znaleźli się m.in. przedstawiciele Departamentu Legalności Zatrudnienia Głównego Inspektoratu Pracy oraz nadinspektorzy pracy z poszczególnych okręgowych inspektoratów pracy. Celem wizyty było zapoznanie członków delegacji z zadaniami ośrodka szkolenia, realizowanymi szkoleniami oraz bazą dydaktyczną.

- 21–25.10.2019** **Prowadzenie pościgów pojazdami uprzywilejowanymi**
W dniu 25 października 2019 roku odbyła się 7, a zarazem ostatnia w tym roku edycja kursu doskonalącego „Prowadzenie pościgów pojazdami uprzywilejowanymi”. Podczas kursu uczestnicy ćwiczyli manualną sprawność operowania kołem kierownicy, doskonalili technikę pokonywania zakrętów, manewry hamowania z wykorzystaniem pojazdu wyposażonego w antypoślizgowy układ ABS, oponując technikę wyprowadzania pojazdu z poślizgu w warunkach symulowanych (troleje) oraz doskonalili technikę pokonywania toru jazdy przodem i tyłem pojazdu z elementami parkowania.
Ćwiczenia praktyczne realizowane były w przeważającej mierze na specjalnie do tego dostosowanym placu manewrowym, którego nieodłączną częścią jest płyta poślizgowa.
- 22.10.2019** **Eksperci z Kętrzyna szkolili kandydatów na policyjnych biegłych sądowych**
Funkcjonariusze Centrum Szkolenia SG przeprowadzili zajęcia programowe dla słuchaczy kursu dedykowanego dla kandydatów na biegłych policyjnych w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie.
W ramach prowadzonych zajęć prezentowali problematykę związaną z szeroko pojętą weryfikacją autentyczności dokumentów publicznych. Zajęcia w formie wykładów i ćwiczeń dotyczyły zabezpieczeń występujących w dokumentach, fałszerstw, a także metod ich ujawniania.
Udział ppłk. SG Krzysztofa **ŚLASKIEGO** oraz ppłk. SG Jacka **CIUNELA** – którzy legitymują się kwalifikacjami ekspertów kryminalistyki Straży Granicznej w zajęciach programowych realizowanych w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie – ma charakter cykliczny.
- 24.10.2019** **II miejsce reprezentacji Centrum Szkolenia SG w IX Otwartych Międzynarodowych Mistrzostwach Jednostek Szkoleniowych Służb Mundurowych w Strzelaniu**
Na strzelnicy Szkoły Policji w Słupsku odbyła się IX edycja Otwartych Międzynarodowych Mistrzostw Jednostek Szkoleniowych Policji w Strzelaniu. W zawodach wzięło udział 9 drużyn reprezentujących m.in. służby mundurowe z Francji, Litwy, Chorwacji, Niemiec oraz USA.
Uczestnicy startowali w dwóch konkurencjach: strzelanie sytuacyjne i strzelanie statyczne. Reprezentacja Centrum Szkolenia SG w składzie st. chor. szt. SG Andrzej **DZIESZKIEWICZ** i chor. szt. SG Damian **ŁABAJ** w kategorii drużynowej zajęła II miejsce. Należy zaznaczyć, że klasyfikacji

indywidualnej III miejsce wywalczył st. chor. szt. SG Andrzej **DZIESZKIEWICZ**, a IV miejsce zdobył chor. szt. SG Damian **ŁABAJ** – funkcjonariusze Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

25.10.2019

Kurs doskonalący dla minerów-pirotechników

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zakończyła się II w tym roku, edycja kursu doskonalącego dla minerów-pirotechników.

W trakcie kursu uczestnicy doskonalili umiejętności nabyte podczas szkoleń specjalistycznych z zakresu działań minersko-pirotechnicznych, a także zapoznali się z aktualnymi: rodzajami materiałów wybuchowych, środkami inicjującymi wybuch, rozwiązaniami dotyczącymi taktyki i techniki działań minersko-pirotechnicznych oraz elementami śledztwa powybuchowego.

W szkoleniu uczestniczyło 16 minerów-pirotechników z następujących jednostek: Bieszczadzkiego, Karpackiego, Morskiego, Nadwiślańskiego, Śląskiego, Nadodrzańskiego Oddziału SG, Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych oraz Komendy Głównej SG. Zajęcia ze słuchaczami kursu prowadzili funkcjonariusze Zespołu Działań Minersko-Pirotechnicznych Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie oraz ekspert z Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie.

28.10.2019

Wizyta uczniów Zespołu Szkół Mechaniczno-Energetycznych

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej przebywała grupa młodzieży z Zespołu Szkół Mechaniczno-Energetycznych w Olsztynie.

Podczas wizyty nasi goście zostali zapoznani z obszarami szkoleniowymi Centrum oraz mieli okazję zapoznać się z wybranymi obiektami Centrum Szkolenia SG. Prezentacja rozpoczęła się krótką lekcją historii, gdzie uczniowie zapoznani zostali z eksponatami formacji granicznych II Rzeczypospolitej. W pracowni specjalistycznej Zakładu Prawa i Kryminalistyki zaprezentowano sprzęt techniki kryminalistycznej do ujawniania i zabezpieczania śladów kryminalistycznych. Zakład Bezpieczeństwa w Komunikacji przedstawił sprzęt specjalistyczny wykorzystywany do szkoleń m.in. urządzenie do prześwietlania bagażu. Wizytę zakończono w Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych, gdzie został zaprezentowany sprzęt specjalistyczny wykorzystywany do szkoleń realizowanych przez ośrodek.

28–31.10.2019 Planowanie i administrowanie w systemie CBD SG SWK

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyła się II w tym roku edycja kursu doskonalącego pt. „Planowanie i administrowanie w systemie Centralna Baza Danych Straży Granicznej System Wspomagania Kierowania”. Kurs przeprowadzony został przez wykładowców Zespołu Ochrony Granicy Państwowej Zakładu Granicznego, w którym uczestniczyli funkcjonariusze z Warmińsko-Mazurskiego, Nadbużańskiego i Śląskiego Oddziału SG oraz Komendy Głównej SG. Szkolenie adresowane było do funkcjonariuszy wykonujących zadania służbowe w zakresie planowania i administrowania w systemie CBD SG SWK na szczeblu komendy oddziału, placówki i dywizjonu Straży Granicznej.

30.10.2019 Wizyta studentów z Akademii Sztuki Wojennej

W ramach podróży studyjnej w Centrum Szkolenia Straży Granicznej przebywała 16-osobowa w grupa studentów z Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie.

Nasi goście, będący jednocześnie przedstawicielami Organizacji Studenckiej „Pogranicznik” zrzeszającej studentów Wydziału Wojskowego, przybyli do ośrodka wraz z mjr. dr. Mirosławem **LASKOWSKIM**, opiekunem wspomianej wyżej organizacji. W trakcie pobytu zostali zapoznani z obszarami szkoleniowymi Centrum. Zwiedzili pracownie dydaktyczne m.in.: pracownię z urządzeniem do prześwietlania bagażu, trener pojazdów obserwacyjnych, automatyczną bramkę wykorzystywaną do odprawy granicznej (ABC), salę do technik kryminalistyki, technik interwencji, strzelnicę oraz Polową bazę szkoleń minersko-pirotechnicznych.

LISTOPAD**4–8.11.2019 Szkolenie Procedury i sposoby kontroli różnych środków transportu**

Wykładowcy Zakładu Granicznego CSSG w Kętrzynie przeprowadzili szkolenie pt. „Procedury i sposoby kontroli różnych środków transportu”, adresowane do funkcjonariuszy Państwowej Służby Granicznej Ukrainy.

Uczestnikom szkolenia omówione zostały, na przykładzie rozwiązań polskich, kwestie związane ze stosowaniem procedur kontroli różnych środków transportu oraz sposobami zatrzymywania pojazdów i wykonywania innych czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego. Ponadto omówieniu podlegały ogólne zagadnienia dotyczące zasad planowania,

organizowania i prowadzenia działań pościgowych i działań blokadowych, podejmowanych przez polską Straż Graniczną w sytuacjach szczególnych. Szczególną uwagę poświęcono problematyce tworzenia posterunków kontrolnych oraz posterunków blokadowych.

Poruszane w trakcie szkolenia treści teoretyczne zostały wzbogacone realizacją szeregu ćwiczeń praktycznych polegających na wykonywaniu czynności kontrolnych w trybie i przypadkach określonych w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Podsumowania szkolenia dokonał Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam **PACUK** wraz z Zastępcą Komendanta płk. SG Mirosławem **DOROSZKIEWICZEM**. Szkolenie pt. „Procedury i sposoby kontroli różnych środków transportu” realizowane było w ramach Projektu nr 234/2019/ADM2019 „Wzmacnianie Państwowej Służby Granicznej Ukrainy w zakresie zwalczania przestępczości transgranicznej”, realizowanego przez Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie i finansowanego ze środków Programu Ministerstwa Spraw Zagranicznych wdrażanego w ramach konkursu: Projekty organów administracji rządowej w 2018 roku.

4–8.11.2019

Szkolenie specjalistyczne Operator Urządzeń Rentgenowskich

W CSSG odbyła się kolejna edycja szkolenia specjalistycznego „Operatorów Urządzeń Rentgenowskich w Strzeżonych Ośrodkach dla Cudzoziemców”.

Uczestnikami byli funkcjonariusze Oddziału Nadwiślańskiego i Podlaskiego Oddziału SG, na co dzień wykonujący zadania związane z kontrolą osób i bagaży (przesyłek) w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców i aresztach w celu wydalenia.

Celem głównym szkolenia było nabycie przez słuchaczy umiejętności prowadzenia kontroli z zastosowaniem urządzeń rentgenowskich, w tym w szczególności prawidłowej interpretacji obrazów oraz rozpoznawania zagrożeń m.in. broni i urządzeń wybuchowych.

5–7.11.2019

Nadbużański Oddział SG Mistrzem Straży Granicznej w Piłce Siatkowej 2019

CSSG przy wsparciu Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy SG, zorganizowało Mistrzostwa Straży Granicznej w Piłce Siatkowej.

5 listopada, w hali Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kętrzynie, Komendant Centrum płk SG Adam **PACUK**

dokonał uroczystej inauguracji turnieju.

Dziesięć drużyn, reprezentujących oddziały i ośrodek szkolenia, rywalizowało o tytuł Mistrza Straży Granicznej w Piłce Siatkowej. Podczas pierwszego dnia rozegrane zostały mecze fazy eliminacyjnej (grupowej), drugiego – mecze fazy rozstrzygającej. Ostatniego dnia mistrzostw rozegrane zostały mecze o miejsca 3–6 oraz o tytuł Wicemistrza i Mistrza Straży Granicznej. Po emocjonujących rozgrywkach mistrzem została drużyna z Nadbużańskiego Oddziału SG, wicemistrzostwo powędrowało do drużyny Podlaskiego Oddziału SG. Trzecie miejsce wywalczyła reprezentacja Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG.

Drużyną Fair Play została wybrana jednogłośnie drużyna ze Śląskiego Oddziału SG. Najlepszym rozgrywającym turnieju został zawodnik Nadbużańskiego Oddziału SG plut. SG Tomasz **NOWACKI**, najlepszym atakującym z Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG kpr. SG Patryk **KULPAKA**, natomiast najwszechstronniejszym zawodnikiem (MVP) turnieju wybrano funkcjonariusza Nadbużańskiego Oddziału SG kpr. SG Tomasza **BUKOWSKIEGO**.

Zastępca Komendanta płk SG Mirosław **DOROSZKIEWICZ** w imieniu Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej oraz Zarządu Głównego NSZZ FSG gratulował zawodnikom sportowej postawy i wyników. Za pomoc i zaangażowanie w organizację turnieju Zastępca Komendanta skierował podziękowania do Burmistrza Miasta Kętrzyn Ryszarda Henryka **NIEDZIÓLKI**, Zarządu Głównego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz do Klubu Sportowego Wilczek Wilkowo, który zapewnił obsługę sędziowską mistrzostw.

W imieniu Przewodniczącego Zarządu Głównego NSZZ FSG obecny był Wiceprzewodniczący st. chor. szt. SG Andrzej **DZIESZKIEWICZ** oraz ppłk SG Arkadiusz **MARCZUK** Przewodniczący Zarządu Oddziałowego NSSZ FSG przy Centrum Szkolenia SG.

Nagrody dla drużyn i zawodników zostały ufundowane przez:

- Komendanta Głównego SG,
- Komendanta Centrum Szkolenia SG,
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy SG,
- Klub Sportowy Jastrzębski Węgiel.

5–8.11.2019

Kontrola stanu technicznego pojazdów

Wykładowcy Zakładu Granicznego CSSG realizowali kurs doskonalący „Kontrola stanu technicznego pojazdów”, któ-

rego uczestnikami byli żołnierze Żandarmerii Wojskowej. Kadre dydaktyczną wspierali inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Olsztynie oraz przedstawiciele Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego Biura Kontroli Opłaty Elektronicznej Wydziału Inspekcji Mobilnych Jednostek Kontrolnych Sekcja Północno-Wschodnia w Olsztynie.

Głównym celem przedmiotowego kursu było uaktualnienie posiadanej wiedzy, w tym przepisów prawa krajowego i norm Unii Europejskiej – opisujących problematykę kontroli stanu technicznego pojazdów, a także wymiana doświadczeń i doskonalenie umiejętności w zakresie sprawdzania stanu technicznego, wyposażenia, ładunku i wymiarów pojazdu znajdującego się na drodze.

Część teoretyczna zajęć odbywała się w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie, natomiast zajęcia praktyczne przeprowadzono w rzeczywistych warunkach drogowych naszego województwa.

7.11.2019

100 rocznica powstania Państwowej Straży Granicznej Republiki Łotwy

Komendant Centrum Szkolenia SG reprezentował Komendanta Głównego Straży Granicznej gen. dyw. SG Tomasza PRAGĘ, w uroczystej ceremonii oraz paradzie z okazji 100 rocznicy powstania Państwowej Straży Granicznej Republiki Łotwy. W wydarzeniu wzięły udział również poczet sztandarowy Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

Obchody rocznicowe, których gospodarzem był gen. Guntis PUJĀTS – Komendant Główny Państwowej Straży Granicznej Republiki Łotwy, swoją obecnością zaszczylił Prezydent Łotwy, Minister Spraw Wewnętrznych oraz Minister Transportu, a także przedstawiciele łotewskich instytucji państwowych, jak również zagraniczni goście z Polski, Litwy i Estonii.

Podczas uroczystości Komendant Główny Łotewskiej SG uhonorował Komendanta Centrum Szkolenia SG płk. SG Adama PACUKA medalem z okazji 100 rocznicy powstania Państwowej Straży Granicznej Republiki Łotwy.

W trakcie wydarzenia zaprezentowano wystawę techniczną z bronią, uzbrojeniem, wyposażeniem technicznym i specjalnym Straży Granicznej Łotwy.

11.11.2019

Uroczystości z okazji 101 rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości

11 listopada odbyły się wojewódzkie obchody Narodowego Święta Niepodległości. W uroczystości uczestniczył płk SG

Adam **PACUK** – Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej oraz płk SG Zbigniew **KLIMCZYK** – Zastępca Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej.

Obchody rozpoczęły się Mszą Świętą w intencji Ojczyzny w Bazylice Konkatedralnej św. Jakuba. Następnie w asyście kompanii honorowych i pocztów sztandarowych uczestnicy przeszli na Plac Solidarności pod Pomnik Wolności Ojczyzny. Tam przedstawiciele władz wojewódzkich, samorządowych, służb mundurowych oraz mieszkańcy regionu złożyli kwiaty.

Natomiast w Kętrzynie po uroczystej mszy świętej w Bazylice pw. Świętego Jerzego, kwiaty pod Pomnikiem złożyli: ppłk SG Tomasz **BURBO**, który reprezentował Komendanta Centrum Szkolenia SG, mjr SG Zbigniew **FILAR** przedstawiciel Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG oraz reprezentanci Policji, Państwowej Straży Pożarnej, a także delegacje miasta Kętrzyn i lokalnych środowisk. W uroczystości uczestniczył również poczet sztandarowy Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

12–15.11.2019

Trening jazdy pojazdami terenowymi

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyła się ostatnia w tym roku edycja kursu doskonalącego „Trening jazdy pojazdami terenowymi” zrealizowana przez wykładowców Zakładu Granicznego.

Na specjalnie do tego wytyczonym torze funkcjonariusze Straży Granicznej podnosili swoje umiejętności prowadzenia pojazdów służbowych w trudnym terenie. Słuchacze poznali przede wszystkim zasady obsługi i eksploatacji pojazdów terenowych będących na wyposażeniu SG. Jego uczestnicy mieli możliwość poznania od podstaw techniki prowadzenia samochodów terenowych pod okiem doświadczonych specjalistów.

13.11.2019

„Nasza Krew – Nasza Ojczyzna”

W ramach Ogólnopolskiej Akcji Honorowego Oddawania Krwi pod hasłem „Nasza Krew – Nasza Ojczyzna”, Klub Honorowych Dawców Krwi PCK przy Placówce Straży Granicznej w Barcianach oraz Centrum Szkolenia Straży Granicznej zorganizowali akcję krwiodawczą.

13 listopada w Służbie Zdrowia przy Warmińsko-Mazurskim Oddziale Straży Granicznej w Kętrzynie swoim cennym darem podzieliło się 29 osób. Oddano 13,05 l krwi pełnej oraz zarejestrowano 6 potencjalnych dawców szpiku. Zbiórka została przeprowadzona przy współpracy Regio-

nalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Olsztynie Oddziału Terenowego w Bartoszycach.

Przedsięwzięcie honorowym patronatem objęli: Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Minister Sprawiedliwości, Minister Zdrowia oraz Krajowa Administracja Skarbowa.

15.11.2019

Szkolenie specjalistyczne rozpoznanie minersko-pirotechniczne

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie zakończyła się VII edycja szkolenia specjalistycznego z zakresu rozpoznania minersko-pirotechnicznego.

Szkolenie z pozytywnym wynikiem ukończyło 20 funkcjonariuszy Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i żołnierzy Żandarmerii Wojskowej. Podczas szkolenia słuchacze nabyli wiedzę i doskonalili umiejętności m.in. z zakresu prowadzenia rozpoznania materiałów wybuchowych i środków inicjujących wybuch, prowadzenia przeszukania terenu i obiektu, organizowania oraz prowadzenia ewakuacji osób, a także wykorzystania środków zabezpieczenia indywidualnego i sprzętu technicznego do prowadzenia rozpoznania.

18.11.2019

Nowi słuchacze Centrum Szkolenia SG

Grupa 38 funkcjonariuszy w służbie przygotowawczej rozpoczęła szkolenie w Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

Funkcjonariusze służby przygotowawczej wdrażali się do służby na szkoleniu podstawowym. Nowych słuchaczy w ośrodku powitał Komendant płk SG Adam **PACUK**. Komendant przybliżył zakres szkolenia, jego główne założenia oraz przedstawił kadre kierowniczą i opiekunów dydaktycznych grup szkoleniowych. Nowi funkcjonariusze reprezentowali Nadbużański, Podlaski oraz Warmińsko-Mazurski Oddział Straży Granicznej, a także Komendę Główną Straży Granicznej.

18–19.11.2019

Uroczystości z okazji 101 rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę

Funkcjonariusze z Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG oraz Centrum Szkolenia SG wzięli udział w obchodach Narodowego Święta Niepodległości.

Uroczystości odbyły się w sali kinowej Kętrzyńskiego Centrum Kultury. Zastępca Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej płk SG Zbigniew **KLIMCZYK** oraz Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam **PACUK**, przywitani zaproszonych

gości oraz nawiązali do historii i drogi prowadzącej do odzyskania przez Polskę niepodległości.

W przedsięwzięciu udział wzięli, m.in. Wojewoda Warmińsko-Mazurski Pan Andrzej **CHOJECKI**, władze lokalne oraz kierownictwo, funkcjonariusze, pracownicy obydwu kętrzyńskich jednostek.

Podczas uroczystości zasłużonym wręczono srebrne oraz brązowe „Medale za Zasługi dla Straży Granicznej”, które nadał Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji. Srebrny Medal za Zasługi dla Straży Granicznej otrzymał: Jarosław **KOWALCZYK** – Okręgowy Inspektor Pracy w Olsztynie, płk Mirosław **BRYŚ** – Dowódca 4. Warmińsko-Mazurskiej Brygady Obrony Terytorialnej, inspektor Krzysztof **UMBRAS** z Izby Administracji Skarbowej w Olsztynie oraz funkcjonariusze obu jednostek SG. Brązowym Medalem za Zasługi dla Straży Granicznej uhonorowany został Arkadiusz **BRZozowski** – Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektor Transportu Drogowego w Olsztynie, a także funkcjonariusze W-MOSG i CSSG.

Minister Obrony Narodowej wyróżnił Srebrnym Medalem za Zasługi dla Obronności Kraju płk. SG Zbigniewa **Klimczyka** – Zastępcę Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG. Brązowy Medal za Zasługi dla Obronności Kraju otrzymał kpt. SG Tomasz **Żaba** z W-MOSG oraz Pan Piotr **Gawlicki** funkcjonariusz rezerwy W-MOSG.

Komendant Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej wyróżnił emblematem pamiątkowym płk. SG Mirosława **DOROSZKIEWICZA** – Zastępcę komendanta CSSG oraz st. chor. szt. SG Piotra **SZEJNA** z W-MOSG.

Oznaką Pamiątkową CSSG nadaną przez Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej uhonorowano ppłk. SG Tomasza **CHWIETKIEWICZA** – Komendanta PSG w Grzechotkach. Ponadto w związku z obchodami 70. Rocznicy Szkolenia Formacji Granicznych w Kętrzynie wyróżniono medalem okolicznościowym CSSG: płk SG Iwonę **ŁATUNOWICZ** – Zastępcę Komendanta W-MOSG, płk. dr. inż. Mariusza **CHMIELEWSKIEGO** – Zastępcę Dziekana Wydziału Cybernetyki Wojskowej Akademii Technicznej, bryg. Szymona **SAPIEHE** – Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Kętrzynie, ppłk. Adama **SYHŁOWYJ** – Dyrektora Zakładu Karnego w Dublinach oraz ppłk. SG Mariusza **HARAFa** – Komendanta PSG w Bezedach.

Nie zabrakło również awansów na kolejne stopnie w korpusach podoficerów, chorążych oraz oficerów. Komendanci obu jednostek Straży Granicznej pogratulowali wszystkim

odznaczonym, wyróżnionym oraz mianowanym. Wydarzenie uświetnił koncert piosenek patriotycznych w wykonaniu solistek z Liceum Ogólnokształcącego imienia Wojciecha Kętrzyńskiego.

18–22.11.2019 **Wymiana doświadczeń z zakresu doskonalenia technik jazdy**

Wykładowcy Zakładu Granicznego i Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych CSSG w Kętrzynie, przebywali w Centrum Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego Policji Federalnej Niemiec w Neustrelitz.

Studyjny cel pobytu miał na celu nawiązanie współpracy i wymianę doświadczeń wykładowców i instruktorów w obszarze techniki interwencji z użyciem pojazdów. Strona niemiecka przybliżyła istotę szkoleń z zakresu doskonalenia technik jazdy. Tematyka spotkania odnosiła się do szkolenia zaawansowanych kierowców. Tego typu szkolenia polegają na realizacji ćwiczeń z zakresu szybkiej jazdy samochodem, prowadzenia pościgu, jazdy operacyjnej, a także zatrzymywanie niebezpiecznych osób poruszających się pojazdem. Omawiane były także taktyki i techniki interwencji stosowane podczas zatrzymywania tej kategorii osób.

Zajęcia odbywały się na specjalnym torze w Centrum Szkolenia Jazdy w Groß Dölln, torze szkoleniowym, a także obiektach Szkoły w Neustrelitz. Realizacja tego typu spotkań pozwala na wymianę informacji i doświadczeń z zakresu sposobu realizacji zadań służbowych oraz pozwala na pogłębienie wiedzy z przedmiotowej problematyki.

21–22.11.2019 **Program MSZ Polska Pomoc 2019 – podsumowanie Projektu**

W Narodowej Akademii Państwowej Służby Granicznej Ukrainy w Chmielnickim odbyła się wizyta podsumowująca projekt nr 234/2019/ADM2019 pt. „Wzmacnianie Państwowej Służby Granicznej Ukrainy w zakresie zwalczania przestępczości transgranicznej”, współfinansowany ze środków Programu ministerstwa Spraw Zagranicznych Polska Pomoc.

Celem projektu było wzmocnienie kompetencji funkcjonariuszy PSG Ukrainy w zakresie: wykorzystywania produktów kryminalnej analizy operacyjnej do przeciwdziałania przestępstwom transgranicznym (prewencja korupcyjna, pozyskiwanie źródeł informacji o przestępstwach korupcyjnych) oraz kontroli różnych środków transportu, w tym ujawniania skrytek. Ponadto na zaproszenie strony ukraińskiej, delegacja Centrum Szkolenia SG, której przewodni-

czył płk SG Mirosław **DOROSZKIEWICZ** – Zastępca Komendanta, wzięła udział w XII Międzynarodowej Konferencji Metodyczno-Naukowej „Naukowe zabezpieczenie działalności organów prawnych formacji wojskowych Ukrainy”, w trakcie której wysłuchano wystąpień prelegentów zajmujących się tematyką bezpieczeństwa narodowego.

25.11.2019

Kolejny cenny dar trafi do potrzebujących

Funkcjonariusze z Klubu HDK przy Placówce Straży Granicznej w Barcianach wspólnie z funkcjonariuszami Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zorganizowali akcję krwiodawczą pod hasłem „Nasza Krew – Nasza Ojczyzna”.

Cennym darem – własną krwią, podzieliło się z potrzebującymi 13 honorowych dawców krwi. Zebrano blisko 6 litrów życiodajnego płynu. Punkt oddawania krwi obsługiwało Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Giżycku.

25–29.11.2019

Szkolenie z wykorzystaniem pojazdów obserwacyjnych

Funkcjonariusze Zespołu Technicznej Ochrony Granicy i Zespołu Ochrony Granicy Państwowej Zakładu Granicznego CSSG w Kętrzynie, prowadzili zajęcia programowe w ramach kursu doskonalącego Operator Kierowca Pojazdu Obserwacyjnego wersji ZS/2018.

Kurs ten adresowany był do funkcjonariuszy granicznych jednostek organizacyjnych Straży Granicznej, którzy w ramach wykonywanych zadań w ochronie granicy państwowej, pełnią służbę z wykorzystaniem pojazdów obserwacyjnych, będących na wyposażeniu naszej formacji. Uczestnikami przedmiotowej edycji kursu byli funkcjonariusze z Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG.

Program kursu obejmował zagadnienia związane z obsługą optoelektronicznego systemu obserwacyjnego, przeszkoleniem w zakresie poprawnej obsługi technicznej pojazdu Toyota Hilux oraz jazdą treningową w trudnym terenie. Uczestnicy kursu mieli możliwość poznania podstaw techniki prowadzenia samochodów terenowych.

25–29.11.2019

Druga edycja kursu „Kontrola stanu technicznego pojazdów”

Żołnierze Żandarmerii Wojskowej uczestniczyli w II w tym roku edycji kursu doskonalącego „Kontrola stanu technicznego pojazdów”. Kurs realizowali wykładowcy Zakładu Granicznego Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

Kadrę dydaktyczną naszego ośrodka wspierali inspektorzy

Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Olsztynie oraz przedstawiciele Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego Biura Kontroli Opłaty Elektronicznej Wydziału Inspekcji Mobilnych Jednostek Kontrolnych Sekcja Północno-Wschodnia w Olsztynie.

Część teoretyczna zajęć miała miejsce w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie, natomiast zajęcia praktyczne realizowano w rzeczywistych warunkach panujących na drogach naszego województwa. Uczestnicy kursu doskonalili się w przeprowadzaniu kontroli stanu technicznego pojazdów m.in. pod kątem emisji spalin, głośności wydechu i przepuszczalności światła przez szyby, a także postępowania w przypadku ujawnienia wycieków różnego rodzaju płynów eksploatacyjnych, nieprawidłowego oświetlenia, usterek układów: zawieszenia, kierowniczego czy też hamulcowego.

27.11.2019

Uroczystość ślubowania klas pierwszych w XIV Liceum Ogólnokształcącym w Białymstoku

W XIV Liceum Ogólnokształcącym w Białymstoku im. Ryszarda Kaczorowskiego uczniowie klas pierwszych złożyli ślubowanie.

W imieniu Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej w uroczystości uczestniczył płk SG Mirosław **DO-ROSZKIEWICZ** – Zastępca Komendanta.

Gościem Honorowym uroczystości była córka Patrona Szkoły Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego – Jagoda **KACZOROWSKA**. Świadcami ślubowania składanego przez 260 uczniów dziesięciu klas pierwszych byli również liczni przedstawiciele służb mundurowych. Uroczystość ślubowania odbywała się w atmosferze obchodzonej setnej rocznicy urodzin Ś.P. Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego.

28.11.2019

III miejsce funkcjonariuszki Centrum Szkolenia SG w Zawodach Strzeleckich o „Puchar Komendanta Służby Ochrony Państwa 2019”

Na strzelnicy Komendy Głównej Policji w Warszawie odbyła się III runda zawodów w ramach „VI Ogólnopolskiej Ligi Strzeleckiej Funkcjonariuszy, Żołnierzy i Weteranów”. Organizatorem trzeciej edycji zawodów była Służba Ochrony Państwa.

W zawodach wzięła udział reprezentacja Centrum Szkolenia SG w składzie: st. chor. szt. SG Andrzej **DZIESZKIEWICZ**, st. chor. szt. SG Grzegorz **MANDYWEL** i mł. chor. SG **IRMINA SIKORA-KOŁODZIEJ**, funkcjonariusze Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych. Należy

zaznaczyć, że w klasyfikacji indywidualnej kobiet III miejsce wywalczyła mł. chor. SG Irmina **SIKORA-KOŁODZIEJ**.

29.11.2019

Uczyli się jak rozpoznawać materiały wybuchowe

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie zakończyła się VIII w tym roku, edycja szkolenia specjalistycznego z zakresu rozpoznania minersko-pirotechnicznego. Szkolenie z pozytywnym wynikiem ukończyło 19 funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz Państwowej Straży Pożarnej.

Podczas szkolenia słuchacze nabyli wiedzę i doskonalili umiejętności m.in. z zakresu prowadzenia rozpoznania materiałów wybuchowych i środków inicjujących wybuch, prowadzenia przeszukania terenu i obiektu, organizowania i prowadzenia ewakuacji osób, a także wykorzystania środków zabezpieczenia indywidualnego i sprzętu technicznego do prowadzenia rozpoznania. Zajęcia ze słuchaczami kursu prowadzili funkcjonariusze Zespołu Działań Minersko-Pirotechnicznych Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie.

GRUDZIEŃ

2–12.12.2019

Szkolenie dla kandydatów na instruktora techniki jazdy

Wykładowcy CSSG uczestniczyli w „Szkoleniu podstawowym dla kandydatów na instruktora techniki jazdy w zakresie prawa jazdy kategorii B”.

Szkolenie realizowane było przez Warszawski Ośrodek Doskonalenia Techniki Jazdy-Tor Modlin. Głównym celem szkolenia było min: doskonalenie kierowania pojazdem i przestrzegania ogólnych zasad z zakresu techniki jazdy, uświadomieniu konsekwencji związanych z przecenieniem własnych umiejętności, wpływu prędkości jazdy na stopień trudności różnych sytuacji oraz przygotowanie uczestników do egzaminu umożliwiającego zdobycie uprawnień instruktora techniki jazdy.

Kurs prowadzony był w dwóch panelach: teoretycznym i praktycznym. Zajęcia były prowadzone przez wyspecjalizowaną kadrę Warszawskiego Ośrodka Doskonalenia Techniki Jazdy.

Kurs został zrealizowany jako jedno z działań zaplanowanych w ramach projektu nr PL/2019/PR/0070 „Pakiet szkoleniowy SG na rzecz bezpieczeństwa granic UE”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Programu Krajowego Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego – „Bezgraniczne Bezpieczeństwo”.

6.12.2019**Uroczysta zbiórka w Centrum Szkolenia SG**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej odbyła się uroczysta zbiórka z okazji wręczenia wyróżnień z okazji 101. rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości funkcjonariuszom i pracownikom, którzy ze względu na obowiązki służbowe nie uczestniczyli w listopadowej uroczystości.

Z okazji Narodowego Święta Niepodległości płk SG Adam **PACUK** – Komendant Centrum Szkolenia SG wręczył Odznaki Straży Granicznej, które nadał Komendant Główny Straży Granicznej gen. dyw. SG Tomasz **PRAGA** oraz awanse w korpusie oficerów i chorążych.

Ponadto Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej uhonorował funkcjonariuszy i pracowników Centrum Szkolenia SG pamiątkowym medalem CSSG z okazji 70. rocznicy szkolenia formacji granicznych w Kętrzynie. Komendant pogratulował awansowanym, odznaczonym i wyróżnionym.

6.12.2019**Wizyta studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach**

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej przebywała trzecia w tym roku grupa studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach.

Główne zadania oraz obszary działalności ośrodka przedstawił płk SG Adam **PACUK** – Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Podczas wizyty, nasi goście zostali zapoznani z obszarami szkoleniowymi Centrum oraz mieli okazję zapoznać się z wybranymi obiektami Centrum Szkolenia SG. Prezentacja rozpoczęła się w pracowni specjalistycznej Zakładu Prawa i Kryminalistyki, gdzie zaprezentowano sprzęt techniki kryminalistycznej do ujawniania i zabezpieczania śladów kryminalistycznych.

W Zakładzie Bezpieczeństwa w Komunikacji został przedstawiony sprzęt specjalistyczny wykorzystywany do szkoleń realizowanych przez ośrodek m.in. urządzenie do prześwietlania bagażu oraz robot pirotechniczny. Pokazana została również strzelnica kryta, gdzie nasi goście mieli okazję sprawdzić swoje umiejętności na nowoczesnym multimedialnym trenażerze strzeleckim Laser Shot.

6.12.2019**„Święty Mikołaj – przyjacielem wszystkich dzieci 2019”**

Od 25 listopada do 6 grudnia br. trwała zbiórka koleżeńską wśród kadry i słuchaczy Centrum Szkolenia SG dla podopiecznych Powiatowego Domu Dziecka w Kętrzynie.

Wzorem lat ubiegłych, Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zaangażowało się w pomoc wychowankom zaprzyjaźnionej placówki opiekuńczo-wychowawczej bio-

rać udział w charytatywnej akcji „Święty Mikołaj – przyjacielem wszystkich dzieci 2019”.

Zorganizowana wśród społeczności Centrum Szkolenia Straży Granicznej zbiórka koleżeńska środków finansowych pozwoliła na sprawienie prezentów wychowankom Powiatowego Domu Dziecka w Kętrzynie. Dzięki naszemu wsparciu w świątecznej paczce znalazły się wyjątkowe i dostosowane do wieku prezenty, o których marzyli podopieczni Pani Bożeny Biegańskiej, Dyrektor placówki.

Świąteczne upominki zostały przekazane na ręce Pani Dyrektora w dniu 18 grudnia br. przez przedstawicieli Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

9–13.12.2019

Konwojowanie przesyłek wartościowych, niejawnych, broni i amunicji

W Centrum Szkolenia SG odbyła się ostatnia w tym roku edycja kursu doskonalącego „Konwojowanie przesyłek wartościowych, niejawnych, broni i amunicji”, adresowanego do funkcjonariuszy SG.

Głównym celem kursu było przygotowanie funkcjonariuszy do realizacji zadań związanych z konwojowaniem przesyłek wartościowych, niejawnych, broni i amunicji. Podczas trwania zajęć doskonalono umiejętności użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, a także taktyki działania i konwojowania przy wykorzystaniu amunicji barwiącej SIMUNITION FX. Kurs zrealizowali wykładowcy Zespołu Działań Specjalnych.

9–13.12.2019

oraz

16-20.12.2019

Kurs doskonalący „Trening Rozwoju Umiejętności Społecznych – zakres podstawowy”

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyły się dwie ostatnie w tym roku edycje „Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych – zakres podstawowy” dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej.

W treningu uczestniczyli funkcjonariusze i pracownicy z Podlaskiego i Śląskiego Oddziału Straży Granicznej oraz z Komendy Głównej Straży Granicznej. Celem kursu było kształtowanie kompetencji społecznych funkcjonariuszy oraz pracowników Straży Granicznej w oparciu o teorię analizy transakcyjnej.

13.12.2019

Zakończenie szkolenia specjalistycznego „Technik Kryminalistyki”

W CSSG zakończyła się kolejna, XXVI edycja szkolenia specjalistycznego adresowanego do kandydatów na stanowisko Technik Kryminalistyki.

W szkoleniu udział wzięli funkcjonariusze Krajowej Administracji Skarbowej oraz Straży Granicznej. W trakcie pobytu w Centrum Szkolenia SG słuchacze byli kształceni pod kątem: skutecznego wykorzystania wiedzy i umiejętności w zakresie ujawniania i zabezpieczania śladów kryminalistycznych oraz przekształcania ich w dowody procesowe, doskonalenia znajomości i umiejętności posługiwania się sprzętem techniki kryminalistycznej, kształtowania nawyków i wyrabiania umiejętności niezbędnych w realizacji czynności operacyjno-śledczych, procesowo-kryminalistycznych oraz kształtowania umiejętności właściwego formułowania wniosków prowadzących do trafnego budowania wersji operacyjnych i śledczych.

Trzymiesięczny, stacjonarny okres szkolenia został zwieńczony egzaminem, w trakcie którego zweryfikowano wiedzę i umiejętności praktyczne z zakresu techniki i fotografii kryminalistycznej. Uroczystego zakończenia oraz wręczenia zaświadczeń o ukończeniu szkolenia dokonał Komendant Centrum Szkolenia SG płk SG Adam **PACUK** wraz z płk. SG Mirosławem **DOROSZKIEWICZEM** – Zastępcą Komendanta. W zakończeniu uczestniczyli również mł. insp. Artur **GŁÓWCZYŃSKI** – Zastępca Naczelnika kierujący Delegaturą Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Olsztynie, podkom. Bernadeta **BALDYGA** – kierownik Referatu Techniki Kryminalistycznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Olsztynie oraz kadra Zespołu Kryminalistyki Zakładu Prawa i Kryminalistyki.

13.12.2019

Szkolenie specjalistyczne z zakresu rozpoznania minersko-pirotechnicznego

W CSSG zakończyła się IX, a zarazem ostatnia w tym roku edycja szkolenia specjalistycznego z zakresu rozpoznania minersko-pirotechnicznego.

Odbiorcami szkolenia byli głównie funkcjonariusze Straży Granicznej, jak również przedstawiciele Państwowej Straży Pożarnej, Służby Ochrony Państwa, Żandarmerii Wojskowej i innych służb.

Podczas 2-tygodniowego szkolenia uczestnicy nabyli wiedzę i doskonalili umiejętności m.in. z zakresu prowadzenia rozpoznania materiałów wybuchowych i środków inicjujących wybuch, prowadzenia przeszukania terenu i obiektu, organizowania i prowadzenia ewakuacji osób, a także wykorzystania środków zabezpieczenia indywidualnego oraz sprzętu technicznego do prowadzenia rozpoznania. Szkolenie prowadzili funkcjonariusze Zespołu Działań Minersko-Pirotechnicznych CSSG w Kętrzynie.

17–18.12.2019**Szkolenie techniki jazdy – poziom zaawansowany**

Instruktorzy z Centrum Szkolenia Straży Granicznej, zajmujący się szkoleniami z zakresu doskonalenia techniki jazdy, odbyli kurs ze szkolenia techniki jazdy – poziom zaawansowany na Torze Modlin, pod okiem profesjonalnych instruktorów.

Program szkolenia realizowany był na torze doskonalenia techniki jazdy i na torze sportowo-wyścigowym ośrodka w Modlinie. Szkolenie zakładało głównie zajęcia praktyczne, przeplatane z konsultacjami z instruktorami, które miały na celu doskonalić się w obszarze bezpiecznej jazdy. Ćwiczenia realizowane były przy wykorzystaniu wielu pojazdów o różnej mocy silnika i układzie napędowym. Uczestnicy ćwiczyli techniki szybkiego prowadzenia pojazdu po torze sportowo-wyścigowym w konfiguracji zakrętów o różnym promieniu.

19.12.2019**Spotkania wigilijne**

Przy wigilijnym stole spotkali się funkcjonariusze i pracownicy Centrum Szkolenia Straży Granicznej oraz Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej.

W spotkaniu, którego gospodarzami byli komendanci obu kętrzyńskich jednostek uczestniczyli: Burmistrz Miasta Kętrzyna – Ryszard **NIEDZIÓŁKA**, Starosta Powiatu Kętrzyńskiego – Michał **KOCHANOWSKI**, Komendant Powiatowej Policji w Kętrzynie – insp. Dariusz **ŚLĘZAK**, Komendant Państwowej Straży Pożarnej w Kętrzynie – bryg. Szymon **SAPIEHA** oraz Zastępca Dyrektora Zakładu Karnego w Dublinach – kpt. Roman **RUSZCZYK**.

W godzinach popołudniowych płk SG Adam **PACUK** wraz z Zastępcą Komendanta płk. SG Mirosławem **DOROSZKIEWICZEM**, w obecności kadry kierowniczej CSSG i kadry pododdziałów szkolnych, spotkał się ze słuchaczami na kolacji wigilijnej, aby przełamać się oplatkiem i złożyć wzajemnie życzenia z okazji zbliżających się świąt Bożego Narodzenia.

Natomiast 17 grudnia Komendant Centrum wraz z Zastępcą oraz kadrą kierowniczą CSSG i W-MOSG uczestniczył w Wigilii Służb Mundurowych zorganizowanej przez Służbę Więzienną w Olsztynie.

31.12.2019**Konsultacje z języka rosyjskiego dla placówek Straży Granicznej**

W okresie od września do grudnia 2019 r. w Placówkach Straży Granicznej w Bezledach, Grzechotkach oraz Barcianach odbyły się konsultacje w zakresie języka rosyjskiego,

które przeprowadzili wykładowcy Zespołu Języków Obcych Zakładu Ogólnozawodowego CSSG.

Grupa docelowa obejmowała głównie funkcjonariuszy pierwszej linii kontroli placówki SG w Bezledach, Grzechotkach oraz funkcjonariuszy PSG w Barcianach. Konsultacje miały na celu uzyskanie informacji na temat zasobu leksykalnego w zakresie języka branżowego oraz rozpoznanie potrzeb odnośnie nauki języka rosyjskiego wśród funkcjonariuszy.

Ponadto prowadzone były symulowane konwersacje w języku rosyjskim, podane poprawne wyrażenia używane podczas kontroli granicznej oraz przełumaczone zostały zwroty, niezbędne podczas konwersacji z podróżnymi w sytuacjach niestandardowych.

STYCZEŃ

8.01.2020

Z nowym rokiem – nowi słuchacze w Centrum Szkolenia Straży Granicznej

Funkcjonariusze z Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej i Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej rozpoczęli naukę w kętrzyńskiej szkole Straży Granicznej.

Powitania słuchaczy w murach kętrzyńskiej szkoły Straży Granicznej dokonał w obecności kadry kierowniczej Centrum i opiekunów dydaktycznych płk SG Adam **PACUK**, Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

Centrum Szkolenia Straży Granicznej jest jednym z trzech ośrodków w Straży Granicznej przygotowujących wykwalifikowane kadry do służby w ochronie granic Rzeczypospolitej Polskiej. Zajęcia prowadzone są w salach wykładowych i specjalistycznych laboratoriach wyposażonych w najnowocześniejszy sprzęt techniczny z maksymalnym wykorzystaniem doświadczeń zawodowych kadry ośrodka oraz w oparciu o nowe, aktywne metody nauczania. W trakcie pobytu w Centrum słuchacze, poznają tajniki wykonywania zawodu i zastosowania sprzętu i urządzeń, które znajdują się na wyposażeniu jednostek organizacyjnych Straży Granicznej.

9.01.2020

ODDAJ KREW URATUJ ŻYCIE

9 stycznia 2020 r. odbyła się pierwsza w tym roku kalendarzowym akcją krwiodawcza pod hasłem „Oddaj Krew Uratuj Życie”, którą zorganizował wspólnie Klub Honorowych Dawców Krwi PCK przy Placówce Straży Granicznej w Barcianach oraz Centrum Szkolenia Straży Granicznej. W zbiorce tego życiodajnego płynu udział wzięło 39 osób

(w tym 13 pań oraz 3 osoby, które oddały krew po raz pierwszy). W sumie zebrano 17 litrów i 550 ml krwi pełnej. Punkt krwiodawczy obsługiwało Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Olsztynie, Oddział Terenowy w Bartoszycach.

13.01.2020

Rozpoczęcie Szkoły Chorążych

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie w pierwszej w tym roku edycji szkolenia w zakresie Szkoły Chorążych szkolenie rozpoczęło 42 funkcjonariuszy w służbie stałej.

Powitania słuchaczy dokonał płk SG Adam **PACUK** – Komendant Centrum Szkolenia SG wraz z płk. SG Mirosławem **DOROSZKIEWICZEM** – Zastępcą Komendanta. Komendant przybliżył zakres szkolenia, jego główne założenia, przedstawił kadrę kierowniczą i opiekunów dydaktycznych, a także życzył uzyskania wysokich wyników w nauce.

13–23.01.2020

Kurs doskonalący „Działania interwencyjne”

Funkcjonariusze Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych CSSG zrealizowali kurs doskonalący pt. „Działania interwencyjne wobec osób stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa w porcie lotniczym oraz na pokładzie statku powietrznego”.

Kurs adresowany był do funkcjonariuszy Straży Granicznej, realizujących działania interwencyjne w portach lotniczych. Celem głównym kursu było doskonalenie umiejętności w zakresie podejmowania działań wobec osób stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego w porcie lotniczym oraz na pokładzie statku powietrznego.

14.01.2020

Podziękowanie za okazane serce

Do Centrum Szkolenia Straży Granicznej przekazane zostały podziękowania za wsparcie charytatywnej akcji „Święty Mikołaj – przyjacielem wszystkich dzieci”. W imieniu dzieci Powiatowego Domu Dziecka w Kętrzynie na ręce płk. SG Adama **PACUKA** Komendanta Centrum, podziękowania przekazała Dyrektor Bożena **BIEGAŃSKA**. Dzieci przygotowały wspólnie plakat, list oraz słodki poczęstunek w postaci pierniczek.

15.01.2020

102 rocznica śmierci Wojciecha Kętrzyńskiego

W dniu 15 stycznia o godz. 12.00 odbyły się uroczyste obchody 102 rocznicy śmierci Wojciecha Kętrzyńskiego, którego pamięć uczczono nadając w 1946 roku mazurskiemu miastu Rastembork nazwę Kętrzyn.

Na zaproszenie Burmistrza Miasta Kętrzyn, w uroczystości uczestniczył płk SG Adam **PACUK** – Komendant Centrum Szkolenia SG oraz płk SG Iwona **ŁATUNOWICZ** – Zastępca Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG. Wraz z przedstawicielami resortu spraw wewnętrznych i administracji oraz sprawiedliwości złożyli kwiaty pod pomnikiem Wojciecha Kętrzyńskiego.

20.01.2020

Nowy sprzęt w Centrum Szkolenia Straży Granicznej – podsumowanie 2019 roku

Szkolenie i przygotowanie funkcjonariuszy oraz pracowników Straży Granicznej do prawidłowego wykonywania zadań naszej formacji to podstawowe zadanie statutowe Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Proces ten jest możliwy jedynie przy wykorzystaniu nowoczesnego sprzętu.

W 2019 roku Centrum Szkolenia Straży Granicznej wzbogaciło swoje pracownie o wyposażenie, w tym m.in. o:

- **Bramkę ABC** (automatyczna bramka wykorzystywana do odprawy granicznej), która docelowo trafiła do pracowni Zespołu Kontroli Ruchu Granicznego Zakładu Granicznego. Bramka ABC wykorzystywana jest w trakcie szkoleń kwalifikowanych oraz w ramach kursów doskonalących oraz w ramach warsztatów i seminariów z zakresu biometrii. Sprzęt zakupiono z budżetu Straży Granicznej;
- **Spektrometr Progeny ResQ** przeznaczony do szybkiej identyfikacji substancji, w tym do analizy prekursorów materiałów wybuchowych, materiałów wybuchowych i innych niebezpiecznych substancji na podstawie zjawiska spektroskopii Ramana. Środki finansowe na zakup przedmiotowego urządzenia pozyskano z rezerwy celowej MSWiA na realizację przedsięwzięć związanych z przeciwdziałaniem zagrożeniom terrorystycznym w ramach „Narodowego programu Antyterrorystycznego na lata 2015-2019 roku”. Przedmiotowe urządzenie będzie użytkowane podczas szkoleń i kursów z zakresu działań minersko-pirotechnicznych;
- **Niechlodzoną kamerę termowizyjną NPL-1T**, zakupioną na przełomie roku 2019 oraz 2020, a także **Chłodzoną kamerę termowizyjną GOZ MOBIL**, które trafiły do Zespołu Technicznej Ochrony Granicy Zakładu Granicznego. Obie kamery pozyskano ze środków przeznaczonych na Program modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach

2017–2020;

- **VSC 800** to cyfrowe urządzenie badawcze przeznaczone do kompleksowej analizy technicznych zabezpieczeń implementowanych w dokumentach. Videospectracomparator, poprzez bogaty zestaw nieinwazyjnych narzędzi opartych na wykorzystaniu właściwości promieniowania świetlnego, jest wysokiej jakości narzędziem warsztatu pracy ekspertów technicznych badań dokumentów. Zestaw zapewnia wysoki komfort realizowanych czynności badawczych a pozyskanie go nastąpiło w wyniku uruchomienia środków budżetowych na 2019 rok w ramach rezerwy celowej.

20–22.01.2020

Szkolenie „Ponowna certyfikacja” w Centrum Szkolenia Straży Granicznej

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie odbyła się II edycja kursu „Ponownej certyfikacji operatorów kontroli bezpieczeństwa, o której mowa w pkt 11.3.1 lit. b załącznika do załącznika do rozporządzenia komisji (UE) 2015/1998 z 5 listopada 2015 r. dla funkcjonariuszy Straży Granicznej bezpośrednio nadzorujących osoby stosujące środki kontroli w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego”.

Celem kursu ponownej certyfikacji było utrzymanie uprawnień do wykonywania kontroli bezpieczeństwa (Operator Kontroli Bezpieczeństwa w Lotnictwie Cywilnym).

22.01.2020

Spotkanie szefów szkół granicznych na Łotwie

Szefowie instytucji szkoleniowych służb granicznych z Polski, Litwy, Łotwy i Estonii spotkali się, aby podsumować współpracę w 2019 r. oraz podpisać plany na kolejny rok.

Na zaproszenie Dyrektora Państwowej Szkoły Straży Granicznej Republiki Łotwy w Rezekne płk. Mariksa **PE-TRUŠINSA**, spotkali się: Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie – płk SG Adam **PACUK**, Dyrektor Szkoły Służby Ochrony Granicy Państwowej Republiki Litwy w Medininkai – płk Deividas **KAMINSKAS** oraz Dyrektor Kolegium Policji i Straży Granicznej Estońskiej Akademii Bezpieczeństwa Wewnętrznego – ppłk Kalvi **ALMOSEN**. W mityngu uczestniczył również Zastępca Dyrektora Akademii Straży Granicznej i Przybrzeżnej w Imatrze – ppłk Urpo **RIISSANEN**.

Podczas spotkania płk SG Adam **PACUK** uhonorował Dyrektorów Szkół partnerskich, medalem okolicznościowym z okazji 70-lecia szkolenia formacji granicznych w Kętrzynie.

Coroczne spotkanie szefów instytucji szkoleniowych służb granicznych miało na celu podsumowanie współpracy i ocenę wspólnie zrealizowanych projektów w roku 2019 oraz podpisanie planów na 2020 rok.

27–31.01.2020 Kurs doskonalący Trening Rozwoju Umiejętności Społecznych

W CSSG w Kętrzynie realizowana była pierwsza z dziewięciu edycji podstawowego poziomu „Treningu Rozwoju Umiejętności Społecznych”.

Szkolenie skierowane było do funkcjonariuszy i pracowników wszystkich szczebli SG. Główny cel kursu to doskonalenie kompetencji społecznych. Ponadto w bieżącym roku przewidzianych jest jeszcze 5 edycji TRUS-K, będących kontynuacją szkolenia na poziomie podstawowym.

27–31.01.2020 Kurs „Operator-Kierowca Pojazdu Obserwacyjnego” wersja Toyota ZS/2018

Wykładowcy Zakładu Granicznego CSSG zrealizowali pierwszą w tym roku edycję kursu doskonalącego „Operator-Kierowca Pojazdu Obserwacyjnego” wersja Toyota ZS/2018”.

Kurs realizowany był w ramach projektu szkoleniowego SG na rzecz bezpieczeństwa granic Unii Europejskiej współfinansowany ze środków programu operacyjnego Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego „Bezgraniczne Bezpieczeństwo”.

Głównym celem kursu było wyposażenie funkcjonariuszy Straży Granicznej w wiedzę i umiejętności w zakresie użytkowania oraz obsługi Pojazdu Obserwacyjnego wersji ZS/2018. Szkolenie realizowano w oparciu o symulator-trenażer PJN typu 1T/2018 oraz pojazd obserwacyjny Toyota ZS/2018. W zajęciach uczestniczyli funkcjonariusze z Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego oraz Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej.

28–31.01.2020 Pierwsza edycja kursu doskonalącego „Kontrola stanu technicznego pojazdów” na rzecz Żandarmerii Wojskowej

Żołnierze Żandarmerii Wojskowej uczestniczyli w pierwszej w tym roku edycji kursu doskonalącego „Kontrola stanu technicznego pojazdów”.

Kurs realizowali wykładowcy Zakładu Granicznego Centrum Szkolenia Straży Granicznej. Kadre dydaktyczną naszego ośrodka w części teoretycznej szkolenia wsparli przedstawiciele Głównego Inspektoratu Transportu Drogo-

wego Biura Kontroli Opłaty Elektronicznej Wydziału Inspekcji Mobilnych Jednostek Kontrolnych Sekcja Północno-Wschodnia w Olsztynie. Zajęcia praktyczne zrealizowane były wraz z inspektorami Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Olsztynie w rzeczywistych warunkach drogowych naszego województwa.

Uczestnicy kursu doskonalili się w przeprowadzaniu kontroli stanu technicznego pojazdów zgodnie z nowymi przepisami.

31.01.2020

Uroczyste wręczenie dyplomów przyszłym oficerom

W obecności zaproszonych gości oraz kadry kierowniczej Centrum Szkolenia Straży Granicznej, odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów 66 absolwentom przeszkolenia specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej w zakresie kształcenia kompetencji kierowniczych.

Funkcjonariusze biorący udział w przeszkoleniu reprezentowali Oddziały SG: Nadbużański, Podlaski, Karpacki, Bieszczadzki, Warmińsko-Mazurskim oraz w Komendę Główną SG i Centralny Ośrodek Szkolenia SG w Koszalinie.

Najwyższe średnie uzyskali:

- st. chor. szt. SG Wojciech **PEMPKO** z COSSG w Koszalinie – 5,0,
- st. chor. SG Dorota **ŁAGOWSKA** z Nb OSG – 5,0,
- chor. szt. SG Kinga **CIEŚLAK** z Nb OSG – 5,0.

Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam **PACUK** w obecności zaproszonych gości, kadry kierowniczej Ośrodka oraz słuchaczy szkoleń kwalifikowanych wręczył absolwentom dyplomy ukończenia przeszkolenia. W trakcie uroczystości Komendant uhonorował prymusa okolicznościowym grawertonem z absolwentką oraz Medalem Okolicznościowym. Pogratulował słuchaczom zdania egzaminów końcowych oraz życzył absolwentom sukcesów w służbie na zajmowanych stanowiskach służbowych.

W trakcie uroczystości miało miejsce również wręczenie aktu mianowania na stopień młodszego chorążego Straży Granicznej Michałowi **KOZYRSKIEMU**, który ukończył szkolenie w zakresie szkoły chorążych w Centralnym Ośrodku Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie.

Kolejnym punktem uroczystości było pożegnanie mjr. SG Damiana **PODBIELSKIEGO** – Kierownika Zespołu Dochodzeniowo-Śledczego Zakładu Prawa i Kryminalistyki, odchodzącego ze służby w Straży Granicznej.

Komendant Centrum Szkolenia SG na podstawie uchwały Kapituły Odznaki nadał Odznakę Pamiątkową Centrum Szkolenia Straży Granicznej:

- płk. Mariksowi **PETRUŠINS** – Dyrektorowi College'u Państwowej Straży Granicznej Republiki Łotwy w Rezekne,
- insp. Dariuszowi **ŚLEZAKOWI** – Komendantowi Powiatowemu Policji w Kętrzynie,
- płk. SG Dariuszowi **MATELI** – Naczelnikowi Wydziału Zamiejscowego w Kętrzynie Biura Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej.

Komendant CSSG wyróżnił urlopem krótkoterminowym słuchaczy szkolenia podstawowego oraz szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej za zaangażowanie oraz osiągnięcia w procesie szkolenia oraz krótkoterminowym urlopem słuchaczy przeszkolenia specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej w zakresie kształcenia kompetencji kierowniczych.

31.01.2020

Wizyta delegacji Państwowej Szkoły Straży Granicznej Republiki Łotwy w CSSG

Centrum Szkolenia SG gościło delegację z College'u Państwowej Straży Granicznej w Rezekne płk. Mariksa **PETRUŠINS** – Dyrektora College'u, ppłk. Aigarsa **ZVAIGZNE** – Zastępcę Dyrektora College'u oraz ppłk. Valentīnsa **BULS** – Docenta Wydziału Wojskowego i Wychowania Fizycznego College'u.

Przedmiotem wizyty było zapoznanie gości z infrastrukturą CSSG oraz realizowanymi zadaniami. Niniejsze przedsięwzięcie wynika z podpisanego Planu Współpracy na rok 2020 pomiędzy Centrum Szkolenia SG a College'em Państwowej SG Republiki Łotewskiej.

Delegacja z College'u Państwowej Straży Granicznej w Rezekne zaszczyliła swoją obecnością uroczystość wręczenia dyplomów z okazji zakończenia szkolenia specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej. W jej trakcie Pan płk Mariks **PETRUŠINS** uhonorowany został Odznaką Pamiątkową Centrum Szkolenia Straży Granicznej, którą wręczył Komendant Centrum szkolenia Straży Granicznej – płk SG Adam **PACUK** oraz Przewodniczący Kapituły Odznaki Pamiątkowej Pan ppłk SG Leszek **MAKSYMOWICZ**.

Wizyta realizowana była także w ramach projektu NR 2018-1-PL01-KA202-051167 „Współpraca Europejskich Formacji Granicznych na rzecz rozwoju kompetencji kadry

dydaktycznej realizującej szkolenie strzeleckie” który finansowany jest w ramach programu Unii Europejskiej „Erasmus+”.

LUTY

- 3–4.02.2020** **Posługiwanie się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej**
Funkcjonariusze Zakładu Wychowania Fizycznego i Działań Specjalnych CSSG zrealizowali kurs doskonalący pt. „Posługiwanie się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej”.
Kurs adresowany był do funkcjonariuszy Straży Granicznej, którzy w ramach wykonywanych czynności wyposażeni są w szczególnie środek przymusu bezpośredniego, jakim jest paralizator.
Funkcjonariusze biorący udział w kursie usystematyzowali wiadomości z zakresu podstaw prawnych oraz zasad użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego w postaci paralizatora, nabyli i doskonalili umiejętności posługiwania się paralizatorem oraz umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej po użyciu lub wykorzystaniu paralizatora.
- 10.02.2020** **Kolejna grupa Szkoły Chorążych**
W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie, w drugiej w tym roku edycji, szkolenie w zakresie Szkoły Chorążych rozpoczęło 63 funkcjonariuszy w służbie stałej.
Powitania słuchaczy dokonał płk SG Adam **PACUK** – Komendant Centrum Szkolenia SG. W obecności płk. SG Mirosława **DOROSZKIEWICZA** – Zastępcy Komendanta oraz kadry kierowniczej i opiekunów dydaktycznych, Komendant przybliżył zakres szkolenia, jego główne założenia, a także życzył uzyskania wysokich wyników w nauce.
Funkcjonariusze reprezentowali: Bieszczadzki, Nadbużański, Podlaski oraz Warmińsko-Mazurski Oddział SG.
- 21.02.2020** **Przyszli chorążowie otrzymali świadectwa**
W Centrum Szkolenia SG słuchacze otrzymali świadectwa ukończenia szkolenia w zakresie szkoły chorążych.
Uroczystego wręczenia świadectw 42 absolwentom dokonał Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam **PACUK** w obecności kadry kierowniczej. W trakcie uroczystej zbiórki Komendant Centrum podziękował słuchaczom za zaangażowanie podczas zajęć oraz pogratulował zdania egzaminów końcowych z bardzo wysokimi oce-

nami. Życzył absolwentom samych sukcesów w służbie i wytrwałości na zajmowanych stanowiskach służbowych. Najwyższą średnią 4,84 uzyskała st. sierż. SG Agnieszka JAGIELKA z Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG.

21.02.2020

Szkolenie specjalistyczne z zakresu rozpoznania minersko-pirotechnicznego

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie zakończyła się pierwsza, z dziewięciu zaplanowanych w tym roku, edycja szkolenia specjalistycznego z zakresu rozpoznania minersko-pirotechnicznego.

Odbiorcami szkolenia byli głównie funkcjonariusze Straży Granicznej, jak również przedstawiciele Państwowej Straży Pożarnej i innych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Podczas 2-tygodniowego pobytu w CSSG w Kętrzynie uczestnicy szkolenia nabyli wiedzę i doskonalili umiejętności m.in. z zakresu prowadzenia rozpoznania materiałów wybuchowych i środków inicjujących wybuch, prowadzenia przeszukania terenu i obiektu, organizowania i prowadzenia ewakuacji osób, a także wykorzystania środków zabezpieczenia indywidualnego oraz sprzętu technicznego do prowadzenia rozpoznania.

24–27.02.2020

Pierwsza edycja kursu CBD SG SWK w 2020 roku

W Centrum Szkolenia SG odbyła się pierwsza w tym roku edycja kursu doskonalącego pt. „Planowanie i administrowanie w systemie Centralna Baza Danych Straży Granicznej System Wspomagania Kierowania”.

Kurs przeprowadzony został przez wykładowców Zespołu Ochrony Granicy Państwowej Zakładu Granicznego, w którym uczestniczyło łącznie 10 funkcjonariuszy SG z: Podlaskiego, Nadodrzańskiego, Śląskiego i Morskiego Oddziału SG. Szkolenie adresowane było do funkcjonariuszy wykonujących zadania służbowe w zakresie planowania i administrowania w systemie CBD SG SWK na szczeblu komyndy oddziału, dywizjonu i placówki Straży Granicznej.

24–28.02.2020

Szkolenie dla pracowników Ministerstwa Spraw Zagranicznych kierowanych do ochrony Polskich Placówek Dyplomatycznych

Funkcjonariusze Zakładu Bezpieczeństwa w Komunikacji Centrum Szkolenia SG zrealizowali I edycję „Szkolenia Specjalistycznego Operatorów Urządzeń Rentgenowskich” dla pracowników Ministerstwa Spraw Zagranicznych kierowanych do ochrony Polskich Placówek Dyplomatycznych.

Celem głównym szkolenia było nabycie przez słuchaczy umiejętności prowadzenia kontroli z zastosowaniem urządzeń rentgenowskich, w tym w szczególności prawidłowej interpretacji obrazów oraz rozpoznawania zagrożeń m.in. broni i urządzeń wybuchowych.

27.02.2020

XIV Mistrzostwa Straży Granicznej w Narciarstwie Biegowym

W Jakuszycach, w ramach jednej z największych zimowych imprez sportowych odbywających się w naszym kraju – XXXXIV Biegu Piastów, rozegrane zostały XIV Mistrzostwa Straży Granicznej w Narciarstwie Biegowym.

Była to impreza inauguracyjna tegorocznego cyklu zawodów sportowych funkcjonariuszy SG w ramach Kalendarza Imprez Sportowych SG na 2020 rok. Na dystansie 6 km techniką klasyczną rywalizowało 42 funkcjonariuszy reprezentujących 13 jednostek organizacyjnych Straży Granicznej. Wśród tego elitarnego grona sportowców znaleźli się reprezentanci Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie: mjr SG Piotr **WITKOWSKI**, st. chor. sztab. SG Grzegorz **MANDYWEL** oraz st. chor. sztab. SG Karolina **ZŁONKIEWICZ**. Reprezentacja CSSG zajęła VI miejsce.

28.02.2020

Kurs doskonalący Legitymowanie osób i kontrola ruchu drogowego

W Centrum Szkolenia SG zakończyła się pierwsza zaplanowana w tym roku edycja kursu doskonalącego „Legitymowanie osób i kontrola ruchu drogowego”.

15 funkcjonariuszy z granicznych jednostek organizacyjnych SG, w ciągu trzech tygodni trwania szkolenia, doskonalili elementy zespołowego działania w wielu złożonych sytuacjach, w trakcie realizacji uprawnień związanych z legitymowaniem osób oraz zatrzymywaniem pojazdów i wykonywaniem innych czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego w trybie i przypadkach określonych w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

Zajęcia na kursie prowadzone były przez wykładowców Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie, z udziałem inspektorów Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Olsztynie oraz funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Kętrzynie.

Podczas zajęć funkcjonariusze zapoznali się z obowiązującymi aktami prawnymi wykorzystywanymi w służbie. Wybrane tematy realizowane były na drogach publicznych naszego województwa w warunkach rzeczywistych. Z każdej kontroli słuchacze sporządzali stosowną dokumentację.

W trakcie zajęć słuchacze wykorzystywali również przyrządy kontrolno-pomiarowe, w szczególności do badania pojazdu oraz do stwierdzania stanu trzeźwości kierującego.

MARZEC

1.03.2020

Funkcjonariusze Straży Granicznej uczcili pamięć o Żołnierzach Wyklętych

1 marca w uroczystości z okazji Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” udział wzięli funkcjonariusze Straży Granicznej.

Oddano hołd wszystkim żołnierzom niepodległościowego i antykomunistycznego podziemia, którzy walczyli o suwerenność i niezawisłość Polski. W Bazylice pw. Św. Jerzego w uroczystej Mszy św. w intencji Ojczyzny uczestniczył ppłk SG Sławomir **STANKIEWICZ** – przedstawiciel Komendanta Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG oraz st. chor. szt. SG Edward **MILEWSKI**, który reprezentował Komendanta Centrum Szkolenia SG.

Po uroczystej Mszy św. złożone zostały kwiaty pod Pomnikiem w Hołdzie Poległym, Pomordowanym i Zamęczonym Polakom – Obrońcom Ojczyzny – 1939–1956”.

2–3.03.2020

Posługiwanie się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej

W Centrum Szkolenia SG odbyła się kolejna w tym roku edycja kursu doskonalącego posługiwanie się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, adresowanego do funkcjonariuszy Straży Granicznej, którzy w ramach wykonywanych czynności służbowych mogą zostać wyposażeni w szczególnie środek przymusu bezpośredniego, jakim jest paralizator.

Podczas trwania zajęć doskonalono umiejętności użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, a także umiejętności związane z posługiwaniem się paralizatorami x26, x26p oraz x2. Kurs doskonalący zrealizowali wykładowcy Zespołu Działań Specjalnych.

2–6.03.2020

Operator-Kierowca Pojazdu Obserwacyjnego

Na terenie obiektów Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zrealizowana została kolejna edycja kursu doskonalącego „Operator-Kierowca Pojazdu Obserwacyjnego ZS/2018”. Głównym celem szkolenia było wyposażenie funkcjonariuszy Straży Granicznej w wiedzę i umiejętności w zakresie użytkowania oraz obsługi Pojazdu Obserwacyjnego wersji ZS/2018.

Zajęcia z zakresu tematyki związanej z efektywnym wykorzystaniem systemu obserwacyjnego, prowadzone były przez wykładowców Zespołu Technicznej Ochrony Granicy, natomiast tematykę związaną z właściwą eksploatacją i bezpieczną jazdą terenową z wykorzystaniem Toyoty Hilux, jako nośnika systemu obserwacyjnego, realizował wykładowca Zespołu Ochrony Granicy Państwowej. W szkoleniu uczestniczyli funkcjonariusze z placówek Podlaskiego, Nadbużańskiego oraz Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej.

Szkolenie finansowane było ze środków Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (projekt PL/2019/PR/0070 „Pakiet szkoleniowy SG na rzecz bezpieczeństwa granic UE”, Moduł III „Obsługa systemów ochrony perymetrycznej oraz urządzeń optoelektronicznych”, część III.4. Szkolenia operatorów pojazdów obserwacyjnych).

2–11.03.2020

III edycja Kursu „Analizy behawioralne” w Centrum Szkolenia Straży Granicznej

W Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie zrealizowana została III edycja kursu doskonalącego „Analizy behawioralne w celu wykrywania i zapobiegania zdarzeniom zagrażającym bezpieczeństwu publicznemu w portach lotniczych” dla funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz Służby Ochrony Państwa.

Zajęcia teoretyczne realizowane były w oparciu o bazę dydaktyczną ośrodka szkolenia, natomiast ćwiczenia zostały zrealizowane w Porcie Lotniczym Gdańsk im. Lecha Wałęsy. Celem głównym kursu było nabycie przez słuchaczy umiejętności typowania osób, w związku z wykrywaniem i zapobieganiem zdarzeniom zagrażającym bezpieczeństwu publicznemu. Kurs skierowany był do funkcjonariuszy, którzy pełnią służbę w portach lotniczych.

3–6.03.2020

Druga edycja kursu doskonalącego „Kontrola stanu technicznego pojazdów” dla żołnierzy Żandarmerii Wojskowej

W naszej szkole gościliśmy żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, którzy uczestniczyli w II edycji kursu doskonalącego „Kontrola stanu technicznego pojazdów”. Kurs realizowali funkcjonariusze Zakładu Granicznego CSSG.

Kadrę dydaktyczną naszego ośrodka w części teoretycznej szkolenia wsparli inspektorzy Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego Biura Kontroli Opłaty Elektronicznej Wydziału Inspekcji Mobilnych Jednostek Kontrolnych Sekcja Północno-Wschodnia w Olsztynie.

Zajęcia praktyczne zrealizowane zostały w rzeczywistych warunkach drogowych naszego województwa, wspólnie z inspektorami Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Olsztynie.

Uczestnicy kursu doskonalili się w przeprowadzaniu kontroli stanu technicznego pojazdów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie. Szczególna uwaga zwrócona została na właściwą ocenę usterek stanu technicznego pojazdów i odpowiednią ich klasyfikację.

5.03.2020

Podsumowanie 2019 roku – odprawa roczna kadry kierowniczej

Podsumowanie działalności szkoleniowej i kierunki rozwoju szkoły to główne tematy odprawy rocznej kadry kierowniczej Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

Odprawę rozpoczęło omówienie przez Komendanta Centrum płk. SG Adama **PACUKA** najważniejszych zagadnień z odprawy rocznej kadry kierowniczej Straży Granicznej, która odbyła się w dniach 27–28 lutego 2020 roku w Warszawie. Następnie kierownictwo szkoły dokonało podsumowania aktywności kętrzyńskiego ośrodka w obszarach: działalności szkoleniowej, współpracy międzynarodowej i partycypacji w programach pomocowych.

W odprawie uczestniczyli również zaproszeni goście: Komendant W-MOSG płk SG Robert **INGLOT** oraz Główny Księgowy W-MOSG mjr SG Edyta **MAKAR**, a także p.o. Naczelnik Wydziału Zamiejscowego w Kętrzynie Biura Spraw Wewnętrznych w Straży Granicznej por. SG Paweł **BRZOWSKI**.

W obecności zaproszonych gości kadra kierownicza Centrum Szkolenia SG reprezentująca pion dydaktyczny i administracyjny omówiła najważniejsze zadania zrealizowane w minionym roku w kierowanych przez siebie komórkach organizacyjnych i osiągnięte wyniki oraz przedstawiła plan zamierzeń na 2020 rok.

Odprawę podsumował i zakończył płk SG Adam **PACUK**, Komendant Centrum Szkolenia SG.

8.03.2020

Sukces reprezentacji Centrum Szkolenia SG w Mistrzostwach Straży Granicznej w Biegach Terenowych

W Kumowej Dolinie pod Chełmem odbyły się Mistrzostwa Straży Granicznej w Biegach z Terenowych, które rozgrywane były w ramach imprezy biegowej „Hardkorowa Kumowa 2020”.

Do sportowych zmagania z wymagającą terenową trasą (30 km – mężczyźni, 10 km – kobiety) stanęło ponad 300

zawodniczek i zawodników z całej Polski, wśród których było kilkudziesięciu funkcjonariuszy SG.

W mocnej stawce biegaczy duży sukces odnieśli reprezentanci Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie. W klasyfikacji drużynowej zespół w składzie: ppłk SG Beata **SZCZEPANOWSKA**, mjr SG Piotr **WITKOWSKI**, st. chor. sztab. SG Andrzej **LUŚNIA** i sierż. sztab. SG Ilona **MANDYWEL**, wywalczył wicemistrzostwo Straży Granicznej, ustępując jedynie młodszej i doskonale dysponowanej reprezentacji gospodarzy – Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej. Trzecie miejsce zajęła drużyna Nadodrzańskiego Oddziału SG.

Także w klasyfikacji indywidualnej reprezentanci CSSG pokazali bardzo dobrą dyspozycję. W stawce mężczyzn na drugim stopniu podium stanął st. chor. sztab. SG Andrzej **LUŚNIA**, natomiast mjr SG Piotr **WITKOWSKI** wywalczył IV lokatę.

9.03.2020

Zakończenie szkolenia podstawowego

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie miało miejsce uroczyste zakończenie Szkolenia Podstawowego, które w dniu 18 listopada 2019 roku rozpoczęło 38 słuchaczy.

Zakończenie szkolenia poprzedzone było kilkumiesięczną nauką i końcowymi egzaminami: teoretycznym i praktycznym. Pierwszą lokatę, ze średnią 4,65 uzyskał szer. SG Michał **IWANICKI** z Podlaskiego Oddziału SG, natomiast średnia szkolenia to wynik 4,05.

W szkoleniu uczestniczyli funkcjonariusze z Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego, Nadbużańskiego Oddziału SG oraz Komendy Głównej SG. W czasie uroczystości, w imieniu Komendanta CSSG świadectwa wręczył mjr SG Tomasz **BIENIEK** – Komendant Pododdziałów Szkolnych.

9–12.03.2020

Marcowa edycja kursu CBD SG SWK

W Centrum Szkolenia SG odbyła się II w tym roku edycja kursu doskonalącego pt. „Planowanie i administrowanie w systemie Centralna Baza Danych Straży Granicznej System Wspomagania Kierowania”.

Kurs przeprowadzony został przez wykładowców Zespołu Ochrony Granicy Państwowej Zakładu Granicznego oraz Zespołu Kontroli Ruchu Granicznego, w którym uczestniczyło łącznie dziesięciu funkcjonariuszy SG z: Podlaskiego, Śląskiego, Bieszczadzkiego i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej. Szkolenie adresowane było do funkcjonariuszy wykonujących zadania służbowe w zakre-

się planowania i administrowania w systemie CBD SG SWK na szczeblu komendy oddziału, dywizjonu i placówki Straży Granicznej.

9–20.03.2020

Praktyczne aspekty kryminalnej analizy operacyjnej

W Centrum Szkolenia SG została przeprowadzona XI edycja szkolenia specjalistycznego pt. „Praktyczne aspekty kryminalnej analizy operacyjnej”.

Szkolenie przeprowadzone przez wykładowców Zespołu Analizy Kryminalnej i Analizy Ryzyka Zakładu Prawa i Kryminalistyki adresowane było do funkcjonariuszy SG oraz do pracowników innych instytucji realizujących zadania związane z analizą kryminalną.

Szkolenie przygotowuje uczestniczących w nim słuchaczy do wykonywania czynności z zakresu kryminalnej analizy operacyjnej. Uczestnicy szkolenia uzyskują kompetencje analityczne oraz doskonałą umiejętność myślenia analitycznego poprzez m.in. nabycie umiejętności kompleksowego stosowania specjalistycznych narzędzi i technik analitycznych, interpretacji wizualizacji geoprzestrzennych, tworzenia przesłanek i formułowania wniosków analitycznych, budowania złożonych diagramów analitycznych, czy tworzenia analiz porównawczych przestępstw oraz profilowania kryminalnego.

12.03.2020

Cenny dar trafi do potrzebujących

Funkcjonariusze z Klubu HDK przy Placówce Straży Granicznej w Barcianach wspólnie z funkcjonariuszami Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie zorganizowali akcję krwiodawczą.

12 marca br. w Placówce Straży Granicznej w Barcianach swoim cennym darem podzieliły się 22 osoby. Podczas akcji zebrano blisko 10 litrów życiodajnego płynu.

Punkt krwiodawczy obsługiwało Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Olsztynie, Oddział Terenowy w Giżycku.

13.03.2020

Szkolenie specjalistyczne z zakresu rozpoznania minersko-pirotechnicznego

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej zakończyła się II edycja szkolenia specjalistycznego z zakresu rozpoznania minersko-pirotechnicznego.

Odbiorcami szkolenia byli głównie funkcjonariusze Straży Granicznej, jak również przedstawiciele Komendy Głównej Żandarmerii Wojskowej. Podczas 2-tygodniowego pobytu w CSSG uczestnicy szkolenia nabyli wiedzę i doskonalili

umiejętności m.in. z zakresu prowadzenia rozpoznania materiałów wybuchowych i środków inicjujących wybuch, prowadzenia przeszukania terenu i obiektu, organizowania i prowadzenia ewakuacji osób, a także wykorzystania środków zabezpieczenia indywidualnego i sprzętu technicznego do prowadzenia rozpoznania.

Szkolenie prowadzili funkcjonariusze Zespołu Działań Miernersko-Pirotechnicznych CSSG w Kętrzynie.

16.03.2020

Rozpoczęcie szkolenia podstawowego dla funkcjonariuszy SG

W Centrum Szkolenia SG odbyła się inauguracja szkolenia podstawowego dla 21 funkcjonariuszy z Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego i Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej.

Słuchaczy powitał Komendant Ośrodka płk SG Adam **PACUK** wraz z Zastępcą Komendanta Centrum Szkolenia SG płk. SG Mirosławem **DOROSZKIEWICZEM**, życząc słuchaczom wytrwałości w zdobywaniu wiedzy i sukcesów podczas szkolenia. Nowi słuchacze rozpoczęli swoje szkolenie od szkolenia podstawowego. W tym czasie będą poznawali podstawy służby w Straży Granicznej, a następnie po pozytywnie zaliczonych egzaminach, kontynuowali naukę na szkoleniu w zakresie szkoły podoficerskiej.

KWIECIEŃ

8.04.2020

Zakończenie szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej

W Centrum Szkolenia Straży Granicznej zakończyło się szkolenie w zakresie szkoły podoficerskiej.

W szkoleniu uczestniczyło 40 funkcjonariuszy z jednostek organizacyjnych Straży Granicznej tj. z Nadbużańskiego, Podlaskiego i Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej oraz z Komendy Głównej Straży Granicznej.

Funkcjonariusze zdobywali wiedzę i umiejętności od 18 listopada 2019 roku.

Wszyscy słuchacze ukończyli szkolenie z wynikiem pozytywnym. Najwyższą średnią ze szkolenia uzyskała szer. SG Natalia **DEMCZUK** z W-MOSG – 4,63.

Komendant CSSG płk SG Adam **PACUK** wraz z Zastępcą Komendanta płk. SG Mirosławem **DOROSZKIEWICZEM** pogratulował wszystkim zdania egzaminów końcowych, jednocześnie życząc absolwentom sukcesów w służbie w macierzystych jednostkach organizacyjnych SG.

24.04.2020**Zakończenie szkolenia w zakresie szkoły podoficerskiej**

W Centrum Szkolenia SG odbyło się zakończenie szkolenia podoficerskiego.

Do egzaminów przystąpiło 48 słuchaczy z oddziałów: Nadwiślańskiego, Podlaskiego oraz Warmińsko-Mazurskiego. Z pozytywnym wynikiem szkolenie ukończyli wszyscy funkcjonariusze. Zakończenia szkolenia w obecności dydaktycznej kadry kierowniczej dokonał Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam **PA-CUK**.

W trakcie szkolenia funkcjonariusze podnosili swoje kwalifikacje zawodowe, po poprzedzającym etapie szkolenia podstawowego. Zakres zajęć, w których uczestniczyli, obejmowały wiadomości w ramach poszczególnych działów szkolenia zawodowego funkcjonariuszy Straży Granicznej.

Komendant Centrum podziękował słuchaczom za zaangażowanie podczas zajęć oraz pogratulował zdania egzaminów końcowych. Życzył absolwentom wytrwałości oraz samych sukcesów w służbie.

Najwyższe średnie uzyskali: szer. SG Małgorzata **SUPRUNOWICZ** z Podlaskiego OSG oraz szer. SG Marcin **WIECZOREK** z Warmińsko-Mazurskiego OSG, funkcjonariuszy Komendant CSSG uhonorował okolicznościowym grawertonem.

MAJ**2.05.2020****Szacunek oddany fladze państwowej Rzeczypospolitej Polskiej w Centrum Szkolenia SG na przestrzeni lat**

Funkcjonariusze naszego ośrodka, z zachowaniem warunków bezpieczeństwa, uroczyście podnieśli flagę Rzeczypospolitej Polskiej w Centrum Szkolenia Straży Granicznej.

Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, święto wprowadzone zostało na mocy ustawy z 20 lutego 2004 roku o zmianie ustawy o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej. Flaga RP towarzyszy nam każdego dnia. Podczas uroczystości państwowych, resortowych i wewnętrznych ośrodka podnoszona jest z szacunkiem i godnością.

Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej obchodzony jest przez Centrum Szkolenia SG w sposób podniosły, poprzez organizację uroczystej zbiórki i podniesienie flagi na maszt. Ma na celu propagowanie wiedzy o polskiej tożsamości oraz symbolach narodowych, które wielokrotnie na przestrzeni wieków podlegały zmianie. Flaga jest znakiem symbolizującym suwerenność państwową lub narodową. Jej wygląd

zwykle nawiązuje do tradycji historycznej państwa. Polska flaga oficjalnie została uznana za symbol narodowy w 1919 roku, po latach zaborów, w rok po uzyskaniu przez Polskę niepodległości. Same barwy – biel i czerwień – już wcześniej były uznawane za narodowe. Jako jedne z nielicznych na świecie mają pochodzenie heraldyczne. Wywodzą się z barw herbu Królestwa Polskiego i herbu Wielkiego Księstwa Litewskiego. Kolory Flagi Polskiej nierozdzielnie związane były z dziejami historycznymi naszego narodu.

9.05.2020

Akcja Na Straży Życia

W Barcianach zorganizowano punkt oddawania krwi obsługiwany przez pracowników Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Giżycku.

W akcji uczestniczyli funkcjonariusze Centrum Szkolenia SG oraz Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG.

Mimo trudnej sytuacji w kraju zarejestrowano 23 dawców, z czego drogocennym płynem podzieliło się 14 osób. Łącznie na cele krwiodawstwa i Krwiolecznictwa zebrano 6,3 litra krwi pełnej.

Klub Honorowych Dawców Krwi PCK przy Placówce Straży Granicznej w Barcianach koordynował akcję krwiodawczą pod hasłem „Na Straży Życia”, która odbyła się pod patronatem Komendanta Głównego Straży Granicznej gen. dyw. SG Tomasza **PRAGI**.

10.05.2020

Funkcjonariusz Centrum Szkolenia SG we Wspólnej Operacji FOA 2020 Land

W terminie 28 stycznia do 10 maja 2020 r. chor. szt. SG Łukasz **PAWŁOWSKI** z Zakładu Bezpieczeństwa w Komunikacji, uczestniczył we Wspólnej Operacji FOA 2020 Land w Bułgarii pod auspicjami Agencji Frontex, jako funkcjonariusz ds. nadzoru granic (Border Surveillance Officer).

Głównym celem powyższego przedsięwzięcia było wzmocnienie ochrony granicy bułgarsko-serbskiej w obliczu kryzysu migracyjnego.

Pomimo wprowadzanych ograniczeń w Bułgarii, które miały na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się COVID-19, wszystkie zadania były realizowane. Kontynuacja działań wspomagających Bułgarską Policję Graniczną oraz rozpoczęcie tzw. „szybkiej interwencji” w Grecji jest doskonałym przykładem, iż Straż Graniczna jest przygotowana na wsparcie wszystkich międzynarodowych inicjatyw, bez względu na zaistniałe okoliczności.

2.06.2020**Rocznica powołania Straży Granicznej w Centrum Szkolenia Straży Granicznej**

W CSSG odbyło się uroczyste spotkanie z okazji Święta Straży Granicznej. Tegoroczne obchody z uwagi na stan związany z epidemią koronawirusa w kraju i związany z tym reżim sanitarny obchodziliśmy wyjątkowo.

Uroczystości rozpoczęła Msza św. w intencji funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej w Kaplicy Straży Granicznej pw. Św. Mateusza Ewangelisty.

Z okazji Święta Straży Granicznej w Centrum Szkolenia SG awansowano łącznie 10 funkcjonariuszy.

Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam **PACUK** wręczył akty mianowania na pierwszy stopień oficerski 3 funkcjonariuszom. Awanse na wyższe stopnie w korpusie oficerów otrzymało 3 funkcjonariuszy.

Akt mianowania na stopień młodszego chorążego Straży Granicznej odebrał 1 funkcjonariusz, natomiast w korpusie chorążych awans na wyższy stopień służbowy otrzymało 4 funkcjonariuszy.

W związku ze Świętem SG Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał Złoty Medal za Długoletnią Służbę 1 funkcjonariuszowi oraz Srebrny Medal za Długoletnią Służbę 4 funkcjonariuszom i 1 pracownikowi.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji przyznał 1 Srebrny Medal za Zasługi dla Straży Granicznej, a także 4 Brązowe Medale za Zasługi dla Straży Granicznej.

Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam **PACUK** wręczył nagrodę Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji 1 funkcjonariuszowi oraz 2 nagrody przyznane przez Komendanta Głównego Straży Granicznej. Odznaki Straży Granicznej otrzymało 7 funkcjonariuszy.

W trakcie spotkania odbyło się uroczyste pożegnanie ze służbą płk. SG Tomasza **BURBO** oraz ppłk. SG Sławomira **WOŹNIAKA**. Komendant CSSG podziękował za wzorowo pełnioną służbę w formacji, honorując odchodzących funkcjonariuszy białą bronią – szablą oficerską oraz pamiątkowymi emblematami.

Na wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji za szczególne zasługi w ochronie granicy państwowej z dniem zwolnienia ze służby w Straży Granicznej mianował ppłk. SG Tomasza **BURBO** na stopień pułkownika Straży Granicznej. Ponadto Komendant CSSG z okazji Święta Straży Granicznej wyróżnił nagrodą pieniężną 36 funkcjonariuszy, 20 pracowników oraz 16 funkcjonariuszy urlopem krótkoterminowym.

Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam **PACUK** w swoim wystąpieniu pogratulował funkcjonariuszom i pracownikom otrzymanych wyróżnień i awansów oraz życzył, by każdy dzień służby i pracy przynosił satysfakcję i zadowolenie a kolejne lata były kontynuacją sukcesów i zawodowego spełnienia.

Ostatnim akcentem spotkania było złożenie przez Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej wraz z delegacją, wiązanki kwiatów pod obeliskiem poświęconym żołnierzom Korpusu Ochrony Pogranicza.

12.06.2020

#GaszynChallenge – funkcjonariusze Centrum Szkolenia SG „pompują” dla chorych dzieci

Centrum Szkolenia Straży Granicznej zostało nominowane do udziału w #Gaszynchallenge, w ramach którego zbierane są środki finansowe na leczenie terapią genową w USA 8-miesięcznej Hani oraz na inne dzieci chore na SMA. Nominacja wpłynęła do nas z Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie.

Zasady udziału są bardzo proste, nominowane osoby lub przedstawiciele instytucji muszą wykonać 10 pompek. Jeżeli wykonają ćwiczenie, wpłacają minimum 5 zł, jeżeli nie, wpłacają minimum 10 zł. Osoby nominowane mają 48 godzin na wykonanie zadania i mogą nominować minimum 3 osoby lub instytucje.

Po wykonanym wyzwaniu funkcjonariusze CSSG nominowali:

- Ośrodek Szkoleń Specjalistycznych SG w Lubaniu,
- Centralny Ośrodek Szkolenia SG w Koszalinie,
- Placówkę Straży Granicznej w Barcianach.

Kwota 4 030 842 złotych (brakuje jeszcze 6 784 281 zł) jest już na jej koncie i daje realną nadzieję na normalne życie. Jest to zasługa wszystkich osób, które włączyły się w tę charytatywną akcję. Pamiętajmy jednak, że kolejne dzieciaki zmagające się z tą poważną chorobą czekają na nasze wsparcie. Niech hasło „pompujemy dla dzieciaków” zmobilizuje nas do działania właśnie dla nich.

23.06.2020

Podpisanie Harmonogramu współpracy z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie

W ramach Porozumienia o współpracy zawartego w 2018 r. podpisano w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie Harmonogram współpracy na 2020 rok pomiędzy Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie a Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie.

Harmonogram współpracy podpisał płk SG Adam **PACUK** – Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie oraz insp. dr hab. Iwona **KLONOWSKA** – Komendant-Rektor Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. W trakcie wizyty omówione zostały także obszary szkoleniowe oraz zamierzenia i wspólne plany do realizacji.

Przedmiotem współpracy obu szkół jest m.in.: realizacja wspólnych prac badawczych i projektów rozwojowych, współpraca kadry dydaktycznej, organizowanie wspólnych przedsięwzięć o charakterze szkoleniowym oraz wymiana doświadczeń z zakresu treści i metod szkolenia.

29.06.2020

Rozpoczęcie szkolenia w zakresie szkoły chorążych

Po kilkumiesięcznej przerwie Centrum Szkolenia Straży Granicznej wznowiło proces szkolenia. W dniu 29 czerwca 2020 r. odbyło się uroczyste rozpoczęcie szkolenia w zakresie szkoły chorążych dla 40 funkcjonariuszy w służbie stałej z różnych jednostek organizacyjnych Straży Granicznej. Szkolenie potrwa do 17 lipca 2020 r.

Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej płk SG Adam **PACUK** podczas inauguracji przybliżył zakres szkolenia oraz przedstawił kadre kierowniczą, a także życzył słuchaczom sukcesów w czasie szkolenia oraz pomyślnego zaliczenia egzaminów końcowych, które będą zwieńczeniem ich wysiłków w najbliższych tygodniach nauki.

Słuchacze zostali zapoznani z regulacjami prawnymi i Wytocznymi Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej w sprawie zasad postępowania przy realizacji szkoleń w CSSG w Kętrzynie, które opracowane zostały w celu zminimalizowania potencjalnych zagrożeń pojawienia się zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 wśród osób uczestniczących w szkoleniach.

Słuchaczom zostaną zapewnione środki ochrony indywidualnej w postaci maseczek, przyłbic, rękawiczek oraz płynów dezynfekujących. Natomiast wykorzystywany sprzęt specjalistyczny będzie każdorazowo przed, jak i po użyciu, dezynfekowany.